

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**DERLEME VE TARAMA SÖZLÜKLERİNDEKİ
ORTAK MADDELERİN KARŞILAŞTIRILMASI
(FİİL)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sevim ERDEM

**Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili**

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Kenan ACAR

ARALIK-2011

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DERLEME VE TARAMA SÖZLÜKLERİNDEKİ
ORTAK MADDELERİN KARŞILAŞTIRILMASI
(FİİL)

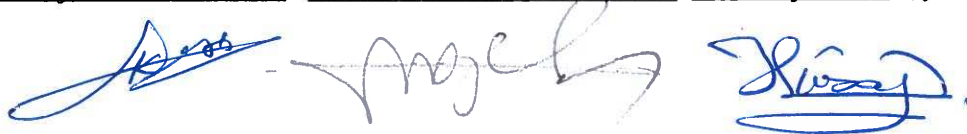
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sevim ERDEM

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

Bu tez 24/01/2012 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Yrd. Doç Dr. Kenan ACAR Prof. Dr. M. Mehdi ERGÜZEL Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ERSOY

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Sevim ERDEM

23 Aralık 2011

ÖNSÖZ

Halkın ve aydınların kullandığı ortak fiillerdeki kesişen ve farklılaşan anlamların tespit edilmesi, çalışmamızın esas konusunu oluşturmaktadır. Derleme Sözlüğü halkın söz varlığının derlenmesiyle, Tarama Sözlüğü, 13. yüzyılda başlayan Batı Türkçesinin 227 eserinin taranmasıyla oluşturulmuştur. Çalışmamızın kapsamına bu iki sözlükteki ortak fiiller girmektedir. Amacımız bu iki sözlüğe yansıyan yönleriyle halkın ve aydınların dilini karşılaştırmaktır. Bunu yaparken bu iki kesimin aynı fiile verdiği birbirinin aynı veya farklı anlamları ortaya koymak da istedik. Bu çalışmayı bana uygun gördüğü ve benden hiçbir yardımımı, bilgisini ve tecrübesini esirgemediği için değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Kenan ACAR'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Sevim ERDEM

23 Aralık 2011

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ	ii
ÖZET.....	iii
SUMMARY	iv
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: DERLEME VE TARAMA SÖZLÜKLERİNDEKİ ORTAK FİİL MADDELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI.....	17
1.1. Sözlüklerde Karşılaşılan Bazı Durumlar Hakkında Notlar	17
1.1.1. Derleme Sözlüğü İçin Notlar	17
1.1.2. Tarama Sözlüğü İçin Notlar	25
BÖLÜM 2: KÜÇÜK SES DEĞİŞİKLİKLERİ İLE DERLEME VE TARAMA SÖZLÜKLERİNDEKİ ORTAK FİİL MADDELERİ.....	174
2.1. Derleme Sözlüğü'ndeki Fonetik Durumların Tarama Sözlüğü'ne Yansıma Biçimleri	188
BÖLÜM 3: DERLEME VE TARAMA SÖZLÜKLERİNDE GÖNDERME YAPILAN MADDELER.....	191
SONUÇ.....	207
KAYNAKÇA	212
EKLER.....	214
ÖZGEÇMİŞ.....	221

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : Derleme ve Tarama Sözlüklerindeki Ortak Fiil Maddelerinin Karşılaştırılması.....	30
Tablo 2 : Derleme ve Tarama Sözlüklerindeki Küçük Ses Ayrılıklarının Görüldüğü Ortak Fiil Maddelerinin Karşılaştırılması	174
Tablo 3 : Göndermeler Listesi	191

Tezin Başlığı: Derleme ve Tarama Sözlükleri'ndeki Ortak Maddelerinin Karşılaştırılması (Fiil)	
Tezin Yazarı: Sevim Erdem	Danışman: Yrd. Doç. Dr. Kenan ACAR
Kabul Tarihi:	Sayfa Sayısı: iv (ön kısım) + 214 (tez) +7 (ekler)
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı	Bilim Dalı: Yeni Türk Dili
<p>Bu tezin hazırlanış amacı, Derleme ve Tarama Sözlükleri'ndeki ortak fiil maddelerini ve bu fiillerdeki ortak anlamlarını tespit etmek, aynı zamanda bu sözlüklerdeki birbiriyle örtüşmeyen anlamları belirlemektir. Bu fiilleri toparlarken tekrara düşmemek için Derleme Sözlüğü Ekler bölümünde geçen, aynı anlamı içeren fiiller var ise bunları karşılaştırma tablosuna almadık. Ayrıca bu çalışmayı, Türk Dil Kurumunun internet sitesinde yer alan Tarama Sözlüğü ve Türkiye Türkçesi Ağzları Sözlüğü'nden faydalanmadan sadece Türk Dil Kurumu Yayınları arasından çıkan basılı sözlüklere bağlı kalarak oluşturduğumuzu belirtmeliyiz. Çalışmamızın kapsamını Derleme Sözlüğü ile Tarama Sözlüğü'ndeki ortak fiiller teşkil ettiğinden, öncelikle bu sözlüklerdeki ortak fiil madde başlarını tespit ettik ve bu fiillerdeki ortak anlamları belirledik. Bunların yanı sıra aslında ortak olan ancak ağızlardaki biçimiyle küçük ses ayrılıkları ile yaşayan fiilleri ise ayrı bir tablo altında karşılaştırmaya tabi tuttuk. Böylece bu sözlükler bağlamında ağızlardaki fonetik durumların edebî metinlere yansıma biçimlerini, yazıya geçerken hangi seslerin değiştiğini göstermiş olduk. Çalışmamızda, sözlükleri hazırlayan kişilerin aynı anlama gelen kimi fiilleri farklı şekillerde ifade ettiklerini ve anlamları aynı olan ancak sözlüklerdeki yazımında küçük ses ayrılıklarının yaşanmasının ise aydınların standart dili kullanmasından kaynaklandığı belirledik. Bunların dışında tezimizin esas konusunu teşkil eden ortak madde ve anlam tespitine gelince: a) Derleme ve Tarama Sözlükleri'ndeki ortak fiillerin sayısı ana tabloda 1294, küçük ses ayrılıklarının görüldüğü tablodaki fiil sayısı ise 178'dir. Toplamda ortak 1472 madde başı bulunmaktadır. b) Derleme ve Tarama Sözlükleri'ndeki ortak anlamların sayısı ana tabloda 672 ve küçük ses ayrılıklarının görüldüğü tabloda 80'dir. Toplamda ortak anlam sayısı 752'dir. Sözlüklerdeki anlamları birleştirdiğimizde elimizde 5215 anlam bulunmaktadır. Ortak anlamların bu toplam anlam içindeki yüzdesi yaklaşık %14,42'dir. Görüyoruz ki ortak olmayan anlamların yüzdesi yaklaşık %85,58'dir. Bu da sözlükteki ortak maddelere verilen anlamlardaki farklılığın ne kadar büyük olduğunu ortaya koymaktadır. c) Derleme Sözlüğü'nde yer alıp Tarama Sözlüğü'nde bulunmayan anlamların sayısı ana tabloda 2912, küçük ses ayrılıklarının yaşandığı tabloda 234'tür. Toplamda 3146 anlamın yazı diline yansımadığını görüyoruz. Bu toplam anlam içerisinde yaklaşık %60,33'lük bir paya sahiptir. d) Tarama Sözlüğü'nde bulunup Derleme Sözlüğü'ne geçmeyen anlamların sayısı ana tabloda 1194, küçük ses ayrılıklarının yaşandığı tabloda 123'tür. Toplamda 1317 anlam halkın kullanımına girmemiştir. Toplam anlam içerisinde halk diline geçmemiş olan bu anlamların yüzdesi yaklaşık %25,25'tir. Aydınların %74,75 oranında halktan beslendikleri görülüyor. e) Sözlükler oluşturulurken birbiriyle ilgili olan anlamlarda göndermeler yapılmıştır. Göndermelerin durumu, Derleme Sözlüğü ortak madde başlarının bulunduğu ana tabloda 388 ve küçük ses ayrılıklarının yaşandığı tabloda 47, Tarama Sözlüğü ortak madde başlarının bulunduğu tabloda 273 ve küçük ses ayrılıklarının yaşandığı tabloda 41'dir. Toplamda Derleme Sözlüğü'nde 435, Tarama Sözlüğü'nde 314 gönderme yapılmıştır. Toplam madde sayısı içinde Derleme Sözlüğü'nün gönderme yapılan anlam yüzdesi yaklaşık %29,55'dir. Toplam madde sayısı içinde Tarama Sözlüğü'nde gönderme yapılan anlam yüzdesi yaklaşık %21,33'tür. Gönderme oranının çok olması bir kelimenin sahip olduğu farklı söyleniş biçimleriyle ilgilidir. Tarama Sözlüğü'nde standart dil kullanıldığından gönderme sayısının düşük olması normaldir.</p>	
Anahtar Kelimeler: Derleme Sözlüğü, Tarama Sözlüğü, Fiiller, Anlam.	

Title of the Thesis: Comparison of the Common Items of Verbs In the Dictionaries of Derleme and Tarama	
Author: Sevim Erdem	Supervisor: Asst. Assoc. Dr. Kenan ACAR
Date:	Nu. of pages: iv (pre text) + 214(main body)+7(appendices)
Department: Turkish Language and Literature	Subfield: New Turkic Language
<p>The purpose of preparing this thesis is to determine the common verb items in Derleme and Tarama Dictionaries and at the same time to identify the meanings which do not match up with each other. To avoid from repetition during compiling such verbs, we did not included the verbs which have the same meaning in the comparison table included in the Appendix section of Derleme Sözlüğü. In addition, we should note that we constituted this study based on the printed dictionaries only from the Turkish Language Institution Publishing, without using the Tarama Sözlüğü and Türkiye Türkçesi Ağzları Sözlüğü. Since the scope of our study is constituted by the common verbs in the Derleme Sözlüğü and the Tarama Sözlüğü, first of all we identified the common verb items in these dictionaries and determined the common meaning in these verbs. Apart from these, we compared under a separate table those verbs which are in fact common, but show small voice differences in dialects. Thus, we presented the way of reflection of phonetic conditions of such words into literary texts, and we showed which voices changes while being converted to writing. In our study, we ascertained that the people preparing the dictionaries expressed the verbs having different meanings in different ways, and that the small voice differences in words which have the same meaning derives from the usage of standard language by the intellectuals. Apart from these, as for the common items and meanings forming the main subject of our study: a) The number of common verbs in the Derleme and Tarama Dictionaries is 1294 in the main table, while the number of verbs in the table reflecting the minor voice differences is 178. There are totally 1472 items. b) The number of common meanings in Derleme and Tarama Dictionaries is 672 in the main table, while it is 80 in the table reflecting the minor voice changes. When we combine the meanings in the dictionaries, we have 5215 meaning. The percentage of common meanings within this meaning approximately 14.42%. We see that the percentage of uncommon meanings is approximately 85.58%. This reveals magnitude of difference in the meanings ascribed to common items. c) The number of meanings taking place in the Derleme Sözlüğü, but not taking place in the Tarama Sözlüğü is 2912 in the main table, and it is 234 in the table reflecting the minor voice changes. We see that totally 3146 meanings did not reflected to writing language. This has a share of some 60.33% within the total meaning. d) The number of meanings found in the Tarama Sözlüğü, but not found in the Derleme Sözlüğü is 1194 in the main table, while it is 123 on the table reflecting minor voice changes. Totally 1317 meanings were not used by the public. The total percentage of such meanings which did not pass to public language is about 25.25%. It is noticed that the intellectuals feed from public by a rate of 74.75%. e) While the dictionaries are formed, referrals were made to the meanings related to each other. The status of referrals is 338 in the main table where there are common items from the Derleme Sözlüğü, is 47 in the table reflecting small voice changes, is 273 in the table including the common items from Tarama Sözlüğü, and it is 41 in the table reflecting the minor voice differences. Totally 435 referrals were made in the Derleme Sözlüğü and 314 were made in the Tarama Sözlüğü. The percentage of meanings referred in the Derleme Sözlüğü in 29.55% within the total number of items. The percentage of meanings referred in the Tarama Sözlüğü is 21.33% within the total number of items. The fact that the rate of referral is much is related to the different ways of pronouncing a word. It is normal that the number of referrals is low in the Tarama Sözlüğü, since a standard language is used there.</p>	
Keywords: Derleme Sözlüğü, Tarama Sözlüğü, Verbs, Meaning.	

GİRİŞ

Çalışmamızın konusu, “Derleme ve Tarama Sözlüklerindeki Ortak Fiil Maddelerinin Karşılaştırılması”dır. Derleme ve Tarama Sözlüğü biri halkın diğeri aydınların dilini yansıtması bakımından önem taşımaktadır. Çalışmayı yaparken bu iki kesimin, her ikisi de Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanıp yayımlanan sözlüklere geçen ortak fiillerin anlamlarının karşılaştırılması üzerinde durduk. Çalışmamızın kaynağını bu iki önemli sözlük oluşturduğu için sözlük kavramı, sözlüklerin niçin kullanıldığı, niçin önemli olduğu ve sözlük türlerinin neler olduğundan da bahsetmeyi uygun görüyoruz. Aynı zamanda bizler için önem taşıyan tarihî sözlükler hakkında bilgi verdikten sonra bu iki önemli sözlüğü tanıtmamız yararlı olacaktır.

Kelime anlamına baktığımızda sözlük, “Bir dilin bütün veya belli bir çağda kullanılmış kelime ve deyimlerini alfabe sırasına göre alarak tanımlarını yapan, açıklayan, başka dillerdeki karşılıklarını veren eser, lügat.” şeklinde açıklanmıştır (Türkçe Sözlük, 2009). Biz bu tanımın yeterli olmadığı görüşündeyiz çünkü sözlük sadece kelimelerin tanımlarını veren, bu kelimeleri alfabe sırasına göre dizen ya da başka dillerdeki karşılıklarını veren bir eser değildir. Bizce daha nitelikli bir açıklama olan Doğan Aksan’ın tanımı ise: “Bir dilin (ya da birden çok dilin) sözvarlığını, söyleyiş biçimleriyle, yazımlarıyla veren, bağımsız biçimbirimlerini temel alarak bunların, başka öğelerle kurdukları söz öğeleriyle birlikte anlamlarını, değişik kullanımlarını gösteren bir sözvarlığı kitabı.” şeklindedir (Aksan, 2007:75). Tanımlar muhakkak ki çoğaltılabilir fakat biz sözlük için en az bir dilin söz varlığını bize her şeyiyle sunan eser dersek abartmış olmayız çünkü bir milletin başka dili anlamasını, milletler arası çeşitli ilişkileri kurmasını sağlamasının ötesinde sözlük bir milletin kendi dilini daha iyi anlaması, kullanması, merak ettiği bir kelimenin her şeyini -yazılışını, söyleniş biçimini, türünü, kaynağını, anlamını- öğrenebilmesini sağlar. Şükrü Halûk AKALIN, “Sözlükler, dillerin ve insanlığın belleğidir.” demiştir (Akalın, 2010). Bu cümle bana Ziya Paşa’nın “Hafıza-i beşer nisyan ile maluldur.” sözünü hatırlattı. Evet, insan hafızası unutma illetine sahiptir. Oysa hiçbir eser, özellikle sözlükler unutmaz. Yılların birikimlerini onlarda buluruz, günümüze taşıyoruz. Bununla birlikte eskilerin “Lügate pehlivanlık yapılmaz.” sözünü de hatırlatmakta fayda var. Çünkü bu söz de bir kelime hakkında ne kadar bilgi sahibi olursak olalım sözlükten daha iyi, emin ve doğru

bilemediğimiz bir kez daha hatırlatmaktadır. Kısacası sözlükler en güvenilir kaynaklardan biridir. Sözlüğün ne çeşit bir sözlük olacağını ise onun oluşturulma amacı belirler. Amaçlarına göre oluşturulan sözlükler çok çeşitlidir. Doğan Aksan, sözlükleri çeşitli açılardan öbeklendirmiştir. (Aksan, 2007:75) Bunlar:

1. Bir ya da birden çok dilin sözvarlığını işleme bakımından:
 - a) Tekdilli, b) çok dilli sözlükler.
2. Abece sırasının temel alınıp alınmamış olmasına göre:
 - a) Abecesel sözlükler, b) kavram (ya da kavram alanı) sözlükleri.
3. Ele alınan sözvarlığının niteliğine göre:
 - a) Genel sözlükler (ortak dil, yazı dili sözlükleri, ansiklopedik sözlükler).
 - b) Lehçebilim sözlükleri.
 - c) Eşanlamlı, eşadlı, tersanlamlı öğeler sözlükleri.
 - ç) Yabancı öğeler sözlükleri.
 - d) Tarihsel sözlükler.
 - e) Kökenbilgisi sözlükleri.
 - f) Uzmanlık alanı sözlükleri (terim sözlükleri).
 - g) Argo sözlükleri.
 - h) Deyim ve atasözü sözlükleri.
 - ı) Anlatımbilim sözlükleri.
 - i) Sanatçı ve metin sözlükleri.
 - j) Yanlış yerleşmiş öge sözlükleri.
 - k) Tersine sözlükler ve başka sözlük türleri.

Bu öbeklendirme bizce de yerinde olmuştur. Tek çeşit bir sözlük yoktur. Söz varlığını ihtiyacımıza göre, amacımıza göre, kullanım kolaylığını da sağlayarak sözlüklerden azami derecede faydalanabiliriz. Öbeklendirme içinde Derleme ve Tarama Sözlükleri'nin konumunu belirlemek gerekirse; bu iki sözlük, bir ya da birden çok dilin sözvarlığını işleme bakımından tek dilli; abece sırasının temel alınıp alınmamış olmasına göre abecesel sözlükler şeklinde düzenlenmiştir. Ele alınan sözvarlığının

niteliğine göre ise Derleme Sözlüğü lehçebilim sözlükleri , Tarama Sözlüğü ise tarihsel sözlükler türüne girmektedir.

Türk dilinin bugüne kadar gelmiş, önem taşıyan tarihî sözlükleri hakkında bilgi verdikten sonra Derleme ve Tarama Sözlüğü'nü tanıtmayı uygun görüyoruz. Çünkü tezimizin kaynağı sözlüklerdir. Bu iki sözlüğe geçmeden önce Türk dilinin tarihî sözlüklerini anmak da zarurîdir. Her şeyden önce mümkün olduğunca döneminin en dikkat çeken eserlerini çalışmamıza almaya gayret ettik. Asıl konumuz Derleme ve Tarama Sözlükleri olduğu için en genel şekilleriyle değinebildiğimiz kadarıyla bu sözlükleri tanıtmaya gayret ettik. Kimi eserlerin ise sadece isimlerini zikretmeyi uygun gördük.

Türk Dilinin Sözlükleri

Türk dilini tarihi sözlükleri denilince akla ilk olarak Dîvânü Lügati't-Türk'ün gelmesi gayet doğaldır. Kâşgarlı Mahmud bin Hüseyin bin Muhammed tarafından 1072 yılında yazılmaya başlanmış ve 1077 yılında bitirilmiştir. Eserin tam adı “Kitâbü Dîvânü Lügati't-Türk”tür. Türkçenin bilinen ilk sözlüğü olmasının yanı sıra bu sadece bir sözlük değil, bir kültür hazinesi ve Türkçenin zenginliğini gözler önüne sunan bir büyük bir eserdir. Kâşgarlı Mahmud çeşitli Türk boylarının ağızlarına yer vermekle birlikte aslında esas olarak dönemin standart dilinin sözlüğünü yazmıştır. Türkçeden Arapçaya bir sözlüktür. Sözlüğün ne çeşit bir sözlük olacağı onun oluşturuluş amacı belirler, demiştik. Dîvânü Lügati't-Türk'ün oluşturuluş amacı Araplara Türk dilini öğretmektir. Bu yüzden Kâşgarlı Mahmut eserinde Türkçe kelimeleri Arap usullerine göre sıralayıp anlamlarını öyle nakletmiştir. Sadece anlamlarını vermekle yetinmemiştir aynı zamanda “Ben bu kitabı hikmet, seci’, atalar sözü, şiir, recez, nesir gibi şeylerle süsliyerek hece harfleri sırasınca tertip ettim.” diyerek kitabını nasıl zenginleştirdiğini de ifade ediyor. Bu önemli kitabın tek el yazması vardır; Dîvânü Lügati't-Türk Ali Emiri tarafından İstanbul'da Beyazıt Camii yanındaki bir sahafta, 1917 yılında bulunmuştur. Hâlen, Emirî Efendi'nin bağışladığı kitaplarla kurulmuş bulunan, İstanbul'un Fatih semtindeki Millet Kütüphanesindedir. Yazma, Sâveli Muhammed bin Ebî Bekr ibni Ebi'l- Feth tarafından 1266'da Şam'da tamamlanmıştır. (Ercilasun, 2009) Önce Kilisli Rifat Bilge tarafından bastırılmıştır. Daha sonrasında Besim Atalay bugünkü Türkçeye çevirmiştir.

Mukaddimetü'l Edeb, Zemahşerî tarafından 1128-1144 yılları arasında yazılmıştır. Arapçayı öğretmek üzere kelime ve cümlelerden oluşturulmuş eserdir. Eser alfabetik bir sözlük şeklinde değildir. Eserin dörtte birini isimler, dörtte üçünü fiiller oluşturur. Fiiller Arapça bablara göre sıralanmıştır. (Ercilasun, 2009) Zemahşerî'nin Mukaddimetü'l Edeb'i, Kâşgarî'nin Divanü Lugati't Türk'ünden sonra gelen mühim bir sözlüktür. Bu eserin ehemmiyeti Çağatay Türkçesiyle bir sözlük olması ve Moğolca karşılıklarının da bulunmasıdır. (Kaçalın, 2009:9) Mukaddimetü'l Edeb'in birçok nüshası vardır. Bilinen en eski nüshaları Yozgat ve Berlin nüshalarıdır. İstinsah tarihi bilinmeyen ve İran'ın Şuşter kasabasında hususî bir kütüphanede bulunan Şuşter nüshası da özellikle Türkçe kelime hazinesinin zenginliği dolayısıyla önemli nüshalardan biridir. (Ercilasun, 2009:370)

Codex Cumanicus, 14. yy. da Karadeniz'in kuzeyindeki Kıpçak (Kuman) Türklerinden İtalyanlar ve Almanlar tarafından derlenmiş iki bölümlük bir eserdir. O dönemdeki Kıpçakların konuşma dilini ve ağızlarını yansıtır. Codex Cumanicus hâlen Venedik'te St. Marcus Kütüphanesinde dir. (Ercilasun, 2009:382)

Kitâbü'l İdrâk li-Lisâni'l- Etrâk, Endülüslü dil bilgini Ebû Hayan Muhammed bin Yusuf tarafından yazılan bir sözlük ve gramerdir. Kitâbü'l İdrâk'in üç nüshası vardır. Beyazıt Umumî Kütüphanesi Veliyüddin Efendi bölümünde bulunan yazma 1335 yılında, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki yazma ise 1402 yılında istinsah edilmiştir. Üçüncü nüsha Kahire'de Dârü'l-Kütüp Kütüphanesinde dir. (Ercilasun, 2009)

Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî, Halil Bin Muhammed el-Konevî adlı Konyalı bir Türk tarafından 1343 yılında yazılmış veya istinsah edilmiş bir sözlük ve gramerdir. Houtsma, eseri ilk neşredendir. Eserin tek nüshası vardır ve Hollanda'nın Leiden Akademisi Kütüphanesinde bulunmaktadır. (Ercilasun, 2009)

Et-Tuhfetü'z- Zekiyye fi'l- Lügati't Türkiyye, 15. yy. ın başlarında yazılmış Arapça-Türkçe bir sözlük ve gramerdir. Eserin tek nüshası İstanbul'da, Beyazıt Kütüphanesi Veliyüddin Efendi bölümündedir. Et- Tuhfe'nin diğer sözlüklerden farkı Memlük

sözlükleri içinde Kıpçak konuşma diline ait özelliklerin en çok bu eserde görülmesidir. (Ercilasun, 2009:387)

Bülgatü'l Müştâk fî Lûgati't-Türk ve'l Kıpçak, 14. yy. ın ikinci yarısında veya 15. yy. başlarında yazılmış Arapça-Türkçe sözlüktür. Tek nüshası vardır ve Paris'te, Bibliotheque Nationale'dir.

Ed-Dürretü'l-Mudiyye fi'l-Lûgati't-Türkiyye, 14. veya 15. yy. da yazılmış Arapça-Türkçe sözlük ve konuşma kılavuzudur. Eserin yazarı, yazıldığı yer ve tarih belli değildir. Tek nüshası vardır. Floransa'daki Medicae Bibliotheca Laurenziana'dadır. (Ercilasun, 2009:390)

Abuşka Lûgati, Yazarı belli değildir, Anadolu'da yazılmıştır. İlk maddesi abuşka olduğu için bu adla anılmıştır. Pek çok nüshası vardır. En eski nüsha 1560 tarihlidir.

Bedâiyü'l-Luga, tek nüshası Petersburg Devlet Kitaplığındadır.

Fazlullah Han Lûgati, Yazarı, Babürlü hanedanına mensup Fazlullah Han'dır. 17. yy. başlarında Hindistan'da yazılmıştır.

Kitâb-Zebân-ıTürkî, Çağatayca-Farsça bir sözlüktür. Tek nüshası Londra'da British Museum'dadır.

Senglâh Lûgati, Yazarı Mirza Mehdî Han'dır. 1758-1760 yılları arasında yazılmıştır. Çağatayca-Farsça sözlüktür. Başında Mebâniül-Luga adlı bir gramer de vardır. Dördü Londra'da, biri Paris'te, biri Tahran'da altı nüshası vardır. Gramer kısmının biri Tahran'da, biri Süleymaniye Kütüphanesinde olmak üzere iki nüshası daha vardır. (Ercilasun, 2009:424)

Hulâsa-i Abbasî , El-Tamga-yı Nâsırî, Fethali Kaçar Lûgati, Lugat-i Çağatay ve Türkî-i Osmanî, Üss-i Lisân-ı Türkî diğer başlıca Çağatay sözlüklerindedir.

Batıda yapılan sözlüklere baktığımızda Meninski'nin, Zenker'in, Radlof'un sözlüklerini görürüz. Türk dilinin diğer sözlüklerine baktığımızda ilk önemli sözlük olarak Pekarski tarafından hazırlanan ve bugün de önemini yitirmeyen üç ciltlik Yakutça-Rusça sözlüktür. Ayrıca Aşmarin'in Çuvaşçanın 17 ciltten oluşan sözlüğü, Yudahin'in ünlü Kırgızca- Rusça sözlüğü de hatırlamak gerekir.

Türkiye Türkçesinin Tarihi Sözlükleri'ne göz attığımızda ise hatırlamamız gereken sözlükler arasında: Vankulu Lügati, Lehçetü'l-Lügat, Kitab-ı Müntehabat-ı Lügat-i Osmaniye, Lügat-i Kamus, Zübdetü'l-Lügat, Lehçe-i Osmani, Mir'atü'l- Lügat, Lügat-i Ebuzziya, Lügat-i Şemsettin, Lügat-i Naci, Kamus- ı Osmanî, Kamus-ı Türkî, Mükemmel Osmanlı Lügati, Resimli Kamus-i Osmanî, Lügat-i Cudi, Büyük Türk Lügati, Velet Çelebi Sözlüğü bulunmaktadır. İsmail Parlatır'ın "Türkiye Türkçesinin Tarihi Sözlükleri" adlı makalesinde bu sözlükler tanıtılmıştır. Mehmet Ölmez "Türk Dillerinin Sözlükleri ve Türk Sözlükçülüğü" adlı makalesinde ise "19. yy.ın sonunda yapılan Redhouse'un sözlüğü de (Osmanlıca) Türkçenin sağlam ve önemli sözlüklerindedir." diyerek bu sözlüğü de önemli sözlüklerimiz arasına almıştır. Osmanlı sahası dışında Budagov'un ve Radloff'un sözlüğü, Hamzayev tarafından çıkarılan "Türkmen diliniñ sözlüğü", "Azerbaycan dilini izahlı lügeti", on ciltten oluşan Kazakça sözlük, birinci cildi görülen "Kırgız tiliniñ tüşündürmө sözdügi", "Uzbekçening izohli lugati (I-II)", "Tatar teleneñ añlatmalı süzlege", ""Kazak tiliniñ frazeologiyalık sözdügi" vb. sözlüklerini sayabiliriz. Bugün kullanım için güncel bir kaynak olmasa da kökenbilim adını taşıyan Türk dilinin ilk sözlüğü Vámbéry'indir. Osmanlıca veya Türkçe içinse Bedros Efendi'nin sözlüğü anımalıdır. Radloff ve Thomsen'in Köktürk döneminin sözvarlığı ortaya çıkmasıyla Hüseyin Namık Orkun'un da diğer küçük runik harfli metinleri de toplaması ve bu metinlere bir de sözlük cildi eklemesiyle ilk Eski Türkçe-Türkçe sözlüğü oluşmuştur. Uygurcanın ilk önem sözlüğü ise W. Bang ve A. Von Gabain tarafından kendi yayımladıkları metinler için hazırladıkları çözümlenmeli dizindir. Köktürk, Uygur, Karahanlı dönemlerinin sözvarlığını ortaya koyan geniş oylumlu çalışma Sovyet Türk bilimcilerinin hazırladığı Eski Türkçe Sözlük'tür. M. Räsänen'in 1969 yılında "deneme" başlığını taşıyan sözlüğü yine önemli sözlükler arasındadır. Eski Türkçenin bugün standart olarak kullanılan sözlüğü ise Sir Gerard Clauson'a aittir. Türkçe için diğer önemli bir yapıt Doerfer

tarafından Yeni Farsçadaki Moğolca ve Türkçe alınmalar üzerine yapılan dört ciltlik çalışmadır. Türkçedeki alınma sözcükler üzerine yapılan ilk önemli çalışma A. Tietze'nin Derleme Sözlüğü'ne dayanarak Anadolu ağızlarındaki (Yunanca) alınmalar üzerine yaptığı çalışmadır. Yakın zamanda bu konu yeniden ele alınmış ve Tzitzilis tarafından yaklaşık 500 yeni sözcük ayrıntılı bir şekilde çalışılmıştır. Yine S. Stachowski tarafından da Arapça (Farsça) sözcükler ele alınmıştır (M. Ölmez, 1994). Bu sözlükler dışında etimolojik sözlüklerimizden de birkaçını hatırlamak gerekirse Hasan Eren'in Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, İsmet Zeki Eyuboğlu'nun Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü ve Tuncer Gülensoy'un Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü de bizim için önemli eserlerdendir.

Derleme Sözlüğü ile Anadolu ağızları toplanmış, halkın birikimi artık yazıya geçmiş ve bizler için önemli bir eser hazırlanmıştır; Tarama Sözlüğü'yle ise 13. ve 19. yy. a kadarki eserlerimizde var olan söz varlığının bir araya getirilmesiyle o dönemdeki söz varlığına ve anlamlarına daha kolay ulaşabileceğimiz bir başvuru kaynağına kavuşmuş olduk.

Onların nasıl ve ne şekilde oluştuğunu görmek için ikinci derece kaynaklardan değil bizzat bu sözlüklerin girişindeki bilgilerden yararlandık. Böylece bu iki kıymetli eserin aslında pek de kolay hazırlanmadığını, nasıl büyük bir çalışma olduğunu çok daha iyi fark etmiş olacağız.

Derleme Sözlüğü: 1932 yılına kadar yazı dilimize girmemiş ve 1932-1960 yılları arasında, Anadolu ağızlarından derlenmiş olan Türkçe veya Türkçeleşmiş sözleri içermektedir. Birinci derleme, 1932-1934 yıllarında, ikinci derleme ise 1952-1959 yıllarında yapılmış ve ikinci derleme, birinci derlemeden birkaç kat daha verimli olmuştur. Her iki derlemenin birleştirilmesi ve Ana Dilden Derlemeler'de bulunduğu halde birinci ve ikinci derlemelerle kuruma gelmemiş olan bazı sözler de 2009 baskısına katılmıştır. Bu eser birinci ve ikinci derleme yoluyla yurdun çeşitli bölgelerinden söz derlemiş olan binlerce kişinin Türk Dil Kurumuna göndermiş oldukları 600.000'den fazla fişe dayanmaktadır. Birinci derleme, 12 Temmuz 1932'de Atatürk'ün kurduğu Türk Dil Kurumunun (o zamanki adı ile Türk Dili Tetkik Cemiyetinin) 26 Eylül 1932'de toplanan birinci kurultaydan sonra ele alınan ilk işler arasında halk ağzından derlemeler yapmak görevini üstlenmesi ve bu işe resmî organların yardım etmeleri

hükümetçe uygun görülmesiyle bir kararname ile “Türkiye Cumhuriyeti dahilinde söz derleme işlerini yoluna koymak üzere bir “Söz Derleme Talimatnamesi mer’iyete konulmuştur.” Bu talimatname gereğince halk arasında yaşayan Türkçe sözleri derlemek için Türk Dili Tetkik Cemiyetine yardımda bulunmak üzere her ilde valinin başkanlığında bir “derleme heyeti” kurulmuştur. Böylece 1933 yılında bütün yurttaki bir derleme seferberliği başlamıştır. Derleme seferberliğine isteyen herkes katılmıştır. 1933 yılında Türk Dili Tetkik Cemiyetine birkaç bin derleyicinin çalışma verimi olan 126.000 fiş gelmiştir. 1934 yılı içinde gelenlerle birlikte derleme fişlerinin sayısı 153.500’e ulaşmıştır. Söz Derleme Dergisi bu 153.500 fişten faydalanılarak 1935 yılında başlayan çalışmalarla meydana getirilmiş ve 1939-1951 yılları arasında dört cilt olarak basılmıştır. Bu dört cilt 1709 sayfa tutmaktadır. Eserde bulunan 25.000-30.000 kadar halk ağzı, kelimesi alfabe sırası ile madde başı olarak yazılmış, her kelimenin anlamı veya anlamları verildikten sonra hangi ilin hangi kasaba veya köyünden derlendiği o madde içinde gösterilmiştir. Bu dört cilde 1952’de altıncı, 1957’de beşinci ciltler de eklenmiştir. Altıncı ciltte folklor sözleri vardır. Buradaki sözler, öteki ciltlerde bulunan sözlerden daha geniş olarak açıklanmış ve her maddeye gönderenin adı ve yeri konulmuştur. Beşinci cilt “Yazı Dilinden Halk Ağzına İndeks”tir. Birinci derlemenin verimi olan Söz Derleme Dergisi üzerindeki çalışmalar 1957’de sona ermiştir. İkinci Derlemeye ise birinci derlemenin tamamlanması ve düzeltilmesi gereken bir eser olduğu anlaşıldığı zaman başlanmıştır. Çünkü halk ağzında yaşamakta olan birçok kelimenin bu eserde yer almadığı görülmüştür. Gerek kelimelerde, gerek anlamlarda bazı yanlışların bulunduğu, yapılan incelemelerden anlaşılmıştır. Söz Derleme Dergisi’nde yalnız alfabemizdeki harfler kullanıldığından halk ağzında pek yaygın olan é, ħ, ñ sesleri belirtilmemiştir. İşte bu eksiklerin tamamlanması ve yanlışların düzeltilmesi maksadı ile yeni bir derleme yapılması uygun görülmüştür. İkinci derleme için resmî örgütleri görevlendirme yolu tutulmamıştır. Türk Dil Kurumu, maksadını yurt içindeki dil meraklılarına duyurmuş ve böyle bir yurt hizmetinde bulunmak isteyenleri yardıma çağırmıştır. İkinci derleme çalışmaları, 1952 başından, 1959 sonuna kadar üç kere tekrarlanan programlarla yürütülmüştür. Bu defa gelen fişlerin sayısı 450.000’i bulmuştur. Yeni fişler, Söz Derleme Dergisi’nin birçok yerlerini düzelttikten başka hayli yeni kelime getirmiş, Söz Derleme Dergisi’ndeki kelimelerin anlamlarına yeni

anlamlar eklemiş ve bir söz için önce gösterilen derleme yerlerine başka derleme yerleri katmıştır. (Derleme Sözlüğü, 2009)

Tarama Sözlüğü: XIII. yüzyılda başlayan Batı Türkçesiyle yazılmış 227 eserin taranmasıyla oluşan bu sözlük, bugün kullanılmayan ya da anlamı, şekli değişik olarak kullanılan Türkçe sözleri içermektedir. 1943-1957 arasında Tanıklarlarıyla Tarama Sözlüğü adı altında yayımlanan dört kitap da bu niteliktedir. Ancak bu dört kitaptan her biri sadece 30-50 eserin taramasını içine alan ayrı ayrı sözlüklerdi. Birinde bulunmayan bir sözcüğü ötekinde aramak gerekiyordu. Kimi zaman da aynı sözcük, bu kitapların hepsinde, ayrı ayrı anlamları belirtmek için tekrarlanmış bulunuyordu. Bu dört kitapta 160 eserin taramaları vardı. Daha geniş taramaların verimleri beklenmeden böyle 30-50 eserlik taramaların ayrı ayrı sözlükler halinde yayımlanması, böyle bir ihtiyacı kısa zamanda karşılamak amacıyla doğmuştu. Meydana getirilen bu eserle, o dört kitap birleştirilmiş ve yukarıda sözü geçen güçlük ortadan kaldırılmıştır, ayrıca bu kitaplarda bulunan eksikler tamamlanmıştır. Tanıklarlarıyla Tarama Sözlüğü'nde 160 eserin taramasına bu eserde 67 eserin taraması daha eklenmiştir. Bu eserde madde başı olan bütün sözlerin eski harflerle nasıl yazılmış olduğu tanıklarda gösterilmiştir. Madde başı olan sözlerde ‘, ñ, ħ işaretleri kullanılmıştır. Her tanıkta, kaynağın sahife numarası verilmiştir. Tanıklarlarıyla Tarama Sözlüğü'nün dört kitabında ekler de sözcükler arasında madde başı yapılmıştı ama bu eserde ekler ayrı bir ciltte toplanmıştır. (Tarama Sözlüğü, 2009)

Derleme Sözlüğü Hakkında Yapılan Çalışmalar:

Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştaylarının ilki 25-30 Mart 2008 tarihleri arasında Şanlıurfa'da, ikincisi 21-23 Mayıs 2009'da Kars'ta, üçüncüsü 30 Eylül-1 Ekim 2010 tarihlerinde Sakarya'da ve dördüncüsü 27-29 Ekim 2011 tarihleri arasında Edirne'de gerçekleşmiştir. Bu ağız çalışmaları sayesinde ağız çalışmaları daha da hızlanarak devam etmektedir. Derleme Sözlüğü de ağızlarla ilgili olduğu için bu çalıştaylarda yeri geldikçe Derleme Sözlüğü ile ilgili bildirimler sunulmakta ve ona katkılar yapılmaktadır. Bu çalıştaydaki konumuzla ilgili ulaşabildiğimiz bildirimler şunlardır:

I. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştaylarına Derleme Sözlüğü ile ilgili olarak sunulan bildiriler (Urfa):

KORAŞ, Hikmet, “Derleme Sözlüğü’nün Yeniden Düzenlenmesi Hakkında”

YÜKSEKKAYA, Gülden Sağol, “Standart Dil ile Halk Dili Arasındaki Anlam ve Kullanım Farklılıkları Üzerine”

ŞENEL, Mustafa, “Yer Adları Açısından Derleme Sözlüğü”

II. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştaylarına Derleme Sözlüğü ile ilgili olarak sunulan bildiriler (Kars):

YÜCE, Prof. Dr. Nuri, “Ağız Araştırmalarına Katkılar”

ZÜLFİKAR, Prof. Dr. Hamza, “Derleme Çalışmalarında Kelime Hazinesinin Darlığı, Bunun Yarattığı Sonuçlar”

III. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştaylarına Derleme Sözlüğü ile ilgili olarak sunulan bildiriler (Sakarya):

ACAR, Yrd. Doç. Dr. Kenan, “TDK Türkçe Sözlük’te Halk Ağzına Mal Edilen Bazı Sözlerin Kandıra Ağzında Bulunup Bu Sözlükte ve Derleme Sözlüğü’nde Olmayan Anlamları”

TORUN, Yrd. Doç. Dr. Yeter, “Ceyhan Yöresinde Kullanılan Bazı Fiiller ve Bu Fiillerin Derleme Sözlüğü’ndeki Kullanımları Üzerine”

IV. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştaylarına Derleme Sözlüğü ile ilgili olarak sunulan bildiriler (Edirne):

AYDIN, Prof. Dr. Mehmet, “Ağız Sözlükçülüğü Açısından Popüler Yayınlar”

BOZ, Prof. Dr. Erdoğan, “Ağız Sözlüklerinde Sözlükbirimlerin (Madde Başları) İçerik Planı Üzerine Görüşler”

ERDEM, Doç. Dr. M. Dursun, “Ağız Sözlükçülüğü Üzerine”

GÖKTER, Arş. Gör. Bilge, “Ağız Sözlükleri Üzerine Leksikografik Bir Değerlendirme”

GÖZAYDIN, Prof. Dr. Nevzat, “Derlemelerde ve Ağız Sözlüklerinde İşin Kolayına Kaçmak”

GÜLENSOY, Prof. Dr. Tuncer, “Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu’ nun Derlemeleri ile Günümüz Ağız Derlemelerinin Karşılaştırılması”

GÜNŞEN, Prof. Dr. Ahmet – Durmuş, Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan, “Yeni Bir Derleme Sözlüğü Hazırlamak Mümkün mü? (Bir Proje Önerisi)”

ÖZDARENDELİ, Yrd. Doç. Dr. Nursel, “Velimeşe Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar”

ÖZTÜRK, Jale, “Bir Ağız Sözlüğü Üzerine Değerlendirmeler: Hatay Ağız Sözlüğü”

TOR, Yrd. Doç. Dr. Gülseren, “Türkiye Türkçesi Ağız Sözlüklerinde Madde Baş Sorunu”

UYSAL, Yrd. Doç. Dr. İdris Nebi, “Ağız Araştırmalarında Bağlamsal Sözlük ve Dizin Kullanımı”

YILDIRIM, Yrd. Doç. Dr. Faruk, “Derleme Sözlüğü’ ndeki Gizli Dil Verileri Üzerine”

Derleme Sözlüğü ile ilgili bu çalıştaylar dışında da yazılar yazılmıştır (Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi, 1996):

AKSOY, Ömer Asım (1958), “Derleme Sözlüğü”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt VII, Sayı 79, Nisan, s. 315-316.

AŞÇI, Ufuk Deniz, “Derleme Sözlüğü'nde Kullanılan Gün Adları”

ATA, Aysu, “Derleme Sözlüğü'nde Eski Türkçe Bir Kelime: Ağlak”

ATA, Aysu, “Derleme Sözlüğü'nde Geçen En Eski Türkçe Kelimeler I”

ATA, Aysu, “Derleme Sözlüğü'nde Geçen En Eski Türkçe Kelimeler II”

BİRAY, Nergis “Denizli Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”

DEMİR, Nurettin, “Derleme Sözlüğü'nde Şimdiki Zamanla İlgili Veriler”

DOĞAN, Muammer, “Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar”

DOĞAN, Muammer, “Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar-1”

HAZAR, Mehmet, “Nevşehir Folkloru'ndan Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”

GÜLENSOY, Tuncer (1998), “Anadolu Ağzıları Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Yıl 1998, Cilt I, Sayı 553, Ocak, s. 14-16.

KALAY, Emin (1997), “Edirne İli Ağzlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar – I”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Yıl 1997, Cilt II, Sayı 547, Temmuz, s. 25-33.

KALAY, Emin (2004), “Edirne İli Ağzlarından Derleme Sözlüğüne Katkılar – II”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Yıl 2004, Cilt LXXXVIII, Sayı 633, Eylül, s. 250-259.

KARAÖRS, Metin (1994), “Derleme Sözlüğüne Katkılar: Kayseri, Isparta, Adana İllerimizden Derlemeler”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Yıl 1994, Cilt I, Sayı 505, Ocak, s. 65-67.

KORAŞ, Hikmet, “Derleme Sözlüğü'ne İlâveler”

ÖZGÜR, Can (2004), “Eskişehir Yöresi Ağızlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, Yıl 2004, Cilt I, s. 93-98.

ÖZKAN, İbrahim Ethem, “Ardanuç Ağzı İle Divânu Lûgat-it-Türk ve Derleme Sözlüğü Arasında Bir Karşılaştırma Denemesi”

ÖZTÜRK, Erol, “Mersin Yörüklerinden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar”

ŞANLI, Cevdet (1997), “Kırklareli, Erzurum ve Artvin İllerimizden Derleme Sözlüğü'ne Katkılar – I”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Yıl 1997, Cilt II, Sayı 552, Aralık, s. 542-547.

ŞANLI, Cevdet (1999), “Anadolu ve Rumeli Ağızlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar – II”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Yıl 1999, Cilt II, Sayı 572, Ağustos, s. 670-680.

ŞEN, Serkan, “Derleme Sözlüğüne Göre Türkiye Türkçesi Ağızlarında Meslek İcracısı Adları”

TOKER, Mustafa, “Derleme Sözlüğü ve Mersin Ağzı Sözlüğü'ne Tarsus Yöresinden Katkılar”

TORUN, Yeter, “Birinci Türk Dili Kurultayı ve Ceyhan Yörük Ağzı Kelimelerinin Derleme Sözlüğü'ndeki Kullanımları”

TORUN, Yeter, “Derleme Sözlüğü ve Türkçe Sözlük'te Madde Başı Olarak Kişi Adıllarının Kullanımları Üzerine”

YASTI, Mehmet, “Derleme Sözlüğü'nde Kullanılan Gün Adları”

YILDIZ, Osman, “Isparta Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar”

Derleme Sözlüğü ile ilgili ulaşılabildiğimiz tez çalışmaları:

KARACA, Güendam (2002), Derleme Sözlüğünde Divânü Lugâti't- Türk'ten Fiiller, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KILIÇ, Ayşen (1990), Anadolu Ağzlarında Fiil Kökleri, Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TAHİROĞLU, B. Tahir (2010), “Bilgisayar Destekli Sözlük Bilimi Çalışmalarında Derleme Sözlüğü Veri Tabanı Örneği”, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TEKCAN, Münevver (1990), Derleme Sözlüğünün Ağız Hususiyetleri ve Mana Değişmeleri Üzerine Bir Çalışma “D” Maddesi, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TOPÇU, Çiğdem (2006), Dîvânü Lügâti't Türk ve Anadolu Ağzlarının Söz Varlığında Ortaklaşan Fiiller, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tarama Sözlüğü ile ilgili yazılar: Bu eserle ilgili yazılmış çok yazıya rastlamadık. Ulaşılabildiğimiz iki çalışma vardır (Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi, 1996):

TIETZE, Andreas, “Tarama Sözlüğü”

ŞARLI, Mahmut, “Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü'nde, Garib-Nâme'deki Tanıklığına Başvurulmamış Türkçe Kelimeler”

Derleme Sözlüğü ile ilgili ulaşabildiğimiz bu kadar çalışmaya karşın Tarama Sözlüğü ile ilgili yapılmış iki çalışmayla karşılaştık. Bunun sebebi belki de ağızların, standart dilin etkisine girmeden hızlı bir şekilde toplanmaya ihtiyaç olmasından kaynaklanmıştır. Bu yüzden de derleme çalışmaları hızlı bir biçimde devam etmektedir. Böylece toplanan malzemeyle birlikte yeni araştırmaların kapısı açılmakta yeni çalışmalar yapılmaktadır. Çalışmamızın yapılmış bu çalışmalardan farkı, biri Anadolu ağızlarını, diğeri yazı dilini temsil eden iki sözlüğün fiillerle ilgili olan söz varlığının karşılaştırılmasıdır.

Çalışmanın Konusu

Derleme Sözlüğü ile Tarama Sözlüğü'ndeki ortak fiillerin tespit edilmesi ve anlamlarının karşılaştırılmasıdır.

Çalışmanın Önemi

Ağızlarda yaşayan fiillerin kaçının yazı dilinde kullanıldığı ve ağızlarda kullanılan bu fiillerin anlamlarının yazı diline ne kadarının yansıdığı tespit edilmesi ile yazı dilinde kullanılan anlamlarının halka ne kadarının yansıdığı görülmesi açısından bu çalışma önem taşımaktadır.

Çalışmanın Amacı

Derleme Sözlüğü ile Tarama Sözlüğü arasındaki ortak fiil ve bu fiillerdeki ortak anlam kullanıma işaret etmek aynı zamanda halkın ve aydınların dil kullanımının birbirine olan yakınlığını/uzaklığını belirlemek bu çalışmanın amacıdır.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmamızı Türk Dil Kurumunun sitesinde yer alan Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü ve Tarama Sözlüğü sayfalarından yararlanmadan sadece Türk Dil Kurumu Yayınları arasından çıkan basılı sözlüklere bağlı kalarak oluşturduğumuzu belirtmeliyiz. Bu çalışmayı oluştururken önce Derleme ve Tarama Sözlüğü'ndeki ortak fiil madde

başlarını belirledik. Daha sonra bu maddelerde yer alan anlamları tespit ettik ve birbiriyle karşılaştırdık. Ortak anlamları aynı sütuna yerleştirdik. Derleme Sözlüğü'nün ekler kısmına geçtiğimizde karşılaştırdığımız fiiller varsa ve aynı anlam tekrar verilmişse bunları tablomuza eklemedik. Eğer Ekler bölümünde tablomuzdaki mevcut fiilin yeni anlamlarıyla karşılaştıysak bu anlamları tablomuza ekledik. Bu bölümde farklı bir fiil Tarama Sözlüğü'nde de var ise onu da tablomuza aldık. Madde açıklamalarında sözlüklerde kimi zaman göndermeler yapılmıştır. Tablomuza alırken göndermeleri aynı şekilde yazdık fakat verilen anlamın ne olduğuna bakılabilmesi için de bir "Göndermeler Listesi" oluşturduk. Bu şekilde verilen fiillerin anlamında göndermeler var ise o göndermenin anlamına rahatlıkla bakılabilecektir. Tarama Sözlüğü yazı dilini gösterdiği için Derleme Sözlüğü'nde yer alan ağız kullanımlarında ufak ses ayrılıkları görülen fiilleri ayrı bir tabloda karşılaştırdık. Böylece konuşma dilinden yazı diline geçerken nelerin değiştiğini de ayrıca göstermiş olduk. Derleme ve Tarama Sözlükleri'nde yaptığımız veya buna gerek olduğu hâlde yapmadığımız değişiklikleri "Sözlüklerde Karşılaşılan Bazı Durumlar Hakkında Notlar" kısmında verdik ve karşılaştığımız sınırlamaları "Derleme Sözlüğü İçin Notlar" ve "Tarama Sözlüğü İçin Notlar" başlıkları altında verdik. Elde ettiğimiz verileri ve ne ifade ettiklerini "Sonuç" bölümünde sunduk.

BÖLÜM 1: DERLEME VE TARAMA SÖZLÜKLERİNDEKİ ORTAK FİİL MADDELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Yazı dilinin kalıcılığına ve değişmeye direnç gösterebilme gücüne rağmen, ağızların kaybolmaya karşı direnme gücü daha zayıftır. Bu yüzden ağızlardaki söz varlığının Derleme Sözlüğü ile toplanması ve bu çalışmaların devam etmesi büyük önem taşımaktadır. Ağızlar standart dilin etkisinden uzak olduğu için eski biçimleri onlarda görebiliyor, geleneklerimizi, inançlarımızı, hayata bakışımızı bulabiliyoruz. Tarama Sözlüğü ise Derleme Sözlüğü'nden farklı olarak 13. yüzyıldan günümüze uzanan Batı Türkçesiyle yazılmış 227 eserden taranan ve bugün kullanılmayan ya da anlamı, şekli değişik olarak kullanılan Türkçe sözlerin sözlüğü olması yönüyle kıymetlidir. Biz de bu iki sözlükteki ortak fiillerin neler olduğunu belirleyerek sözlüklerdeki anlamları karşılaştırdık. Bu karşılaştırma öncesine, iki sözlükteki bazı durumlarla ilgili karşılaştığımız notları vermeyi ve sonrasında karşılaştırmayı bir tablo düzeninde vermeyi uygun gördük.

1.1. Sözlüklerde Karşılaşılan Bazı Durumlar Hakkında Notlar

Bu bölümde Derleme Sözlüğü ve Tarama Sözlüğü'nde karşılaştığımız yazım hataları, tutarsız unsurlarla ilgili yaptığımız/yapmadığımız değişiklikleri topladık. Böylece amacımız karşılaştırma yaparken sözlüklerdeki maddelere müdahale edip etmediğimizi göstermekle birlikte bu karşılaştırmaya almadığımız kimi maddelerin neden alınmadığını da belirtmektir. Derleme Sözlüğü ve Tarama Sözlüğü ile ilgili notlarımızı iki başlık altında toplamayı uygun gördük:

1.1.1. Derleme Sözlüğü İçin Notlar

Derleme Sözlüğü'ndeki Bazı Durumlarla İlgili Değişiklik Yaptığımız Maddeler:

1) “körlük yapmak [köllük yapmak] kıskandırmak, nispet yapmak, inat etmek.” Madde başı açıklaması küçük harfle başlamıştı. Cümleleri büyük harfle başlattık: “körlük yapmak [köllük yapmak] Kıskandırmak, nispet yapmak, inat etmek.”

2) “ufatmak [→uvatmak]” Madde başına gönderme yapılmış. Oysa uvatmak (I) demeliydi çünkü: “uvatmak (I) [ufatmak] Ufaltmak. / uvatmak (II) İkiye bölmek.”

Görüldüğü gibi ufatmak madde başı “uvatmak (I)” maddesinin parantez içinde olduğundan uvatmak (I)’e gönderme yapması gerekiyor. Bu yüzden (I)’i ekledik.

“yermek (I) [yirmek (II)] Birinin ardından kötülüğünü söylemek, bir şeyi beğenmemek. 2. Kalabalık içinde birine kötü davranmak.” Açıklamada iki ayrı anlam gösterilmiş fakat yazım hatasından birinci anlamının başına “1.” denilmemiştir. Bunun yazım hatasından kaynaklandığını düşündüğümüzden listemize alırken açıklama maddesine “1.”i ekledik: “yermek (I) [yirmek (II)] 1. Birinin ardından kötülüğünü söylemek, bir şeyi beğenmemek. 2. Kalabalık içinde birine kötü davranmak.”

“iğlemek (I) [iğlenmek (I), ilimek (I) -2, iylemek] Zayıflamak. 2. Eziyet çekerek hastalanmak, verem olmak. 3. İnlemek. 4. Yara iyileşmek.” Bu maddede “1.” yazmıyordu, biz ekledik.

“ayamak” madde başına (I) eklenmemiştir. Oysa eklenmesi gerekirdi. Çünkü “ayamak (II)/(III)/(IV)/(V)” mevcuttur. Bu gerekçeyle (I) ekledik.

“kaklamak (I) Kurutmak için meyveleri çizmek ya da parçaları ayırmak. 2. Odunları kesmek, parçalamak. 3. Küçültmek. 4. İkiye bükme.” şeklinde madde başının birinci açıklamasına “1.” eklenmemiştir, listeye alırken 1’i ekledik.

“benlenmek, beñlenmek (I) [→ben düşmek]” gönderme yapılmıştır. Oysa “ben düşmek (I)” şeklinde olmalıydı çünkü: “ben ben düşmek, beñ düşmek (I)” ve “beñ düşmek, ben düşmek (II)” vardır. Burada benlenmek maddesi (I) madde başının parantez içinde geçiyor. Bu yüzden (I)’i ilave ederek kullandık.

“kınıkmak (III) 1. [→kıvanmak (I)]” maddesine gönderme yapılmıştır. Fakat gönderme yapılan maddenin üç anlamı vardır. Hangisi olduğu belirtilmeliydi. Bunun için “kınıkmak (III)”ün geçtiği yer birinci anlam olduğu için “-1”i ekleyerek “kıvanmak (I) - 1” şeklinde kullandık.

“göynemek (III) 2. [→göğnemek] demiş, “göğnemek” maddesinde “göynemek (III) -2” geçtiği anlam birinci maddede olduğundan 1. anlamına gönderme yaptık. Yani [→göğnemek -1] şeklinde aldık.

“gönül koymak [→gönüllenenmek]” madde başına gönderme yapılmış, ama birinci anlam mı ikinci anlam mı belirtilmemiştir. “Gönül koymak” birini anlamın içerisinde verildiği için “gönül koymak [→gönüllenenmek -1]” şeklinde ona gönderme yaptık.

Sözlükte “dirneşmek (II) 1. [→direşmek -2]” şeklinde yazılmasına rağmen (I) ve (II) numaralı madde başına sahip. “Direşmek” madde başlarına baktığımızda (I)’e gönderme yapılması gerektiği için direşmek (I) -2 şeklinde aldık.

“dikilmek (III) [→dinelmek, diñelmek (I)]” denilmesine rağmen iki anlamı vardır. Gönderme yapılması gereken birinci anlam olduğu için: “dikilmek (III) [→dinelmek, diñelmek (I) -1]” şeklinde gönderme yaptık.

“dehlemek (III) [→dah etmek]” yazılmıştır. Oysa “dehlemek (III)” ikinci madde başında olduğundan [→dah etmek (II)] şeklinde gönderme yaptık.

“artmak (II) 2. [→ardmak]” maddesine gönderme yapılmıştır. Aslında birinci anlamına gönderme yapıldığı belirtilmeliydi. Çünkü artmak (II)-2, ilk anlamının içerisinde bulunmaktadır. Bu yüzden biz “2. [→ardmak -1]” şeklinde gönderme yaparak kullandık.

“koçuşmak [→koçmak]” fakat koçmak -1 mi, -2 mi yazılmamıştır. “koçuşmak” şeklindeki kullanımı birinci anlamında geçtiği için biz “[→koçmak -1]”e gönderme yaptık.

“yılıkmak (I) [→yelikmek (I)]”e gönderme yapılmış, fakat kaçınıcı anlamına gönderme yapıldığı belirtilmemiştir. Birinci anlamına gönderme yapıldığı “yılıkmak (I)”in o maddede geçmesinden anlaşılmaktadır. Bu yüzden tabloda “yılıkmak (I) [→yelikmek (I) -1]” şeklinde gösterdik.

3) “uz gelmek: 1. Denk gelmek.” Açıklaması bu şekilde numaralandırılarak verilmiş, ancak ikinci anlam verilmemiş. Bu yüzden 1’i sildik.

“çimdirmek (I) [cimcim etmek (I), cimdirmek (II) -1, çimirmek, çimlemek] Yıkamak.” denilmiştir. “çimdirmek (II)” olmadığından (I)’i sildik.

“gicimek (I) 1. [→gicişmek (I) -1] 2. Kaygılanmak. 3. Kızmak. 4. Neşelenmek, gülüşmek. 5. Kuvvetle cinsî istek duymak (kadınlarda).” Bu maddede 1. açıklama [→gicişmek (I) -1] göndermesi yapılmış. Ancak “gicişmek” esas maddesi (I), (II) gibi numaralandırılmamıştır. Yazım hatası kabul ettiğimizden tabloya alırken (I) i sildik: [→gicişmek -1]

“sarkmak (I) 1. İstememek, çekememek, kıskanmak. 2. Açgözlülük yapmak. 3. İmrenmek, yönelmek.” Madde başına (I) denmesine rağmen (II) bulunmadığından (I)’i sildik.

“şeneltmek (I) 1. Şenlendirmek.” Denmiş. Oysa bu madde başının ya ikinci anlamı yoktur ya da verilmemiştir. Bu sebeple 1.’i sildik.

“bitmek (I)’de tek anlam olmasına rağmen “1” ile numaralandırılmıştır. Ya yazım hatasıdır ya da ikinci anlam bir şekilde eklenmemiş olabilir. Ancak ikinci anlam sonuçta olmadığı için “1”i sildik.

“burtarmak” (I) ile numaralandırılmıştır. Ancak (II) olmadığı için (I)’i silmeyi uygun gördük.

“sığazlamak [→sıvazlamak -1]” şeklinde birinci anlama gönderme yapılmasına rağmen ikinci anlam olmadığı için “-1”i sildik.

“arımak (II) [→arılamak (I) – 1]” madde başına gönderme yapılmış, ancak “arılamak” madde başı tek bir madde olduğu için numaralandırılmamıştır. Bu yüzden (I)’i silip 1. açıklamaya uygun düştüğü için “arılamak -1” şeklinde kullandık.

“dartınmak (I) 1. [→dartılmak -1]”e gönderme yapılmıştır. Oysa “dartılmak”ın kaçınıcı madde başı olduğu belirtilmeliydi. Burada (I). madde başı ve tek anlam mevcut olduğundan “1” silip “[→dartılmak (I)]” şeklinde, yazdık.

4) “dineltmek/diñeltmek” maddesinde (I) ve (III) vardır. Bunun yazım yanlış olması muhtemeldir. (II) atlandığı için “(III)” numarayı düzeltip “(II)” olarak aldık: “dineltmek, diñeltmek (I) [digeltmek, dinetmek, diyeltmek] 1.Ağaç, sırik gibi şeyleri dikmek. 2. Herhangi bir şeyi dikey durdurmak. 3. Ayağa kaldırmak, ayakta tutmak. / dineltmek, diñeltmek (II) Meydana getirmek.”

“oranlamak [orannamak -1, 2] 1. Bilgiçlik taslamak. 2. Yaklaşık olarak söylemek, değer biçmek./oranlamak: Düşüncesizce davranmak.” Bu madde başlarında (I), (II) numaralandırılması yapılmamış. Bir karışıklık olmaması için madde başlarını (I) ve (II) şeklinde numaralandırdık.

“dalabımak (II) 2. [→dalab olmak -1]” şeklindeki yazım, yazım hatasıdır. Çünkü dalab olmak (I) ve (II) vardır. Ayrıca (I)’de tek anlam vardır ve “dalabımak (II) -2” burada geçmektedir. Demek ki doğru biçimi “2. [→dalab olmak (I)]” olmalıdır. Bu şekliyle düzelterek aldık.

“haylamak (VI) 3. Aceel etmek.” şeklinde yazılmıştır, yazım hatası olduğu için biz açıklamanın “acele etmek” şeklinde doğru biçimini yazdık.

pers olmak (I) [perse olmak] maddesinin birinci anlamında “1. Yüzü koyun düşerek yüzü gözü berelenmek, ezi mek.” yazılmıştır. Yazım hatası olduğunu düşünerek tabloya “ezilmek” şeklinde aldık.

Derleme Sözlüğü'nde iki tane yan yana “ahtarılmak, ahtarılmak” bulunmaktadır. Muhtemelen “h” ile olduğu için ikincisini “h” ile “ahtarılmak, ahtarılmak” şeklinde aldık.

5) “öğüne gelmek [→öğünsemek]” madde başına gönderme yapılmış. Oysa Derleme Sözlüğü'nde hem “öğünsemek” madde başı yoktur hem de “öğürsemek” esas maddesinde “öğüne gelmek” maddesini de içerdiği köşeli parantezle belirtmiştir: “öğürsemek [öğsemek (III), öğüne gelmek, öğüre gelmek, öğürleşmek (II), öğür olmak (II), övürsemek] Dişi hayvan çiftleşmek istemek.” Bu sebeple “öğünsemek” madde başı yerine “öğürsemek” madde başına gönderme yaptık.

Ekler bölümünde “usukmak (III) [→usmak]” maddesine gönderme yapmıştır. Bu aslında ekler kısmındaki “usmak”tır. Fakat Derleme Sözlüğü'nün ilk bölümünde de “usmak” mevcuttur. Ortak düşen anlam “usmak (II)” olduğu için tablomuzda bir karışıklığa yol açmamak amacıyla “[→usmak (II)]” şeklinde (II) numaraya gönderme yaptık.

Derleme Sözlüğü'nde Karşılaştığımız Fakat Değişiklik Yapmadığımız Maddeler:

1) “değşirmek [→değnemek (II)]”ye göndermesi yapılmıştır. “değnemek (II)”ye baktığımızda ise “derlemek (II)”ye gönderme yapıldığını görüyoruz. Oysa esas madde “derlemek (II)” ise doğrudan ona gönderme yapmalıydı. Biz değiştirmeyip kitaptaki haliyle aldık.

“seğitmek [→seyitmek]”/ seyitmek [→seyirtmek]

“seyirtmek [→sağırtmek, sefirtmek, segirtmek, segürtmek, seğertmek, seğitmek, seğürtmek, selikmek, sērtmek, sevirtmek, sevürtmek, sevürtmeyh, seyidmek, seyirmek - 2, seyitmek, sığırtmak, sıyırtmak (II), sıyırtmek, sidişmek, sigirtmek, siğırtmek, siitmek, sitmek (II), siyidmek, siyirtmek, siyitmek -1, siytmek, soğertmek, söğürtmek] Koşmak.” Bu maddelerde görülüyor ki esas madde başı “seyirtmek” ama “seğitmek” doğrudan “seyirtmek” madde başında toplanmayıp önce “seyitmek” maddesine, buradan da “seyirtmek” madde başına gönderme yapılmıştır. Oysa “seğitmek” madde başı

doğrudan esas maddeye gönderilmeliydi. Buna rağmen bir karışıklılığa yer vermemek için kitaptaki şekliyle aldık.

2) Sözlükte “ahtarmak, ahtarmak (I)” ve “ahtarmak (II)” maddeleri vardır. Ortak fiil madde başlarının bulunduğu tabloya bir tane “ahtarmak” olduğu için (I)’i eklemeye gerek duymadık.

3) “Ekler Bölümü/ yülütmek: Traş ettirmek.” Açıklamada traş “ı”sız yazılmış hem diğerlerinde “ı”lı hem de zaten doğru yazımı “traş” şeklindedir. Buna rağmen kitaptaki yazımıyla aldık.

4) Göndermeler Listesi’nde “evsilemek: Tahılın içindeki yabancı cisimleri, çöpleri elle ayıklamak, üzerinden üzerinden almak.” şeklinde iki kere “üzerinden” kelimesi yazılmıştır. Bu ikileme üstünden yavaş yavaş almak izlenimini uyandırdığı için ve yanlış yazıldığından emin olmadığımız için bu yazıma müdahale etmedik.

Derleme Sözlüğü’nde Tablomuz Almadığımız Maddeler:

1) “- düşmek (II) Bazı fiillerin sonuna eklenerek ivedilik fiili yapılır. / yazmak (VII) Yaklaşma belirtir yardımcı eylemdir.” Bu iki madde başı birer yardımcı fiil oldukları ve esasında başka bir fiil ile zarf fiil aracılığıyla birleşerek kullanıldıkları için tabloya eklenmedi.

2) Derleme ve Tarama Sözlükleri’nde “yüzlemek” maddeleri ortaktır. Bu sebeple bu kelimeyi ortak fiil madde başlarının olduğu ana tabloya aldık. Bunun dışında Derleme Sözlüğü’nde “yüzlamak” maddesi de bulunmaktadır, Tarama Sözlüğü’ndeki “yüzlemek” madde başını kullandığımız için tekrar kullanmayıp küçük ses ayrılıklarının yaşanmasına rağmen aynı olabileceğini düşündüğümüz ve bu yüzden oluşturduğumuz ikinci tabloya almadık. Aynı sebepten almadığımız diğer fiiller şunlardır: ağıllanmaḥ, ağsımak, ahtarılmak, akdarmaḥ, alen telen etmek, aletmek, alışmaḥ, anlamak, anlanmak, anmak, anramak, aparmaḥ, aralamaḥ, arınmaḥ, ārmak, āşatmak, aşmah, aydivermek, ayın beyin olmak, aylānmak, azıtmaḥ, azmaḥ, banlamak, bastırmaḡ, baş

vurmağ, belinlemek, belişmek, bélišmek, bellilemek, béllilemek, berkiğmeg, bézemağ, boyun olmağ, bozarmağ, bozarmağ, burağmak, burmağ, carıs etmeğ, çakıştırmağ, çatmağ, çeñilemeğ, çentmeğ, çézmek (I)¹, çığırmağ, çilemeğ, çilemeyh, dalamah, dammağ, danışmah, danışmağ, danlamak, danmağ, dayanmah, dehdüşmek, dek tüşmek, dénemeg, denemek, dinelmek, dineltmek, dinmek, direşmek, elbir etmek, életmek, elleşmeyh, emiştirmek, ēnemek, esirimek, evermeğ, gıjgurmağ, gönül komak, görsedmek, hamlamak²ırılmağ, iyiltmek, kaçmağ, kesilmeğ, kıjgırmak, kışgırmak, kohutmak, kokutmak, kösülmeğ, oğşemek, ohlamak, oğşamağ, oğumağ, onarmak, oñmag, oñuşmag, öceşmeyh, öğürmek, öğürsemek, önlemek, önmeğ, ön vermeyh, ōrklemeğ, ōtmeğ, salmağ, savrıkmak, segirtmek, sekmemek, seksenmeğ, sermemek, sezeklemek, sıgmak, sınağmağ, sınağmağ, sindirmeyh, siñişmeğ, sinişmek, soruşmağ, sorutmağ, söyünmeyh, talamağ, tapmağ, tapşırmağ, tapşırmağ, tavlamağ, tek düşmek, tekesemek, telesimeyh, telezimek, teprenmek, tepreşmek, tirmemek, toğdamah, tolandırmak, tuşaklamak, uğunmah, yandurmak, yansılamağ, yanşamak, yarımağ, yarıtmağ, yārmak, yenişmek, yol virmeğ, yonmağ, yumağ (I), yummağ.

3) Derleme Sözlüğü'nün Ekler bölümünde “sesmek” maddesi mevcuttur. Tarama Sözlüğü'nde ise “sesmemek” vardır. Aslında aynı şeyler olan bu iki maddeyi biri olumlu biri olumsuz anlam taşıdığı için tablomuza bu maddeyi dâhil etmedik.

Derleme Sözlüğü/ sesmek (I) Susmak. / sesmek (II) [→seselmek (II)]

Tarama Sözlüğü/ sesmemek: Ses çıkarmamak.

“sekitmemek” maddesini hem “sekitmek” madde başını Tarama Sözlüğü ve Derleme Sözlüğü'nde olduğundan ana tabloya aldığımız için hem de biri olumlu madde başı diğeri olumsuz madde başı olduğu için tabloya dâhil etmedik.

¹ Ortak fiil madde başlarında Derleme Sözlüğü ve Tarama Sözlüğü'nde “çezmek” maddesi bulunduğu için, Derleme Sözlüğü'nde ayrıca “çézmek” maddesi bulunmasına ve Tarama Sözlüğü'ndeki “çezmek” ile anlam olarak da aynı olmasına rağmen, Tarama Sözlüğü'ndeki anlamı iki kez kullanmamak adına “çézmek (I)” madde başını ikinci tabloya dâhil etmedik. Bunlar aslında Derleme Sözlüğü'nde aynı madde başı olarak görülmüş (I) ve (II) olarak “çézmek (I) Çözmeğ. / çezmek (II) Direzi adı verilen iplikleri tezgâha dikine olarak sıra sıra germeğ.” şeklinde numaralandırılmıştır. “çézmek (I)” maddesini “é” farklılığı bulunması sebebiyle ortak madde başlarının bulunduğu ana tabloya da almadığımızı belirtmeliyiz.

² hamlamak/ hamlamağ (Derleme Sözlüğü) / ħamlamak (Tarama Sözlüğü) şeklinde küçük ses değişikliklerinin bulunduğu tabloda bu madde olduğu için ekler kısmında geçen “hamlamak”ı tekrar kullanmadık.

4) “seknemek [seknimek] Yağmur hafiflemek, dinmek. Ekler Bölümü/ seknemek: Az dinmek: *Yağmur seknedi.*” Birinci bölümdeki anlamıyla aynı olduğu için Ekler kısmındaki anlamını ortak fiil madde başlarının olduğu tabloya dâhil etmedik.

5) “Derleme Sözlüğü/huylanmaḥ [→huylanmak -2]” ve “Tarama Sözlüğü/ ḥulanmak, (ḥuylanmah): Huy edinmek, âdet edinmek.” Bu maddeleri, Derleme Sözlüğü’nün gönderme yaptığı madde, madde başı olarak bulunmadığından anlamını göremediğimiz için doğru eşleşmeyi yapmamıza gölge düşüreceği için tabloya almadık.

6) Derleme Sözlüğü’nde “danmak” ve “dañmak” aynı maddede gösterilmiştir. Tarama Sözlüğü’nde ise bunlar “danmak (I), (tanmak (I))” ve “dañmak (II), (tañmak (II))” şeklinde ayrılmıştır. Derleme Sözlüğü’nde “danmak” maddesini tabloya aldığımız için aynı anlamı içerdiğinden “dañmak” maddesini tabloya eklemedik.

1.1.2. Tarama Sözlüğü İçin Notlar

Tarama Sözlüğü’ndeki Bazı Durumlarla İlgili Değişiklik Yaptığımız Maddeler:

1) Tarama Sözlüğü’nde “dürütmek” madde başı olmadığı hâlde “düretmek” maddesinde parantez içinde öteki şekillerle birlikte verilmiştir: “düretmek, (dürütmek, dürütmek): Peyda etmek, icat etmek, türetmek.” Sözlükte “dürütmek” madde başı gözden kaçtığı için eklenmemiş olabilir. Bu yüzden ok çıkartıp gönderme yaparak tabloya yerleştirdik: “dürütmek: → düretmek.”

Tarama Sözlüğü’nde madde başı olarak “üçürmek” yoktur. Oysa “öçürmek” esas madde başında parantez içinde verilmiştir: “öçürmek, (üçürmek): Söndürmek.” Bu yüzden “üçürmek” madde başını “öçürmek” maddesine gönderme yaparak “üçürmek: →öçürmek” şeklinde ekledik. Çünkü Derleme Sözlüğü Ekler bölümünde bulunan “üçürmek” madde başını tablomuza eklememiz gereklidir.

“öksemek” madde başı yok ama “öğsemek” esas madde başında öksemek parantez içinde verilmiştir. Derleme Sözlüğü’nde de “öksemek” olduğu için bu madde başını

Tarama Sözlüğü'ndeki kısma ekledik ve “öğsemek” madde başına gönderme yaparak tabloya aldık.

“talanmak” maddesi Derleme Sözlüğü ve Tarama Sözlüğü için ortak bir madde başıdır. Tarama Sözlüğü'nde bu madde başı verilmemiş, “talanlanmak” esas madde başında parantez içinde gösterilmiştir: “talanlanmak, (talanmak): Yağmalanmak, yağma edilmek.” Ortak bir madde olduğundan “talanmak” maddesini aldık ve tıpkı diğer maddelerde olduğu gibi esas madde başına gönderme yaptık: “talanmak: →talanlanmak.” şeklinde.

Tarama Sözlüğü'nde “abrılmak” madde başında yoktur fakat “avrılmak” madde başında parantez içinde “abrılmak” verilmiştir. Bu yüzden → işareti ile gönderme yaparak “abrılmak” madde başını ekledik: “abrılmak: → avrılmak.” şeklinde.

2) “utmak, (ütmek): 1. Yenmek, oyunda kazanmak. 2. yararlanmak.” Açıklamanın küçük harfle başlayan maddesini, tabloya büyük harfle aldık.

“sürmek” madde başının ikinci anlamında açıklama şu şekilde verilmiştir: “2. Takibetmek, kevam etmed.” Yazım yanlışlarını düzelterek kullandık: “2. Takip etmek, devam etmek.”

çalıklanmek maddesinde –mek şeklinde geçen mastar eki hem Türk Dil Kurumunun internet sayfasında hem de verilen örneklerde –mak şeklinde geçtiği için biz de “çalıklanmak” şeklinde düzelterek kullandık.

şorlamak, (şoruldamak): Şorul şorul, şarıl şarıl akmak, çok ve dol akmak. Şeklinde yazılmıştır. Buradaki yazım hatasını düzelterek “bol akmak” şeklinde aldık.

“tapışdurmak: → Tapşirmek.” Listeye alırken madde başlarını küçük harfle yazdığımız için baş harfini küçülttük: “→tapşirmek.”

“kaypmak: kaymak.” şeklinde küçük harfle başlayan açıklamanın baş harfini yazım hatası olduğu için büyük olarak yazdık.

“kan kaşandırmak, (kan kaşatmak): korkudan kan işetmek.” şeklinde madde açıklaması küçük harfle başlamış ama listeye alırken baş harfini büyük yazdık.

“boşlamak: 1. Serbes bırakmak, kendi haline terk etmek.” Bu ifadedeki “serbes” kelimesini listeye “serbest” olarak aldık.

“bilemek (II) bulamak, bulaştırmak.” şeklinde baş harfi küçükken biz büyük harfle başlattık.

“kaygurmak: Kaygulanmak, esef etmed, üzölmek, mütesşir olmak.” Burada “etmed”deki d’yi düzeltip “k” olarak aldık ve “mütessşir”de bir “e” eksik olduğundan onu da ekleyerek yazdık.

“kañırmak, (kağırnak (II)): → Ayırırçasına bükmek.” Buradaki → simgesini açıklama olduğu için ve gönderme yapılmadığı için çıkardık.

“esirtmek: → esritmrk.” Yazım yanlışını “esritmek” şeklinde düzelttik.

“göynölmek, (gaynömek (II)): Ham meyve olgunlaşmak.” Kelime “gaynömek” değil “göynömek” yazılmalıydı. Yazım hatası olduğu için düzelterek aldık. Hem örneklerden hem de “göynömek (II)” maddesinin bu maddeye gönderilmesinden bu sonuç çıkmaktadır.

3) “irdemek, (irtemek): 1. Araştırmak, teftiş etmek, tetkik etmek, tecessüs etmek.” maddesinde ikinci anlam olmadığı için “1”i sildik.

4) “taña kalmak (II): →daña kalmak”a gönderme yapmıştır. Oysa “→daña kalmak (II)” denmeliydi. Çünkü madde başında (I) de vardır. “→daña kalmak (II)” şeklinde düzelterek aldık.

Tarama Sözlüğü'nde Karşılaştığımız Fakat Değişiklik Yapmadığımız Maddeler:

1) “avkırmak: → Okramak.” madde başına gönderme yapılmıştır. Oysa okramak maddesinin parantez içinde “avkırmak” yoktur: “okramak: 1. (At) mırıltı şeklinde kişnemek. 2. İçin için inlemek.” şeklinde geçmektedir. “okramak” maddesinin parantez içinde “avkırmak” olmamasına rağmen, “avkırmak” maddesi ortak bir madde olduğu ve madde başı olarak verildiği için tabloya aldık.

“üğüşmek: → uyumak.” madde başına gönderme yapılmış ama uyumak esas madde başında “üğüşmek” maddesine yer verilmemiştir: “uyumak, (uyunmak, uyuşmek (I), uyuşmak, ügünmek): İçine damızlık karıştırılan yoğurt sütü ve pekmez gibi şeyler katılaşmak, koyulaşmak, kan pıhtılaşmak.” Ortak bir madde olduğu için parantez içinde sözlükte esas maddede parantez içinde verilmemesine rağmen bir madde başı olarak kullanıldığı için tabloya aldık.

“geñelmek: → geñimek” maddesine gönderme yapılmış. Fakat: “geñimek, (geñmek, giñelmek, giñmek, giñimek): Genişlemek.” madde başına baktığımızda parantez içinde “geñelmek” maddesinin yazılmamış olduğunu görüyoruz. Gözden kaçmış olabileceğini düşünerek bir değişiklik yapmadık ve sanki “geñelmek” parantez içinde yazılmış gibi davrandık.

Tarama Sözlüğü'nde madde başı “yüğürmek” maddesiyle ilgili verilen örnekler “yüğürmek” şeklindedir. Ayrıca: “yüyürmek: → yüğürmek.” şeklinde verilmiştir. Yani verilen madde başı “yüğürmek” değil “yüğürmek”tir. Muhtemelen yazım hatasıyla yüğürmek olmuştur. Zira “yüğürgen” maddesinden sonra yüğürmek gelmez. “yüğürmek, (yüyürmek): Koşmak, hızlı gitmek.” şeklinde verilen madde başı “yüğürmek”tir. Buna rağmen sözlükte “yüğürmek” şeklinde yazılı olduğu için tabloya almadık. Ancak Derleme Sözlüğü'nde de yüğürmek madde başı bulunmaktadır.

2) “yirilmek: Yırtılmak, azacık yırtılmak. / yirmek, (yırmak): Yırtmak, azacık yırtmak. / mızganmak, (mızganmak): Uyuklamak, azacık uyumak.” maddelerinde geçen “azacık” yazılışlarını değiştirmeden kullandık.

3) “yarımak, yarcımak: Yardım görmek, Allah'ın lûtuft ve inayetine nail olmak, onmak, kemal bulmak./ yarımak: Tam olmak, kemale gelmek.” Bu iki madde başında (I)/(II) vb. ibare yoktu. Biz de eklemedik ayrıca tabloda da ikinci “yarımak” için ayrı bir madde başı satırı açmadık.

4) “Tarama Sözlüğü/ hovlamak: → hoy kılmak.” şeklinde “h” ile olmasına rağmen gönderme yapıldığı maddede: “hoy kılmak, (hovlamak): Bağırarak şiddetle hücum etmek.” Burada h’sizdir. “Derleme Sözlüğü/ hovlamak [→havkalamak (I) -1, haylamak (I) -4, hoylamak (I) -5] 1. Saldırmak. 2. Fırlamak, koşmak. 3. Toplu olarak saldırmak.” şeklindedir. Burada da “h” yoktur. Tarama Sözlüğü’nde verilen örnekler güzel h (◌) ile yazılmıştır. Ama madde başı “h” ile gösterince sözlükteki şeklini esas olarak alıp küçük ses farklarının yaşandığı tabloya yerleştirdik.

5) “pek etmek: →bekitmek” “bekitmek: →pekitmek” gönderme yapılmıştır, sonrasında esas madde başında anlam verilmiştir: “pekitmek, (bekitmek, pek etmek): Sağlamlaştırmak, tahkim etmek, sıkıca bağlamak, te’kid etmek.” Fakat “pek etmek: →pek itmek” şeklinde doğrudan esas madde başına göndermeliydi. Bir karışıklılığa sebep vermemek için tabloya sözlükteki şekliyle aldık.

Tablo 1. Derleme ve Tarama Sözlüklerindeki ortak fiil maddelerinin karşılaştırılması

MADDE ADI	DERLEME SÖZLÜĞÜ	TARAMA SÖZLÜĞÜ
abartmak	(I) 1. Olduğundan fazla göstermek, büyütme, mübalâğa etmek.	Mübalâğa ve i'zam etmek.
	(I) 2. Yalan söylemek, uydurmak.	
	(I) 3. Pohpohlamak, öğmek.	
	(I) 4. Nazlandırmak, şımartmak.	
	(I) 5. Kışkırtmak, teşvik etmek.	
	(II) 1. Aşırma, çalma.	
	(II) 2. [-> abarmak (II) -2]	
	(III) Üstün gelmek, yenmek.	
	(IV) Değiştirmek.	
abrılmak	1. Birinin üzerine eğilmek, yaslanma, abanma.	
	2. Bacaklarını ayırarak oturmak veya dikilmek.	
		-> avrılmak.
acebe kalmak	Şaşa kalmak, donakalmak.	Hayrette kalmak, şaşa kalmak.
acımak	Sevmek, okşamak.	
		Eziyet görmek, canı yanmak.
acışmak	(I) 1. Üzülme, acı duyma, kederlenme.	
	(I) 2. Birinin ölümüne, felaketine hep birlikte üzülme, yanma.	
	(I) 3. Sızlamak, ağrıma, için için acıma.	
	(I) 4. Canı yanma.	
	(I) 5. [->acıhlanmah]	
	(II) Sevişme.	
		Ağrıma, acıyı kendi organı üzerinde duyma.
acıtmak	1. İçlendirmek, kederlendirmek, üzme.	
	2. [->acıhlandırma h]	
	Acı çektirmek, üzme.	
		İncitmek.
adlamak	Ayıklamak.	
		Ad vermek, adlandırmak.

Tablo 1'in devamıdır.

ağdırmak	(I) 1.[→ ağmak (I)-1]	
	(I) 2. Bir şeyi eğmek, meylettirmek, çekmek.	
	(I) 3. Topallamak, aksamak.	
	(I) 4. Ağır basmak, çökertmek, mat etmek, bozmak.	
	(I) 5. Suçu başkasının üzerine atmak.	
	(I) 6. Yükseltmek, havaya doğru kaldırmak, omuza almak.	1. Kaldırmak, yukarı çıkarmak, yükseltmek.
	(I) 7. Dolaştırmak, gezdirmek.	
	(I) 8. Sürüyü bir yamaca doğru salıvermek.	
	(II) 1. Pişirilen bir şeyi koyulaştırmak, ağdalaştırmak.	
	(II) 2. Beyazlatmak.	
	(II) 3. Börttürmek.	
		2. Aştırmak, bindirmek.
	Bir yana sarkmak, ağır basmak	
ağdurmak	1. Yöneltmek, tevcih etmek.	
	2. [→ağmak (I)-1]	
		→ağdırmak (1.)
		→ağdırmak (2.)
ağdurulmak	[→ağbalanmak]	
		Yukarı çıkarılmak.
ağıllanmak	(I) 1. Çıbanın etrafı çember şekilde kızarmak.	
	(I) 2. Bir yere toplanmak, toplu halde bulunmak.	
	(II) İzzet ikram görmek, ağırılanmak.	
		Aydın etrafı çevrilmek, ay harmanlanmak, hâlelenmek.
ağırmak	(I) Bağırmak, sesli sesli ağlamak.	
	(II) Ağrımak.	
		Anırmak, haykırmak.
ağırşaklanmak	1. Çıban kızararak sertleşmek, katılaşmak.	
	2. Meme belirlemeye, büyümeye başlamak.	
		Yumrulanıp kabarmak.
ağıtmak	(I) Ölünün meziyetlerini sayıp dökmek.	
	(II) Hiç görmediği ve bilmediği bir çevrede yalnızlıktan ve hayretten doğma bir şaşkınlıkla dikilerek sağa sola bakınmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

		Savurmak.
ağız eğmek	Bir kimsenin sözlerini alaylı bir şekilde tekrarlamak.	
	Alay etmek, eğlenmek.	
		Minnet etmek, yalvarmak.
ağız etmek	Gerçeği saklamak, samimi konuşmamak.	
		Ağız yapmak, oyalıyacak söz söylemek.
ağlamak	(I) Kesilen bağ çubuğunun budanan yerinden özsuju akmak.	
	(II) Tarlayı çitle çevirmek.	
	(I) Sözüden dönmek.	
		Ağsamak, bir tarafa ağmak, aksaklık göstermek.
ağlanmak	Durumundan yakınmak.	
		İçin için ağlamak.
ağmak	(I) 1. Aşağı inmek, yük veya terazide denge bozularak bir yanı ağır gelmek.	2. Aşağı inmek, ağır gelip aşağı meyletmek.
	(I) 2. Aşmak.	
	(I) 3. "Yağmur" inmek, düşmek.	
	(I) 4. Yıldız, yılan vb. kaymak.	
	(I) 5. Toplanmak, üşüşmek.	
	(I) 6. Güneş batmak.	
	(I) 7. Çömelmek, oturmak.	
	(I) 8. Yatıp yuvarlanmak, debelenmek.	
	(I) 9. Bir kimsenin üzerine yüklenmek, çullanmak, asılmak.	
	(I) 10. Yükselmek, yukarı çıkmak.	1. Çıkmak, yükselmek.
	(I) 11. Hayvanlar çiftleşmek.	
	(II) Anmak, birisinden söz etmek.	
	(III) 1. Delirmek.	
	(II) 1. Yükselmek, çıkmak, tırmanmak.	
	(II) 2. Geçivermek.	
	(III) Ağır gelmek, yükün bir yanı aşağı sarkmak.	
ağnamak	(I) 1. Hayvanlar toprakta yatıp yuvarlanmak.	
	(I) 2. Balık kendine has hareketler yapmak.	
	(I) 3. Sevinçten coşup oynamak.	
	(I) 4. Duvar, direk veya yük eğilmek, bel vermek, yana meyletmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Anlamak.	
		1. Debelenmek , yatıp yuvarlanmak.
		2. Bolluk içinde rahat yaşamak.
ağsamak	1. Topallamak, aksamak.	Aksamak, topallamak.
	2. İş gereği gibi yürümek, geri kalmak.	
	3. Yavaşlamak, azalmak.	
	4. Basmak, dayanmak, yerleşmek.	
	5. Eğilmek, meyil göstermek.	
	6. Ahlakı bozulmak.	
	7. [→ağmak (I) -1]	
ağsırmak	Aksırmak.	→ ağsırmak.
ağırnak	Anırmak.	
		Tükürmek, tükürük atmak.
ağıtmak	Küçük çocuk çiş etmek.	
		Akıtmak.
ağıtarılmak	1. Devrilmek, yıkılmak.	→ aktarılmak (2.)
	2. Altüst edilmek.	
		→ aktarılmak (1.)
		→ aktarılmak (3.)
ağıtarmak	1.[→ ağıdarmağ-2]	→ aktarmak (2.)
	2. [→ağıdarmağ-3]	
	3. [→ağıdarmağ-4]	
	4. Devirmek, yıkmak.	
	5. Yenmek.	→ aktarmak (1.)
	6. Tavuk veya horoz toprak, çöp eşelemek.	
	7. Mide bulanmak.	
	8. [→ağıdarmağ-5]	
	9. [→ ağıdarmağ-6]	
	10. Tohum ekmeden, tarlayı sürüp nadasa bırakmak.	
	11. [→ ağıdarmağ-8]	
	12. [→ ağıdarmağ-9]	
akarmak	Beyazlanmak.	Ağarmak.
akdarılmak	Karşı tarafa geçmek, kayıp gitmek.	
		→ aktarılmak (1.)
		→ aktarılmak (2.)
		→ aktarılmak (3.)
akdarmak	1. Bir şeyi altüst etmek, karıştırmak, savurmak, boşaltmak, devretmek, hatmetmek, çevirmek.	
	2. Tarlayı sürerek toprağı kabartmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	1. Altüst etmek.	→aktarmak (2.)
	2. Elden geçirmek.	
		→aktarmak (1.)
akışmak	(I) Bir yöne hep birden, toplu olarak yürümek, üşüşmek.	Sel gibi akmak, tehacüm etmek, üşüşmek.
	(II) Toprak dam yağmurda akmak.	
	(III) Anlaşmak, kaynaşmak, arkadaş olmak.	
akıtmak	(I) 1. İšemek.	
	(I) 2. Hayvan sulamak.	
	(II) 1. Meylettirmek, çekmek, çevirmek.	
	(II) 2. Düşürmek.	
	(IV) Gönül vermek, ilgisi yönelmek.	
		Celbetmek, akın akın çekmek.
akmak	(I) Ağaçlara su yürümek.	
		1. Meyletmek.
		2. Akın etmek, istilâ etmek, hücum etmek.
		3. Sıyrılıp çıkmak.
		4. Akın akın gitmek.
		5. Koşmak.
aktarmak	1. Tarlayı ikinci kez sürmek.	
	2. Harmanda dövülen arpa ve buğday saplarını alt üst etmek.	
		1. Yere sermek, devirmek, altetmek, yenmek.
		2. Altını üstüne getirmek.
alalmak	[→ alarmak (I) -1]	
		Renkten renge girmek, alı al, moru mor olmak, bozulmak, alacalanmak.
ala tutmak	Gözünü boyamak, hile yapmak, karışıklığa getirmek.	
		Alıkoymak.
aldamak	Aldatmak, kandırmak.	Aldatmak, kandırmak, oyun etmek.
aldırmak	(I) 1. Yüklü hayvanın bir yanı hafif, bir yanı ağır gelmek, meyletmek.	
	(I) 2. Hamlatmak, yormak.	
	(I) 3. İki parçayı birbirine uygun hale getirmek, alıştırmak.	
	(II) Bir türkü veya şarkıyı kendi kendine söylemek, tutturmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	Yakını ölmek.	
		Kaptırmak.
aldurmak	Kendini beğenmek, kibirlenmek.	
		→ aldırmak.
al etmek	Alt etmek, üstesinden gelmek.	
		Hile etmek.
alındırmak	İlgilenmek, aldırmak.	
		Müteessir etmek.
alınmak	(I) Dişi hayvan gebe kalmak, döl tutmak.	
	(II) 1. Zayıflamak, kuvvetten düşmek.	
	(II) 2. Kurumak, su çekilmek.	
		1. Meclûbolmak, tutulmak, kapılmak.
		2. Endişe duymak.
alışmak	1. Tutuşmak, yanmaya başlamak.	(II) Alevlenip tutuşmak.
	2. Ağaç veya demir, yontuk yerlerinde birbirine uygun gelmek, intibak etmek.	
	3. Suyu emerek tavlı hale gelmek.	
		(I) Karşılıklı alıp vermek, hep birden almak.
alkış etmek	Dua etmek, iyi dileklerde bulunmak.	Alkışlamak, övmek; tazim etmek, dua etmek.
alkış vermek	[→ alkış etmek]	Alkışlamak, övmek, dua etmek.
almak	(I) Parlamak, tutuşmak.	
	(II) 1. İki parça uygun gelmek.	
	(II) 2. Meyletmek, bir tarafı ağır gelmek.	
		1. Basmak, galebe etmek, istilâ etmek, kaplamak.
		2. Ele geçirmek, yakalamak, elde etmek.
		3. Gereken şey kendine mal etmek.
ameli azmak	Açgözlü olmak, hırslı olmak.	
		İşi ters gitmek.
añdırmak	(II) [→ ağnamak (I) – 4]	
		Hatırlatmak.
añılmak	1. Şöhret bulmak, ünlenmek.	
	2. Sözü edilmek, bahsedilmek, anılmak.	Hatıra getirilmek, söz konusu olmak.
añlanmak	(I) [→ ağnamak (I) – 1]	
	(II) Çatlamak.	
	(III) Buğday, arpa gibi tahıllar	

Tablo 1'in devamıdır.

	başak verme durumuna gelmek.	
		Anlaşılmak, fehmolunmak, takdir olunmak.
aňmak	(I) 1. Açıklamak, söylemek, anlatmak.	
	(I) 2. Akla gelmek.	2. Hatırlamak.
	(I) 3. Söz vermek, vaadetmek.	
	(II) [-→ağmak (I) -1]	
	(III) [-→ağnamak (I) -1]	
		1. Anlamak. 3. Söz açmak, bahsetmek.
aňramak	(II) [-→ağnamak (I) - 1]	
		Homurtulu ses çıkarmak, haykırmak, kükremek.
aparmak	(I) 1. Çalmak, aşırarak, alıp kaçmak, habersiz götürmek, gizlice almak.	
	(I) 2. Götürmek, alıp götürmek.	Götürmek, alıp götürmek.
	(I) 3. Getirmek.	
	(I) 4. Almak.	
	(I) 5. Tutmak.	
	(I) 6. Kaldırmak.	
	(II) Yıkamak, temizlemek.	
apılamak	[-→abalamak (I) - 4]	
		Okşamak, gönlünü hoş etmek.
apışmak	(I) 1. Oturmak, bacaklarını ayırarak çömelmek.	
	(I) 2. Bacaklarını ayırarak durmak, dikilmek.	
	(I) 3. Birinin sırtına binmek.	
	(I) 4. Yorgunluktan bacakları tutulmak, yürüyememek.	
	(I) 5. [-→ apış kurmak]	
	(I) 6. Atlamak.	
	(II) 1. Şaşırarak, bocalamak, donup kalmak.	
	(II) 2. Yola gelmek, yumuşamak.	
	(III) 1. Ayrılmak, uzaklaşmak.	
	(III) 2. Tutmak.	
	(I) 2. Çocuğu sırtlamak.	
	(III) Yılmak, yorulmak.	
		Apışlarını açmak.
	aralamak	(I) 1. Bitkilerin fazla dal ve çubuklarını kesmek, seyrekleştirmek, budamak.
(I) 2. Temizlemek.		

Tablo 1'in devamıdır.

	(I) 3. Derleyip toplamak, yerleştirmek.	
	(I) 4. Tınasın samanını tanesinden ayırmak.	
	(II) 1. Kavga eden iki kişiyi araya girerek ayırmak.	
	(II) 2. Kalabalığı yarıp geçmek.	
	(II) 3. Güreşte veya döğüşte birkaç kişiyi döğüş dışı bırakmak, haklarından gelmek.	
	(II) 4. İki şeyi birbirinden ayırmak, arayı açmak, aralık bırakmak.	
	(II) 5. Ayırmak, çözmek.	
	(II) 6. Uzaklaşmak, geride bırakmak.	
	(II) 7. Uzamak.	
	(II) 8. Uzaklaştırmak, ayırmak.	
	(II) 9. Değirmende acele işi olan birinin sırasını öne almak, araya sokmak.	
	(III) Çok bağırarak sesleri bastırmak.	
	(I) Kavga edenleri ayırmak, kavgayı önlemek.	
	(II) Yanan odunları ayırarak ateşi azaltmak, söndürmek.	
	(IV) Sık çıkan ürünleri aralıklı duruma getirmek.	
	(V) Bir şeyden uzaklaşmak.	
		1. Ayırdetmek, ayırmak.
		2. Terketmek, bırakmak, atlamak.
		3. Arasında görünmek, bulunmak, dolaşmak.
aralanmak	Seyrelmek.	
		1. (Zaman) Arası kesilmek, arası açılmak, araya fasıla girmek.
		2. Ayrılmak, uzaklaşmak.
aralaşmak	Uzaklaşmak, defolmak.	Ayrılmak, uzaklaşmak.
	(I) 1. [→aralamak (V)]	
	(I) 2. İlgisini çekmek.	
	(II) Kavga bitmek.	
	(III) Sık biten ürün, aralıklı duruma gelmek.	
aramak	Bela bulmaya çalışmak, aranmak.	
		Yoklamak, tedkik etmek.

Tablo 1'in devamıdır.

ardılmak	(I) 1. Abanmak, yaslanmak, dayanmak, yüklenmek.	
	(I) 2. Asılmak, tutunmak, tırmanmak, takılmak, çıkmak.	
	(I) 3. Atılmak, saldırmak.	
	(I) 4. Binmek.	
	(I) 5. Uzanmak.	
	(I) 6. Sarkmak.	
	(I) 7. Eğilmek.	
	(I) 8. Yüzüstü kapanmak.	
	(I) 9. Yıkılmak.	
	(II) 1. Sataşmak, çatmak, karşı gelmek.	
	(II) 2. Üstünde kalmak, asılmak.	
	(II) 3. Kaçarken dönüp karşı koymak.	
	(II) 4. Peşe düşmek.	
	(II) 5. Aleyhinde bulunmak, takip etmek.	
	(II) 6. Alay etmek, kızdırmak.	
	(II) 7. Şakalaşmak.	
	(II) 8. Eziyet etmek.	
	(II) 9. Konuşan ya da ağız kavgası yapan iki kişi arasına girmek.	
	(III) Birisine yük olmak.	
	[→arılmak -1]	
	Üstüne atılmış olmak, dolanmış olmak.	
ardmak	1. Yükletmek	
	2. Asmak, takmak.	Üstüne atmak, dolamak, asmak.
	3. Uzanmak.	
	Yüklemek.	
arıklamak	(I) [→arılmak -1]	
	(II) 1. Zayıflamak.	Zayıflamak.
	(II) 2. Doğduktan sonra cılız kalmak, büyüyememek.	
	(II) 3. İhtiyarlamak.	
	(III) Çalmak.	
	(IV) Suyu ark açarak götürmek.	
	(V) Tahtadan yapılmış eşya kuruyarak açılmak.	
arılmak	1. Temizlemek.	
	2. Seyrekleştirmek.	
	3. Saflaştırmak.	
		Temize çıkarmak.
arılmak	[→ arılmak (I) - 1]	

Tablo 1'in devamıdır.

		(I) Zayıflamak, âciz kalmak (II) Temizlenmek.
arımak	(I) 1. Yorulmak. (I) 2. Ağrımak. (II) [-→arılamak - 1]	Yorulmak, zayıflamak.
arınmak	(I) 1. Temizlenmek, yıkanmak. (I) 2. Sıyrılmak, kurtulmak, temize çıkmak. (I) 3. İçini temizlemek, kötü huylardan kurtulmak. (I) 4. Arlanmak, utanmak. (II) 1. Boşanan, küsen kadın eşyalarını alıp gitmek. (II) 2. Taşınmak. (II) 3. Ayrılıp gitmek. (III) 1. Yok olmak, boşalmak. (III) 2. Buharlanmak. 2. Sorumluluktan kurtulmak.	Temizlenmek.
arışmak	Çekilmek, gitmek.	Yarışmak, iddiaya girişmek.
arıtmak	(I) 1. [-→ arılamak - 1] (I) 2. Düzenlemek. (I) 3. Kiracı evi boşaltmak. (I) 4. Bitirmek, tüketmek. (I) 5. Yükletmek. (II) Yormak.	1. Temizlemek 2. Tenzih etmek, tebrie etmek, tezkiye etmek.
arkalanmak	Güvenmek.	1. Kuvvetlenmek, kuvvet bulmak. 2. İstinat etmek, dayanmak.
arkalaşmak	Yardımlaşmak, desteklenmek.	Birbirine arka olmak, yardımlaşmak.
arkırı gelmek	İtiraz etmek.	→ arkuru gelmek.
armak	(I) Güçsüz kalmak.	Yorulmak, yorgun düşmek.
artmak	(II) 1. İşi başkasına yükletmek. (II) 2. [-→ardmak -1] (II) 3. Yüklemek. (II) 4. Asmak. (II) 5. Sermek (I) Yükü hayvana ya da bir yere yüklemek, dengeli asmak. (II) Dövmek, vurmak.	Yüklemek.
arturmak	Salıncakta hızı fazlalaştırmak.	1. Yükseltmek, üstün tutmak.

Tablo 1'in devamıdır.

		2. Geriye bırakmak, fazla bırakmak.
aruklamak	1. [→ arıklamak (II) – 1]	→ arıklamak.
	2. Çürümeye yüz tutmak, çürümek.	
asarmak	1. [→asartmak (I) – 1]	
	2. [→asartmak (I)-2]	
	3. Yetişmek, büyüme.	
	4. İyi kullanmak, saklamak.	Muhafaza etmek, sakınmak, esirgemek, korumak.
asramak	Hayvan beslemek, büyütmek.	
		→ asarmak.
aşamak	(I) Yemek yemek.	
	(II) 2. Üzerinden geçecek kadar adım aşımak.	
	(III) Neşelenmek.	
		Yenmek, mağlûbetmek, alt etmek.
aşatmak	(I) Aşındırmak.	
	(II) Yedirmek, hovardalık etmek.	
		Doyurmak, yedirip içirmek.
aşıkmaq	Acele etmek.	Acele etmek, ivmek.
aşmak	(I) Hayvanlar çiftleşmek.	
	(II) Açmak.	
	(I) Erkek hayvan, dişisi ile çiftleşmek.	(II) Erkek hayvan dişisine binmek.
		(I) Taşmak.
atışmak	Saz şairleri birbirine şaka yollu karşılıklarda bulunmak.	
		Birbirine atmak.
avınmak	(I) Dişi hayvan gebe kalmak, döl tutmak.	
	(II) Avunmak.	Avunmak, tesselli bulmak.
	(III) Soğukta üşüyüp kendinden geçmek.	
avıtmak	Avutmak.	Avutmak.
avkırmak	(I) Havlamak.	
	(II) Ağzını havaya açarak ağlayan küçük çocukların ağzına, babasının terlik veya ayakkabısının tersiyle vurmak.	
	(III) Çalmak, aşımak.	
	Ezmek, ufalamak.	
		→ okramak (1.)
		→ okramak (2.)
avlamak	(I) Ağlamak.	
	(II) Bir yerin çevresini çitle	

Tablo 1'in devamıdır.

	çevirmek.	
		(I) Yakalamak.
		(II) Etrafını çevirmek.
ayağa düşmek	1. Âciz olmak.	1. Acz içinde kalmak, kuvvetten düşmek.
	2. [→ ayağa çıkmak]	
	1. Güçsüz, yetersiz kalmak.	
	2. Utanç verici duruma düşmek.	
	3. Birine gereksinim duymak.	
		2. Olduğu yere yıkılmak.
		3. İtibardan düşmek, kıymetini kaybetmek.
ayağa kalkmak	[→ ayağa çıkmak]	
		Ayaklanmak.
ayaklamak	1. Gezinti yapmak.	
	2. Ayakla adımla ölçmek.	
	3. Çabuk yürümek.	
	4. Kötülemek, ayak altına almak, kovmak.	
		Çiğnemek, ayak altına almak.
ayaklanmak	1. Çocuk yürümeye başlamak, büyüme, canlanmak.	
	2. Hayvan yavruları yürümeye başlamak.	
		1. Ayak ile çiğnenmek.
		2. Ayağa kalkmak.
ayamak	(I) 1. Uz kullanmak, kayırmak, korumak.	
	(I) 2. Menetmek.	
	(I) 3. Karşı koymak, dayatmak.	
	(I) 4. Çok yüz vermek, şımartmak.	
	(I) 5. Serbest bırakmak.	
	(I) 6. Serbest büyüme, zorluk çekmeden gelişmek.	
	(I) 7. Saygı göstermek, saymak.	Saygı göstermek, saygı ile anmak.
	(II) 1. Yalnız kalmak.	
	(II) 2. İşsiz kalmak.	
	(III) 1. Temizlemek.	
	(III) 2. Bitki ya da fidanın çevresini temizlemek, meydana çıkarmak	
	(V) Mehtapta yürümek, gezmek.	
	Bakmak, büyütme.	
aydıvermek	Söylemek, haber vermek, açıklamak, anlatmak.	Söyleyivermek.

Tablo 1'in devamıdır.

aygırsamak	Dişi hayvan, çoğuncası kısarak, erkek hayvan, aygır istemek.	Kısarak aygır istemek.
ayıklamak	Ayılmak, uyanmak, aklını başına almak, intikal etmek.	Ayılmak.
	Bilgi edinmek, aydınlanmak.	
ayın bayın olmak	1. [→ayın beyin olmak (II)]	Şaşıp kalmak.
	2. Acayip şekil almak, şeklini değiştirmek.	
ayırtlamak	[→ayıtlamak – 1]	3. Ayıklamak, temizlemek.
		1. Seçmek, ayırıp çıkarmak.
		2. Fasletmek, halletmek, ayırdetmek.
ayıtlamak	1. Ayıklamak, seçmek, temizlemek.	→ ayırtlamak (3.)
	2. Çapalamak.	
		→ ayırtlamak (1.)
		→ ayırtlamak (2.)
ayıtmak	(I) 1. Söylemek, anlatmak, nakletmek, konuşmak.	Söylemek, demek, anlatmak.
	(I) 2. Türkü söylemek, teganni etmek.	
	(II) [→ayıtlamak – 1]	
	(III) Beyazlatmak, parlatmak.	
aylandırmak	(I) Gezdirmek.	Dolaştırmak, çevrede gezdirmek.
	(II) Savsaklamak, geciktirmek.	
aylanmak	1. Gezmek.	
	2. Dönüp dolaşıp aynı yere gelmek, fırlanmak, devir yapmak.	Dönmek, devretmek.
	3. Kuş dönerek uçmak.	
	4. İşte, yolda ağır aksak ilerlemek.	
	5. Ay aydınlığında durmak, kalmak	
aymak	(I) 1. Ayılmak, kendine gelmek.	Ayılmak.
	(I) 2. Caymak, vazgeçmek, pişman olmak	
	(II) Parlatmak, ağartmak, temizlemek.	
	(III) Gözetmek, nezaret etmek.	
	1. Anımsamak.	
	2. Gözde canlandırmak.	
	3. Dalgınlıktan ayılmak.	
aytmak	(I) [→ayıtmak (I) – 1]	→ayıtmak.
	(II) Alıp götürmek.	
azdırmak	1. Birisini, bir başkası aleyhine kışkırtmak.	
	2. Yoldan çıkartmak, şımartmak,	

Tablo 1'in devamıdır.

	yoldan çıkmak, sapıtmak.	
	3. Kızdırmak	
	4. Başiboş bırakmak, baştan savmak, şaşırtıp ortada bırakmak.	
	5. Yolu şaşırmak, şaşırtmak.	
		Değiştirmek.
azgaşmak	Döğüşmek, çekişmek.	
		→ azgışmak.
azıklanmak	Geliri ile kendini idare etmek, ürünü ihtiyacına yetecek kadar olmak.	
		Erzak edinmek.
azırgamak	[→azınsamak]	Az görmek, ehemmiyet vermemek, azınsamak, istihfaf etmek.
azırganmak	1. [→ azınsamak]	→azırgamak.
	2. Nazlanmak.	
	3. Çekinmek, kaçınmak.	
	4. Zor gelmek, isteksiz olmak.	
azıtmak	1. [→azdırmak – 4]	
	2. [→azdırmak – 5]	2. Kaybetmek, yolunu şaşırmak.
		1. Azmak.
		3. Azdırmak, yolunu şaşırtmak, yoldan çıkarmak.
azmak	(II) 1. Toprak tavını kaybetmek.	
	(II) 2. Ekşimek, tadı bozulmak.	
	(III) Oyun, eğlence amacıyla boğuşmak.	
	(IV) Yolunu kaybetmek, şaşırmak, kaybolmak.	(II) 2. Yolu kaybetmek, yolu şaşırmak.
		(II) 1. Bozulmak, fâsit olmak, tegayyür etmek.
		(II) 3. Dalâlete düşmek.
		(II) 4. Azgınlaşmak.
		(II) 5. Ayrı düşmek, ayrılmak.
bağdalamak	Çelme takmak.	Güreşte çelme takmak.
bağdamak	[→bağdalamak]	Güreşte sarmaya almak, çelme takmak.
bağlamak	(I) 1. Akan suyun önüne set yapmak.	
	(I) 2. Akışı istenilen tarafa çevirmek, yöneltmek.	
	(II) 1. Büyülemek, aldatmak.	
	(II) 2. Erkeği büyüleyerek cinsî bakımdan iktidarsız kılmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) 3. Kısmetine manî olmak.	
		1. Kapamak.
		2. → kapu bağlamak.
		3. Durdurmak, alıkoymak, menetmek.
		4. Sarmak.
		5. Hasretmek, tahsis etmek, mütevakkıf bulmak
		6. Hasıl etmek.
bağlanmak	(I) Alay etmek, takılmak, eğlenmek.	
	(II) Zifaf gecesi iktidarsız olmak.	
		1. Kapanmak.
		2. Kuşanmak.
		3. Şekil vermek, sonuçlandırılmak.
bağlamak	Bakmak.	Bakmak.
balkımak	(I) 1. Parlamak, parıldamak, göz alıcı güzel olmak.	Parlamak, ışık saçmak, lemean etmek.
	(I) 2. Şimşek çakmak.	
	(II) Kesik kesik ağrımak, sancımak.	
	(III) 1. Su halkalanmak, dalgalanmak.	
	(III) 2. [→balıklamak (I)]	
	(IV) 1. Çürümek.	
	(IV) 2. Meyve olgunlaşmak.	
	(V) Uykuya yatmak, uyumak.	
balkırmak	[→ balkımak (I) – 2]	
		Balgam çıkarmak.
bal sağmak	Kovandan bal almak.	Kovandan veya arıların yuva yaptıkları ağaç dalından bal peteklerini toplamak.
bandırmak	1. Kurutulacak olan taze üzüm veya inciri potaslı suya daldırmak.	
	2. Suya batırmak.	
	3. Yemekten aldırarak, almaya izin vermek.	
	4. Lokmayla batıra batıra yemek.	
	5. Şerbeti tatlıya içirtmek, emdirmek.	
	Meyve kurularını suda ıslatmak, yıkamak.	
		Batırmak, bulaştırmak.
bañlamak	(I) 1. Horoz ötmek.	
	(I) 2. Bağırarak, haykırmak.	1. Yüksek sesle bağırarak.
	(I) 3. Anırmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(I) 4. Şaşmak.	
	(I) 5. Sayıklamak.	
	(I) 6. Gizlenmesi gereken , söylenmeyecek şeyi söyleyivermek .	
		2. Ezan okumak.
		3. Gürlemek.
barınmak	1. Bulunduğu durumu uzun zaman muhafaza etmek.	
	2. Bir yerde çalışmak.	
	3. Geçinmek.	Geçinmek, kendini yaşatmak.
	4. Az çok geçim temin etmek.	
	5. Kuvvetlenmek, kendine gelmek.	
	6. Tatmin etmek.	
barışmak	1. Götürü olarak iş vermek veya almak.	
	2. Uyuşmak, anlaşmak.	Uyuşmak, imtizaç etmek, hoşlaşmak.
barkımak	[→ balkımak (I) – 1]	→ balkımak.
basılmak	1. Mağlup olmak, altta kalmak.	1. Alt olmak, mağlup olmak, yenilmek, yere serilmek, çiğnenmek, tahkir edilmek.
	2. Eşkiya hücumuna uğramak.	
	3. Tasalanmak, sıkılmak.	
	4. Hayvanlar daha çok sığır, kısrak çiftleşmek.	
		2. Bastırılmak, yatıştırılmak.
basırmak	(I) 1. Kapıyı sürgülemek, desteklemek, mandallamak.	
	(I) 2. Kapamak, örtmek, bastırmak.	Bastırmak, kapatmak, saklamak.
	(II) Dikiş dikerken, yama yaparken kumaşın kenarlarını kıvrarak dikmek, bastırmak.	
	Ekmek pişerken tandırın iyi, sürekli ve düzenli yanmasını sağlamak.	
basmak	(I) Evlenmek niyetiyle bir kızı alıp kaçırmak.	
	(II) 1. Cinsî münasebette bulunmak.	
	(II) 2. Kümes hayvanları, kuşlar, hayvanlar çiftleşmek.	
	(III) Kümes hayvanları kuluçkaya yatmak.	
	(IV) Oyunda yenmek.	1. Altetmek, yenmek.

Tablo 1'in devamıdır.

	Bilmeden konuya değinmek.		
		2. Bastırmak, kapatmak.	
		3. Teskin etmek.	
		4. Üstüne oturmak, altına almak.	
		5. Atmak, savurmak, yağdırmak.	
		6. Kaplamak, bürümek.	
		7. Koyup bastırmak.	
bastırmak	(I) 1. Yemeği pişirilebilecek hale getirmek, hazırlayıp ateşe koymak.		
	(I) 2. Patlıcan, kabak gibi sebzeleri etle veya kıyma ile tavaya döşeyip pişirmek.		
	(II) Kümes hayvanlarını kuluçkaya yatırmak.		
	(III) Dişi hayvanı erkekle çiftleştirmek.		
	(IV) Kapının bastırağını indirip kapatmak.		
	(V) Kaynak suyunu taş ve toprakla örterek ark içinde götürmek.		
	(VI) Kuru bir tarlayı rutubetlenmesi için baştan başa sulamak.		
	(VII) Sökülen veya eskiyen yamayı dikmek.		
	(VIII) Bir şeyin üzerini kapatmak, örtmek.		
	(I) Ocağa yemek koymak.		
	(II) Kız ya da kadınla güç kullanarak cinsel ilişkide bulunmak.		
			Mağlubettirmek, alt ettirmek.
	baş almak	(I) Çamaşır yıkamak.	
(II) Kurtulmak, onmak, felâh bulmak.			
			Baş kesmek.
baş düzmek	(I) Gelin başı süslemek.		
	(II) 1. [→başşak düzmek]		
	(II) 2. Meyve olgunlaşmak.		
	(II) 3. Bitki olgunlaşmak.		
			Kendi aklını başkasının aklına uydurmak.
baş etmek	(I) 1. Bir işi bitirmek.		
	(I) 2. Başa çıkmak, gücü yetmek, hakkından gelmek, yenmek üstün		

Tablo 1'in devamıdır.

	gelmek.	
	(I) 3. Mücadele etmek.	
	(I) 4. Geçinmek.	
	(II) 1. Baş sallayarak işaret etmek.	
	(II) 2. El ile selâm vermek.	
	(III) Elbiseyi ilk suda yıkamak.	
	(IV) Söğüt ve karakavak gibi ağaçların dallarını budamak.	
	(II) Konuşmadan baş devinimi ile anlatmak.	
		Reis yapmak, komutan tayin etmek.
baş götürmek	Gemi azıya almak.	
		1. Başını kaldırmak, başını yukarı kaldırmak.
		2. Baş göstermek, meydana gelmek.
başına çevirmek	Geline getirilen hediyeleri gelinin başı üstünde davetlilere göstermek.	
		Baş etrafında dolaştırmak, çevirmek. (Sadaka edilecek şeylerin baş etrafında çevrildikten sonra verilmesi âdetini anlatıyor.
başına dönmek	Yalvarmak, yakarmak.	
		Hizmet için etrafında dolaşmak.
başını örtmek	Evlendirmek.	
		(Bir kadını) kendisine karı olarak kabul etmek.
baş kesmek	Baş eğerek saygı göstermek.	Baş eğerek saygı selâmı vermek, alçak gönüllü davranmak.
baş koşmak	(I) Önayak olmak.	
	(II) Alâka göstermek, uğraşmak, münakaşa etmek, iddia etmek, rekabet etmek.	4. Yarış etmek.
	(III) Bir işin önemle üzerinde durmak.	2. Canla başla bir işin üzerine düşmek.
	(IV) Arkadaş olmak, birlikte düşüp kalkmak.	
	(V) Yapmak, düzenlemek, onarmak.	
		1. Baş başa vermek, fikir birliği yapmak.
		3. Serdar tayin etmek.

Tablo 1'in devamıdır.

baş tutmak	Aracılık etmek.	
		Baş çıkarmak, başlanmak.
batmak	(I) Acımak, batar gibi ağrımak.	
	(II) Çok olmak.	
		Gömülmek.
bayımak	(I) Zengin olmak.	Zengin olmak.
	(II) Büyüme.	
baymak	(I) 1. Yiyecek baygınlık vermek, mideyi hafifce bulandırmak, midede ezinti yapmak.	
	(I) 2. Bayıltmak.	
	(I) 3. [->bayınmak (I) - 1]	
	(I) 4. Yormak.	
	(II) Aldatmak, kandırmak, göz boyamak, manyetize etmek, tesir altında bırakmak.	
	(III) 1. Büyüme, gelişme, serpilmek, şişmanlamak.	
	(III) 2. Tırnak uzamak (hayvanlarda).	
	(IV) 1. Bir acıya tahammül etmek, katlanmak, dayanmak.	
	(IV) 2. Can sıkmak, bıktırmak, üzme, canından bezdirmek.	
	(V) [-> bay olmak]	
	(VI) İnanmak, kanaat getirmek, tatmin olunmak.	
	(IX) Bir şey eskiyerek şeklini kaybetmek.	
	(X) Kurtulmak.	
	(II) 1. Akli başına gelmek.	
	(II) 2. İnanmak, kanmak.	Kanmak, inanmak.
	(III) Oğlaklar yan yana basmak.	
becitlemek	Çabuklaştırmak.	->becitlemek (2.)
		->becitlemek (1.)
bedelleşmek	(I) [->bedeleşmek]	
	(II) Tütün gelişip olgunlaşmak.	
		Eşit olmak, müsavi olmak.
beğirmek	Hayvan bağırma, melemek, acı acı ses çıkarmak.	Melemek.
	Çok acıkmak.	
bekinmek	(I) Tıkanmak, sıkışmak.	
	(II) 1. İnat etmek, direnme.	
	(II) 2. Çekinme.	
	(III) İyice yerleşme.	
		Kapatılmak.
beğişmek	1. Pekişme, sertleşme,	Katılaşma.

Tablo 1'in devamıdır.

	katılaşmak, sıkışmak.	
	2. [→berkimek (II)]	
bekiştirmek	Sağlamlaştırmak, pekiştirmek, sıkıştırmak, sertleştirmek, katılaştırmak.	→ pekiştirmek.
bekitmek	(I) 1. [→bekiştirmek]	→pekitmek.
	(I) 2. [→berkitmek (I) - 2]	
	(II) 1. [→beketmek (I)]	
	(II) 2. Kuşatmak, çevirmek.	
	(III) Bir yere gözcü dikmek, nöbetçi koymak.	
	(IV) Vurmak.	
belemek	(I) Çocuğu kundaklamak, sarmak, beşiğe bağlayarak, sararak yatırmak.	Kundaklamak.
	(II) 1. Bulamak, bulaştırmak.	
	(II) 2. Karıştırmak, katıştırmak.	
	(III) Beşik sallamak.	
belenmek	(I) Bulaşmak, bulanmak, serpilmek.	
	(II) Toz toprak içinde yuvarlanmak.	
	(III) 1. Çocuk kundaklanmak, beşiğe sarılarak yatırılmak.	Kundaklanmak, çocuk kundağa sarılmak.
	(III) 2. Çocuk beşikte sallanmak.	
belermek	(I) Ottan zehirlenerek ölmek.	
	(II) Çarpmadan, basınç veya çimdikten hafif morarmak.	
	(III) Belirmek, meydana çıkmak.	
	(IV) İşemek.	
	(V) Göz, haddinden fazla açılmak, açılıp kalmak.	(Göz) fazla açılıp kalmak.
	(I) Ölmek (genellikle hayvanlar için).	
beliñlemek	(I) Şaşkınlıkla karışık korku duymak, irkilmek , ürkemek, uykudan sıçrayarak korku ile uyanmak, afallamak, şaşırarak.	Korku ile birden sıçramak, irkilmek.
bellülemek	[→bellilemek (I)]	
		Belli etmek, tayin etmek.
belürmek	[→belermek (III)]	Meydana çıkmak, zuhur etmek, belli olmak.
beñ düşmek	(I) Meyve, en çok üzüm olgunlaşmaya başlamak.	Üzüm, elma, hurma gibi meyvalara tek tük olgunluk rengi gelmeğe başlamak.
	(II) Saçta, sakalda beyazlık, ak belirmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

benlenmek	(I) [→ben düşmek (I)]	
	(II) Bir şeye sahip çıkmak.	
	(III) [→benbenlik taslamak]	(I) Benlik taslamak, böbürlenmek.
	Belirmek, görünmek.	
beñlenmek	(I) [→ben düşmek (I)]	(II) Koruk yumuşayıp üzüm haline gelmeğe başlamak.
berkitmek	(I) 1. [→bekiştirmek]	Sağlamlaştırmak, pekitmek, tahkim etmek.
	(I) 2. Sıkıca bağlamak, bağlanacak şeylerde bağcığı sıkıkmak.	
	(I) 3. Germek.	
	(II) 1. [→beketmek (I)]	
	(II) 2. Söküğü dikmek, yamamak.	
	(III) Üst üste yığmak, yüklemek.	
	(IV) [→bekitmek (IV)]	
	(V) [→berkiştirmek (II)]	
berkimek	(I) [→ bekişmek – 1]	Sağlamlaşmak, pekişmek, yerleşmek.
	(II) İyileşmek, sağlamlaşmak.	
	(III) Tıkamak.	
berkişmek	[→ bekişmek – 1]	→ berkimek.
berkinmek	Sımsıkı yüklenmek, abanmak.	
		1. Muhkemleşmek, pekişmek. 2. Pekiştirilmek.
bertinmek	[→bertilmek (I) – 1]	Burkulup incinmek.
bezemek	(I) 2. Vücutta meydana gelen şişkinliği ayranla, yoğurtla ovmak.	
	(II) Şifalı olduğuna inanılan çamur, toprak veya suyu ele yüze sürmek.	
	(III) 1. Hamuru bir parça açmak.	
	(IV) Ağzının payını vermek, azarlamak	
		Süslemek, tezyin etmek, donatmak.
bezenmek	(I) 1. Vücutta meydana gelen kızartılara karşı tedavi edilmek.	
	(I) 2. Hoca tarafından okunup üflenmek.	
	(II) Özenmek	
	(III) Bulanmak.	
		Süslenmek, tezeyyün etmek.
bılaşmak	(I) [→bulaşmak (I) – 1]	
	(II) 1. [→bulaşmak (III)]	
	(II) 2. Bulaşmak	Bulaşmak.

Tablo 1'in devamıdır.

bırakmak	(I) Yavrusunu vakitsiz doğurmak, düşürmek (hayvanlar hakkında).	
	(II) Ekmeği, eti pişmek üzere fırına, ateşe koymak.	
		1. Atmak, koymak. 2. Çıkarmak, salmak.
bilemek	[→ belemek (II) – 1]	(II) Bulamak, bulaştırmak.
	Kışkırtmak.	
		(I) → belemek.
bilişmek	(I) 1. Öğrenmek.	
	(I) 2. Tanışık, tanıdık çıkmak.	
	(II) [→belişmek, bélišmek]	
		Tanışmak.
bilmezlenmek	Bilmez gibi görünmek.	Bilmez gibi görünmek, tecahül etmek.
bingeşmek	(I) 1. Birbiri üstüne binmek, karışmak, kaynaşmak, damar damar üstüne binmek.	1. Birbiri üzerine binmek.
	(I) 2. Uyuşmak, felce uğramak.	
	(I) 3. İki kişi bir hayvana binmek.	
	(I) 4. İki kişi bir hayvana sırayla binmek.	
	(II) Kavga, döğüş etmek.	
		2. Birbiri arkasına binmek, artlaşmak.
		3. Birbirine uymak, birbiri arkasından gelmek.
	4. Birbiri arkasından, sıra ile binmek.	
binmek	İskambil oyununda, daha büyük değerli kağıtlar ile, küçüklerini kaldırmak, almak.	
		Çıkmak, oturmak, cülûs etmek.
birlemek	[→billemek]	
	Ayıklamak, seçmek.	
		Birliğini kabul etmek, şirk koşmamak, tevhid.
bişmek	(I) Olgunlaşmak (meyve).	
	(II) Yanmak.	
	(III) Çözülme, yoluna konmak.	
		Pişmek.
bitimek	Yaymak.	
		1. Nasibetmek, mukadder kılmak. 2. Mukadder olmak, kısmet olmak

Tablo 1'in devamıdır.

bitlemek	Bir işin ardına düşmek.	
		Başkasının bitini ayıklamak.
bitmek	(I) Koyulaşmak, donmak (Pekmez, şekerli maddeler).	
	(II) Yara kavuşmak, bitişmek.	2. Bitişmek, kaynaşmak.
	(III) Birden ortaya çıkmak.	1. Meydana gelmek, hâsıl olmak, çıkmak.
	(IV) Saçlar birbirine dolaşmak.	
	(V) Usanmak, bıkmak.	
	Bal, reçel, pekmez vb. şekerlenmek.	
		3. Mahvolmak, iflâs etmek.
bitümek	Bitirmek.	
		→bitimek (1.)
		→bitimek (2.)
boğasamak	Boğaya gelmek, inekler (çiftleşmek için) boğa istemek.	→ boğasımak.
boğasımak	[→boğasamak]	İnek boğa istemek.
bolaltmak	[→bolartmak]	
		Bollaştırmak, çoğaltmak.
bolmak	Olmak.	Olmak.
bortlamak	[→bodlamak]	→ botlamak.
boşandırmak	1. Serbest bırakmak, bağdan kurtarmak.	
	2. Atı, eşeği dörtlal ile rahvan arasında koşuşturmak.	
		Boşaltmak.
boşlamak	Bırakmak, vazgeçmek.	
		1. Serbest bırakmak, kendi haline terk etmek.
		2. Boşaltmak.
boyanmak	1. Zıkkımlanmak.	
	2. Zehirlenmek.	
		Erişmek, ulaşmak, uzanmak.
boyun olmak	(I) Kefil olmak.	Kefil olmak, üzerine almak.
	(II) Kendini bir işe vermek.	
boy vermek	Felakete dayanmak.	
		→boyun vermek (1.)
		→boyun vermek (2.)
bozarmak	(I) 1. Renk değiştirmek, rengini atmak.	
	(I) 2. Ağarmak.	Kırlaşmak, ağarmak, sararmak.
	(I) 3. Utanmak, kızarmak.	
	(I) 4. Solmak, sararmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Yüz ekşitmek.	
	(III) Karpuz kızarmak.	
	(IV) Bozmak.	
bozlamak	(I) [→bozulamak – 1]	
	(II) Tarla boş kalmak, sürülmeden kalmak.	
		Bağırmak, böğürmek.
börtürmek	[→börtlemek (I)]	Az pişirmek (eti).
bulamak	1. Dolanmak, sarmak.	
	2. Kendi çevresinde dönerek inmek.	
		1. Karıştırmak.
		2. Bulandırmak.
		3. Sallamak.
bulanmak	1. Karışmak, değmek.	(I) Yoğurulmak, karışmak.
	2. Hiddetlenmek.	
		(II) Salınmak, hiram etmek.
bulaşmak	(I) 1. Başlamak.	
	(I) 2. Bir işe istekle başlamak.	
	(II) Engel olmak.	
	(III) Çatmak, sataşmak.	3. Çatmak, sataşmak, duçar olmak.
	1. Takılmak.	
	2. Karışmak.	
		1. Karışmak, fenalaşmak.
		2. Musallat olmak.
		4. Meşgul olmaya başlamak.
		5. Alûde olmak, bulanmak.
bulatmak	Bulandırmak.	Bulandırmak.
buñlanmak	Doğumu yakın olan kadın hastalanmak	
		Bunalmak.
burakmak	Bırakmak.	Bırakmak.
burcalamak	Tavan veya duvardaki tahtakurusu vb. böcekleri yakmak.	
		Buram buram tüterek her tarafa koku yaymak.
burgaşmak	1. Karışmak, dolaşmak, burulmak.	
	2. Kıvrılmak (gövde organları).	
		Bükülmek, kıvrılmak.
burkmak	Burkulmak.	
		Bükmek.
burmak	(I) 1. Darılmak.	
	(I) 2. Kıskanmak.	
	(II) Çevirmek.	2. Çevirmek, yöneltmek.
	(III) Hayvanların üreme organlarını burarak erkekliğini	

Tablo 1'in devamıdır.

	gidermek.	
	(IV) Sancımak (karın hak.).	3. Sancılanmak.
	1. Bükmek.	1. Bükmek, sarmak.
	2. Kıvırmak.	
burtarmak	1. Surat asmak.	
	2. Alın ve yüz buruşturmak.	1. Yüzünü buruşturmak.
		2. Buruşmak.
burulmak	1. Dönmek, eğilmek.	Dönmek, bükülmek.
	2. [→burutmak (I) – 1]	
buydurmak	Uygun getirmek (uydurmak kelimesiyle birlikte kullanılır).	
		Dondurmak.
buymak	[→buyumak]	İnsan ve hayvan soğuktan donmak.
buzalamak	[→bızlamak (I)]	Buzağılamak, hayvan doğurmak.
büdmek	1. Sürçmek, sendelemek.	→büdürmek.
	2. Kaymak.	
	3. Hafifçe titremek.	
büğemek	[→böğemek – 1]	Önünü engel ile tutarak suyu yükseltmek.
büğenmek	(I) 1. [→böğenmek (I) – 2]	
	(I) 2. Hayvan sürüsünü önünü gererek toplamak.	
	(II) Hislerin ifade edilemeyerek içte toplanması, içlenmek.	
		Bir şeyin önü engel ile tutulmak.
büğmek	(I) [→böğemek – 1]	
	(II) [→büngüldemek – 1]	
		Önünü tutup engel olmak.
bükmek	(I) Şubat ayında tavşanlar çiftleşmek.	
	(II) Sığırların erkeklerini kısırlaştırmak.	
	Enemek, kısırlaştırmak (hayvan için).	
		1. Hareket etmek.
		2. Oynamak, raksetmek.
büküşmek	1. El şakası yapmak.	
	2. Ani bir darbe ile yere yuvarlanmak.	
	3. Bir köşeye kıvrılıp uyuya kalmak.	
		Yere kapanmak.
bükütmek	Bir sıkıntı ile büzülmek.	
		Eğilmek.

Tablo 1'in devamıdır.

bürümek	1. Örtmek, kaplamak.	Örtmek, setretmek, sarmak.
	2. Toplanmak.	
bürünmek	Hava bulutlanmak.	
		Giyinmek.
çağlamak	Su ses çıkarmak, çağlamak.	
	Yansılmak, benzerini yapmak.	
		→ çağlamak (1.)
		→ çağlamak (2.)
car etmek	Yardım istemek, yalvarmak.	
		Na'ra atmak, haykırmak; ilân etmek.
carıs etmek	Utandırmak, gözönüne sermek.	
		Rüsvay etmek.
cavmak	(I) [→ çavmak (II)]	→ çavmak (I)
	(II) [→ çavmak (III) – 1]	
	Hayvan, huysuzlaşmak, hırçınlaşmak.	
		→ çavmak (II-1.)
		→ çavmak (II-2.)
cığalanmak	(I) Süslenmek.	Süsünü göstermek, süslü olarak görünmek.
	(II) Uğraşmak, didinmek.	
cırıldamak	(I) 1. Yerli yersiz ağlamak.	
	(I) 2. Gevezelik etmek.	
	(I) 3. Her işe burnunu sokmak.	
	(II) Gıcırdamak.	
		Cır cır ses çıkartmak.
cindirmek	Ruhen etki yapılarak uysallaştırmak.	
		Araştırmak, soruşturmak.
civildemek	Tatlı sesle konuşmak.	
		Fısıldamak.
cuncukmak	Yaramazlık etmek, yerinde duramamak.	
		→ duncukmak.
çağnamak	(I) Hayvanlar yerde keyifle yuvarlanmak.	
	(II) Hayvanlar yattığı yerde birdenbire ölmek.	
	(III) Her yeri gezip dolaşmak.	
	(IV) Meydanı boş bulup cesaret alarak söylenmek.	
	Dolaşmak, sıkıntı gidermek.	
		Haykırmak, çığlık koparmak.
çakışmak	1. Söz yarışı yapmak.	
	2. İki şairi yarıştırmak.	
		Birbirini kovlamak.

Tablo 1'in devamıdır.

çakıştırmak	(I) 1. İki kişiyi birbirine düşürmek.	
	(I) 2. Yaptığı kötülüğü yüzüne vurmak.	
	(II) Eğlenmek.	
		Mukayese etmek. (İki şey arasındaki farkı anlamak için) karşılaştırmak.
çakmak	(III) İskambil oyunlarında koz kırmak.	
	(V) Kötülük etmek.	
		(I) 1. İyice anlatmak, bildirmek, tanıtmak, ifşa etmek.
		(I) 2. Kovlamak, gamzetmek, jurnal etmek.
		(II) Aksettirmek.
çalıklanmak	(I) Sinirlenerek sözle çatmak.	
	(II) Herhangi bir şeyin bir tarafından alınmak.	
		(Hayvan) haşarılık etmek.
çalınmak	(I) 1. İnme inmek.	
	(I) 2. Deli olmak.	
	(I) 3. Cin çarpmak.	
	(I) 4. Ölmek üzere olan hastanın dili peltekleşmek.	
	(II) 1. Sürünmek, uğraşmak, sokulmak.	
	(II) 2. İstekle bakmak.	
	(III) Bir ilçe veya bucak başka bir ile bağlanmak.	
	(IV) Rüzgar veya sıcaktan ekin bozulmak.	
	(V) Örtünmek, sarınmak.	
	(VI) Dedikodu yayılmak.	
	(VII) Kendi kendine aranmak.	
	(VIII) 1. Atıştırmak, az yemek.	
	(VIII) 2. Hayvan az otlamak.	
	Çok korkmak.	
		(I) 1. Telâşla etrafı yoklamak.
		(I) 2. Sıyrılmak.
		(I) 3. Yazı çizilmek, silinmek.
	(II) Yaralanmak.	
çalkamak	(I) 1. Tahıl elemek.	
	(I) 2. Tohumu tarlaya saçtıktan sonra tekrar sürmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Kuluçkaya yatan tavuk yumurtalarını ısıtmak için sağa sola dönmek.	
	(III) Bezdirmek, rahatsız etmek.	
	Üzmek, heyecanlandırmak.	
		Sarsmak.
çalkanmak	Üzülme, darılmak.	
		Yerinde duramamak, sarsılmak, (sarsıla sarsıla yürümek).
çalmak	(I) Yoğurt yapmak için sütü mayalamak.	
	(II) Bir şeyin üzerine bir şeyi sürmek, bulaştırmak.	(I) 3. Sürmek, sığamak.
	(III) Diş kamaşmak.	
	(IV) Silâhı ateşlemek.	
	(V) Çalkayıp karıştırmak.	
	(VI) Biçmek.	
	(VII) Badana yapmak.	
	(VIII) Saldırıp ısırarak, sokmak, yaralamak.	
	(IX) Hava çarpmak, hava etkisiyle hasta olmak.	
		(I) 1. Katmak, karıştırmak.
		(I) 2. Sürmek, sürüşürmek, tılâ etmek.
		(II) 1. Kesmek üzere sürmek, kesmek.
		(II) 2. Vurmak, çarpmak, atmak.
		(II) 3. Çelmek.
		(II) 4. Çizmek, iptal etmek.
		(III) Bağlamak, takmak, sarmak.
çapınmak	Yapmaya çalışmak, davranmak.	
		Hızlı hareket etmek, atılmak, saldırmak, sür'atle koşmak.
çapmak	(I) Koşmak, ivmek.	2. Koşmak, süratle hareket etmek.
	(II) Köpek havlamak.	
	(III) Kesmek.	4. Çarpmak, vurup kesmek.
		1. Yağma, çapul etmek, saldırmak, atılmak, vurmak, hücum etmek.
		3. Sürmek, koşturmak.
çapraşmak	(I) Birbirine zıd gitmek.	
	(II) İp düğümlenmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

		Karmakarışık hale gelmek, karışmak.
çarpmak	At koşturmak.	
		Sıvamak, sürmek, bulaştırmak.
çatlatmak	Kıskandırmak.	
		Çıtlatmak, sezdirecek kadar anlatmak.
çatmak	(I) Kan almak için ustura ile vücudu çizmek.	
	(II) 1. Rast gelmek.	
	(II) 2. Yetişmek.	
	Örmek.	
		1. Birbirine bağlamak, tutturmak.
		2. Parçaları birbirine tutturmak suretiyle bir şey yapmak.
	3. Karşılaşmak, dokunmak, çarpmak.	
çavmak	(I) 1. Güneş doğmak.	
	(I) 2. Güneş bulutların arasından sıyrılmak.	
	(I) 3. Sıcak dalgası yayılmak.	(II) 2. Sıcaklığı yayılmak.
	(II) Amaçtan şaşmak, yol değiştirmek.	(I) İleri fırlamak, istikametini değiştirmek, sapmak.
	(III) 1. Koku yayılmak.	
	(III) 2. Saçılmak, dağılmak.	
	(IV) Benzemek.	
	(V) İvmek, çabalamak.	
	(VI) Sinmek.	
	(VII) Duymak.	
	(VIII) Temizliği, güzelliği göz almak.	
	(IX) Dolaşmak, gezmek.	
	(X) Yıldız kaymak.	
	(XI) Hasta yoklamak.	
	(XII) Önü yukarı kalkmak.	
	(XIII) Ekinler başak vermeden boy atmak, uzayıp yükselmek.	
	(XIV) Kuş kanatlarını sıkı sıkı uçmak.	
	Huysuzlanmak, hırçınlaşmak (hayvanlar için).	
		(II) 1. (Vücut) pişmek, isilik olmak, yanmak.
	çeğzinmek	Ağır davranmak, oyalanmak.

Tablo 1'in devamıdır.

		→ çığzınmek.
çekilmek	Dişi hayvan, erkek hayvanla çiftleştirilmek.	
		Tartılmak.
çekinmek	Canı istemek.	Arzulamak, içi çekmek.
çekişmek	(I) Masrafı paylaşmak.	
	(II) Lâdes tutuşmak.	
		Münakaşa etmek, tartışmak.
çekmek	(I) Hayvanlar çiftleşmek.	
	(II) Kız kaçırmak.	
		1. Yükseltmek.
		2. (Yemek) dizmek, sıralamak.
		3. Tartmak.
		4. Uzatmak.
		5. Zor ile almak.
çelemek	(I) 1. Hayvan, zehirli ot yiyerek ölmek.	
	(I) 2. Hayvanlar fazla yağlanarak ölmek.	
	(I) 3. Hayvanlar ansızın ölmek.	
	(I) 4. Davarlar ilkbaharda taze olan otları çok yiyip hazmedemeyerek ölmek.	
	(I) 5. Gözleri bir noktaya dikilerek ölmek.	
	(II) Ekinler yeşermek.	
	(III) Büyümek, gelişmek.	
	(IV) 1. Sinirlenerek gözlerini açıp bağırarak.	
	(IV) 2. Büyüklere karşı gelmek.	
	(V) Bebek ağlamaktan tıkanmak.	
	(VI) Boğaza bir şey tıkanıp çıkarmağa çalışmak.	
	(VII) Soğukta kalıp üşümek.	
	(VIII) Sallanarak yürüyüp kendini göstermek.	
	(IX) Kan pıhtılaşmak.	
	(X) Susuzluktan bayılmak.	
	(XI) Hastalıktan kalkmak, iyi olmak.	
	(XII) Vurulan yer yara olmak.	
	Soğuktan donacak gibi üşümek.	
		→ çerermek.
çemremek	1. Kolunu veya paçalarını sıvamak, eteğini toplamak.	Kolu, paçayı, eteği kıvrırıp sıvamak.
	2. Herhangi bir şeyin ucunu,	

Tablo 1'in devamıdır.

	etrafını toplamak.	
	Etekleri toplamak, paçaları sıvamak, hazırlanmak.	
çemrenmek	(I) [→çemremek - 1]	Kolu, paçayı, eteği kıvrıp sıvamak.
	(II) Yüz numaraya oturmak.	
çendelemek	Yontmak.	
		Ufak ufak doğramak.
çeñilemek	Köpek can acısından havlamak, haykırmak.	Köpek acı acı bağırmak.
çentmek	Üfürükçüler bir hasta üzerine okuyarak bıçakla dokunmak.	
		Kertmek, doğramak.
çevrilmek	Dönmek.	Dönmek, geri gelmek.
çevrinmek	[→çevrilmek]	2. Dönmek.
		1. Etrafını dolaşmak.
çezginmek	[→çezenmek]	
		→ çiğzinmek.
çezmek	(II) Direzi adı verilen iplikleri tezgâha dikine olarak sıra sıra germek.	
		Çözmek, açmak.
çığırmaq	(I) 1. Çağırmaq, seslenmek.	
	(I) 2. Davet etmek.	2. Davet etmek, çağırmaq.
	(I) 3. Türkü söylemek.	
	(II) Bir kimse hakkında iyi konuşmamak.	
	(III) [→çığırmaq]	1. Bağırmak, haykırmak.
	Çağırmaq, söylemek.	
çığirtmak	Çağirtmak.	
		İlân etmek, ilân ettirmek, bağırtmak.
çığrişmak	Yüksek sesle bağırişmak.	Bağırişmak, beraberce bağırip çağırmaq.
çihmak	Çıkmak.	Çıkmak.
çikarmak	(I) Bir işi bitirmek.	
	(II) Resim yapmak.	
		Yükseltmek.
çikişmak	Hesaplaşarak uzlaşmak.	
	Alım satımda mal ederini korumak.	
		Başa çıkmak.
çikmak	Oyunda kazanmak.	
		(I) Erişmek, müncer olmak.
		(II) Vazgeçmek.
çıldıramak	(I) Hafif rüzgâr esmesiyle ağaçlar ve çalılar hışırdamak, ses	

Tablo 1'in devamıdır.

	çıkarmak.	
	(II) Su şırıldayarak akmak.	
	(III) Deve ve koyun gibi hayvanlara takılan top çanlar ses çıkarmak.	
		Bir şey çıldır çıldır ses çıkarmak.
çımğışmak	(I) 1. [→çımkişmak (I)-1]	→ çımkişmak.
	(I) 2. [→çımkişmak (I)-2]	
	(II) Sıvı maddeler sıçramak.	
çımkişmak	(I) 1. Uyuşmak ürpermek.	Ürpermek.
	(I) 2. Vücudun bir yeri ağrımak, sızlamak.	
	(I) 3. Kaşınmak.	
	(I) 4. Boğaz gıcıklanmak.	
	(II) İlk yağmur damlaları düşmek.	
çımkırmak	(I) Fışkırmak.	
	(II) İshal olmak.	
	(III) 1. Hayvan sıçramak, oynamak.	
	(III) 2. [→çımkırmak]	
	(IV) [→çemkirmek (I)]	
	(V) İçin için ağlamak.	
		1. Püskürtmek.
		2. Su gibi fıskırtarak pislemek, terslemek.
		3. Kötü ve sert söylemek, azarlamak.
çımkırtmak	Fıskırtmak, püskürtmek.	→ çımkırmak (1.)
		→ çımkırmak (2.)
		→ çımkırmak (3.)
çınaklamak	[→cırmalamak]	Tırmalamak.
çırpmak	(I) [→çırtmak (I)-3]	
	(II) 1. Badana yapmak.	
	(II) 2. Evi temizlemek.	
	(III) Düzeltmek.	
	(IV) Tüketmek.	
	(V) Çamaşır yıkamak.	
		Kesmek.
çibik çalmak	[→cibicik çalmak]	El çırpmak.
çiğlemek	Tanelemek.	
		Çiğnemek.
çilemek	(I) Yağmur çiselemek.	Yağmur serpiştirmek.
	(II) Saçmak, serpmek, ekmek.	
	(III) Terlemek, nemlenmek.	
	(IV) Sulamak.	
	(V) Pamukları kozadan ayırmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(VI) Çocuk dünyaya getirmek.	
çimdimek	(I) [-→cimciklemek]	Çimdikleme.
	(II) Dişi develer çiftleşme isteği göstermek.	
çimdirmek	Yıkamak.	
		Bol su, yağ gibi bir sıvı ile ıslatmak.
çimmek	(I) Yıkanmak.	Suya girmek, banyo etmek.
çitimek	(I) Kumaş ve örgülerin yırtıklarını örmek, dikmek.	Dikmek, ilişirmek.
	(III) Çitime oyununda yakından atarak cevizleri veya aşıkları çıkarmak.	
	(IV) Çamaşır yıkamak.	
	(V) [-→çitlemek]	
	(VI) Tarlanın etrafını çitle çevirmek.	
	(VII) Fideyi yan yana sıkışık dikmek	
çitinmek	Örülmüş gibi birbirine girmek.	Birbirine geçirilmek, iliştirilmek, birbirine girmek.
çivildemek	Hafifçe kulağa fısıldamak.	-→ civildemek.
çizilmek	Dizilmek, sıra olmak.	
		1. Çözülme.
		2. Açılmak, içeri dökmek.
çizmek	(I) Çapalanacak mısır sıralarının arasını sabanla çizmek.	
	(II)1. Çözmek.	(II) Çözmek.
	(II) 2. Çözgü ipliklerini istenilen boyda ve sayıda sıra sıra uzatıp tezgâha geçirmek.	
		(I) Dönmek, etrafını dolaşmak.
çokmak	(I) Köpek havlamak.	
	(II) [-→çokuşmak (I)]	Toplanmak, üşüşmek, hücum etmek, çullanmak.
	(III) Davar sürüsü bir yere toplanarak yayılmak.	
	(IV) Geçmek, bulaşmak.	
çoknaşmak	[-→çokuşmak (I)]	
		Çoğalmak, çoklaşmak.
çokuşmak	(I) Toplanmak, birikmek, üşüşmek, kalabalık etmek.	Üşüşmek, toplanmak.
	(II) [-→çokmak (I)]	
	(III) 1. İtişmek, çarpışmak.	
	(III) 2. Ağız kavgası etmek.	
çokramak	(I) Mide ekşimek, kaynamak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Tencere içinde yemek kaynamak.	
		Kaynamak, fokurdamak.
çokraşmak	1. [→çokuşmak (I)]	
	2. Gereğinden fazla çoğalmak.	
		Birbirine girer gibi görünmek, kaynaşmak.
çonmak	(I) [→çommak (II)]	(Isınmak için) çömelmek, oturmak.
	(II) Ateşte ısınmak.	
	(III) [→çokuşmak (I)]	
	(IV) Kalkmak, vurmak.	
çöğdürmek	(I) 1. Fıskırtarak, kavis çizerek işemek.	
	(I) 2. Su, kan gibi sıvı şeyler basınçla dışarı fıskırtmak.	
	(II) 1. Dayanma noktası ortada olan bir manivelânın bir ucuna basarak kaldırmak.	
	(II) 2. Başını havaya kaldırmak.	
	İşemek.	
		İleri doğru fıskırtmak.
çökermek	(I) İhtiyarlamak.	
	(II) Deveyi çöktürmek.	Çökertmek, çöktürmek, oturtmak.
	(III) 1. Ayranı kaynatıp, dibine çöktürmek.	
	(III) 2. Küllü suyu süzmek.	
dadırmak	(I) 1. Tattırmak, yedirmek.	Tattırmak.
	(I) 2. Tat vermek, tatlandırmak.	
	(II) Alıştırmak, dadandırmak.	
dadmak	Tatmak.	Tatmak.
dakmak	(I) 1. Asmak.	
	(I) 2. Bağlamak.	
	(II) 1. İki kişinin arasını bozmak, kavga ettirmek.	
	(II) 2. Alay etmek.	
		Takmak, kuşanmak.
dalabımak	(I) 1. Ateşli hastalıklarda sayıklamak, çırpınmak.	
	(I) 2. Çarpmak.	
	(II) 1. [→dalab etmek (I) -1]	
	(II) 2. [→dalab olmak (I)]	
	(III) Bir yere tutunarak sallanmak, iki tarafı sabit ağaç veya tahtanın ortası sallanmak, esnemek, asılmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

		Çarpınmak, çırpınmak, oynayıp sıçramak.
dalamak	(I) 1. Acısı yüreğine işlemek, dağlamak (mecazen).	
	(I) 2. Alev dağlamak.	
	(II) [-→dalamah -1]	
	(III) 1. Bir şeyin üzerine atılarak yaralamak, yırtmak.	
	(III) 2. El ile dalı sıyrarak meyvelerini almak.	
	(III) 3. Yağma etmek.	
	(IV) 1. Her tarafını kaplamak, sarmak.	
	(IV) 2. Bir şey üzerine üşüşmek, musallat olmak (haşarat için).	
		Isırmak, yaralamak, sokmak.
dalaşmak	Oynaşmak.	
	Sataşmak, söz atmak.	
		Döğüşmek, çarpışmak.
dalbınmak	(I) [-→dalabımak (III)]	
	(II) 1. Yüzme bilmeyen bir kimse su içinde çırpınmak.	
	(II) 2. Suda yüzen bir cisim batıp çıkmak.	
		Helecanlanmak, çırpınmak.
dalcınmak	(I) 1. [-→dalcıkmaq (I) -1]	
	(I) 2. Dalar gibi olmak, içi geçmek.	
	(II) 1. Gayret etmek, çabalamak.	Uğraşmak, çabalamak, yorulmak.
	(II) 2. Sonuçsuz teşebbüslerde bulunmak.	
	(II) 3. Aranmak.	
dallamak	(I) Takip etmek, peşinden gitmek.	
	(II) Savurup atmak, fırlatmak.	
	(III) Seçmek, beğenmek.	
	(IV) 1. Kaldırmak.	El ile yukarı kaldırmak.
	(IV) 2. İnsan, hayvan ya da bir şeyin ağırlığını anlamak için kaldırmak.	
	(V) Budamak, seyreltmek.	
	(VI) Meyve ile midneyi şişirmek.	
dammak	(I) [-→dammaq-1]	Damlamak, damla damla akmak.
	(II) Gelmek.	
	(III) Ekmeği yemeğe batırmak, daldırmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(IV) Akla gelmek, önceden hissetmek, sezmek, ummak. Doğmak.	
damzırmak	(I) 1. Damlatmak, damla damla akıtmak. (I) 2. [→dadırmak (I) -1] (II) Hayvan yavrularını emzirmek.	Damlatmak.
danışmak	1. Sormak, fikir almak. 2. [→danışmah, danışmah]	Müşavere etmek.
dañlamak	(I) 1. Şaşmak. (I) 2. Ayıplamak, kınamak. (I) 3. Bahane bulmak.	1. Taaccüp etmek, şaşmak, garip bulmak. 2. Şaşırtmak.
danmak	1. [→dammak (IV)] 2. İnkâr etmek, gizlemek. 3. Düşünmek. 4. [→danışmak -1] 5. [→danlamak, dañlamak (I) -1] 6. [→danlamak, dañlamak (I) -2]	(I) Danışmak, istişare etmek.
daramak	(I) Taramak. (II) Sivilce, çıban çıkarmak. (III) Karınca, tavuk biti, kurt gibi küçük böcekler bir şey üzerine üşüşmek. (IV) Sığır, at, davar sürüsü yürümek. (V) Toplamak.	Her tarafı araştırmak, arayıp taramak.
darıkmak	(I) 1. [→darlanmak] (I) 2. Başı dara gelmek, sıkışmak. (I) 3. Sıcaktan bunalmak, nefesi kesilmek. (I) 4. [→daralmak -3] (II) Ekşimek, bozulmak.	Daralmak, içi sıkılmak, müteessir olmak.
darsıkmak	Dara gelmek, sıkılmak.	Daralmak, sıkılmak, sıkışmak, bunalmak.
dartılmak	(I) Kendini ağır satmak, büyüklenmek, böbürlenmek. (II) Asılmak, abanmak. (III) Tartılmak.	Çekilmek, sıyrılmak.
dartınmak	(I) 1. [→dartılmak (I)] (I) 2. Kendini naza çekmek. (II) 1. Yüzünü örtü ile kapatmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) 2. Başını örtmek, sarmak.	
	(II) 3. Örtünmek.	
	(III) Bir şeyi tutarak çekmek.	
	(IV) [→dartılmak (III)]	
		Çekinmek, ihtiraz etmek, esirgemek.
dartışmak	Güreşe başlarken, güreşçiler birer defa birbirlerini kaldırarak kuvvetlerini tartmak.	
		Çekişmek, mücadele etmek.
dartmak	(I) Uyuklamak.	
	(II) 1. Çekmek, asılmak.	(I) Çekmek.
	(II) 2. [→dartılmak (II)]	
	(III) 1. Bir şeyi dengeye getirmek.	
	(III) 2. Tartmak.	
	(III) 3. Denemek için yoklamak.	
	(IV) El değirmeninde bir şey öğütme.	
		(II) Esirgemek, menetmek, alıkoymak.
		(III) Saklamak.
dayanmak	(I) 1. Durmak, dinmek.	
	(I) 2. Yorulmak.	
	(II) Yetişmek.	
		Güvenmek, itimat etmek.
debertmek	(I) 1. Eşelemek, kabartmak, karıştırmak.	
	(I) 2. Toprağı kazmak.	
	(II) 1. Dürtmek, ilişmek.	
	(II) 2. [→depertmek -1]	
	(III) Gizli, unutulmuş bir şeyi meydana çıkarmak, ortaya atmak.	
	Dertdeşmek, eşelemek.	
		Eşelemek, kurcalamak, araştırmak.
debitmek	Harekete mecbur etmek, tahrik etmek.	
		Depretmek, kımıldatmak.
değinmek	Sıhhati bozulmak, hastalıklı dertli olmak.	
		Kavuşmak, nail olmak, vasıl olmak.
değirmek	1. Duyurmak, bildirmek, ulaştırmak.	1. Eriştirmek, yetiştirmek, ulaştırmak, duyurmak, bildirmek.
	2. Vurmak, değdirmek, dokundurmak.	Dokundurmak, değdirmek.

Tablo 1'in devamıdır.

değmek	(I) Miras kalmak.	
	(II) Olmak, olgunlaşmak (meyve ve çıban).	
		(I) Düşmek, yakışmak.
		(II) Ulaşmak, erişmek, dokunmak, isabet etmek.
değşirmek	[→değnemek (II)]	
		→ değşürmek (II)
deh düşmek	Dikkat etmek, farkına varmak, dikkatle bakmak.	
		Muttali olmak.
dehlemek	(I) 1. Gözetlemek, gözlemek, dikkatle bakmak, takip etmek.	Dikkatle üzerinde durmak.
	(I) 2. Dikkat etmek.	
	(I) 3. Saymamak, önem vermemek.	
	(I) 4. Dinlemek.	
	(II) 1. Atlatmak, baştan savmak, kovmak.	
	(II) 2. Kışkırtmak.	
	(III) [→dah etmek (II)]	
dek durmak	Uslu, terbiyeli, rahat durmak.	Uslu, sessiz, sakin durmak, susmak.
dek gelmek	(I) [→dek düşmek (I)]	Denk gelmek.
	(II) [→denk gelmek]	
	(III) Dik kafalık etmek.	
dekleme	(I) Çekmek.	
	(II) Tahmin etmek.	
	(III) Denk getirmek, tamamlamak, denkleştirmek.	Denkleştirmek, yakıştırmak, uyuşturmak.
	Nişan almak, doğrultmak, yöneltmek.	
deñemek	(I) [→dehlemek (I) -1]	Dikkatle bakmak, gözetmek, intizar etmek.
depelemek	(I) Ezmek, hakkından gelmek.	Çiğnemek, ezmek, öldürmek.
	(II) Yığmak, bir şeyi bir yere doldurmak, tıktırmak.	
depelenmek	Yuvarlanmak, debelenmek.	
		Öldürülmek.
depinmek	1. Tepinmek.	Şiddetle hareket etmek, saldırmak, çırpınmak, tepinmek.
	2. Ayak diremek.	
depmek	(I) 1. Tekme atmak, tekmelemek.	
	(I) 2. Tepmek, çifte atmak.	
	(I) 3. Çiğnemek, ezmek.	
	(II) [→debresmek -1]	

Tablo 1'in devamıdır.

	(III) Bir şeyi basa basa doldurmak, tıkmak.	
		Hücum etmek, saldırmak, (atı) ileri sürmek.
deprenmek	[→debreşmek -1]	
	[→depreşmek]	
		Hareket etmek, harekete gelmek, kımıldanmak, sarsılmak.
depreşmek	[→debreşmek -1]	
	Azmak, tepmek, deşilmek (yara vb. için).	
		Hareket etmek, teprenmek.
dirgemek	Havale etmek.	
		→dergemek.
dirgeşmek	1. [→direşmek (I) -2]	
	2. [→direşmek (I) -3]	
		→dergeşmek.
derilmek	1. Toplanmak.	Toplanmak, tecemmu etmek.
	2. Derli toplu olmak.	
derlemek	(I) Sohbet etmek, konuşmayı idare etmek.	
	(II) Toplamak.	
		Terlemek.
dermek	Ekini biçip toplamak.	
		Toplamak, biriktirmek.
dirilmek	İyi geçinmek.	
		(I) →derilmek.
		(II) 1. Yaşamak, ömür sürmek.
		(II) 2. Geçinmek, imtizaç etmek.
		(II) 3. Taslamak, davasında bulunmak.
dirmek	(I) Yırtmak.	
	(II) Toplamak, derlemek.	→dermek.
dernemek	[→derlemek (II)]	Dermek, toplamak, derlemek.
derneşmek	(I) 1. Toplu halde konuşmak, görüşmek.	
	(I) 2. Direnmek.	
	(II) Toplanmak.	Toplanmak, yığılmak.
	(III) Gerinmek, esnemek.	
deşilmek	Şişmanlamak.	
		Yarılmak.
deşmek	(I) Delmek, yarmak, yara açmak.	Yarmak, yarıp açmak.
	(II) Yeri eşmek, kazmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(III) 1. Açıklamak, açmak.	
	(III) 2. Karıştırmak, kurcalamak.	
devinmek	1. Kımıldamak, hareket etmek.	
	2. Çırpınmak, kıvrınmak, tepinmek.	Hareket etmek, uğraşmak.
	3. Çabalamak, uğraşmak, didinmek.	
	4. Yanıp yakılmak, dert yanmak.	
	5. Altüst olmak.	
	6. Kaşınmak.	
	Kıyırdamak, yerinde duramamak.	
dıklıkmak	(I) 1. Girmek, sokulmak.	Bir şeyin içine girmek, dolmak.
	(I) 2. Hücum etmek, saldırmak.	
	(II) Düşüncesini söylemek isteyip de söyleyememek.	
dırmanmak	Tırmanmak.	Tırmanmak.
dınmamak	Aldırış etmemek, değer vermemek, tınmamak.	
		Ses çıkarmamak, söylememek.
dike bakmak	Gözünü açarak sert sert bakmak.	Dik dik bakmak, dikkatle bakmak.
dik gelmek	[→dikilmek (I)]	Muhalefet etmek, itiraz etmek, kafa tutmak.
dikilmek	(I) [→dikilme durmak]	
	(II) Pike uçuşu yapmak.	
	(III) [→dinelmek, diñilmek (I) -1]	
		Tayin nasbolunmak, edilmek, edilmek.
dilemek	(I) 1. Evlenmek için kızı ailesinden istemek.	
	(I) 2. Aramak.	
	(II) Kesmek.	
		Dilenmek.
dileşmek	Direnmek.	
		Birbirinden dilemek.
dillemek	(I) Kilitlemek.	
	(II) 1. Aleyhte bulunmak, kötölemek.	
	(II) 2. Bir şeyi diline dolayıp yaymak.	
	(II) 3. Bir kimsenin zenginliği, malı ve kendisi hakkında hasetle konuşmak	
	(II) 4. Azarlamak, darılmak.	
	(II) 5. Bir şeyi çok istemek.	

Tablo 1'in devamıdır.

		Bir kimse hakkında dedi kodu yapmak, bir kimseyi çekiştirmek, zemmetmek.
dillenmek	(I) 1. Cevap vermek, karşısındakine inat edercesine konuşmak.	
	(I) 2. Dile düşmek, dedikodusu yapılmak.	
	(II) Nazar olmak.	
		Dili açılmak, söylemeğe başlamak.
dilleşmek	[→dırlaşmak]	
		Konuşmak, söyleşmek.
dilmek	Dokunmak.	
		Yarmak.
dil vermek	Başkasının ayıbını ortaya çıkarmak, söz taşımak.	
		Konuşma kudreti vermek.
dincelmek	1. Dinlenmek.	
	2. Dinleşmek.	
	3. İsteği yerine gelmekle ferahlamak, rahat olmak.	Rahat ve huzura kavuşmak.
diñelmek	(I) 1. Ayakta durmak, ayağa kalkmak, dik durmak.	Ayakta durmak, ayağa kalkmak.
	(I) 2. [→diğlenmek]	
	(II) [→dikelmek (I)]	
diñeltmek	(I) 1. Ağaç, sırtık gibi şeyleri dikmek.	
	(I) 2. Herhangi bir şeyi dikey durdurmak.	Dikmek, dik tutmak.
	(I) 3. Ayağa kaldırmak, ayakta tutmak.	
	(II) Meydana getirmek.	
diñmek	(I) Çok yorulup iş göremez hale gelmek.	
		Sâkin olmak, sükût etmek, susmak.
dirneşmek	(I) Toplanmak, bir araya gelmek, dernek kurmak.	→derneşmek.
	(II) 1. [→direşmek (I) -2]	
	(II) 2. Hep bir ağızdan birini çekiştirmek.	
dişemek	(I) 1. Bebek ve hayvan yavrusu diş çıkarmak, diş çıkarmaya başlamak.	
	(I) 2. Yedi yaşındaki çocukların süt dişleri dökülüp esas dişleri çıkmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(I) 3. Diş geçirmek, ısırarak.	
	(II) 1. Dişegi denilen ucu tırtılı çekiçle değirmen taşı ya da herhangi bir şey üzerinde diş yapmak.	Değirmen taşına diş açmak.
	(II) 2. Döven taşlarını değiştirmek, dövene diş takmak.	
	(II) 3. Bıçkı, testere, orak gibi aygıtların dişlerini eye ile bilemek.	
	(II) 4. Yivlemek.	
	(III) Karı boşamak.	
	(IV) Atlara köstek vurmak.	
dişenmek	(I) 1. Bir kimse kendisi için yapılan dedikoduyu duyup kızmak.	
	(I) 2. Sırıtmak.	
	(II) Uzun süre dinlenen ve iyi bakılan insan ya da hayvan geçici olarak azgınlık, yaramazlık yapmak, taşkın hareketlerde bulunmak.	
	(III) Hayvan işemek.	
	(IV) Demir keski ile bir şey yontulmak, kazınmak.	
	Dururken olay çıkarmaya çalışmak.	
		Dişlenmek, dişegilenmek.
dişlemek	(I) [->dişemek (II) -1]	
	(II) [->dişemek (I) -2]	
		Yemek, ısırarak.
ditsinmek	Tiksinmek, nefret etmek.	Tiksinmek.
dokunmak	Dokunmak.	Dokunmak.
dokumak	(I) Kusurlu bir malı kusurunu gizleyerek satmak.	
	(II) Ağaçtaki meyveyi toplamak için sırıkla vurarak düşürmek.	
		1. Vurmak, birbirine geçirmek.
		2. Çakmak, kakmak.
dokuşmak	Yiyecek mideye dokunmak.	
		Çarpışmak, musademe etmek.
dolandırmak	Devleti yönetmek.	
		Dolaştırmak.
dolanmak	Meyil göstermek, kur yapmak.	
		Dolaşmak.
doldurmak	Yalan sözler, dedikodu ile bir	

Tablo 1'in devamıdır.

	kimseyi bir başkası aleyhine kışkırtmak.	
		(I) Dolgunlaştırmak, olgunlaştırmak.
		(II) (Yayın girişini) sonuna kadar çekmek.
dolmak	Bir şeyin çevresinde dolaşmak.	
		Patlayacak hale gelmek.
dolukmak	1. Göz yaşarmak, ağlayacak duruma gelmek.	(II) (Göz) yaşla dolmak, ağlayacak hale gelmek.
	2. Çeşitli nedenlerle nefesi kesilmek, nefes alamaz hale gelmek, kuvveti kesilmek.	
	3. Koşmaktan, yorgunluktan vücudun bir yeri ağrımak.	
	4. Karnı aç olduğu halde çeşitli nedenlerle doymuş gibi olmak, yiyememek.	
	Ağlamaklı olmak.	
		(I) Öfkelenmek, hiddetle köpürüp taşmak.
dolunmak	(I) 1. [→dulunmak (I) -1]	
	(I) 2. Batmak.	
	(II) Çok sevinmek.	
		Bedir haline gelmek.
domalmak	(I) Ölmek, gebermek.	
	(II) 1. Somurtmak, öfkeli ve dargın durmak.	
	(II) 2. Anlamsız bir yüzle hareketsiz durmak.	
	(III) 1. Secde eder gibi durmak, arkasını çıkarmak, çıkıntı yapmak.	
	(III) 2. Oturmak.	
	(IV) 1. [→domurmak (I) -1]	
	(IV) 2. [→domurmak (I) -2]	Yusyumu kabarmak, tümsek hale gelmek.
	(V) Yere batmak.	
domaltmak	Birisini secde durumuna sokmak.	
		Yumrulaştırmak.
doyunmak	Karnını doyurmak, doymak.	Kendini doyurmak, doymak.
döğmek	[→dövmek (I) -2]	
	Enemek (erkek hayvan için).	
		1. Ezmek.
		2. Topa tutmak, bombardıman etmek.
		3. Basmak, baskın yapmak.
dökmek	(I) Vermek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Sebze ürün vermeye başlamak.	
		1. Bırakmak, terk etmek, atmak.
		2. Sarfetmek, harcetmek.
dökülmek	(I) Donmak, çok üşümekten sızlamak.	
	(II) Oynayan kimse vücudunun herhangi bir kısmını fazlaca oynatıp titretmek.	
		Birden topluca inmek.
döl dökmek	1. İlkbaharda hayvanlar yavrulamak.	(Koyun, keçi) yavrulamaya başlamak.
	2. Kavun, karpuz, hıyar ve sebzeler ürün vermeye başlamak.	
dölendirmek	1. Bozulmuş bir şeyi düzeltmek, düzene koymak.	
	2. Doğrultmak.	
	3. Alıştırmak, rahat ve doğru yürümeği öğretmek.	
	4. Yatıştırmak.	
		1. Sabit kılmak, tesbit etmek.
		2. Rahata, sükûna, huzura kavuşturmak.
		3. Yerleştirmek.
dölenmek	1. Bir yere doğru yönelmek.	
	2. Dolaşmak.	
	3. Bir yere düzgün şekilde yerleşmek.	
	4. Bozulmuş bir şey düzelmek, iyileşmek.	
	5. Yatışmak, yolda rahat ve uslu durmaya alışmak.	
	6. Bir hayvan sürüsü bir yere düzenli olarak dağılmak.	
		1. Mutmain olmak, temayül göstermek, sükûnet bulmak, karar kılmak, huzura kavuşmak, ağır davranmak.
		2. Çoğalmak.
döndermek	1. Döndürmek, çevirmek.	1. Döndürmek.
	2. Birinin yaptığına karşılık yapmak.	
	3. İdare etmek.	
		2. Tercüme etmek.
dönmek	(I) Boğaya çektirilen inek gebe kalmayıp tekrar çiftleşmek istemek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Bulanmak, altüst olmak.	
	(III) Bir kimseden nefret edip yüz çevirmek, soğumak.	
		1. Değişmek, bozulmak, bir halden başka bir hale geçmek.
		2. Vazgeçmek, ferağat etmek.
		3. Benzemek.
		4. Çevrilmek, tercüme olunmak, naklölünmek.
döşenmek	(I) 1. Can çekişmek.	
	(I) 2. Bütün kuvvetini vermek.	
	(II) İsteğini etraflıca açıp anlatmak.	
		(I) 1. Döşemek, yere yaymak, sermek.
		(I) 2. Serilmek, yayılmak.
		(II) Düşkünlük göstermek, kendini vermek.
döşürmek	Toplamak.	→ derşürmek.
duldalanmak	[→daldalanmak (I) -1]	İltica etmek, sığınmak, siper almak.
dulunmak	(I) 1. Ay ve güneş batmak.	2. Batmak, gurubetmek.
	(I) 2. Ay ve güneş tutulmak.	
	(I) 3. Gözden kaybolmak, görünmez olmak.	1. Kaybolmak, görünmez hale gelmek.
	(I) 4. Yükselmek, havalanmak.	
	(I) 5. Suyu dalmak.	
	(II) Dinlenmek.	
	(III) Ağır hastanın gözleri canlılığını kaybetmek, donuklaşmak.	
duncukmak	(I) 1. Sıkılmak, bunalmak.	
	(I) 2. Utanmak.	
	(I) 3. Tıkanmak, nefes alamamak.	
	(I) 4. Genize su kaçmak.	
	(I) 5. Ağlayacak gibi olmak.	
	(I) 6. Fazla yem yiyen, uzun zaman dinlenen hayvan dışarı çıkınca atlayıp zıplamak, haşarılaşmak.	
	(I) 7. Henüz bulûğa eren genç kız kıvraklaşmak.	
	(II) Nemli yerde bulunan bitki havasızlıktan kızışmak, çürümek.	
		Havasızlıktan bunalmak.

Tablo 1'in devamıdır.

durmak	Birinin hizmetine girmek.	
		1. Kıyam etmek, ayağa kalkmak.
		2. Vaz geçmek, geri durmak.
		3. Kurulmak, yapılmak.
		4. Karşı durmak, karşı koymak.
		5. Bağlanmak, kendini vermek, mülâzemet etmek.
		6. Kopmak, meydana gelmek.
		7. Yaşamak, çok yaşamak.
		8. Erişmek, yerleşmek.
durukmak	(I) 1. Tereddüt etmek, karar verememek, duralamak.	
	(I) 2. Düşünceye dalmak.	
	(I) 3. Mahzunlaşmak, durgunlaşmak.	
	(I) 4. Uslanmak.	
	(I) 5. Konuşurken susuvermek	
	(II) 1. Durmak, dinmek.	
	(II) 2. Kımıldamamak.	
	(II) 3. Atılan, düşen ya da suda hareket eden bir şey önüne gelen engelle takılıp durmak.	
	(II) 4. Yiyecek boğazda kalmak.	
		1. Duraklamak.
		2. Durmak, karar kılmak.
duruşmak	1. Çalışmak, uğraşmak.	→ dürüşmek (1.)
	2. Dediğinde direnmek.	
	3. Hiddeti geçip yumuşamak.	
		→ dürüşmek (2.)
duşaklamak	Hayvanın iki ayağını bağlamak, kösteklemek.	Kösteklemek.
dutinmek	1. Sebat etmek, tutunmak, bağlanmak.	
	2. Sevmek, beğenmek, hoşlanmak.	
	3. Kendini sevdirip itibar kazanmak.	
	4. Rağbet etmek.	
		1. Edinmek, ittihaz etmek, telâkki etmek.
		2. Tutulmak.
düğdürmek	Dürtüklemek, acele ettirmek.	
		Yukarıya doğru fırlatmak; yükseltmek.
düğmek	[→düğlemek]	(I) Düğümlemek bağlamak,

Tablo 1'in devamıdır.

		bükme, burma.
		(II) Yükselmek, fırlayıp yukarı çıkmak, yukarı doğru fırlamak.
düğmelenmek	Ağaçlar tomurcuklanmak, tomurcuklanmaya başlamak.	Domurcuklanmak, domurmak.
dügülmek	(I) 1. Memede süt pıhtılaşmak.	
	(I) 2. Yenilen bazı yemekler midede erimeyip sert bir halde kalmak.	
	(II) İplik düğümlenmek.	
	(III) Dadanmak.	
	(IV) Havada uçan kuş birden yere inmek.	
	(V) Merkezîleşmek, bir noktada toplanmak.	
		Düğümlenmek.
dümükme	Bir işle ilgilenmek.	Bir işle meşgul olmak, oyalanmak.
dünemek	(I) 1. Barınmak.	
	(I) 2. Uyumak.	
	(I) 3. Kümes hayvanları tünemek.	
	(II) Üzerinden bir gece geçmek.	
		Tünemek, gecelemek.
düremek	[→dürümek (I)]	Türemek, peyda olmak, zuhura gelmek
dürmek	1. Katlamak, katlayarak kaldırmak, sarmak, kıvırmak.	
	2. Derleyip toplamak.	2. Toplamak, devşirmek.
	2. Ortadan kaldırmak, saklamak.	
		1. Bükme, katlamak, tomar haline getirmek.
		3. Buruşturmak.
dürtmek	Gagalamak.	
		Sürmek, sürtmek.
dürtünmek	(I) 1. Bir işte uğraşmak.	
	(I) 2. Belâ çıkarmak.	
	(I) 3. Sözle sataşmak.	
	(II) Bitlenmek.	
		Sürünmek, vücuduna koku, yağ gibi şeyler sürmek.
dürülmek	(I) 1. Bükülmek.	
	(I) 2. Toplanmak.	
	(I) 3. Katlanmak, kalıplanmak, sarılmak.	
	(I) 4. Lahananın yaprakları kıvrılıp toplanarak top haline gelmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Bulanık olan bir sıvı durulmak.	
		(Kaş) çatılmak.
dürümek	Durulmak.	
		→ düremek.
dürüşmek	Çalışmak, devamlı meşgul olmak.	1. Çalışmak, ıkdam etmek, sebat etmek, sa'yetmek.
		2. Karşı karşıya gelmek, muhasameye girişmek, çarpışmak, mücadele etmek.
dürütmek	(I) 1. Karar vermek.	
	(I) 2. Aslı olmayan bir şeyi uydurmak, yalan söylemek.	
	(II) Yetiştirmek, büyütme, meydana getirmek.	
	(I) [→dönütmek]	
	(II) Durulamak, soğuk suda çalkalamak.	
		→ düretmek.
düş azmak	İhtilâm olmak.	İhtilâm olmak.
düşlenmek	[→düşleşmek -1]	
		Üzerine düşmek, fazlaca meşgul olmak.
düşmek	(I) Dadanmak.	
		1. Vâki olmak, olabilmek.
		2. Mağlup olmak.
		3. Müstevli olmak.
		4. Üzerine yürümek, hücum etmek.
		5. Yakışmak, âit olmak.
		6. Konmak, inmek, nüzul etmek.
		7. Şehit olmak, savaşta ölmek.
		8. Baş vurmak, intisap etmek.
		9. Girmek, kapanmak, sığınmak.
		10. Atlamak, girmek.
		11. Yıkılmak.
		12. Âciz, çaresiz kalmak, sefil olmak.
düşürmek	Bir kimsenin yalan ve kusurunu bulmak.	
		Avlamak, vurup yere sermek.
düzdürmek	Minnet altında kalmayı gerektiren	2. Yaptırmak.

Tablo 1'in devamıdır.

	bir iş yaptırmak.	
		1. Tertip ettirmek.
düzen vermek	Her çeşit aygıtı işler hale koymak.	Akort etmek.
düzetmek	Düzeltilmek.	2. Düzeltilmek, tesviye etmek.
		1. Yoluna koyma, tanzim etmek, tertip etmek.
		3. Yapmak, inşa etmek.
		4. Takmak.
düzmek	(I) 1. Bir şeyi hazırlamak, eksikleri tamamlayıp yapmak.	3. Hazırlamak.
	(I) 2. [→düzen dutmak (IV)]	6. Düzen vermek, akort etmek.
	(II) Düzene koymak, süslemek.	7. Süslemek, donatmak.
	(III) Ağacı yontmak, yontarak bir araç biçimine sokmak.	
	(IV) Dizmek (ipliğe boncuk vb. şeyleri).	1. Dizmek, ipliğe geçirmek.
	(V) Uydurmak.	
	(VI) İki kişinin arasını bulmak, düzeltmek.	
	(VII) Şişmanlamak.	
		2. Yapmak, meydana getirmek, tertip, tanzim etmek.
		4. Telif etmek, nazmetmek.
		5. Düzeltilmek, tashih etmek.
düzülmek	Aldatılmak.	
		1. Düzelmek, intizama girmek, eski hâline dönmek.
		2. Yapılmak, tertip, tanzim olunmak, hazırlanmak.
		3. Dizilmek, sıralanmak.
		4. Telif olunmak.
düzünmek	Süslenmek.	Süslenmek.
düzünüp koşunmak	Süslenip püslenmek.	→ düzünmek koşunmak.
efildemek	[→efilemek (I)]	
		Titremek.
eğilmek	Kurnaz olmak.	
		İnhiraf etmek, sapmak.
eğirtmek	Köpek havlamak.	
		Muhasara etmek, etrafını kuşatmak, sarmak.
eğlemek	(I) 1. İkrâm ederek alıkoymak.	
	(I) 2. Durdurmak.	
	(II) Ham deriyi işlemek.	
		1. Geciktirmek, vakıt

Tablo 1'in devamıdır.

		geçirtmek.
		2. Avutmak, oyalamak.
eğmek	Acele etmek.	
		Meylettirmek, ıknâ etmek.
el almak	(I) İzin almak.	
	(II) [->el tutmak (II) -1]	3. Elden tutmak, yardım etmek.
		1. Bir mürit, müşidinden, başkalarına yol göstermek iznini almak.
		2. Müşidin elini tutup ona teslim olmak.
ele düşmek	Ortaya düşmek (kadın için).	
		Ele girmek, yakayı ele vermek, yakalanmak.
eletmek	İletmek, götürmek.	-> iletmek.
el eylemek	El ile çağırarak.	Çağırarak, eliyle çağırarak, eliyle gel işareti yapmak.
el götürmek	Yalvarmak, yakarmak.	
		1. El kaldırmak, al açmak, elini göğe doğru kaldırmak.
		2. El çekmek, vaz geçmek.
eli başına değmek	(I) Bulûğ çağına girmek.	
	(II) İş sahibi olmak.	
		Vakit, fırsat, huzur bulmak.
eli ermek	Bir iş yapmaya zaman ve fırsat bulmak.	Vakit bulmak, fırsat, meydan bulmak, gücü yetmek.
elikmek	(I) Utanmak, çekinmek, sıkılmak.	2. Utanmak, sıkılmak, mahzun olmak
	(II) İrileşmek, büyümek.	
	(III) Bir yere gitmekten, bir iş yapmaktan üşenmek.	
	(IV) Yabancı gözü ile bakmak, yabancı saymak.	
		1. Bunalmak, bîzar olmak.
		3. İhtiraz etmek, çekinmek.
elleşmek	(I) 1. Ağır bir yükü kaldırmak için bir kaç kişi birden tutmak.	
	(I) 2. Yardımlaşmak.	
	(I) 3. Uğraşmak, çalışmak.	
	(I) 4. Dokunmak.	
	(II) Çocuk oyunlarında eş seçmek.	
	Ağır yükü kaldırmak için iki kişi tutmak.	
		1. Tutuşmak, savaşa girişmek.

Tablo 1'in devamıdır.

		2. Hayırlaşmak için birbirinin elini tutup sallamak.
el vermek	1. Yardım etmek (bir iş için).	1. Yardım etmek, fırsat vermek, husûl bulmak.
	2. Kafi gelmek.	2. Teslim olmak.
el yumak	1. Bitirmek, sona erdirmek.	
	2. Vazgeçmek.	Vaz geçmek, el çekmek.
emendirmek	(I) Yormak, zahmet vermek.	Emek çektirmek, zahmet vermek, zahmete sokmak, yormak.
	(II) Boş yere ümitlendirmek, aldatmak.	
emenmek	(I) 1. Boş yere yorulmak, emek vermek, uğraşmak, didinmek.	
	(I) 2. Çok fazla emek vermek, çalışmak.	
	(I) 3. Gayret etmek.	
	(II) Gidip gelmek, geri dönmek.	
	(III) Dikkat etmek, özenmek.	
	(IV) Ümit edip de olmamak.	
		Zahmet çekmek, emek çekmek.
emişmek	(I) Su ile karıştırılan un, toprak, alçı gibi şeyler iyice bağdaşmak.	
	(II) Birleşmek, yapışmak.	
	(III) 1. Sağmal hayvan yavruları annelerini sağılmadan önce gizli olarak emmek.	
	(III) 2. İki ayrı çocuk aynı kadını emmek, süt kardeş olmak.	
	(III) 3. Bir çocuk hastalandığı zaman, iyileşmesi için yaşıtı bir çocuğun annesini emmek.	
	(III) 4. Yavru anasını emmek.	Emmek.
	(III) 5. Emzirmek.	
endikmek	1. Şaşırtmak.	
	2. Duraksamak, kararsız olmak.	
	3. Sabırsızlanmak.	
	4. Utanmak, sıkılmak.	
	5. Akli başına gelmek, uyanmak.	
	6. Herhangi bir şey karşısında refleksiz hareket yapmak.	
		Şaşalamak, acemilik göstermek, şaşırmak, mütehayyir olmak; tevahhüş

Tablo 1'in devamıdır.

		etmek.
enemek	(I) Hayvanlara işaret koymak amacıyla kulaklarını kesmek ya da boynuzunu kertmek.	
	(III) Pancar, turp gibi bitkilerin tohumluklarını kök kısmından kesip huni şeklinde oyarak dikmek.	
	(II) Üzüm, şeftali vb. meyvelerin ilk olgunlaşanlarını toplamak.	
	(III) Tohum elde etmek için pancar, turp vb. bitkilerin tohumlarını kök bölümünden keserek yumru gövdesini toprağa yeniden dikmek.	
		Hayvanın hayalarını çıkarmak, iğdiş etmek.
eniklemek	Kedi ya da köpek doğurmak.	Et yiyen hayvanlar yavrulamak.
eprimek	(I) 1. Bozulmak, eskiyip çürümek, peltelenmek.	
	(I) 2. Erimek.	
	(I) 3. Yıpranarak aşınmak.	
	(I) 4. Yırtılmak.	
	(I) 5. Et ya da sebze çok pişip, dağılacak hale gelmek, erimeye yüz tutmak.	
	(I) 6. Elma, armut ve ayva gibi yemişler dura dura olgunlaşmak.	
	(I) 7. Kokmak.	
	(II) [->epirmek (II)]	
	1. Dağılmak, lime lime olmak.	
		Dağılıp ayrılacak hale gelmek.
erilmek	(I) 1. Azmak, taşkın hareketler yapmak.	
	(I) 2. Üzülme.	
	(I) 3. Anlamak, kavramak.	
	(II) Koyun sürüsü ikiye ayrılmak.	
	Gürültü yapmak.	
		Kadın kocasından ayrılmak.
erilmek	1. Yaşı büyüyerek çocukluktan çıkıp, gençlik çağına girmek.	
	2. Boyu bir yere yetişmek.	
		Erişilmek.
erinmek	Üşenmek, tembellik etmek.	Tembellik etmek, üşenmek, gevşek davranmak.

Tablo 1'in devamıdır.

	1. Çekinmek.	
erişmek	(I) 1. İlişmek, el ile şakalaşmak, alay etmek.	2. Şakalaşmak.
	(I) 2. Sataşmak, yiğitlik satmak.	1. Uğraşmak, sataşmak, münakaşa etmek.
	(I) 3. Boğuşmak.	
	(I) 4. Tartışmak.	
	(I) 5. Güreşçiler birbirleri ile tutuşmak, güreşe başlamak.	
	(II) Şeytan, cin çarpmak.	
	1. Kovalamak.	
	2. Yaklaşmak.	
erkenlemek	Erken gelmek.	
		1. Erkenden işe başlamak
		2. Sabahlamak, sabah vaktına erişmek, girmek.
erlenmek	Cin çarpmak.	
		1. Er edinmek, koca olarak kabul etmek.
		2. Erlik davasında bulunmak.
ermek	(I) Eğirmek.	
	(II) Becermek, her işin altından kalkmak.	
	(III) Meyveler olgunlaşmak.	
	(IV) Acele etmek.	
	Olgunlaşmak.	1. Yetişmek, neşv ü nema bulmak, kemale gelmek.
		2. Erişmek, dokunmak, isabet etmek.
		3. Vasıl olmak, yetişmek, erişmek.
		4. Yetişmek, ileri bir dereceyi bulmak.
ersemek	Koca istemek.	Erkek istemek.
esenlemek	1. Hayır dua ile yolcu etmek, selâmetlemek.	Veda etmek, vedalaşmak, esenlik dilemek.
	2. Hatırını hoş, gönlünü şen etmek.	
	3. Ferahlamak, rahatlamak.	
esenleşmek	Bir iki kişi dertleşmek, konuşmak.	
		1. Vedalaşmak, helâllaşmak.
		2. Selamlaşmak, hal ve hatır soruşmak.
esilmek	(I) Eksilmek, azalmak.	Eksilmek.
	(II) İçini dökmek, iç sıkıntısından kurtulmak.	
esirgemek	İğrenmek.	
		1. Korumak, himaye etmek,

Tablo 1'in devamıdır.

		sıyanet etmek.
		2. Acımak, merhamet etmek.
esirmek	(I) 1. Azmak, kudurmak, delirmek.	
	(I) 2. Gereksiz yere öfkelenmek, kızmak.	
	(I) 3. Öfkelenip bağırarak, çağırarak.	
	(I) 4. Azarlamak.	
	(I) 5. [→esirmek]	
	(II) 1. Kızgın erkek deve kükremek.	
	(II) 2. Fazla beslenen hayvan etrafa saldırmak.	
	(III) Sallanmak.	
	(IV) Yaramazlık etmek.	
	(V) Üstelemek, ayak diremek.	
	(VI) Boş yere savururcasına para harcamak.	
	(VII) Sarhoş olmak.	1. Sarhoş olmak, aklını kaybetmek, delirmek, kendinden geçmek.
	(VIII) Bir söz ya da fikre fazlasıyla önem vermek.	
	2. Azgınlaşmak, sertleşmek, çok kızmak.	
esirtmek	(I) Beslemek.	
	(II) Sarhoş yapmak.	→ esirtmek.
	(III) Delirmek.	
eslemek	1. Aldırış etmek, önem vermek.	
	2. Herhangi bir kimseyi, kendisine belli etmeden gözetlemek.	
		Dinlemek, ısga etmek, kabul etmek, itaat etmek.
eslememek	Aldırış etmemek, önem vermemek.	1. Dinlememek, aldırış etmemek, kulak asmamak.
		2. Hatırlamamak.
		3. Çekinmemek, ihtiraz etmemek.
eşdirmek	Koşturmak.	
		Hızlı yürütmek.
eşinmek	Yaramazlık etmek.	
		Eşilmek, kazılmak.
eşirgenmek	(I) 1. Kıskanmak, çekememek.	
	(I) 2. Sevişmek.	
	(II) 1. Can sıkıntısını gidermek için herhangi bir kimse ile dertleşmek, konuşmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) 2. Yoldaşlık etmek, birbirinin elinden tutmak, eş olmak.	Alışmak, kendine eş tutmak, arkadaşlık etmek.
	(II) 3. Konuşmaya hazır bir halde yutkunup durmak.	
	(III) Oyalanmak.	
	Arkadaş, can yoldaşı olmak.	
eşmek	(I) Hareket etmek, yola çıkmak.	
	(II) İp bükme.	
	(III) Coşmak.	
	(V) Toplanmış bir şeyi dağıtmak.	
		(I) Kazmak
		(II) 1. Hızlı yürümek, atla hızlı hızlı gitmek.
		(II) 2. Hızlı yürütmek, koşturmak.
ektilenmek	Ummak, beklemek.	
		Tufeylî, asalak olmak.
esirmek	Üzölmek.	
		→esirmek (1.)
		→esirmek (2.)
evermek	Evlendirmek.	Evlendirmek.
evin bağlamak	Ürün tanelenmek, tane bağlamak, olgunlaşmak.	İçlenmek, dane tutmak, tohumlanmak.
evirmek	(I) 1. Hamur açmak.	
	(I) 2. Ekmek pişirmek.	
	(II) İpliği ve yünü bükerek inceltmek, eğirmek.	
		Çevirmek.
evişmek	(I) 1. [→evmek]	→ ivişmek.
	(I) 2. Hazırlanmak.	
	(I) 3. Çalışıp çabalamak.	
	(II) 1. İki şeyi birbiri üzerine tamamen getirmek, uydurmak.	
	(II) 2. Bir kaç kişi birbiriyle anlaşmak, uyuşmak.	
	(III) Su toprağın içine geçmek, toprak suyu emmek.	
evetlemek	[→evmek]	→ivetlemek.
evmek	Acele etmek, acele ettirmek.	→ ivmek.
evsmek	(I) 1. [→evselemek -1]	Hububatı yabancı maddelerden temizlemek için bir kap içinde silkerek savurmak.
	(I) 2. [→evsilemek]	
	(I) 3. Süt, çorba, pekmez vb. şeyleri kaynatırken kepçe ile savurarak havalandırmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(I) 4. Harman aktarıldıktan sonra diğren ile saplarını yüze çıkarmak.	
	(I) 5. Dövülmüş buğdayı kabuğundan ayırmak.	
	(I) 6. Kuru mısır tanelerini koçanından ayırmak.	
	(II) Eksiltmek.	
	(II) Böcek ya da sıçan tahılı yemek, eksiltmek.	
eydişmek	Ağız kavgası yapmak, tartışmak.	
		Söyleşmek, konuşmak.
eyilmek	İyileşmek, onmak.	İyi olmak.
eylemek	(I) Un yapılan buğday ve diğer tahılları kalburlayıp kesmüğünü ayırmak.	
	(II) 1. Yufka açmak.	
	(II) 2. Ekmek yapmak.	
	(II) 3. Karıştırmak, yoğurmak.	
	(III) Ham deriyi işlemek, deriyi sumaklamak.	
		1. Yapmak, inşa etmek, imâl etmek.
		2. Yaratmak.
		3. Demek, buyurmak, söylemek.
		4. Nasbetmek, tâyin etmek.
eylenmek	Geç kalmak.	
		1. Eylemek.
		2. Yapılmak, hazırlanmak.
		3. Edilmek.
eyletmek	Getirmek.	
		1. Hazırlatmak.
		2. Yaptırmak, inşa ettirmek, imal ettirmek.
		3. Ettirmek.
eymenmek	1. Korkmak, korkuyla canı sıkılmak, ürkmek.	Tevahhüş etmek, çekinmek, korkmak, endişe etmek, ihtiraz etmek.
	2. Utanmak, sıkılmak, çekinmek.	
fanmak	(I) [->farımak (I) -2]	
	(II) Sönmek.	
	(III) Pişman olmak, aklını başına toplamak.	
		Ufanmak, kırılmak.
farımak	(I) 1. İhtiyarlamak.	
	(I) 2. Yıpranmak, eskimek.	
	(I) 3. Zayıflamak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(I) 4. Yorulmak, yorgunluktan halsiz düşmek.	
	(I) 5. Kuvvetten düşmek, kuvvetsiz kalmak.	
	(I) 6. Herhangi bir iş üzerinde uğraşmaktan kuvveti kesilip dayanamamak.	
	(I) 7. Dinçliğini, canlılığını kaybetmek.	
	(I) 8. Bütün kuvvetini harcamak, elden geleni yapmak.	
	(II) 1. Sebze, meyve ve çiçekler, mevsimi geçmek nedeniyle azalmak.	
	(II) 2. Sebze ve meyveler mevsim bitiminde son olarak yetişmek, son turfanda yetişmek.	
	(III) 1. Bıkmak, usanmak.	Yorulmak, zaif düşmek, usanmak, vaz geçmek.
	(III) 2. Vazgeçmek, caymak.	
	(III) 3. Uslanmak, kötü huylardan vazgeçmek.	
	(IV) 1. Ateş sönmeye yüz tutmak.	
	(IV) 2. Kaynar bir şey soğumak.	
	(V) Tükenmek, bitmek.	
	1. Çağı geçmek, erken yaşlanmak (sıkıntı nedeniyle).	
	2. Güçten verimden düşmek.	
faşırdamak	1. Su taşacak derecede kaynamak.	
	2. Su yerden ses çıkararak kaynamak ve akmak.	
		Faş! sesi çıkarmak.
fatmak	1. Bölmek, parçalamak.	Ufatmak, kırmak, parçalamak.
	2. Kırmak.	
	3. Ezerek, taşa vura vura parçalamak.	
	4. Dövmek.	
geçinmek	Ölmek.	2. Ölmek.
	Bir olaydan, işten yararlanmak, çıkar sağlamak.	
		1. Yaşamak, ömür sürmek.
		3. Kendini... gibi, ...gibi görmek.
geçmek	(I) 1. Uykuya dalmak.	
	(I) 2. Bilincini yitirmek.	
	(II) Çekiştirmek, yermek.	(II) Gamzetmek, koğulamak.

Tablo 1'in devamıdır.

	(III) 1. Sönmek.	
	(III) 2. Solmak.	
	Ateş sönmek.	
		(I) 1. İleri geçmek, sebkat etmek.
		(I) 2. Geçinmek, yaşamak, ömür sürmek.
		(I) 3. Vaz geçmek.
		(I) 4. Gitmek, geçip gitmek.
		(I) 5. Girmek, dahil olmak.
		(I) 6. Kendini...saymak.
gedilmek	Bıçak, keser vb. şeylerin ağızları aşınmak, tırtıklanmak.	
		Gedik açılmak, eksilmek.
gedmek	(I) Gedik açmak, delmek.	Kertmek, diş diş, gedik gedik yapmak.
	(II) Gitmek.	
gelmek	(I) Hamur mayalanmak.	
	(II) Uğraşmak.	
		1. Naklolunmak, hikâye edilmek.
		2. Geçmek, vârit olmak.
gerciklenmek	Kendini herkesten üstün tutmak, kibirlenmek.	
		Gösteriş yapmak.
gerinmek	Üzgün olmak.	
		Özlemek, hasret duymak.
gerneşmek	(I) Gerinmek.	Gerinmek.
	(II) İnat etmek.	
geşmek	Geçmek.	Geçmek.
getürmek	Getirmek.	
		1. Nakletmek, hikâye etmek, rivayet etmek.
		2. Tercüme etmek, çevirmek.
gevmek	(I) Ağızda katı bir şey çiğnemek, geniş getirmek.	Ağızda çiğnemek, gevelemek, geniş getirmek.
	(II) Eğmek, bükmek.	
	(III) Sürmek.	
	(IV) Kendini koyuvermek, çözülmek.	
gevşemek	[→gevmek (I)]	Geniş getirmek.
geyirmek	Giydirmek.	→ giydirmek.
geymek	(I) Giymek.	3. Giymek, giyinmek.
	(II) Gevşemek.	
		1. Takınmak, takmak.
		2. Kuşanmak.
gıjgırmak	(I) Ateş alevlenmek, harlanmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Deve bağırmaq.	
		Haykırmak, gürlmek, fışıltılı ses çıkarmak, haykıarak saldırmak.
gıjlamak	[→ gıclamak]	Keskin, sert sesler çıkarak saldırmak.
gicimek	(I) 1. [→gicişmek -1]	Kaşınmak.
	(I) 2. Kaygılanmak.	
	(I) 3. Kızmak.	
	(I) 4. Neşelenmek, gülüşmek.	
	(I) 5. Kuvvetle cinsî istek duymak (kadınlarda).	
	(II) Peynir bozulmak.	
gicişmek	1. Kaşınmak.	Gidişmek, kaşınmak.
	2. İçi gıcıklanmak.	
	3. Çok fazla istek duymak, heveslenmek, iştahlanmak.	
göceklenmek	Ekin uygun koşullar içinde büyüme, yükselmek.	
		1. İftihar etmek, öğünmek.
		2. Böbürlenmek, kasalmak, tefahür etmek.
		3. Süslenmek.
göçmek	(I) Kocaya gitmek, gelin olmak.	
	(II) İhtiyarlamak.	
		1. Yurt değiştirmek, hicret etmek.
		2. İrtihal etmek, ölmek.
göçürmek	(I) 1. Bir bitkiyi yerinden çıkarıp başka yere dikmek.	
	(I) 2. Fide dikmek.	
	(II) Yemeği sindirmek.	
	(III) Kız evlendirmek.	
	(IV) [→göçürtmek]	
		Yerini değiştirmek, yer değiştirmek, nakletmek.
göğermek	(I) Bitki büyüerek yeşermek, yeşillenmek.	Morarmak, yeşermek, mavileşmek, bitki yapraklanmak.
	(II) 1. Vurma ya da çarpma sonunda vücudun herhangi bir yeri morarmak, çürümek.	
	(II) 2. Vücudun herhangi bir yeri soğuk etkisiyle morarmak, kızarmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(III) 1. Küflenmek.	
	(III) 2. Kalaysız bakır kaplar oksitlenmek.	
	(IV) Çok acıkmak (mecazen).	
	(V) Sabahleyin ortalık aydınlanmaya başlamak, şafak sökmek.	
	(VI) İyi yıkanmayan çamaşırın rengi değişmek, morarmak.	
	(VII) Çocuk yetiştirmek, büyütme (İlenç olarak kullanılır).	
göğertmek	Kızdığı kimseye gözlerini açarak bakmak.	
		Morartmak.
gönelmek	(I) [→gönenmek (I) -1]	
	(II) Güteryüz göstermek, yakınlık duymak.	
		Yönelmek, teveccüh etmek, istikamet almak, yüzünü döndürmek.
gönenmek	(I) 1. Mutlu ve rahat bir hayat yaşamak.	
	(I) 2. Birlikte yaşamayı dilemek.	
	(I) 3. Bir işten hayır görmek.	
	(I) 4. Bir yere yerleşmek, oturmak.	
	(I) 5. Sahip olmak.	
	(I) 6. Mirasa konmak.	
	(I) 7. Geçinmek.	
	(I) 8. Faydalanmak.	
	(I) 9. Nasip almak.	
	(I) 10. Doymak.	
	(II) [→gönen etmek]	
		Nimete, refaha kavuşmak, faydalanmak, mesut olmak, sevinmek, sevgi bağlamak.
görs etmek	[→görs etmek]	Göstermek.
götürmek	Dayanmak, tahammül etmek.	3. Tahammül etmek, yüklenmek, taşımak.
		1. Ortadan kaldırmak, bertaraf etmek.
		2. Ayırmak, uzaklaştırmak, kaldırmak.
		4. Yukarı kaldırmak.
		5. Toplamak.
gövünmek	(I) Elbise, ateş karşısında yanmak, kavrulmak.	
	(II) Armut, ayva, muşmula vb.	

Tablo 1'in devamıdır.

	meyveler yumuşamak.	
		→ göynmek.
göynemek	(I) Yara çok fazla sızlamak.	
	(II) Yana yakıla ağlamak.	
	(III) 1. Çürümeye yüz tutmak.	
	(III) 2. [→göğnemek -1]	
		→ göynmek.
göynülmek	(I) [→göynükme -2]	
	(II) Meyve olgunlaşmak.	Ham meyve olgunlaşmak.
göynümek	(I) Toplandığı zaman sert olan meyveler kendi kendine fazla olgunlaşmak, yumuşamak.	(II) → göynülmek.
	(II) [→göğnümek (II)]	
	(III) Katlanamamak, dayanamamak.	
	(IV) 1. [→göynüklenmek]	
	(IV) 2. Ağlamaktan yorulmak.	
	(V) 1. Buruşmak, pörsümek.	
	(V) 2. Çürümek.	
		(I) → göynümek.
göyünmek	(I) [→ göğnümek (II)]	
	(II) Üzülmek, kederlenmek.	
	(I) Acımak, içi yanmak.	
	(II) Meyve sıcak nedeniyle yumuşamak.	
		Yanmak.
göz belirtmek	(I) Hiddetle ya da korkutmak için gözlerinin akını göstererek bakmak.	
	(II) Başkasını korkuturak elinden malını mülkünü almak.	
	(III) Bir isteği olumsuz karşılamak.	
		Gözleri lüzumundan fazla açıp hareketsiz hale getirmek.
göz dutmak	Beğenmek.	
		1. Gözetlemek.
		2. Umutla beklemek, beklemek.
gözemek	(I) Örme ya da dokuma eşyanın delik yerlerini örerek onarmak.	(I) Yırtığı ve deliği örerek kapatmak.
	(II) 1. Dikilen bitkilerin seyrek yerlerini sıklaştırmak.	
	(II) 2. Çubukların etrafını kazmak.	
	(III) Buğday, çavdar vb. ürünleri gözer denilen iri delikli kalburdan	(II) Hububatı gözerden geçirmek, elemek.

Tablo 1'in devamıdır.

	geçirmek.	
gözerlemek	Buğday toprak vb. şeyleri iri gözlü kalburdan elemek.	İri gözlü kalburdan geçirmek.
gözlemek	(I) Onarmak, yamamak.	
	(II) Nişan almak.	
		1. Gözetmek, riayet etmek.
		2. Gözetlemek, bakmak, tarassut, teccessüs etmek.
		3. Beklemek, intizar etmek.
gözükmek	[→ görükmek]	Görünmek.
güce görmek	Saldırmak, üzerine atılmak, vurmak.	
		1. Güçlkle, zoraki yapmak.
		2. Zorlamak.
		3. Zoruna gitmek, nefesine ağır gelmek.
		4. Güçlük çıkarmak, zora getirmek.
gücemek	Üzölmek.	
		1. Zorlamak, icbar etmek.
		2. Güç duruma düşörmek, güçlük içinde bırakmak.
gücü üzölmek	Canı sıkılmak, üzölmek.	
		→gücü kesilmek.
gücünmek	[→gocunmak -5]	
		Kendisine güç gelmek, güçlük duymak.
gücünü üzmek	1. Canını sıkılmak.	
	2. Boş yere yorulmak.	
		Benzerini yapmak hususunda bir kimseyi âciz bırakmak, bir şey yapamaz hale getirmek, yormak, kuvvetini kesmek.
gücürgenmek	1. Bir işi isteksiz, gönölsüz yapmak, üşenmek.	
	2. Elinden gelen iyiliğı yapmak.	
		1. Güç saymak, zor bulmak.
		2. Gücenmek, gücüne gitmek.
güleşmek	Güreşmek.	Güreşmek.
gümrenmek	1. Homurdanmak, kendi kendine konuşmak.	→ gümürdenmek.
	2. Çocuk konuşma taklidi yapmak.	
	3. Ağıt söylemek.	
	4. Hayvan homurdanmak, bağılmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	1. Yavaş sesle şarkı mırıldanmak.	
	2. İnleyerek söylenmek.	
gümürdemek	1. Bağırarak.	
	2. Sinirli sinirli çok konuşmak.	
		→ gümürdenmek.
gümürdenmek	1. Kendi kendine hafif sesle konuşmak, mırıldanmak.	
	2. Fısıldaşmak.	
		Homurdanmak.
gün çalmak	1. Güneş almak, güneş vurmak.	
	2. [→güneş çavmak]	
		Güneş çarpmak.
güneş çalmak	[→güneş çavmak]	
		→ gün çalmak.
günülemek	Çekememek, kıskanmak.	Kıskanmak, çekememek, haset etmek.
gürelmek	Çoğalmak.	
		Azgınlaşmak, zıpzırlaşmak.
güremek	(I) Beşiği ya da salıncağı sallamak.	
	(II) 1. [→güre olmak (II)]	Dişi tay, aygır istemek.
	(II) 2. Dişi hayvan döllenmek.	
güre olmak	(I) Toprak ekilecek duruma gelmek.	
	(II) At ve eşek çiftleşmek istemek.	
		Azgınlaşmak, zıpzırlaşmak.
gütmek	(I) Hayvan otlatmak.	
	(II) Gözetlemek, bir işi ya da düşünceyi izlemek.	
		Takip etmek, riayet etmek, kollamak.
güvenmek	1. Sevinmek.	2. Sevinmek.
	2. Ümit etmek.	
		1. Bel bağlamak, itimat etmek.
		3. İftihar etmek, övünmek.
güvüldemek	[→güğüldemek]	
		Gürüldemek.
haklamak	(I) 1. Eti kemiğinden sıyrıp kıyma, kavurma, sucuk ve pastırmalıklarını ayırmak.	
	(I) 2. Fasulyeyi kabuğundan ayırmak.	
	(II) Düğünde çengiler, davetlilerin önünde ayrı ayrı çalıp oynayarak para almak.	
	Esnemek.	
		Hakkından gelmek, hınç

Tablo 1'in devamıdır.

		çıkarmak, intikam almak, haksız para ve cereme almak.
havakmak	Yara cerahatlanmek, şişmek, azmak.	Azmak, şiddetlenmek.
haylamak	(I) 1. Koşmak, kovalamak.	
	(I) 2. [→haykırmak (I)]	
	(I) 3. Seğirtmek.	
	(I) 4. [→hovlamak -1]	
	(I) 5. Bağırıp çağırmak, haykırmak.	
	(I) 6. Seslenmek.	
	(I) 7. Dövmek.	
	(I) 8. Azarlamak.	
	(I) 9. Korumak.	
	(I) 10. Bakmak.	
	(I) 11. Dinlemek.	
	(I) 12. Kınamak.	
	(I) 13. Darılmak.	
	(I) 14. Korkmak.	
	(I) 15. İlgilenmek.	
	(I) 16. Avutmak.	
	(I) 17. Hayvanı bağırarak ürkütmek.	
	(I) 18. Hayvanı idare etmek, sürmek, kovalamak.	
	(I) 19. Kışkırtmak.	
	(II) Boğa arka arkaya böğürmek.	
	(III) Bir şeye hızla vurmak.	
	(IV) Açık artırmayla satılan mal bir kimse üzerinde kalmak.	
	(V) Yetmek, yetişmek.	
	(VI) 1. Gözetmek, dikkat etmek.	
	(VI) 2. Göze çarpmak, ilişmek.	
	(VI) 3. Acele etmek.	
	(VI) 4. Çaba göstermek.	
	(II) Birine yüklenmek, baskı yapmak.	
	(III) 1. Av hayvanlarını yuvalarından çıkarmak (taş, sopa vb. ile).	
	(III) 2. Hayvanları sürmek, yürütmek.	
(III) 3. Köpek çağırmak.		
		Ehemmiyet vermek.
hösmek	Susmak.	Susmak.
ırgalamak	[→ırgalamak]	→ ırgalamak (1.)
		→ ırgalamak (2.)

Tablo 1'in devamıdır.

ıġramak	[→ırgalamak]	→ ırgalamak (1.)
		→ ırgalamak (2.)
ıġrandırmak	Aġır bir nesneyi kaldıraç yardımıyla yerinden oynatmak.	
		→ ırgandırmak.
ıġranmak	[→ıġralanmak]	→ ırgalanmak.
ılgamak	At dörtnala koşmak.	Dört nala koşmak.
ılmak	(I) Yavaş yavaş anlaşmaya yaklaşmak.	
	(II) Yemeġi sindirmek.	
		Hafif ısınmak.
ımızganmak	(I) 1. Uyuklamak.	Uyuklamak, azıcık uyumak.
	(I) 2. Uyuşmak.	
	(I) 3. Duraksamak, aġırdan almak.	
	(II) Soyunmak.	
	(III) Çocuk mızımızlanmak.	
ınıkmak	1. Özenmek.	
	2. Alışmak, huy edinmek.	
	3. Açı gözlülük etmek.	
		İtaat etmek, inkıyat etmek.
ıraklaşmak	[→ıramak -1]	Uzaklaşmak.
ıraksınmak	[→ıraksanmak]	Uzak saymak, uzak görmek.
ıramak	1. Uzaklaşmak, uzamak, ara açılmak.	Uzaklaşmak, ayrılmak, uzakta kalmak, uzamak.
	2. Aradan fazla zaman geçmek.	
ırgalamak	Sarsmak, sallamak.	1. İki yana hafif hafif sallamak.
		2. Yerinden oynatmak, tedirgin etmek.
ırgalanmak	[→ıġralanmak]	Sallanmak, kımıldanmak, hiramân olmak.
ırgamak	1. Çabuk olmak, davranmak.	
	2. [→ırgalamak]	→ ırgalamak (1.)
		→ ırgalamak (2.)
ırganmak	1. [→ıġralanmak]	→ ırgalanmak.
	2. Kıpırdanmak.	
ırılmak	(I) Ayrılmak, uzaklaşmak.	1. Ayrılmak, uzaklaşmak, uzaklaşıp kaybolmak.
	(II) Ana karnında çocuk ters gelmek, yerini deġiřtirmek.	
	(III) Yorulmak.	2. Yorulmak, yorgunluk duymak.
	(IV) 1. Kımıldamak, sarsılmak.	
	(IV) 2. Yerinden oynamak.	
	(V) Zayıf düşmek.	
ırışmak	Sevinmek.	
		1. Yorulmak, bunalmak,

Tablo 1'in devamıdır.

		bayılacak hale gelmek.
		2. Çalım satmak, kurulmak, öğünmek.
ırkalamak	[→ırgalamak]	→ ırgalamak (1.)
		→ ırgalamak (2.)
ırkanmak	Sallanmak, titremek.	→ ırgalanmak.
ırlamak	(I) [→ırgalamak]	
	(II) 1. Şarkı, türkü söylemek.	Şarkı söylemek tağanni etmek.
	(II) 2. Kendi kendine söylenmek.	
	(II) 3. Köpek saldırmadan önce hırlamak.	
	(III) Süslemek.	
ırmak	(I) 1. Uzaklaştırmak, ayırmak, kovmak.	1. Ayırmak, cüda kılmak.
	(I) 2. Kapı, pencere vb. şeyleri açmak.	
	(I) 3. Sallamak, kıpırdatmak.	
	(I) 4. Yormak.	
	(II) Zayıflatmak.	
	(III) Üzmek, eziyet vermek.	
		2. Ayrılmak, geçmek, uzaklaşmak.
ışılmak	(I) Parlamak.	İşildamak, parıldamak, lemean etmek.
	(II) Şenlenmek, neşelenmek.	
	(III) Sallamak, silmek (ağaç için).	
ışımak	(I) Dişlerini göstererek gülümsemek.	
	(II) [→ışınılamak]	2. Aydınlanmak.
		1. Işık vermek, ışığını göstermek, parıldamak.
ışıtmak	Anımsatmak, sezdirmek.	
		Parlatmak.
ışlamak	[→ışılmak (I)]	→ışılmak.
içi gitmek	[→içi geçmek]	İshal olmak.
içikmek	1. Ağlarken hıçkırmak.	
	2. Çok sevinmek.	
	3. Korku ile iç çekmek.	
		Dehalet etmek, aman dilemek.
idinmek	Sahip olmak.	
		→ edinmek.
iğirmek	(I) Basur, dizanteri, kanlı ve sancılı iç sürgünü.	
	(II) 1. İkinmek.	İkinmek.
	(II) 2. Zahmet çekmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) 3. Midesi bulanmak.	
	1. Kusacak gibi olmak.	
iğlemek	(I) 1. Zayıflamak.	
	(I) 2. Eziyet çekerek hastalanmak, verem olmak.	Hastalanmak, hastalık getirmek.
	(I) 3. İnlemek.	
	(I) 4. Yara iyileşmek.	
	(II) 1. Kuraklık ya da hastalık nedeniyle ağaç gelişmemek, meyve vermemek.	
	(II) 2. Bitki sararmak.	
	(III) Ezilmek, üzülme.	
	(IV) Temizlemek.	
	(V) Bir şeyi delmek.	
	ikilemek	(I) 1. Tarlayı iki kez sürmek, aktarmak.
(I) 2. Toprağı hem enine hem boyuna sürmek.		
(I) 3. Mısırların, sebze fidelerinin diplerini ikinci kez doldurmak, çapalamak.		
(I) 4. Bağı yazın sürmek.		
(I) 5. Tarlada toprak halinde kalmış toprakları ezmek.		
(II) Taraflardan hangisini tutacağına kararsız olmak.		
(III) Herhangi bir işi iki kez yapmak.		
Toprağı iki kez sürmek.		
		İkinci defa olarak söylemek.
ildirmek	(I) Değdirmek, dokundurmak.	Değirmek, dokundurmak, iliştiirmek.
	(II) Kabataslak dikmek.	
	(III) Hafif ışık vermesi için ateş yakmak.	
	1. Kapatmak.	
ilemek	(I) Yatak yapmak, yatak sermek.	
	(II) Yoğurmak.	Mesken edinmek, il tutmak.
ilenmek	Beddua etmek.	Beddua etmek, küfretmek, kötü söylemek.
iletmek	Götürmek.	Götürmek, yerine ulaştıirmek, eriştiirmek.
ilinmek	(I) 1. Dokunmak, değmek.	2. İlişmek, dokunmak, temas etmek.
	(I) 2. Göze ilişmek.	
	(II) Su ısınmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(III) Hastalık çekmek.	
		1. Takılmak, takılıp kalmak.
		3. İlgilenmek, alâka göstermek.
illemek	Gelişigüzel iri iri dikmek.	
		İl edinmek, yurt edinmek.
ilmek	(I) 1. Dokunmak, değmek, rastlamak.	(I) Dokunmak, geçmek, ilişmek, tesir etmek, tutulmak, takılmak.
	(I) 2. Göze takılmak, ilişmek.	
	(I) 3. Birine sataşmak, çatmak.	
	(I) 4. İltifat etmek.	
	(I) 5. Eğlenmek.	
	(IV) Çiviye bir şey asmak.	
	(V) Odun ateş almak.	
	(VII) İki parçayı birbirine dikmek.	
	(IX) Örmek, dikmek.	
imeklemek	Korku ve heyecanla titremek, kalbi çarpmak.	
		Emeklemek, insan dört ayaklılar gibi yürümek.
incimek	Bozulmak.	
		1. İncinmek.
		2. Zahmet çekmek, yorulmak.
inemek	(I) Erkek hayvanı enemek.	→enemek.
	(II) Ürünün iyisini tohumluk için ayırmak.	
irdemek	1. Beğenmemek, istememek, nefret etmek.	
	2. [→irdelemek (I) -3]	
	3. Azarlamak.	
	4. Kiskanmak.	
	5. [→irdelemek (I) -8]	
	6. Araştırmak.	Araştırmak, teftiş etmek, tetkik etmek, tecessüs etmek.
irileşmek	Ağız kavgası yapmak, dalaşmak.	
		Sert davranmak, sert konuşmak.
irilmek	(I) 1. [→irelme -1]	
	(I) 2. [→irelme -2]	
	(I) 3. Dar olan bir şeyi büyütme.	
	(II) Deri, kulak, dudak vb. organlar yırtılmak.	
		→ erilmek.
irişmek	(I) 1. [→ilişmek (I)]	→ erişmek (2.)
	(I) 2. Gülümsemek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Ulaşmak, yetişmek.	
	(III) Boyu uzamak.	
		→ erişmek (1.)
irkilmek	(I) 1. Halk toplanmak.	
	(I) 2. [→ilkilmek (I)]	
	(II) Düşünmek.	
		1. Birikmek, toplanmak, yığılmak. 2. Çekinmek, tereddüt etmek, duraklamak.
irkmek	(I) 1. [→ilkmek (I)]	Biriktirmek, yığmak.
	(I) 2. Dibine çökmek.	
	(II) 1. Tiksinmek.	
	(II) 2. Çekinmek, ürkmek, korkmak.	
	(III) Dikmek.	
irtelemek	Ertesi güne kalmak.	
		→ ertelemek.
istenmek	Dilenmek.	
		İstemek, aramak.
iş etmek	Fenalık etmek.	1. Fenalık yapmak. 2. İş yapmak, bir şey yapmak. 3. Âdet etmek.
iş geçmek	Şaka yapmak.	
		İş yapmak, fenalık yapmak.
işirgenmek	1. Dost olmak, arkadaş olmak.	
	2. Hayvan birine alışmak.	
		→ eşirgenmek.
işlemek	(I) Çimlenmek, filizlenmek.	
	(II) Çalışmak, iş yapmak.	3. Çalışmak.
	(III) 1. Ayçiçeği ya da kabak çekirdeği yemek.	
	(III) 2. Mısır tanelerini ayırmak.	
		1. Yapmak. 2. İmâl etmek, yapmak. 4. Tesir etmek.
işlenmek	Boş duramamak, bir şeylerle uğraşmak.	
		Kendisi için iş olarak vazife edinmek.
işmek	İçmek.	İçmek.
itneşmek	Direnmek, inatlaşmak.	
		İtişmek, tepişmek, uğraşmak.
ivdirmek	Acele ettirmek.	
		Acele etmesi için sıkıştırmak.

Tablo 1'in devamıdır.

ivetlemek	[→ivmek -1]	Acele etmek.
ivişmek	Su, toprağa yavaş yavaş işlemek.	Acele etmekte yarışmak, hep birden acele etmek.
ivmek	1. Acele etmek.	Acele etmek, isticâl etmek.
	2. Çok istemek.	
iyitmek	[→iyiltmek]	
		→yiyitmek.
kabarmak	1. [→kabarlamak]	
	2. Gururlanmak.	
	Kabadayılık yapmak.	
		Büyümek, şiddetlenmek.
kaçmak	Ateş sönmek.	
		Koşmak, seğirtmek.
kadanmak	(I) 1. Dayanmak, direnmek.	
	(I) 2. Kısa iple bağlanan hayvan çok hareket edememek.	
	(I) 3. Yorulmak, tıkanmak, takılıp kalmak.	
	(I) 4. Yerleşmek, kalmak.	
	(II) Ağzından söz çıkmamak.	
	(III) Mihlanmak, çivilenmek.	
	1. Bir yere ilişip kalmak.	
	2. Tıkanıp kalmak.	
		Pekişmek, yerleşip kalmak.
kağırnak	(I) [→kanırmak (I)]	(II)→ kañırmak.
	(II) Öksürerek balgam çıkarmak.	(I) Balgam çıkarmak için öksürmek.
	(III) 1. Keklik avlamak için başka bir keklik öttürmek.	
	(III) 2. Karga ötmek.	
	(IV) 1. Sözle dokunmak.	
	(IV) 2. Seslenmek, çağırnak.	
kağşamak	(I) 1. Eskimek, yıkılmağa yüz tutmak (yapı için).	
	(I) 2. Herhangi bir şey ek yerlerinden ayrılmak, oynamak.	
	(I) 3. Parça parça olmak, dağılmak, yıkılmak, kırılmak.	Bir şeyin parçaları gevşeyip dağılacak hale gelmek.
	(I) 4. Çürüyerek yumuşamış kayalar yerinden gürültü ile kaymak.	
	(II) 1. İhtiyarlamak.	
	(II) 2. Zayıflamak, arıklamak, kuvvetten düşmek.	
	(III) Kar ya da buz eriyerek sulanmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	Bedenin her yanı hasta olmak, sağlıksız olmak.	
kakımak	Öfkelenmek, darılmak, kızmak.	1. Öfkelenmek, kızmak.
		2. İtiraz etmek, karşı gelmek.
		3. Azarlamak, tekdir etmek.
kakınmak	1. Uğraşmak, didinmek.	
	2. [→kakımak]	2. Öfkelenmek.
		1. Gazaba uğramak.
kakırcamak	Yemek bozulmak.	
		Yağ ve ceviz içi bozulup acılamak.
kaklamak	(I) 1. Kurutmak için meyveleri çizmek ya da parçaları ayırmak.	
	(I) 2. Odunları kesmek, parçalamak.	
	(I) 3. Küçültmek.	
	(I) 4. İkiye bükme.	
	(II) Saplama, sokma, batırma.	
	1. Afyon kozasının üstü kesilerek haşhaş çıkarmak.	
	3. Bıçaklama.	
		1. Pastırma yapmak.
		2. Kurutmak.
kakmak	(I) 2. Gaga ile vurma, gagalama.	
	(II) 1. Sıçrayıp kalkma.	
	(II) 2. Yürümek.	
	(II) 3. Sürmek.	
	Yağlı, şekerli vb. yiyecekler bıkırtma, tıka.	
		1. Kalkma, kabarma.
		2. Çalma, vurma, itme, tepme.
		3. Çakma, saplama.
kalaklamak	Kapı kapı dolaşma, gezmek.	
		Dalgalanma.
kalgıma	Öfkeyle kalkma.	
	Atlama, sıçrama.	→ kalkıma.
kamamak	(I) 1. Kapatma.	
	(I) 2. Kilitleme.	
	(I) 3. Perçinleme, tutturma, pekiştirme.	Çivileme, perçinleme, çakma.
	(II) Yamama.	
	(III) 1. Birini eleştirme.	
	(III) 2. Destekleme.	
	(IV) Yakalama, bir yerde kısırtma (bir kimseyi).	
	1. Örtme, kapama (kapı, pencere)	

Tablo 1'in devamıdır.

	vb. için).	
	2. Bıçak, çakı vb. araçların ağzını kapatmak, ucunu gizlemek.	
	3. Birini bir yere sıkıştırmak.	
kanıkmak	1. Tazı kurt kovalamaya alışmak.	
	2. Köpekler boğuşmak.	
	Çok istemek.	
		1. Kanlanmak, kandan kızarmak.
		2. Kana susamak, kan dökmeğe susamak.
kan kaşandırmak	Çevresine sıkıntı vermek.	
		Korkudan kan iştirmek.
kan tutmak	1. Koyunlar zehirli ot yiyerek bir çeşit hastalığa tutulmak. (Kulaklarından ya da alınlarından kan alınarak iyileştirilir.)	
	2. Kalp tutmak, birdenbire ölmek.	
	3. Ansızın bayılmak.	
		Yaptığı katilden dolayı şaşkınlığa uğramak.
kaplanmak	Abanmak, üzerine yıkılmak.	
		Çevrilmek, kapanmak.
kapmak	Türemek, çıkmak.	
		Kaplamak, istilâ etmek.
karalmak	[→karakmak (I) -1]	
		Kararmak.
karaltmak	(I) Söndürmek.	
	(II) Büyü ile bir insanı diğer bir insandan soğutmak (batıl inanca göre).	
		Karartmak.
karamak	(I) 1. Birisinin arkasından kötü konuşmak, kötülemek.	3. Zemmetmek.
	(I) 2. Mızıkçılık etmek.	
	(II) İyi görmek için dikkatle bakmak.	
	(III) Dolup taşmak.	
	(IV) Karıştırmak.	
		1. Hor görmek, me'yus, mahzun etmek.
	2. Lekelemek, karalamak.	
karanmak	1. Sitem etmek.	
	2. [→karamak (I) -1]	
		Küfretmek, kötü söylemek, lânet etmek.
kararmak	1. Kin tutmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	2. İnat etmek.	
	3. Surat asmak.	
		Canı sıkılmak, kederlenmek.
karcaşmak	Karışmak, karmakarışık olmak, dolaşmak, bozulmak.	Karışmak, birbirine girmek, karmakarışık olmak.
	Karıştırmak, altüst etmek.	
kargamak	İlenmek.	2. Beddua etmek, lânet okumak.
		1. Hor görmek, fena muamele etmek.
karıkmak	(I) 1. Güneşli havada kara bakmaktan göz ağrımak.	
	(I) 2. Ses kısılmak.	
	(II) 1. Şaşalamak.	
	(II) 2. Oyun bozuculuk, mızıkçılık etmek.	
	(III) Yer etmek, süreğenleşmek.	
	(I) Su akarken önüne engel gelerek geriye doğru çoğalmak, birikmek.	
	(II) Hastalık, iyileşme evresindeyken birden artmak.	
	(III) Malların çokluğundan satış durgunlaşmak.	
		Fazla ışıktan göz yorulup iyi görememek.
karılmak	(I) Hayvanlar çiftleşmek.	
	(II) [-→karıkmak (I) -2]	
		(I) 1. Karışmak, karıştırılmak.
		(I) 2. Çiftleşmek.
		(II) →karmak (II).
karımak	(I) 1. Kocamak, yaşlanmak.	İhtiyarlamak, yaşlanmak.
	(I) 2. Bir malı ya da insanı kötülemek.	
	(II) Yoklamak.	
	(III) [-→karıkmak (II) -2]	
	(I) Ark, su yolu açmak.	
	(II) Yaşlanmak, ihtiyarlamak (kadın için).	
karınlamak	Direk, duvar vb. şeyler eğilmek, bel vermek.	
		Karınlanmak, karnı büyüme.
karış vermek	[-→kargamak]	Lânet okumak, beddua etmek.
karmak	(I) Karıştırmak.	(III) Karıştırmak, katmak, birleştirmek, mezcetmek.

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Bentin ya da arkın suyu çoğalmak, taşmak.	
	(III) [→karılmak (I)]	
	(V) Eskimek.	
	(VI) Hastalık bulaşmak.	
	(VII) 1. Bıkmak.	
	(VII) 2. Birisinin arkasından kötü konuşmak.	
	(I) Doymak, bıkmak.	
	(III) Daha ağır hastalığa çevirmek.	
		(I) Kararmak, bulanmak.
		(II) Su, önündeki set dolayısıyla birikip kabarmak.
karmalamak	(I) Avuçta sıkmak, avuçlamak.	Şurasından burasından kavramak, avuç içine alıp tutmak.
	(II) Tavanı kireç ya da çamurla kaplamak.	
karsalamak	(I) 1. Hırpalamak, örselemek.	
	(I) 2. Bitkiyi soğuk vurmak.	
	(I) 3. Sıtma, hastayı titretmek.	
	(II) Hamuru karıştırmak, yoğurmak.	
	(III) Yağda biraz kızartmak, haşlamak.	
	Kötülük ya da hastalık geçirmek.	
		Yakmak, kavurmak.
karsmak	Bol dikilen elbiseyi daraltmak.	
		Çibik çalmak, el çırpamak.
kaşandırmak	Yorulmuş hayvanı durdurarak işetmek.	(Büyük baş hayvanları) işetmek.
kaşanmak	At, eşek işemek.	(Büyük baş hayvanlar) işemek.
kaş kararmak	Akşam karanlığı basmak.	Ufuk kararmak, karanlık basmak.
kaşmak	(I) Çalışmak.	
	(II) Atmak.	
		Kaçmak.
katımak	Üşümek, donmak.	
		Katılaşmak, sertleşmek.
katmak	(I) Koymak.	
		Beklemek, sabretmek.
kavlamak	(I) [→kovalamak]	
	(II) Soyunmak.	
		(I) Kovlamak; zemmetmek, gıybet etmek.
		(II) Tüyü dökülmek, derisi

Tablo 1'in devamıdır.

		ve kabuğu soyulmak.
kavlanmak	Kendini beğenmek, gururlanmak.	
		Tüy, deri, kabuk değiştirmek, kavlamak.
kavzamak	Korumak.	
	(II) 1. Karşısındakine im vermek için bir yerini hafifçe çimdiklemek.	
	(II) 2. Acıyan yeri tutmak.	
	(III) Bir şeyin yerini değiştirmek, başka yere götürmek.	
		Kavramak, yakalamak.
kaydırmak	(I) 1. Çalmak, kaçırmak.	
	(I) 2. Koşturmak, kovalamak.	
	(II) Develer çiftleşmek.	
		Göndermek, saptırmak.
kayıkmak	Öfkelenmek.	
		1. Temayül göstermek, kaymak.
		2. İnhiraf etmek, sapmak, yüz çevirmek.
kayırmak	Korumak, merak etmek.	
	1. Üzülmek.	
	2. Kuşkulanmak.	
		1. Mukayyet olmak, ilgilenmek, önem vermek.
		2. Kaygılanmak, tasalanmak, endişe etmek.
		3. Sakınmak, çekinmek.
		4. Hazırlamak.
kayıt görmek	Hazırlanmak.	Tedarikte bulunmak, hazırlık yapmak.
kayıtmak	1. Geri dönmek.	Geri dönmek, avdet etmek.
	2. [→kaytarmak (II) -1]	
kaymak	(I) 1. Sobaya ya da ocağa odun sıralamak.	
	(I) 2. İstif etmek, yığmak.	3. İstif etmek, bir şeyi üst üste yığmak, yakmak.
	(II) 1. İğfal etmek, ırzına geçmek.	
	(II) 2. Deve gebe kalmak, döl tutmak.	
	(I) Yakmak.	
	(II) Ağzına kadar doldurmak, yığmak.	
		1. Geri dönmek, avdet etmek.
		2. Ayrılmak, uzaklaşmak.

Tablo 1'in devamıdır.

kaypmak	Ayak kaymak.	
	Düşmek.	
		Kaymak.
kayrılmak	Meyve ile yüklü dal gövdeden ayrılmak, kırılmak.	
		Emanet edilmek, himayesine bırakılmak.
kaytarmak	(I) 1. Atın gemini çıkarmadan ahıra çekip bağlamak.	
	(I) 2. Atın dizginini eğerin üst kenarına takmak.	
	(I) 3. Hayvanın gemini, yularını kasmak.	
	(II) 1. Geri çevirmek, döndürmek.	Çevirmek, döndürmek, iade etmek.
	(II) 2. Toplamak, bir araya getirmek.	
	(II) 3. Yerleştirmek.	
	(II) 4. Başı boş bırakmak, salıvermek.	
	(III) Kibirlenmek, kendini beğenmek.	
	(IV) 1. Kayırmak.	
	(IV) 2. Kurtarmak.	
	(V) Kusmak, çıkarmak.	
	(VI) [→kıvırmak]	
kazımak	(I) Soymak, önem vermek.	
	(II) Saz çalmak.	
		1. Tırmalamak, tahriş etmek.
		2. Tıraş etmek.
		3. Kazmak.
kef geçmek	Tükenmek, bitmek, güçsüz kalmak, kudretten düşmek.	Takati kesilmek, takatten düşmek.
kekmek	(I) Sapmak, kaymak, hedefi şaşmak.	
	(II) 2. Kuşlar yem yemek, gagalamak.	
	(III) Baş sallamak.	
	(I) Sürtüşmek.	
	(II) 2. Gagalamak.	Gagalamak.
	(III) Sapmak, yön değiştirmek.	
kemişmek	Yaşlılıktan zayıflamak.	
		1. Koymak, bırakmak, atmak.
		2. Atılmak, düşmek.
keseneye vermek	Götürü vermek.	Bir şeyin hasılâtını önceden götürü olarak satmak.

Tablo 1'in devamıdır.

kesilmek	Süt, ayran bozulmak, ekşimek.	
	Şıra kaynadıktan sonra içinde bulunan pekmez toprağı dibe çökmek, durulmak.	
		Ayrılmak, uzaklaşmak, ilgiyi kesmek, vazgeçmek.
kesim kesmek	Düğün tarihini belirtmek, söz kesmek.	
	1. Düğün, nişan için erkek ve kız aileleri anlaşmak.	
	2. Pazarlıkta anlaşmak.	
		→ kesime kesmek.
kesime vermek	Götürü pazarlığa vermek.	
		İcara vermek.
kesişmek	Pazarlıkta anlaşmak, uyuşmak.	
		Bir işte belirli bir şekil üzerinde uyuşmak.
kesmek	(I) 1. Birisini yermek, kötölemek.	
	(I) 2. Palavra atmak, abartmak.	
	(II) Bir şeyin özelliğı değışmek.	
	(III) Taklit etmek, alaya almak.	
	(IV) Birisinin yanağını okşamak.	
	(V) Pazarlık etmek, değer biçmek.	
	(VI) Çocuğı memeden ayırmak.	
	(VII) 1. [→kesilmek]	
	(VII) 2. Yayıkta dövülen ayran yağ tutmaya başlamak.	
	Öykünmek.	
		1. Katî neticeye bağlamak.
		2. Bir bedel üzerinde uyuşmak.
		3. Ayırmak, uzaklaştırmak, koparmak.
kıcıklamak	(I) 1. Huylandırmak, kızdırmak, şüphelendirmek.	
	(I) 2. Güldürmek.	
	(II) Hayvanı sürmek.	
	(III) [→kıcıklamak (I)]	Gıdıklamak.
kıçınlamak	(I) 1. Bir şeyden korkarak geri çekilmek, sakınmak.	
	(I) 2. Hayvan geri geri gitmek.	
	(II) Karşı koymak.	
		Geri geri gitmek, gerilemek.
kığırmak	(I) 1. Çağırmak, davet etmek.	Çağırmak, davet etmek, seslenmek, haykırmak.
	(I) 2. Koyun ve keçileri çağırmak.	
	(II) Horoz ötmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(III) Bükme.	
	(IV) Yiğitlik göstermek, yenmek.	
	Çağırma, yollama.	
kığlamak	(I) Tuttuğu işin sonunu getirememek, başaramamak.	
	(II) Koyun pislemek.	Koyun, keçi, deve gibi hayvanlar terslemek.
	(III) [->kığışdamak (II)]	
kılınmak	(I) 1. Bir işe istekle başlamak, bir şey yapmak isteği göstermek.	
	(I) 2. Bir işi yapmak için hazırlanmak.	
	(I) 3. Yapılan işe dikkat etmek.	
	(I) 4. Öfke ile kavgaya başlamak.	
	(II) 1. Yaltaklanmak, boyun eğmek.	
	(II) 2. Saygı göstermeğe çalışmak.	
		(I) Her hangi bir tavır ve hareket takınmak.
		(II) Yapılmak, edilmek.
kımranmak	[->kımraşmak]	Kımıldanmak.
kımraşmak	Kımıldamak, kıpırdamak.	
		Harekete geçmek.
kınamak	Ayıplamak.	1. Ayıplamak, itab etmek, suçlandırmak, itham etmek.
		2. Cezalandırmak.
		3. Ta'zib etmek, hırpalamak.
kındırmak	(I) Kapı ve pencere gibi şeyleri aralık bırakmak.	
	(II) 1. Kandırmak, inandırmak.	
	(II) 2. Kışkırtmak.	Tahrik, teşvik, tergip etmek.
	(II) 3. Sinirlendirmek.	
kınıkmak	(I) 1. Bir şeye aşırı derecede düşkün olmak, tutkun olmak.	
	(I) 2. Usanmak, fazla doymak, bıkmak.	
	(I) 3. Benimsemek.	
	(I) 4. Bilmediğini iyice öğrenmek.	
	(I) 5. [->kılınmak (I) -1]	
	(I) 6. Alışmak.	2. Kanıkmak, kanıksamak
	(I) 7. Yaban hayvanını kendine alıştırmak.	
	(I) 8. Açgözlülük etmek.	
	(I) 9. Acıkmak.	
	(II) Ağaçları aşılama.	
	(III) 1. [->kıvanmak (I) -1]	
	(III) 2. Kıskanmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

		1. İştahlanmak.
kırdırmak	Göbek atarak oynamak.	
		Kestirmek, boğazlatmak.
kırışmak	(I) 1. [→kırıtmak (I) -1]	
	(I) 2. [→kırıtmak (I) -3]	
	(I) 3. Öfkeden yüz buruşmak.	
	(II) Öküzler süsüşmek, toslaşmak.	
	(III) Lâdes tutuşmak.	
	(IV) Dama oyununda taş verip taş almak.	
	Güreşmek, toslaşmak.	
kırmak	(I) İskambil oyununda koz kırmak.	
	(II) Sıvışmak, uzaklaşmak.	
		Öldürmek, yok etmek, imha etmek, tenkil etmek.
kırtarmak	Üşümek, donmak.	
		Karıştırmak, çatmak.
kısarmak	(I) 1. Azarlamak.	
	(I) 2. Zor duruma düşürmek, korkutmak.	
	(II) 1. Toplamak, bağlamak, kımıldamayacak duruma sokmak.	
	(II) 2. Yakalamak.	
		1. Muztar bırakmak, muftakır bırakmak, muhtaç etmek.
		2. Kısırmak.
kısımlamak	Avuçlamak.	Avuçlamak.
kısmak	Pintilik etmek.	
		Sıkmak, sıkıştırmak.
kışlamak	[→kişelemek -1]	
		Kışı geçirmek (-i li nesne almaktadır).
kıvandırmak	Sevindirmek, mutlu etmek.	Sevindirmek, istekli hale getirmek, heveslendirmek teşvik, terqip etmek.
kıvanmak	(I) 1. Sevinmek.	1. Sevinmek, güvenmek, öğünmek.
	(I) 2. Övünmek.	
	(I) 3. Güvenmek.	
	(II) İş görmeye özenmek.	
		2. Haz duymak, heveslenmek.
kıvratmak	(I) İpi katladıktan sonra iyice bükmek, tel gibi şeyleri burmak.	Bükmek.

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Hızlandırmak, ivedilendirmek.	
kıyılmak	Açlıktan ya da başka nedenlerden mide ağrımak.	
		Niyaz, huşu'etmek (?).
kıyışmak	Mertlik, yüreklilik göstermek	Cesaret etmek.
	Atılmak, girişmek.	
kızınmak	(I) Isınmak.	Isınmak.
	(II) 1. Kıskanmak.	
	(II) 2. Esirgemek, vermemek, göstermemek.	
kızırғанmak	1. [→kızınmak (II) -1]	
	2. [→kızınmak (II) -2]	
		Pahalı bulmak.
kızlanmak	Kesilmiş tavuk vb. hayvanların derileri üstündeki kıllar ateşte yakılmak, ütülenmek.	
		Kız görünmek.
kızmak	Yemek ekşiyip bozulmak.	
		1. Isınmak.
		2. Kızarmak.
kirimek	İnat etmek, geri çekilmek, ayak diremek, huylanmak.	İnadetmek.
kişilemek	[→kişelemek -1]	
		Ağırlamak, ikram ve izaz etmek.
kocalmak	İhtiyarlamak.	Kocamak, ihtiyarlamak.
koçmak	1. Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak.	Kucaklamak, sarılmak, bağrına basmak.
	2. Cinsel ilişkide bulunmak.	
koçuşmak	[→koçmak] (1.)	Kucaklaşmak, sarmaşmak.
koğlamak	Arkadan çekiştirmek, dedikodu etmek.	→ kovlamak.
koğmak	Sürekli arkasına düşmek, izlemek.	→ kovmak (1.)
	(I) Kovmak.	
		→ kovmak (2.)
koğulamak	[→koğlamak]	→kovlamak.
koğuşmak	(I) Koşmak.	
	(II) İnek boğaya gelmek.	
		→ kovuşmak.
kokulamak	Koklamak.	→ koğulamak (1.)
		→ koğulamak (2.)
kokunmak	(I) Koklamak.	
	(II) Öküz, ineğin arkasından gitmek.	
		Koku sürünmek.
kola almak	Yardım etmek.	
		Şefaaf ve himaye etmek.

Tablo 1'in devamıdır.

kolaylanmak	Birini dövme için davranmak, üzerine yürür gibi olmak.	
		Kolay görmek, ehemmiyetsiz görmek, ehemmiyet vermemek.
kollaşmak	İki kişi yardımlaşarak el ve kolları ile ağır bir yükü taşımak.	İki kişi, kaldıracakları bir yük dengini kucaklayarak birbirlerinin kollarını tutmak.
komak	(I) Durdurmak, kaçırmamak.	
	Koyuvermek, bırakmak.	1. Bırakmak, terketmek, vazetmek.
		2. Müsaade etmek, izin vermek, serbest bırakmak, salıvermek.
		3. Alıkoymak.
		4. Tesir etmek.
kondurmak	(I) Bir sözü tam yerinde ve sırasında söylemek, taşı gediğine koymak.	
	(II) İşlemede, işlenen renkleri birbiriyle uygun olarak yerli yerinde kullanmak, bağdaştırmak.	
	(III) Konuk etmek.	Misafir etmek, gelen misafiri oturtup ağırlamak
konmak	Kısa süre için bir yere yerleşmek.	Yolcu bir yere inip oturmak, konaklamak.
konuklamak	1. Yemeğe çağırmak.	
	2. Konuk olmak.	
		Misafir edip ağırlamak.
koparmak	Atı dörtnala sürmek.	
		1. Ayırmak, gidermek.
		2. Kaldırmak, harekete geçirmek.
		3. Ba'setmek, haşretmek.
		4. Meydana getirmek, peyda etmek, ihdas etmek, ortaya çıkarmak.
		5. Söküp çıkarmak.
		6. (Ses hakkında) yükseltmek.
kopdurmak	1. [→kopturmak -1]	
	2. Oraya buraya koşmak, çok gezmek.	
		Koşturmak.
kopmak	1. Koşmak, hızlı gitmek.	
	2. Kalkmak, ayrılmak, çıkmak, gitmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	2. Davranmak, atılmak.	
		1. Ayağa kalkmak, haşrolmak.
		2. Meydana çıkmak, zuhur etmek, neş'etmek, çıkmak.
		3. Harekete geçmek, fırlamak, kalkmak.
korkutmak	1. Haşlamak.	
	2. Eti kokmaması için tuzlayıp biraz pişirmek, börttürmek.	
		Tesir etmek, dokunmak.
korutmak	(I) Yetmek, yeterli olmak, elvermek, işe yaramak.	
	(II) Olgunlaşması için saklamak (meyve için).	
		Korumak, muhafaza etmek.
koşmak	(I) Dökmek.	
	(II) Sürmek (toprak için).	
	(III) Katmak, karıştırmak.	
	(IV) Yollamak, göndermek.	
		(I) 1. Arkadaş olarak vermek, terfik etmek, eklemek, zammetmek.
		(I) 2. Nazmetmek.
		(II) →koçmak.
koşulmak	(I) Katılmak, karışmak.	Katılmak, (bir işte) birbirine katılmak, terfik edilmek.
	(II) Bir işe önyak olmak, önderlik etmek.	
	Yarışmak.	
kotarmak	(I) 1. Bir kaptan başka bir kaba yemek boşaltmak, yemeği kaplara dağıtmak.	2. Yemeği bir kaptan başka kaba boşaltmak.
	(I) 2. Yemeği hazırlayıp yenecek duruma getirmek.	
	(II) 1. Bir işi bitirmek, başarmak.	
	(II) 2. Tutumlu kullanmak.	
	(III) Koşarak gelmek.	
	(IV) Konuşmak, söylemek.	
		1. Boşaltmak, tahliye etmek.
kovaltmak	(I) 1. Aralık etmek, aralamak.	
	(I) 2. Seyrekleştirmek, boşaltmak.	
	(II) Serbest bırakmak, göz yummak.	
	(III) Etki altında kalmak.	
		Yüksekte, havada serbest tutmak.

Tablo 1'in devamıdır.

kovmak	Yürütmek, koşturmak, sürmek.	2. Koşturmak.
		1. Takibetmek, izlemek, kovalamak.
kovaşmak	[→kovulmak]	
		Koşmada yarışmak, yarış etmek, birbirini kovalamak.
koymak	(I) Etkilenmek, dokunmak.	
		→komak (1.)
		→komak (2.)
		→komak (3.)
		→komak (4.)
köpmek	(I) Çoğalmak, kabarmak, artmak.	
	(II) 1. Hastalık nedeniyle karın şişmek.	
	(II) 2. Deve, sığır gibi hayvanlar çok ot yiyip şişmek.	
	(II) 3. Ölmüş gibi yatmak, sızmak.	
	(III) Toprak tavlınmak.	
	(I) Kızarak bağırip çağırarak.	
	(II) Şişmek.	Şişmek.
köptürmek	(I) Pekmez yapılmadan önce şırayı bir taşım kaynatmak.	
	(II) Çoğaltmak, şişirmek, abartmak.	
		Kabartmak.
köpümeek	Yorgan, şilte yatak gibi şeyleri kalın ve aralıklı, sıkıca dikmek.	Hırka ve yorgan gibi şeyleri aralıklı dikmek.
körelmek	(I) Ateş ya da ışık yavaş yavaş sönmeye yüz tutmak.	
	(II) Bıçak, balta gibi şeylerin ağızları kesmez olmak, körlenmek.	
	(III) Kaynak, suyu azalarak kurumaya yüz tutmak.	
	(IV) Herhangi bir şey çekilip büzülmek, azalmak, tükenmeğe yüz tutmak.	
	(V) Konuşurken sıkılmak, bozulmak.	
		Körleşmek, sönmeye yüz tutmak, eski şenliğini kaybetmek.
körlük yapmak	Kıskandırmak, nispet yapmak, inat etmek.	Nisbet vermek, inadına yapmak.
köselmek	(I) Ağacın tepesini ya da ucunu kesip kısaltmak.	
	(II) Sindirmek, pustomak.	
		→ kösültmek.

Tablo 1'in devamıdır.

kösnüme	[→kösnemek (I)]	Dişi hayvan erkek istemek.
kösülme	(I) 1. Uzanıp yatmak, ayakları uzatarak yatar gibi oturmak, sere serpe oturmak.	Uzanmak, ayağını uzatmak.
	(I) 2. Büzülme, toplanma, toparlanma.	
	(I) 3. Yorulma, gücünü kaybetme.	
	(I) 4. Öfkesi geçme, yatışma.	
	(I) 5. Yılma, pısmak, korkma.	
	(II) 1. Ateş yavaş yavaş sönmeye yüz tutma.	
	(II) 2. Kabaran bir şey sönmek, inmek, durulma (süt, yemek vb. şeyler).	
	(II) 3. Bitki, meyve vb. şeyler kurumaya yüz tutma, çürüme.	
	(II) 1. Öfkesini alma.	
	(II) 2. Hızını alma.	
kulunlamak	[→kunnamak]	
	At doğurmak.	Kısrak yavrulamak.
kunlamak	[→kunnamak]	Doğurmak.
kurdamak	1. [→kurdanma -3]	
	2. [→kurdalama]	Kurcalamak, karıştırmak.
	3. İlişme.	
kurmak	Atmak, salma (balık oltası için).	
		1. Tertip etmek, hazırlama. 2. Tasavvur etmek, tasarlamak.
kuşamak	Yer değiştirmek.	
		Kuşatma, çevirme.
kuşlamak	Zorlamak, omuzlamak.	
		Kuş avlamak, kuş yakalamak.
kuyulamak	[→kuylamak]	Kuyu açarak içine bir şey koymak.
kuzlamak	1. Hayvanlar yavrulamak, doğurmak.	Doğurmak.
	2. Tavuk yumurtlamak.	
	2. İnsan doğurmak (aşağılama için).	
kündelmek	Kesici araçların uçları aşınma, körlenme.	Küntleşme, körleşme.
kürdüme	Kedi çiftleşme istemek, kızana gelme.	
		→kürdimek.
kürüme	Kar, çamur, toprak vb. şeyleri	Kürek gibi bir şeyle atma.

Tablo 1'in devamıdır.

	kürekle sıyırarak atmak.	
küsünmek	1. İmrenmek.	
	2. Yaşama küsmek, yaşamaktan bıkip usanmak.	
		Gücenmek, darılmak.
küt olmak	(I) Kötürüm olmak, bacakları tutmamak.	Kötürüm olmak, elden ayaktan düşmek.
	(II) Kesici ve sivri araçların ağzı körleşmek.	
küydürmek	1. Elinden bir şeyi atmak, fırlatmak.	
	2. Bir şeyi eliyle itmek, sürmek.	
	Yerinden etmek, ayağını kaydırmak, ilgisini kesmek.	
		Bekletmek, intizarda bırakmak.
küymek	(I) 1. Gözlemek, beklemek.	Beklemek, sabretmek, tenni etmek, intizarda bulunmak, etrafı gözetlemek.
	(I) 2. Kaçmak.	
	(I) 3. Sessiz olmak.	
	(II) Yanmak.	
laf çatlatmak	Yüksekten atmak, abartmak.	Yüksekten atmak.
lakırdamak	1. Lıkır lıkır etmek, lıkırdamak.	
	2. Gereksiz konuşmak.	
	3. Leylek, gagasıyla ses çıkarmak.	
		Lak lak sesi çıkarmak.
loğlamak	Loğla damı ya da harman yerini düzeltmek.	
		Loğ taşı, pekiştirilecek toprak üzerinde yuvarlayarak gezdirmek.
mavlamak	[→mavıklamak (II) -1]	
	Kedi, bağırarak.	Kedi miyavlamak.
mezeye almak	[→meysimiye almak]	Alay etmek, eğlenmek.
mırıldanmak	Mırıldanmak.	Mırıldanmak.
mısmıllamak	(I) Bir işi gerektiği gibi yapmak.	
	(II) Temize çıkarmak.	
	(III) Canını yakmak, çok dövmek.	
	1. Döverecek temizlemek.	
	2. Dövmek, sopa atmak.	
		Temizlemek.
mızganmak	1. İçi geçmek, kestirmek, uyuklamak.	→ ımızganmak.
	2. Nazlanmak.	
minmek	Binmek.	Binmek.

Tablo 1'in devamıdır.

muşulamak	Sevinçli haber vermek.	Müjdelemek, tebşir etmek.
muşulamak	1. Homurdanmak, karnından konuşmak.	
	2. Yorgunluk ve öfkeden solumak.	
		Uyuyan kimse işitilecek şekilde nefes alıp vermek.
nakıllamak	At, biniciyi sarsmadan yürüme, yorga yürüme.	At rahvan yürüme.
nefelenmek	Sıkıntısı, tasası dağılma.	
		Canlanma, kuvvet bulma.
nişlemek	Ne yapmak.	Ne yapmak.
	Ne yapmak, nasıl olmak?	
ocunmak	Sakınma.	
		Korkma, çekinme.
opmak	(I) Yeraltı suları, ya da deprem nedeniyle toprak çökme.	
	(II) Koyma.	
		Somurup yutma.
obrulmak	1. Yer kayma, çökme.	Çökme, oyulma, çukurlaşma; yerinden oynamak, sarsılma.
	2. Yer çöküp koni biçiminde çukurlaşma.	
ocunmak	1. [→ocunmak -1]	Korkma, çekinme.
	2. [→ocunmak -3]	
	3. [→ocunmak -2]	
	4. Gücenme.	
odalanmak	(I) Bir yeri konuk odası olarak kullanma.	
	(II) Gerdeğe girme.	
		Kendisine oda ittihaz etme.
oşşamak	(I) Benzemek, andırma.	2. Benzemek.
	(II) Okşamak, sevmek.	1. Okşamak, taltif etme.
oşhumak	1. Okuma.	→ okumak (4.)
	2. Öğrenim yapma.	
		→ okumak (1.)
		→ okumak (2.)
		→ okumak (3.)
okumak	Düğün, mevlit vb. yerlere çağırma.	1. Çağırma, davet etme.
		2. Söyleme, deme.
		3. Anma, yad etme.
		4. Okuma.
oklanmak	Vurulma, birdenbire ölme.	
		Ok ile vurulma.
okmak	Kurtulma.	
		Kumarda ortaya para

Tablo 1'in devamıdır.

		koymak.
okramak	1. Bir şeye karşı çok istek duymak, gönülden sevmek.	
	2. Yem isteyen at, koyun, keçi vb. hayvanlar, bağırarak, kişnemek.	1. (At) mırıltı şeklinde kişnemek.
	(I) At kişnemek.	
	(II) İçten istemek, beğenmek.	2. İçin için inlemek.
okunmak	Kendini üfürükçüye okutmak.	
		1. Denilmek, söylenmek, tesmiye olunmak, ad verilmek.
		2. Davet olunmak, çağırılmak.
		3. Okunmak.
okutmak	(I) Surat asmak.	
	(II) Birinin başkasına kötü niyet beslediğini haber vermek.	
		Çağırtmak.
olmak	Bir işi bitirmek.	
		1. Bulunmak, kalmak, ikamet etmek, eğlenmek.
		2. Yaradılmak, vücut bulmak.
onamak	(I) Olgunlaşmak, büyüme.	
	(II) Üstün tutmak, yeğlemek.	
		Beğenmek, uygun görmek, muvafık bulmak, kabul etmek.
oñarmak	(I) Hastalığı, yarayı iyileştirmek.	2. Ondurmak, tedavi etmek, iyileştirmek.
	(II) Bozulmuş bir şeyi düzeltmek, işe yarar duruma getirmek.	1. Islah etmek, yoluna koymak, rast getirmek, tamir etmek, düzeltmek.
onatlamak	[→oñarmak (II)]	Yarar hale getirmek.
oñdurmak	1. Yetiştirmek, olgunlaştırmak.	
	2. Yararlandırmak.	
	3. Çoğaltmak.	
	4. Varlıklı ve mutlu etmek.	
		İyileştirmek, şifa vermek.
oñmak	1. Rahata kavuşmak, mutlu olmak.	
	2. Adam olmak (mecaz).	
	3. Yetişmek, ermek.	
		İyileşmek, şifa, salâh bulmak, uygun olmak, uygun gelmek, iflâh olmak, feyz ve bereket bulmak, düzelmek.
oñultmak	[→ondurmak (I)]	Hastalığı, yarayı sağaltmak,

Tablo 1'in devamıdır.

		iyileştirmek.
onuşmak	(I) İşinde gelişmek, büyümek, varlıklı olmak.	
		Barışmak, uyuşmak.
oranlamak	(I) 1. Bilgiçlik taslamak.	
	(I) 2. Yaklaşık olarak söylemek, değer biçmek.	Tahmin, takdir etmek, ölçüp biçmek.
	(II) Düşüncesizce davranmak.	
osmak	(I) 1. Karşılaştırmak.	
	(I) 2. Sanmak.	→ yosmak.
	(I) 3. Şaşırıp kalmak.	
	(I) 4. Darılmak.	
	(II) Yorulmak.	
	Saymak, önem vermek.	
otalamak	1. Ağılmak.	→ otlamak (2.)
	2. Hayvan yediği ottan hastalanmak.	
		→ otlamak (1.)
otalanmak	Ağılanmak.	
		İlâçlanmak, tedavi olunmak.
otarmak	(I) 1. Ot toplamak.	
	(I) 2. Hayvanları otlatmak.	Hayvanı yaymak, otlatmak, doyurmak.
	(II) Beğenip istemek, birini öbüründen üstün tutmak.	
otlamak	(I) Başkalarının sırtından geçinmek.	
	(II) İlaçlamak.	1. İlâçlamak, ilaç yapmak, tedavi etmek.
	(III) Ateşlemek, yakmak.	
		2. Zehirlemek.
otlanmak	[→otlamak (I)]	
		Ot yemek, yayılmak.
otukmak	Kuzu, oğlak, buzağı vb. yavru hayvanlar otlamaya başlamak, yayılmak.	Yavru, otlayacak çağa gelmek, ot yimeye başlamak.
oturuşmak	1. Oturup yerleşmek.	Oturup yerleşmek, sükûnet bulmak, sakinleşmek, hareketten kalmak.
	2. Yatışmak.	
ovmak	Övmek.	
		Okşamak.
oyanmak	Uyanmak.	
		→uyanmak.
oynamak	(I) Evlilik dışı cinsel ilişki kurmak.	
	(II) Toprak yarılmak, kaymak.	
		1. Harcamak.

Tablo 1'in devamıdır.

		2. Güreşmek.
oynaşmak	Kadın ve erkek nikâhsız yaşamak.	
		Eğlence ile vakit geçirmek.
oyulganmak	(I) [→oyulkanmak]	
	(II) Bir şeyin içine iyice girmek, içine işlemek.	
	(III) Pire, bit vb. böcekler bir yere üşüşmek, bir yere girip saplanmak.	
	(IV) Oyalanmak.	
	(V) Yılan, kertenkele vb. sürüngenler eğri büğrü gitmek.	
	1. Köşeye gizlenmek.	
	2. Yılan vb. hayvanlar, sağa sola kıvrılıp bükülerek uzamak.	
		Saplanıp takılmak.
öceşmek	1. Lades tutuşmak.	
	2. Birbirine zıt gitmek.	
	3. Öç almak.	
	4. Karşılıklı birbirini aldatmak.	
		Bahis tutuşmak.
ödü sıdmak	[→ödü sıtmak]	Ödü kopmak, patlamak.
ödü sıtmak	Çok korkmak, ödü patlamak.	→ödü sıdmak.
ödü yarılmak	[→ödü sıtmak]	Çok korkmak, ödü patlamak.
öğrenmek	Bir şeye alışmak, bir şeyi alışkanlık durumuna getirmek.	Alışmak, ülfet etmek, ünsiyet peyda etmek.
öğsemek	(I) [→öksemek]	Özlemek, iştiyak duymak.
	(II) Dalmak, saldırmak.	
	(III) [→öğürsemek]	
öğüne gelmek	[→öğürsemek]	
		Aklına, hatırına gelmek.
öğürmek	(I) 1. Bağırıp çağırmak.	Böğürmek, bağırarak, yüksek sesle haykırmak.
	(I) 2. Çiftleşmek isteyen dişi sığır bağırarak, böğürmek.	
	(I) 3. Köpek havlamak.	
	(II) Övünmek.	
	Böğürür gibi ağlamak.	
öğür olmak	(I) 1. [→öğürleşmek (I)]	Birbirleriyle ünsiyet peyda etmek, birbirine alışmak, bir işe alışmak.
	(I) 2. Evcilleşmek.	
	(II) [→öğürsemek]	
öğürsemek	Dişi hayvan çiftleşmek istemek.	
	Dişi sığır çiftleşmek istemek.	
		Öğürlükten kaçmak istemek.
öğütlemek	Birisini kandırıp bir başkasına karşı kıskırtmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

		Öğüt vermek, nasihat etmek.
ökçelemek	(I) Asma dalını köklendirmek için kökünden koparmadan yere gömmek.	
	(II) İzlemek.	
	(III) Binici, ayağının ökçesiyle atın karnına vurmak.	Ökçe ile tepmek, vurmak.
	(IV) Ayakkabının tabanını yükseltmek.	
öksemek	Göreceği gelmek, özlemek, istemek.	→ögsemek.
ölçermek	(I) Sönmeye yüz tutmuş ateşi, lambayı canlandırmak, alevlendirmek.	1. Ateşi parlatmak için karıştırmak, ışığı çoğaltmak için fitili kaldırmak.
	(II) 1. Bir konu ya da iş için düşüncelerini söyleyerek yol göstermek.	
	(II) 2. Kışkırtmak, ayaklandırmak, ara bozmak.	2. Kışkırtmak, ayaklandırmak.
	(III) 1. Bir şeye öz biçimini vermek, düzenlemek.	
	(III) 2. Lambanın fitilini düzeltmek.	
	(IV) Hızlıca vurmak.	
	(V) Benzetmek.	
	(VI) Bir şeyi kendi gidişine bırakmak.	
	(VII) Bir şeyi altüst etmek, karıştırmak.	
	(VIII) 1. Harman döerken dışarıya taşan sapları dövenin altına atmak.	
	(VIII) 2. Bulgur döerken taşan bulgurları taşın altına atmak.	
ölçümlenmek	Tasarlanmak.	
		Heveslenmek, niyet etmek, hazırlanmak, kalkışmak.
öñlemek	(I) Bir şeyin önünü almak, engel olmak.	Karşısına çıkmak, engel olmak.
öñmek	1. Beklemek.	1. İntizar etmek, beklemek.
	2. Gözetlemek, pusuya düşürmeye çalışmak.	
	3. Saklanmak.	
	4. Birinin önüne çıkmak, yolunu kesmek.	2. Karşısına çıkmak.
	5. Sezdirmeden birini izlemek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	1. İzlemek.	
	2. Pusuda beklemek, pusu kurmak.	
ön vermek	1. İyi ya da kötü öne düşmek.	
	2. Gereğinden çok hoşgörülü davranmak.	
		Meydan vermek.
örgetmek	Öğretmek.	Öğretmek.
örklemek	Hayvanı otlaması için uzunca bir iple çayıra bağlamak.	Hayvanın ayağını iple bağlamak.
örtmek	Kalkmak, havalanmak.	
		1. Gizlemek.
		2. (Nimeti) inkâr etmek, küfran.
örü kalkmak	Ayağa kalkmak.	Ayağa kalkmak.
örüklemek	(I) 1. [→örklemek]	→örklemek.
	(I) 2. Atı arka ayağından yere çakılı demir kazığa bağlamak.	
	(I) 3. Uçurtmayı uçururken ipini bir yere bağlamak.	
	(I) 4. Sağlamlaştırmak, yerinden oynamaz duruma getirmek.	
	(II) 1. Tepeleme doldurmak.	
	(II) 2. Yığmak.	
	(I) Tırmanmak.	
	2. Bağlamak.	
öşmek	(I) 1. Eşmek.	
	(I) 2. Toprağı kazarak çukur yapmak.	
	(II) Benzetmek, karşılaştırmak.	
		Yatışmak, sükûnet bulmak.
ötelemek	Ateşe sokup çıkarmak, ütülemek.	
		İleri geçirmek.
ötmek	(II) 1. Erinleşmek, evlenme isteği göstermek.	
	(II) 2. Hayvan cinsel istek duymak.	
	(III) 1. Konuşmak, sözünü etmek.	
	(III) 2. Alaycı bir dille konuşmak.	
	(III) 3. Kavga aramak, horozlanmak.	
	(V) Ölmek.	
	(VI) Oyunda kazanarak karşısındakinin elinde olanı almak.	
	(VII) Yemek, turşu, pekmek vb. yiyecekler ekşimek.	
	1. Buluğa ermek.	
		(I) Geçmek, aşmak.

Tablo 1'in devamıdır.

		(II) 1. Teke melemek.
		(II) 2. Yüksekten atmak.
ötünmek	Yalvarmak, dilemek.	Şefâat istemek, niyaz etmek.
	Yalvarmak, acındırmak.	
ötürmek	(I) İshal, sürgün olmak.	
	(II) Kimse görmeden almak, aşırmaq.	
	(III) İlkbaharda, sürülmüş tarlalar kendiliğinden göz göz çamur olmak.	
		1. Geçirmek.
		2. Terk etmek, bertaraf etmek, unutmak.
öykelenmek	Öfkelenmek, kızmak.	Öfkelenmek.
öykünmek	(I) 1. [→ökmek -1]	
	(I) 2. Anlatmak, söylemek.	
	(II) Yarışmak.	
	2. Alaylı gülmek.	
		Taklit etmek, taklide çalışmak, özenmek.
pekişmek	1. Sıkışmak, sıkışarak sertleşmek.	
	2. Zorlamak, zorlayarak itmek.	
	3. Tutunmak.	
	4. Güçlenmek.	
	5. İki şey birbirine iyice yapışmak, tıpatıp eklenmek.	
		→bekişmek.
pekiştirmek	1. Sıkıştırarak sağlamlaştırmak, düzeltmek, onarmak.	Sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek, sıkılaştırmak.
	2. Sıkıştırarak sertleştirmek (pamuk, toprak vb. şeyleri).	
	3. Sağlama bağlamak (mecaz).	
pekitmek	(I) 1. [→peketmek]	
	(I) 2. Tarla, bağ, bahçeyi korumak için çevresini çitle çevirmek, sarmak, örtmek.	
	(II) 1. Sınırlandırmak, önünü almak (mecaz).	
	(II) 2. Işık ve yelin girmesine engel olmak.	
	(III) [→pekiştirmek -1]	Sağlamlaştırmak, tahkim etmek, sıkıca bağlamak, te'kid etmek.
	(IV) Sulu şeyleri koyulaştırmak (pekmez, hamur vb.).	
perkitmek	(I) İyice gererek, sıkıştırarak,	

Tablo 1'in devamıdır.

	vurarak sağlamlaştırmak.	
	(II) Vurmak, fırlatmak.	
	1. Katılaştırmak.	
	2. Sağlamlaştırmak.	→ berkitmek.
pers olmak	(I) 1. Yüzü koyun düşerek yüzü gözü berelenmek, ezilmek.	
	(I) 2. Güreşte, pehlivan yüzüstü düşmek.	
	(I) 3. Çok yorularak düşmek, bitkin duruma gelmek.	
	(I) 4. Ezilerek yere yayılmak.	
	(II) 1. Sıkıntıdan şaşırarak.	
	(II) 2. Paylanan kimse terslenmek, dikleşmek.	
	(II) 3. Yenilgiye uğramak, yenilmek.	
	(III) Boşuna gitmek.	
	(IV) Yıkanma gerekli olmak.	
	(I) 1. Yüzükoyun yere düşmek.	
	(I) 2. Yaralanmak.	
	(II) İş ters gitmek.	
pıskırmak	Aksırmak.	Hapşırarak.
	(II) Yersiz, gereksiz gülmek.	
potlamak	(I) 1. Hayvan yavrulamak.	
	(I) 2. Deve yavrulamak.	→ botlamak.
	(I) 3. Manda yavrulamak.	
	(II) Budamak.	
puç olmak	Bitkin duruma gelmek.	
		Bedduaya uğrayıp çürümek, boşalmak, mahvolmak.
purtarmak	Yüzü gülmemek, surat asmak.	
		→ burtarmak (1.)
		→ burtarmak (2.)
pusmak	(I) Korkudan sinmek, saklanmak, büzülmek, ses çıkarmamak.	
	(II) Tütmek.	
	1. Gizlice iz sürmek.	
	2. Susmak.	
	3. Saklanmak, sinmek.	Sinmek, saklanmak, siper içine girip gizlenmek.
püfkürmek	Püskürmek.	Püskürmek.
pürlenmek	(I) Başörtüsünü başa sarmak.	
	(II) Sevinmek, gurur, mutluluk duymak.	
	(III) [→pürtelmek -1]	Dalların uçları yapraklanmak.

Tablo 1'in devamıdır.

saçı saçmak	Gelinin başına para serpmek.	
		→saçu saçmak.
sağalmak	(I) 1. Hastalık ya da yara iyileşmek.	Hastalıktan kurtulmak, şifa bulmak, iyileşmek.
	(I) 2. Canlanmak, dirilmek.	
	(II) Atmaca ve şahin gibi kuşlar, tavuk vb. hayvanları kapmak için hızla aşağı süzülme, avına saldırmak.	
	(III) Yıldız kaymak.	
	2. Sağlamlaşmak, işler duruma gelmek.	
sağaltmak	Yara ya da hastalığı emle iyileştirmek.	1. Hastalığı iyileştirmek.
		2. Sağlamlaştırmak, tahkim etmek.
sağılmak	(I) [→sağalmak (I) -1]	
	(II) Akmak, kaymak, aşağıya doğru hızla inmek.	
	(III) 1. İplik kumaş vb. şeyler boşanmak, çözülmek.	
	(III) 2. [→sağlanmak]	
	(IV) Birdirbir oyununda uzanıp atlamak.	
	1. Kayar gibi hızla koşmak.	
	2. Yokuştan, ağaçtan hızla inmek.	
		İplik gibi uzayıp gitmek.
sağınmak	[→sağnamak]	
		1. İyi düşünmek, mülâhaza etmek. 2. Sanmak, zannetmek.
sağışlamak	Bağışlamak.	
	Sayı saymak.	2. Tadad etmek, saymak. 1. Hesap etmek, düşünmek, addetmek.
sağlamak	(I) Kaçmak.	
	(II) Birinin yiyecek ya da içecek parasını ödemek, ismarlamak.	
	(III) [→sağlatmak -1]	
	(IV) Bitirmek, sona erdirmek, başarılı olmak.	
	(I) Duraklamak, dinmek.	
	(II) [→sağnamak]	
sağnamak	(I) At sık sık atlamak.	
	(II) Sürgün olmak, barsak	

Tablo 1'in devamıdır.

	bozulmak.	
	Yumak, makara vb. çözülmek, boşanmak.	
		Kuş, su gibi fişkırtarak terslemek.
sağı sağmak	Ölünün arkasından parayla tutulan kadın yüksek sesle ağlamak, ağıt söylemek.	Ölünün iyiliklerini acıyla sayıp dökmek.
saqlamak	Sığır, koyun gibi hayvanları kış süresince birisine para ya da hatır için baktırmak.	
		→ saklamak.
saklamak	Beklemek.	
		Muhafaza etmek, sakınmak, himaye etmek, korumak, esirgemek.
salınmak	(I) Yola çıkmak.	
	(II) Korunmak.	
		1. Yürürken hoş bir eda ile sağa sola hafifçe meyletmek, hıraman olmak.
		2. Sallanmak, sarkmak, uzanmak.
		3. Bırakılmak, vaz'olunmak.
		4. Atılmak, hücum etmek.
		5. Sevk olunmak, gönderilmek.
		6. Vergi tarh olunmak.
salma etmek	Başiboş, kendi başına bırakmak.	Salıvermek, başı boş bırakmak.
salmak	(I) Uğurlamak, yollamak.	1. Göndermek, sevk etmek.
	(II) Hayvan yavrusunu düşürmek.	
	(I) 2. Ulaştırmak.	
	(II) Köpek saldırmak.	
		2. Bırakmak, salıvermek, terketmek, başı boş bırakmak.
		3. Atmak, havale etmek.
		4. Ta'lik etmek, tehir etmek.
		5. Yaymak, sermek, saçmak.
		6. Vergi tarhetmek.
		7. Sallamak.
	8. Koymak, bırakmak, atmak, ilka etmek.	
		9. Defetmek, sürmek, uzaklaştırmak, terketmek.
		10. Kaldırmak, refetmek.

Tablo 1'in devamıdır.

		11. Uzatmak.
		12. Atılmak, saldırmak, hücum etmek
samırdamak	1. Uyku ya da hastalık nedeniyle söylenmek, sayıklamak.	
	2. Anlamsız konuşmak, saçmalamak.	
	3. Çok konuşmak.	
	Uyurken anlaşılmaz sözler söylemek, sayıklamak.	
		→samraşmak.
samramak	[→samırdamak -1]	
	[→samırdamak]	
		→samraşmak.
sanamak	1. Alay etmek.	
	2. [→saysınmak]	
	Sayı saymak.	Saymak, hesabetmek.
sancılmak	(I) Saplanmak.	
	(II) 1. Sendelemek.	
	(II) 2. Ayağa kalkıp hızla yönelmek, saldırmak.	
	Batmak, saplanmak.	1. Batmak, saplanmak. 2. ... ile kesilmek.
sancımak	Sokmak, takmak.	
	Saplamak.	→ sançmak.
sançmak	1. Saplamak, batırmak.	Saplamak.
	2. Isırmak, sokmak.	
	1. Tasarlamak, içinden geçirmek.	
	2. Şansını denemek.	
san etmek	Aldırmak, önem vermek.	
		Nişan etmek, alâmet koymak.
sanışmak	Tutulmak, uğramak.	
		1. Düşünmek, mülâhaza etmek.
		2. Birlikte düşünmek.
sapıtmak	Başından atmak.	
		Yolu bir istikametten başka bir istikamete değiştirmek, çevirmek.
sapratmak	[→sapramak]	Hezeyan savurmak, abuk sabuk söylenmek.
saralmak	Sararmak.	Sararmak.
sarkınmak	Sarkmak.	Sarkmak.
sarmak	1. İstememek, çekememek, kıskanmak.	
	2. Açgözlülük yapmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	3. İmrenmek, yönelmek.	
		1. Eğilmek, meyletmek.
		2. Sarkıntılık etmek, tecavüz etmek.
sarlanmak	(I) 1. Sarılmak, sıkıca bağlanmak.	
	(I) 2. Sarınmak.	
	(II) Kız kaçırmak.	
		Sarılmak, bürünmek.
sarmak	(I) Köpek havlamak, saldırmak.	
	(II) Değnekle, sopayla dövmek.	
	(III) Değirmen arklarındaki suyu tahtalarla öbür yana geçirmek.	
	(IV) Yükleme.	
	(V) Tırmanmak.	
	(II) Köpek vb. hayvan saldırmak.	
		Sarılmak, kucaklamak.
sarmaşmak	1. Gelin olan kız evlendiğinin ertesi günü akrabalarını görmeye gelmek.	
	2. Kucaklaşmak.	
		1. Sıkıca sarılmak.
		2. Dolaşmak.
sarsalamak	Sarsmak.	Beri öte sarsmak.
	Hastalık ya da kötü bir olay geçirmek.	
sasımak	Bozulan yemek kötü kokmak.	Bozulup kokmak, fena kokmak.
satmak	Kız evlendirmek.	
		1. Söylemek, nakletmek, dinletmek.
		2. Baştan savmak.
savılmak	1. Değirmen boş durmak.	
	2. Değirmenin suyu kesilmek.	
	Su, başka yere akıtılmak.	
		→ savulmak (1.)
		→ savulmak (2.)
		→ savulmak (3.)
savlamak	Başından savuşturmak, atlatmak.	
	Kuruyan sığır derilerini eşit ende parçalara bölmek, dilimlemek.	
		Hikâye etmek, mesel iradetmek.
savmak	(I) Salmak, göndermek.	
	(II) Değirmeni durdurmak.	
	(III) [→ savlanmak]	
	(I) Sağmak.	
	(II) 1. Meyvenin zamanı geçmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) 2. Sona ermek, bitmek.	
	(III) Akar suyun yönünü değiştirmek.	
	(IV) 1. Yara kapanmak.	
	(IV) 2. Ağrı dinmek.	
		1. Geçıştirmek, defetmek, bastırmak, atlatmak, uzaklaştırmak, gidermek, bertaraf etmek.
		2. (Durgun suya) yol vermek.
savrukmak	Keçi ve koyun çiftleşme isteği duymak.	
	Yürek çarpmak.	
		Yayılmak, dağılmak.
savulmak	(I) [→savılmak]	
	(II) Kaza, kötülük atlatılmak.	
	(III) [→savmak (II) -1]	3. Çağı, vakti geçmek.
		1. Savuşturulmak, geçiştirilmek, atlatılmak, bertaraf edilmek
		2. Dağılmak, uzaklaşmak, bir tarafa çekilmek, yol vermek üzere çekilmek.
sayışmak	Ödeşmek.	
		Birlikte hesap etmek, düşünmek.
saymak	1. Öfkeli söz söylemek, kızmak.	
	2. Türkü, mani söylemek.	
		1. Tutmak, addetmek.
		2. Bedel tutmak, bir şey yerine kabul etmek.
seğirmek	Sindirmek.	
		1. Koşmak, seğirtmek.
		2. Hafif kımıldamak, kıpırdamak, seğrimek.
seğirtmek	(I) Davarlar çiftleşmek.	
	(II) [→saartmek]	
		1. Koşmak.
		2. Yürümek.
		3. Koşturmak.
		4. Saldırmak, akın etmek, çapmak, çapul için hücum etmek.
seğitmek	[→seyitmek]	
		Dolaşmak.
seğrimek	Seğirmek.	
	2. Can çekişmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

		1. Titremek, tiril tiril titremek.
		2. Sıçramak.
		3. Hücum etmek, üşüşmek.
sekitmek	1. Bir şey üstünden atlatmak, geçirmek.	
	2. Yerinden oynatmak, kımıldatmak.	
	3. Ara vermek.	
		1. Dindirmek, sakinleştirmek.
		2. Reddetmek, azarlamak, tekdir etmek.
seknimek	[→seknemek]	
		Sakinleşmek.
seksenmek	1. El ya da sopa ile vurmaya kalkışmak.	
	2. [→seksenme]	Ürpermek, birdenbire ürküp sıçramak.
	1. Beklenmedik olay ya da haber karşısında etkilenmek.	
	2. Tiksinmek.	
selmek	(I) Başboş kalmak.	
	(II) 1. Onurlu olmak.	
	(II) 2. Kendini beğenmek.	
		Sevinmek.
semirmek	[→semirmek]	
	Gelişmek.	
		Semirmek, tavlanmak, şişmanlamak.
sendirmek	Düşecek gibi olmak, sallanmak, sendelemek.	→senderemek.
	(I) Söylenen sözü yinelemek.	
sepelemek	Çiselemek, az az yağmak.	
		Serpelemek, serpmek.
sepilmek	(I) Serpmek, saçmak.	
	(II) Tabaklama işini yapmak.	Deriyi tabaklamak.
	(III) [→sepelemek (II)]	
sepilmek	(I) Serpilmek.	Serpilmek.
	(II) Deri tabaklanmak.	
sepişmek	Serpişmek, dağılmak.	2. Yayılmak, dağılmak, bulaşmak, sirayet etmek.
		1. Serpilmek.
sepemek	Geçmek, bulaşmak.	
	2. Dağıtmak, oraya buraya atmak, serpmek.	Serpmek, saçmak.
serinmek	(I) Kendisi için sermek, yaymak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Sabırla beklemek.	
		Serilmek, yüzü koyun yatmak.
serpmek	[→serpmek]	
		1. Bir tarafa sıyırmak. 2. Sıvazlamak.
seslemek	Gelişmek, büyümek, yetişmek.	
	(I) Tanınmak, adını duyurmak, ünlü olmak.	Ses almaya başlamak, kendisine ses gelmek.
seyiklemek	(I) Kırılan kol, bacak gibi organların üstüne tahta, ağaç ya da demir koyarak sıkıca bağlayıp sarmak.	→seyeklemek.
	(II) [→seyillemek -1]	
	(III) Hayvanı ahırdan çıkarıp salmak, başıboş bırakmak.	
seziklemek	[→sezeklemek]	
		Sezer, anlar gibi olmak.
sezmek	Duymak.	
		1. Sezmek, hissetmek, farkına varmak. 2. Zannetmek, tahmin etmek.
sıdırmak	1. Patlatmak, ezmek.	
	2. Kırmak (yumurta vb. için).	
	2. Yağa yumurta kırmak.	
		1. Sıkmak, sızdırmak. 2. Kırdırmak.
sığamak	(I) Sıvamak, kıvırmak (etek, kol, paça vb. için).	1. Sıvamak.
	(II) Okşamak.	2. Okşamak.
	(III) Yeni gelişmeye başlayan fidanların serpilmesi için alt sürgünlerini budamak.	
	(I) Yapıştırmak.	
		3. Meshetmek.
sığanmak	Kendi kendine sıvazlanmak.	
		1. Sıvanmak, kolları, bacakları sıvamak. 2. Okşanmak.
sığazlamak	[→sıvazlamak]	Sıvazlamak.
	1. Elle dokunmak, okşamak.	
	2. Ovalamak.	
sığmak	(I) Söylemek.	
	(II) Yerleşmek	
		(I) Yeri olmak.

Tablo 1'in devamıdır.

		(II) Yakışmak, uymak.
sıkılcım etmek	Sert olmak, kırıcı davranmak.	
		Sıkıştırmak, tazyik etmek, rahatsız etmek.
sıklamak	Çok ağlamak.	Ağlamak, göz yaşı dökmek, sızlamak.
sımak	(II) Bozmak (sözü, emri, yemini).	2. Bozmak, nakzetmek.
	(III) [-→sıdırmak -2]	
		1. Kırmak.
		3. Yenmek, mağlûbetmek, tenkil etmek.
		4. Aşağı görmek.
		5. Gereğini yapmamak, bertaraf etmek, reddetmek, hiçe saymak, kabul etmemek.
		6. Yıkmak, harabetmek.
sımarlamak	Ismarlamak.	
		1. Ismarlamak, tevdi etmek, emanet etmek.
		2. Tenbih etmek.
sımkırtmak	1. Surat asmak, somurtmak.	
	2. [-→sımkırmak -2]	
	3. Kendini ağlamaya zorlamak.	
		Hıçkırmak.
sınamak	Tanımak.	
		Denemek, tecrübe etmek, yoklamak, imtihan etmek.
sınaşmak	(I) 1. Alışmak.	
	(I) 2. Kullanmak.	
	(I) 3. Tanışmak, dost olmak.	
	(II) Karşılıklı kuvvet denemek.	
	Birbirini denemek, karşılaşmak.	Birbirini sınamak.
sındırmak	(I) 1. Korkutmak, sindirmek.	4. Korkutmak, yıldırım, tethiş etmek.
	(I) 2. Kımıldamadan durmak.	
	(I) 3. Yenmek.	3. Yenmek, mağlûbetmek, tenkil etmek.
	(II) Sindirmek, hazmetmek.	
	(III) Uzatmak, indirmek.	
	(IV) Kırmak, akıtmak.	
	(V) 1. Şişkin şeyin havasını boşaltmak, söndürmek.	
	(V) 2. Bir şeyi kırmak.	1. Kırmak, parçalamak.
		2. Bozmak.
sınıkdırmak	Bağırıp çağırmak.	
		Bozguna uğratmak.

Tablo 1'in devamıdır.

sınıkmak	(I) 1. Bıkmak, yılmak.	
	(I) 2. Susup kalmak.	
	(I) 3. Üzülme, üzgün olmak.	2. Kederlenmek, mihnet çekmek.
	(II) Zayıflamak, cansızlaşmak.	
	(III) Saklanmak.	
		1. Bozulmak, yenilmek, münhezim olmak, inkisara uğramak. 3. Korkup kaçmak.
sınmak	(I) Kırılmak.	1. Kırılmak, parçalanmak, münkesir olmak.
	(II) 1. Korkmak, sinmek.	
	(II) 2. Yenilmek, geri çekilmek.	3. Yenilmek, mağlûp, münhezim olmak.
	(II) 3. Usanmak, bıkmak, yılmak.	
	(II) 4. İçine kapanmak, neşesi gitmek.	
	(III) Sığmak.	
	(IV) Doğum yapmak.	
	(V) 1. Beğenmek, imrenmek.	
	(V) 2. Alışmak, uymak.	
	(VI) 1. Küçülmek, fire vermek.	
	(VI) 2. Bozulmak.	5. Bozulmak.
	(VI) 3. İnme, sönme, azalmak.	6. Azalmak, şiddetini kaybetmek.
	(I) 3. Tutulan oruçtan kuşulanmak.	
	(I) 4. Güvenmek.	
	(II) Şişkin nesnenin içi boşalmak.	
	(III) Yerleşmek.	
	(IV) Kırılmak, bozulmak.	
		2. Zayıf düşmek, âciz kalmak.
		4. Zayi olmak, kaybolmak.
sırımak	(I) 1. Yorgan, şilte vb. iri iri aralıklı dikmek.	
	(I) 2. Sağlam ve sıkıca dikmek, çitirmek.	Sağlamca dikmek.
	(I) 3. Özensiz dikmek, iliştmek.	
	(I) 4. Yamamak.	
	(II) Sopa ile dövmek.	
	(III) Çok yüklemek.	
	(IV) Birisinin sözünü başkasına ayrıntılarıyla söylemek.	
	1. Çarıkları sırim ile dikmek.	
sırınmak	[→sırpaşmak -1]	

Tablo 1'in devamıdır.

		Sırımla dikilmek, sağlamca dikilmek.
sırıtmak	(I) [-→sorutmak (I)]	
	(II) 1. Sıkıca diktirmek.	
	(II) 2. Aralıklı, iri dikişle diktirmek.	
	(III) Bir şeyin çirkinliğini ortaya çıkarmak.	
	(IV) Karşı gelmek.	
		Dikmek.
sıvarmak	(I) Sulamak.	→ suvarmak.
	(II) Bir dalın yapraklarını avuç içine alarak baştan aşağı sıyırarak koparmak.	
	Tarla sulamak.	
sıvışmak	(I) [-→sıvaşmak (I)]	
	(II) Kaçmak.	
		Sıyrılıp çıkmak, çekilip gitmek.
sıyırmak	(I) Göndermek.	
	(II) Yukarı kaldırmak (sürgülü şeyler için).	
	(I) Saç taramak.	
	(II) Toplamak.	
	(III) Kürekle küremek.	
		Sıyrılmak.
sıyırtmak	(I) Arktan geçen suyun düzgün akmasını sağlamak için engelleri gidermek, kıyılamak.	Tarlalarda suyun düzgün akması için toprağı sıyırarak suya yol açmak.
	(II) [-→seyirtmek]	
	1. Su dağıtmak.	
	2. Suyolunun yıkılan, bozulan yerlerini onarmak.	
sıyırınmak	[-→sıypmak]	Kaymak, sıyırılarak, sürünerek kayıp gitmek.
sızırmak	Bal, yağ vb. eritip süzmek.	Sızdırmak, eritmek, süzmek.
siltemek	Tencereyi sallayarak pişmekte olan yemeğin altını üstüne getirmek.	
	[-→siltelemek]	
		Hareket etmek, sıçramak, silkinmek.
sindirmek	(I) 1. Dokumacılıkta renkleri uygun düşürmek.	
	(I) 2. Yakıştırmak.	
	(II) Suçu cezasız kalmak.	
	(III) Usandırmak, bıktırmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	Geçirmek, yedirmek.	
		Hazmetmek, yediğini eritmek
siñilemek	1. Çınlamak, uğuldamak.	
	2. Sızlamak.	
	3. İnleyerek ağlamak.	
	4. [→siğilemek (I)]	
		İniltili ses çıkarmak.
siñişmek	(III) Alışmak (göz için).	
		Sinmek, gizlenip görünmez olmak.
sinlemek	1. Madensel kaplar dokununca ya da çarpınca ses çıkarmak, tınlamak.	
	2. Hamamda ses inlemek.	
	3. Kulak çınlamak.	
	4. Hafif sesle ağlamak.	
	5. Canı yanan köpek inler gibi ses çıkarmak.	→siñilemek.
sivişmek	(I) Gizlice kaçmak, sıvışmak.	Sıvışmak, kimseye görünmemeğe çalışarak kaçmak.
	(II) Bitki yeşermek.	
	(I) 2. Saklanmak.	
	(II) Soğan, patates vb. sebzeler filiz vermek.	
sivirmek	[→sivrelmek]	
		Sivrilme.
soğulmak	Sütü kesilmek, suyu çekilmek, buruşup pörsümek, sönmek.	1. Suyu çekilmek, kaynağı kaybolmak veya kurumak, ferî gitmek, solmak, nuru sönmek.
		2. Darlaşıp çukurlaşmak.
soğmak	Sokmak.	Sokmak.
sokranmak	Söylenmek, homurdanmak, gönülsüz iş görmek.	Homurdanmak, söylenmek.
sokuldamak	[→sokoldamak]	Zonklamak.
solutmak	Sıkıntı vermek, yormak.	
		Nefes aldırarak, nefes almağa fırsat vermek.
somurdanmak	[→sokranmak]	Homurdanmak, kendi kendine anlaşılmaz şekilde söylenmek.
sormak	Emmek.	Emmek, massetmek, emer gibi çekmek.
soruşmak	(I) Kurumaya başlamak (çamur vb.).	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) Soruşturmak, araştırmak.	
	(III) Yüzü üzüntüden solmak.	
	(IV) [→sormak]	
	Islak nesne kurumaya başlamak.	(I) 3. Islak bir şeyin suyu çekilmek, kurumak.
		(I) 1. Emişmek, birbirini emerek öpüşmek
		(I) 2. Emilmek, somurulmak.
		(II) Birbirine sormak.
sorutmak	(I) Ayakta durmak, dikilmek.	
	(II) Somurtmak, suskun durmak.	1. Somurtmak.
	(II) 2. Gururlanmak.	
	(III) Ölmek.	
		2. Kurularak başını yukarı kaldırmak.
soylamak	(I) İzlemek, iz sürmek.	
	(II) Karşılama.	
	Soyunu araştırmak.	
		1. Tahkik etmek, araştırmak, aslını aramak.
		2. Soylu göstermek; ululamak, tazim etmek.
soymak	(II) Açmak, yontmak (kalem için).	
		Yüzmek.
söğülmek	[→sövelmek (I) -1]	
		1. Kebap etmek, kızartmak.
		2. Kebap edilmek.
söğünmek	(I) [→sövünmek (I)]	→ söyünmek.
	(II) İnmek.	
	(III) Solmak.	
söğürmek	Kebap yapmak, ateşte pişirmek (patlıcan, biber, domates vb. için).	
	Ateşe gömerek pişirmek.	
		Haşlamak, azarlamak, can yakacak söz söylemek.
sökülmek	İstemeyerek para vermek.	
		Yarılmak, parçalanmak.
sömürmek	Hepsini birden bitirmek, silip süpürmek (yiyecek içecek için).	Bir şey bırakmamak üzere yemek veya içmek, iştiha ile yemek.
sövelmek	(I) 1. Ayakta durmak, dikilmek.	
	(I) 2. Boynunu ileri uzatmak.	
	(II) Zayıflamak, uzamak.	
	(II) Kör olmak, gözü kaymak.	
		Sivrilme, sipsivri meydana durmak.
söveltmek	[→söbeltmek]	

Tablo 1'in devamıdır.

		Sivriltilip uzatmak.
sövünmek	(I) Sönmek.	→ sövünmek.
	(II) Sevinmek.	
söykelenmek	(I) [→söykenmek (I) -1]	→söykenmek.
	(II) Dayanışmak, birbirine kefil olmak.	
söykemek	(I) 1. Yaslamak, dayamak.	Dayamak.
	(I) 2. Yatar gibi oturmak.	
	(I) 3. Yatırmak, sermek.	
	(II) Son vermek.	
söykenmek	(I) 1. Uzanmak, yatmak, yaslanmak.	Dayanmak, yaslanmak.
	(I) 2. Yığmak, toplamak.	
	(I) 3. Yıkılmaya yüz tutmak, yerinden oynamak.	
	(I) 4. Serpilmek, yayılmak.	
	(II) Birine yüklenmek, çatmak, suçlamak.	
söykünmek	[→söykenmek (I) -1]	→söykenmek.
söyleşmek	[→söleşmek]	Konuşmak.
sövünmek	(I) [→sövünmek (II)]	
	(II) [→sövünmek (I)]	Sönmek, parlaklığı gitmek.
söz eslemek	Söz dinlemek.	→söze eslemek.
söze yatmak	Öğüdü benimsemek.	Teklif olunan sözü, verilen öğüdü kabul etmek.
sulanmak	Semirmek, güzelleşmek, gelişmek.	
		Su tedarik etmek, su almak, su ihtiyacını gidermek.
sunmak	(I) 1. Dokunmak, elini uzatmak, uzanmak.	2. El uzatmak, uzanmak.
	(I) 2. Kedi, köpek ve benzeri hayvanlar yiyeceğe uzanmak, dokunmak.	
	(I) 3. Uzatmak, tutmak, ağırlamak.	1. Uzatmak.
	(II) 1. Güreşe tutuşmak, güreşmek.	
	(II) 2. Saldırmak, elde etmek için arkasından koşmak.	3. Saldırmak, hamle etmek, hücum etmek.
	(III) Havlamak.	
	(IV) 1. Hava kabarcığı sönmek, patlamak.	
	(IV) 2. Neşesi kaçmak.	
	Yemeğe elini uzatmak, dokunmak.	
susatmak	Bıktırmak, bezdirmek.	
		Bunaltmak.
suvarmak	Sulamak, su içirmek.	Sulamak, su vermek.
	Suyu tarlaya çevirmek, sulamak.	
suya düşmek	Bir iş gerçekleşmemek,	

Tablo 1'in devamıdır.

	gerçekleşemeyecek duruma gelmek.	
		Suya atılmak, suya dalmak.
sücümek	Emmek.	
		→ sucımak.
sümsüklemek	(I) [→sumsuklamak -1]	Yumruklamak.
	(II) [→sümdüklenmek]	
	(I) Oyalamak.	
	(II) Kendini ilgilendirmeyen işe karışmak, burnunu sokmak.	
sümürmek	Yiyeceği bitirmek, silip süpürmek.	→ sömürmek.
sündürmek	(I) Bir şeyi çekerek uzatmak, esnetmek.	Bir şeyi çekip uzatmak.
	(III) Ateşte el ısıtmak.	
	(IV) Durdurmak.	
sünmek	(I) Çekilerek uzamak, esnemek.	
	(II) 1. Hasta bitkin, güçsüz kalmak.	
	(II) 2. Bayılmak.	
	(III) 1. Koşmak.	
	(III) 2. Yıldız kaymak.	
	(IV) Köpek havlamak.	
	(V) Pekişmek.	
	(II) Hastalıktan sonra güçsüz kalmak, zayıflamak.	
	(III) Yemeğe uzanmak.	
		Uzamak, uzanmak.
sürmek	(I) 1. Götürmek.	
	(I) 2. İleri itmek, sürmek.	
	(I) 3. Sürdürmek.	
	(I) 4. Kovmak.	4. Kovmak, uzaklaştırmak, gidermek, taretmek.
	(I) 5. İzlemek.	
	(I) 6. Direnmek, üstünde durmak.	
	(II) Tos vurmak.	
	(III) Sığırlar çiftleşmek.	
	(IV) Sürgün olmak.	
	(V) Filizlenmek.	
	(I) Kızı gönülsüz, güç kullanarak evlendirmek, kaçırmak.	
	(II) Buğday saplarını dövenle ezme.	
		1. Yürümek, ilerlemek.
		2. Takibetmek, devam etmek.
		3. Geçirmek, görüp geçirmek, yaşamak.

Tablo 1'in devamıdır.

		5. Yürümek
		6. Ovmak, delketmek.
		7. Karıştırmak, katmak, ilâve etmek.
sürüklemek	Sürüklenmek.	
		Sürülmek, uzaklaştırılmak, ayak altına düşmek, sürünmek.
sürülmek	(I) Çiftleşmek (sığır ya da davar için).	
	(II) Kovulmak.	
		Devam etmek, sürülüp gitmek, sürüp gitmek.
süsmek	(I) 1. Toslamak, boynuz vurmak.	Sivri bir şeyle dürtmek, hayvan boynuzu ile vurmak, boynuzlamak.
	(I) 2. Hor bakmak, itip kakmak.	
	(II) Küskün kimse yan yan bakmak.	
	(II) Düz yüzey üstünde pürüzler, kabarcıklar, çıkıntılar oluşmak.	
süsülmek	1. Tepesi üstü düşmek.	
	2. Yüzükoyun toprağa yatmak.	
		Boynuzla vurulmak, dürtülmek.
süsüşmek	Hayvanlar toslaşmak.	Mızrak gibi bir şeyle dürtüşmek, hayvanlar boynuzlarıyla birbirine vurmak.
şakıldamak	Gök gürllemek.	
		Şakırdamak.
şakımak	(I) Aydınlanmak, parlamak.	1. Şimşek ve yıldırım gibi çakmak, parlamak.
	(II) Paylamak.	
	(III) Çok konuşmak.	
	(IV) Ağrımak, acımak.	
	(V) Kömür ateş alarak yanmak.	
	(VI) Ağaç bol çiçek açmak.	
	(VII) Çok okumak, bilgili olmak.	
		2. Şakrak şakrak ezgiler ırlamak, terennüm etmek.
şenelmek	Şenlenmek, neşelenmek.	→şenlenmek (1.)
	Ağaç sürgün vermek, büyümek.	
		→şenlenmek (2.)
şeneltmek	(I) Şenlendirmek.	
	(II) 1. Kurmak, geliştirip canlandırmak.	Mamur etmek.

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) 2. Canlandırıp parlatmak (ateş için).	
	(II) 3. Bir yerde yerleşerek çoğalmak.	
	Onarmak, düzeltmek, canlandırmak.	
şüşmek	Acımak.	
	Karşılaşmak, rastlamak.	
		Çözmek.
şılmak	Parlamak, ışıldamak.	İşıldamak.
şışmek	(I) 1. Onurlanmak, kibirlenmek.	
	(I) 2. Şımarmak, nazlanmak.	
	(II) Ölmek.	
	(III) Uyumak.	
	2. İnatlaşmak.	
		→şüşmek.
şorlamak	Fışkırarak, hızla akmak (kan, su vb.).	Şorul şorul, şarıl şarıl akmak, çok ve bol akmak.
şulallamak	Teyellemek.	Dikişi iri dikmek, iri dikiş dikmek.
tabanlamak	[→tapanlamak]	
		Ayakla çiğnemek.
talamak	(I) Kaplamak, bürümek.	
	(II) Ağrıyacak ve kızaracak biçimde sürtünmek, dalamak.	
	(III) Köpek ısırarak.	
	(IV) Aşık oyununda aşığın düz yanı üstte gelmek.	
	(II) 1. Çalmak.	
	(II) 2. Yağmalamak, yok etmek.	(I) Yağma etmek.
	(III) 1. Hayvan ısırarak, sokmak.	(II) →dalamak.
	(III) 2. Boğmak, hırpalamak.	
talanmak	Başa bela olmak.	
		→talanlanmak.
talaşmak	Boğuşmak.	
		→dalaşmak.
talazlanmak	Deniz kabarmak, dalgalanmak.	Dalgalanmak.
tallamak	1. [→tehllemek (I) -1]	
	2. Ardı sıra gitmek, kovalamak.	
		→dallamak.
tammak	(I) 1. Kuşkulanmak.	
	(I) 2. İçine doğmak, bilmek.	
	(II) Damlamak.	→ dammak.
tamzırmak	Damla damla akıtmak, damlatmak.	→damzırmak.
tapalamak	(I) Şişe vb. şeylerin ağızlarını kapamak.	
	(II) 1. Dövmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) 2. Paylamak.	
	(III) Başa kakmak.	
		Hor görmek, kötölemek, çekiştirmek.
taplamak	(I) 1. Saptamak.	
	(I) 2. Kestirmek.	
	(I) 3. Bir işin olabileceğine inanmak, akli yatmak.	
	(I) 4. Sahip çıkmak, malımsımak.	
	(II) Hamur topağını biraz açmak.	
	(III) Kimseye sezdirmeksizin bakmak.	
		(I) El ile yavaş yavaş üzerine vurmak.
		(II) Razi olmak, kabul etmek, istemek, muvafık görmek.
tapmak	(I) 1. Bulmak.	3. Bulmak; haiz olmak.
	(I) 2. Kapmak.	
	(II) Başa kakmak.	
	(III) Bir şeye tutkun olmak, düşkünlük göstermek.	
	(IV) Yapı, köprü vb. şeyler selden çökmek.	
		1. İnkıyat etmek, tâbi olmak, boyun eğmek, tazim etmek, perestiş etmek, mutavaat etmek.
		2. Takdim etmek, sunmak.
tapşırmaq	(I) 1. Korumak için alınan bir şeyi geri vermek.	
	(I) 2. Sunmak.	
	(I) 3. Bağışta bulunmak.	
	(I) 4. Ulaştırmak, yetiştirmek.	2. Yetiştirmek, ulaştırmak, isâl etmek.
	(II) Tanıştırmak.	
	(III) Öpmek.	
	(IV) 1. Aktarmak, ısmarlamak.	
	(IV) 2. Uyarmak.	
	(IV) 3. Bildirmek.	
	(IV) 4. Yalvarmak.	
	(I) 1. Tanıtmak.	
	(I) 2. Salık vermek.	
	(I) 3. İsmarlamak.	
	(II) Yırtılan bezin kıyılarını içe katlayarak elde dikmek.	
		1. Teslim etmek, tevdi etmek, emanet etmek.

Tablo 1'in devamıdır.

tapulamak	[→tapıklamak -3]	
		Ağırlamak, ululamak.
tarsıkmak	Bir şeye üzülüp sinirli davranışlarda bulunmak.	
		→ darsıkmak.
tartılmak	Asılmak.	
		→ dartılmak.
tartınmak	(I) Başörtüsünü çene altından geçirip baş üstünde bağlamak.	
	(II) Uygun zamanı kaçırmak, istediğini yapamamak.	
	(III) Asılmak, çekmek.	
		→ dartınmak.
tartmak	(I) Bir kimseyi denemek.	
	(II) Çekmek.	(I) → dartmak (I).
	(III) Dik duran bir şey ya da hayvan yükü bir yana yatmak, dengesi bozulmak.	
	(IV) Uyuqlamak.	
	(V) [→tartınmak (I)]	
		(II) → dartmak (II).
		(III) → dartmak (III).
tasarlanmak	(I) Kendine çekidüzen vermek, hazırlanmak.	
	(II) Öğünmek.	
		(Bir şey) kabataslak yapılmak.
tasımlamak	(I) [→tasarlamak (I)]	
	(II) Ölçmek, biçmek, tasarlamak.	
		Tahmin etmek.
taslamak	(I) 1. Gözetlemek, gizlice izlemek.	
	(I) 2. Uzağa bakmak.	
	(I) 3. Bir şeyi başkasına göstermek.	
	(II) Yapılacak bir işi aklından geçirmek, tasarlamak.	
	(III) Çeliği çekiç biçimine getirmek.	
	(IV) Yakıştırmak.	
	(V) Kesilen ağaçları yontarak düzeltmek.	
	(VI) Birine darılmak, yüz çevirmek.	
	(VII) Kavunu, karpuzu büyük parçalara ayırıp kendi kabuğunda dilimlemek.	
(VIII) Sorumsuzca yiyip içip		

Tablo 1'in devamıdır.

	eğlenmek.	
	(II) 1. Bakmak.	
	(II) 2. İzlemek.	
	(III) Gösteriş yapmak.	
	(IV) Kavunu, karpuzu kabuğundan ayırmak.	
		Tasarlamak, tahmin etmek.
taşırgramak	Çok yol yürüyen at, koyun, sığır vb. hayvanların tırnakları taşa çarpmaktan bozulmak, acımak.	
	Nalsız hayvan, tırnağı bozuk yolda yürümekten kırılarak topallamak, ayağı şişmek.	
		Ayak yalın olarak yürümekten yara bere içinde kalmak, aşınmak.
taşırkamak	(I) [-→taşırgramak]	
	(II) Kaygılanmak.	
		-→taşırgramak.
tavlamak	(I) 1. Meşin, yufka ekmeği vb. şeyleri su serpererek yumuşatmak.	
	(I) 2. Demiri kızıl ateş durumuna getirdikten sonra birdenbire soğutarak gevretmek.	
	(II) 1. Özendirmek, heveslendirmek.	
	(II) 2. Bir kimseyi kavgaya zorlamak, kızıştırmak.	
	(I) Kıyılacak tütün vb. ni az su serpip yumuşatmak.	
	(II) Yağı tavada ısıtmak.	
		Isıtmak.
tazıkmak	Hayvan başını alıp gitmek, yabanıllaşmak.	
		Koşup sıçramak.
tebsolmak	1. Bitmek, yatışmak.	Yatışmak, sükûnet bulmak.
	2. Bir anlaşmazlık, aykırılık düzelmek, çözülmek.	
tek durmak	Uslu durmak, rahat durmak.	-→ dek durmak.
tekesimek	(I) [-→tekesemek]	Keçi teke istemek.
	(II) [-→tekerlenmek]	
telesimek	1. [-→telesemek -1]	
	2. Yorulmak, güçsüz kalmak.	
	3. [-→telezimek -1]	Bayılacak hale gelmek.
	4. [-→telesemek -2]	
	5. Susamak.	
	[-→telesmek]	

Tablo 1'in devamıdır.

tellenmek	(I) 1. Küsmek, darılmak, gücenmek.	
	(I) 2. Öfkelenmek.	
	(I) 3. Kuşkulanmak.	
	(I) 4. Alınmak.	
	(II) Ağaç filizlenmek.	
	(III) İp çözülmek.	
	(IV) Süslenmek (kadın için).	
	1. Darılmak, incinmek, içerlemek.	
	2. Titizlenmek, öfkelenmek.	
		Keyiflenmek.
tepsermek	(I) Kurumaya yüz tutmak.	
	(II) Olmak, olgunlaşmak.	
	(III) [→tepkili şaşmak]	
	(IV) Hamura su katmak.	
	1. Az kurumak, suyunu çekmek (ıslak nesne).	
	2. Sıcaktan kabarıp pul pul olmak.	
		→ depsermek.
terslemek	(I) Tarlayı gübrelemek.	
	(II) Pisleme (hayvan için).	Aptes bozmak.
tezikmek	1. Bulunduğu yerden ya da sürüden ayrılıp uzaklaşmak (insan ya da hayvan için).	
	2. Yolunu şaşırma.	
	3. İzini kaybetmek.	
	4. Koşmak.	
	5. İşten soğumak, usanmak, tembellik ve haylazlık yapmak.	
	1. Oraya buraya koşuşturmak.	
	2. Evini, yurdunu bırakıp gidecek derecede bunalıma düşmek.	
	3. Hayvan yuvasını, kümesini bırakmak.	
tınmak	(I) Alınmak, gücenmek.	
	(II) Anlamak.	
	(III) Susmak.	
tırkazlamak	Kapıyı arkasından sürgülemek, dayaklamak, mandallamak.	Kapıyı tırkaz ile kapayıp pekitmek.
	Kilitlemek.	
tırmaşmak	Asma, sarmaşık, diken vb. bitkiler biryere sarılarak tırmanmak.	
		Tırmanmak.
tirkenmek	(I) 1. Birbiri arkasına bağlanmak.	
	(I) 2. Yaslanmak, dayanmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(I) 3. Kalabalıklaşmak, birikmek, toplanmak, yığılmak.	
	(II) Ardına düşmek, izlemek.	
		Tekerrür etmek, arka arkaya gelmek.
titsinmek	Tiksinmek.	→ ditsinmek.
tiz olmak	Çabuk olmak, ivmek.	Çabuk davranmak, acele etmek.
tohtamak	1. Durmak, beklemek, kalmak, dinlenmek.	
	2. [→toftamak]	
		(I) 1. Tebaiyet etmek.
		(I) 2. Sebat etmek, durmak, devam etmek, pâydar olmak.
		(II) İhtiyarlamak.
tokumak	[→tokutmak (II)]	
		→ dokumak (1.)
		→ dokumak (2.)
tokuşmak	Baş başa vuruşmak.	
		→ dokuşmak.
tokutmak	(II) Ceviz, pestil eriği vb. meyveleri sırkla vurup düşürmek.	
	Dokutmak.	
		→ dokutmak.
tolunmak	Güneş batmak.	
		→ dolunmak.
tomalmak	1. [→tomsumak]	
	2. Secde eder gibi durmak.	
	Başı yere koyup kalçayı yukarı kaldırmak, domalmak.	
		→ domalmak.
tomurmak	(I) 1. Ağacı dibinden kesmek.	
	(I) 2. Ağaç dallarını kesmek.	
	(I) 3. Bir şeyi uzunluğuna yarmak.	
	(II) Oburca yemek.	
	(III) Ağaç ve asmalarda filiz vermek üzere gözler kabarmak.	
	(I) Ağacı keserek tomruk yapmak.	
	(II) Sivri, kabarık nesneyi düzeltmek.	
		Şişip kabarmak.
toplamak	Yayıp yayılırken yağlar, kaymak ve yoğurttan ayrılıp bir araya toplanmak.	
		Top ateşine tutmak.
top olmak	(I) Kötürüm olmak.	
	(II) Birikmek, toplanmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(III) Civ civ yumurtadan çıkamamak, ölmek.	
		Toplanmak, toplu halde olmak.
toylamak	(I) 1. İsteklendirmek, özendirmek.	
	(I) 2. Kandırmak.	
	(II) Bağışta bulunmak.	
	(III) Hızlı koşmak.	
	(IV) [→taylamak (IV)]	
	2. Ağrlamak.	Ziyafet vermek, yedirip içirmek, ağrlamak.
tozaklanmak	Kavak, meşe vb. ağaçlardan pamukçuklar uçuşmak.	Tozaklı hale gelmek.
tozmak	(I) Tozlanmak, toz havalanmak.	
	(II) Gözden kaybolmak.	
	(III) Eskimek.	
		Toz halinde savrulmak, tozu savrulmak, toz gibi savrulmak.
tökezimek	[→tökeçimek]	Sürçmek, yürürken ayak bir şeye takılıp düşer gibi olmak.
tökmek	Dökmek.	Dökmek.
tulunmak	Ay ya da güneş tutulmak.	
		→ dulunmak (1.)
		→ dulunmak (2.)
tuncukmak	(I) Çok dinlenmiş hayvan tepinmek, koşmak, aşırı davranışlarda bulunmak.	
	(II) 1. Dişi hayvan erkek istemek.	
	(II) 2. Aşırı cinsel istek duymak (kadın için).	
	(II) 3. Şaşmak.	
	(II) 4. Ürmek.	
	(II) 5. Bunalmak.	→ duncukmak.
	(II) 6. Üzölmek, tasalanmak.	
	(III) Tütün, saman, buğday yığınları kızışıp bozulmak.	
	(II) Körelmek, sönmek, donuklaşmak.	
turgurmak	(I) Bir işi başkasının yardımıyla yapmak.	
	(II) Doyasıya içirmek.	
		→ durgurmak (1.)
		→ durgurmak (2.)
		→ durgurmak (3.)
turmak	Ayağa kalkmak, ayakta durmak.	→ durmak (1.)
		→ durmak (2.)

Tablo 1'in devamıdır.

		→ durmak (3.)
		→ durmak (4.)
		→ durmak (5.)
		→ durmak (6.)
		→ durmak (7.)
		→ durmak (8.)
turulmak	Saydamlaşmak, durulmak.	→ durulmak.
turuşmak	1. Savaşmak.	→ dürüşmek (2.)
	2. Savunmak.	
	3. Uğraşmak.	
		→ dürüşmek (1.)
tuş olmak	Çatmak, uğramak, rasgelmek.	
	Karşılaşmak, rastlaşmak.	→ düş olmak (2.)
		→ düş olmak (1.)
		→ düş olmak (3.)
		→ düş olmak (4.)
tutmak	(I) Yeni bir şeyi ilk kez kullanmak.	
	(II) 1. Çiftleşmek isteyen inek vb. hayvanları ipe bağlayarak boğaya çekmek.	
	(II) 2. Dişi hayvan gebe kalmak.	→ dutmak (6.)
	(III) Nişan alınan yere değmek, vurmak.	
		→ dutmak (1.)
		→ dutmak (2.)
		→ dutmak (3.)
		→ dutmak (4.)
		→ dutmak (5.)
		→ dutmak (7.)
		→ dutmak (8.)
		→ dutmak (9.)
		→ dutmak (10.)
	→ dutmak (11.)	
	→ dutmak (12.)	
tutulmak	1. Âşık olmak.	
	2. Felç olmak.	
		→ dutulmak (1.)
		→ dutulmak (2.)
		→ dutulmak (3.)
		→ dutulmak (4.)
		→ dutulmak (5.)
	→ dutulmak (6.)	
	→ dutulmak (7.)	
tutunmak	(I) Dayanmak, sığınmak.	
	(II) Sarınmak, giyinmek.	
		→ dutunmak (1.)
		→ dutunmak (2.)

Tablo 1'in devamıdır.

tüğmek	(I) 1. Savuşup gitmek.	
	(I) 2. [→tüymek (I) -1]	
	(I) 3. [→tüymek (I) -2]	
		→ düğmek (II).
tülemek	(I) Kuş, tavuk vb. kanatlı hayvanlar tüy değiştirmek.	Tüy değiştirmek.
	(II) 1. Kumarda ya da ticarete para yitirmek.	
	(II) 2. Kumarda yenmek.	
	(II) 3. Yoksul düşmek.	
	(III) Bir şeyi sona erdirmek.	
	(IV) Bir işin hilesini, kolayını öğrenmek, ustalaşmak.	
	(V) [→tüğlemek (I) -1]	
	(II) Ocakta ateş kendi kendine sönmek.	
	(III) Kümes hayvanları, kuşlar tüy dökmek.	
tülenmek	(I) Tüylenecek.	Tüylenecek.
	(II) Zenginleşmek.	
	Kaş, kirpik, saç az yanmak.	
tümek	(I) 1. Sivilce kabarıp şişmek.	
	(I) 2. Bikti tohumu toprak altından çıkıp yükselmek.	
		Yumrulanmak, kabarmak.
türemek	[→töremek -2]	
		Peyda olmak.
türetmek	Uydurmak.	İcat, ibda etmek.
tüskürmek	Atmak.	
		(I) Geri çevirmek, püskürtmek, ric'ate mecbur etmek.
		(II) Tıksırmak.
tüş olmak	Belâ olmak.	
		→ düş olmak (1.)
		→ düş olmak (2.)
		→ düş olmak (3.)
		→ düş olmak (4.)
tütmek	(I) Kaçmak, koşmak.	
	(II) Özlemek, göreceği gelmek.	
	(III) İyi ya da kötü kokmak.	
		Duman olup gitmek.
tütüzdürmek	1. Yanan kömürün üstüne atılan kocakarı ilacının dumanını hastaya koklatmak.	
	2. Ateşle tutuşturmak.	
		→dütüzdürmek.

Tablo 1'in devamıdır.

ucuzsunmak	Ucuz görmek, ucuz saymak.	Ucuz görmek, ucuz bulmak.
uçkunmak	(I) Bir şeyi çok isteyerek, sevinerek yapmak, yapmaya ivmek.	
	(II) Korkmak, ürkmek.	
	(III) Kıskanmak.	
	Bir işe, bir şeye aşırı istek duymak.	
		Esirgemek, vermemek için geri çekmek.
uçukmak	Görünmek.	
		(I) Yükselmek istemek.
		(II) Korku ve heyecandan benzi sararmak.
uçunmak	(I) 1. Sakınmak, çekinmek, korkmak.	
	(I) 2. Uykuda ya da uyanırken birdenbire korkmak, korkarak bağırarak.	
	(II) Sevinmek, coşmak.	
		Korkudan sararmak, rengi açmak.
uçurmak	(I) 1. Koyuvermek, bırakmak, salıvermek.	
	(I) 2. Kuş, yavrusunu kanatlandıktan sonra bırakmak.	
	(II) 1. Uydurmak, söz çıkarmak.	
	(II) 2. Över gibi görünüp alay etmek.	
	(III) Yıkma.	
	(IV) 1. Çalmak, aşırma.	
	(IV) 2. Yitirmek.	
	(V) Kesici ya da koparıcı bir şeyle vurup düşürmek.	
		1. Kaçırma.
		2. Yüksek göstermek, çok medhetmek.
	3. Koşturmak, süratle göndermek.	
ufanmak	Ufalanma, küçük küçük parçalanma.	Parçalanma, ufalanma.
ufatmak	[→uvatma (I)]	Kırma, parçalamak.
	Abartma, yalan söyleme.	
uğramak	(I) Cine, şeytana çarpılma.	
	(II) Yerinden fırlayıp çıkma.	
	(III) Hastalığa tutulma.	
		1. Tesadüf etme, raslama,

Tablo 1'in devamıdır.

		rast gelmek.
		2. Karşılaşıp geçmek, uzaklaşmak.
		3. Üstüne varmak, birden hücum etmek, saldırmak.
uğraş etmek	Hayvan dövüşmek.	
		Savaşmak, cenk etmek.
uğratmak	Kovmak.	
		Maruz kalmak, dûçar etmek.
uğrulamak	1. Çalmak, aşırarak.	Çalmak.
	2. Gizlemek, saklamak.	
uğundurmak	(I) 1. Bayıltmak, kendinden geçirmek.	
	(I) 2. Canını yakmak.	
	(II) Çok hızlı çevirmek.	
	(III) Eli boş çıkarmak, umarsızlığa düşürmek.	
	Döverek bayıltmak.	
		Bayılacak hale getirmek.
uğunmak	(I) Ağlaya ağlaya bayılmak, kendini yitirmek.	Bayılacak hale gelmek, bayılmak, aklı başındangitmek.
	(II) Hızla dönmek, süzülme.	
	(III) Ağrıdan, acıdan kıvrınmak.	
	(IV) 1. Kederlenmek.	
	(IV) 2. Olağanüstü üzülme.	
	(IV) 3. Olağanüstü acı duyarak, sessiz, yakınmasız ağlamak.	
	(V) Yorgun düşmek, durgunlaşmak.	
	(VI) Keyiflenmek, haz duymak.	
	Çok ağlamaktan, çok gülmekten ya da acıdan kendinden geçmek, bayılmak.	
ulalmak	(I) Sıralanmak, birbiri ardınca ortaya çıkmak, uzayıp gitmek.	
	(II) Üstüne düşmek, zorlamak.	
		1. Büyüme, yetişme, yaşlanma.
		2. Artma, çoğalma.
ulamak	(I) Eriştirmek.	
	(II) Uzamak.	
	(III) 1. Balta, keser gibi gereçlerin bozulan ağızlarını kızdırarak düzeltme, onarma.	
	(III) 2. Lehimleme.	
	(IV) Halı tellerini birbirine	

Tablo 1'in devamıdır.

	düğümsüz bağlamak.	
	(V) Ulumak.	
	(VI) Aşı yapmak (ağaç için).	
	(I) [→ulgulamak]	
		Ekleme, katmak, ulaştırmak.
ulanmak	(I) Kavuşmak, ulaşmak.	
	(II) Uzanmak, yayılmak.	
	(III) Koyulmak.	
		(I) Eklenmek.
		(II) Büyüklük taslamak.
ulaşmak	(I) Nişanlanmak.	
	(II) Takılmak, şaka yapmak.	
		1. Yakınlık peyda etmek, yaklaşmak.
		2. Birleşmek, birleşip yapışmak, iltisak etmek, erişmek, lâhik olmak.
		3. Yetişmek, erişmek, vâsıl olmak, kavuşmak.
		4. Sirayet etmek, bulaşmak, tesir etmek.
		5. Akraba olmak, karabet tesis etmek.
		6. Eline geçmek, kendisinin olmak.
ulaştırmak	Evlendirmek.	
		1. Bağlamak, iltisak, ilhak etmek, bitıştirmek, birleştirmek.
		2. Yetiştirmek, eriştirmek
ummak	1. Özenmek.	
	2. Özenilen şeyin elde edilememesinden dolayı, lohusada meme; erkek ve erkek çocukta, üreme organı şişmek.	
	3. İstemek, dilemek.	
	4. Düş kırıklığına uğramak.	
	5. Sanmak.	
		Beklemek, temmenni etmek.
umsundurmak	Umutlandırmak.	Ümide düşürmek.
umsunmak	1. [→ummak -1]	
	2. [→ummak -3]	
	3. [→ummak -2]	
	2. [→ummaḥ olmak]	
		Ummak, canı çekmek.
uñmak	Yara, hastalık iyileşmek.	→ oñmak.

Tablo 1'in devamıdır.

urmak	(I) 1. Vurmak.	1. Vurmak, çarpmak.
	(I) 2. Çalmak.	
		2. Vurmak, baskın yapmak, gasp ve yağma etmek.
		3. Belli bir sesi yüksek olarak çıkarmak, haykırmak.
		4. Giydirmek, giyinmek, takmak.
		5. Vazetmek, koymak.
		6. Sokmak, batırmak, delmek, yaralamak.
		7. Nişan alarak atmak.
		8. İfade etmek, beyan etmek, bildirmek.
		9. Sürmek.
uruşmak	Vuruşmak.	2. Vuruşmak, çarpışmak, mücadele, mukatele etmek.
		1. Hepsini birleşip vurmak.
usmak	(I) Ölçmek, karşılatırmak.	
	(II) Susmak.	
	(III) Bıkmak, usanmak.	
	(IV) Akıl etmek.	
	(V) Ummak.	
		→ yosmak.
usukmak	1. Uslanmak.	
	2. Bir suçtan, öfkeden sonra sessizleşmek, uslu görünmek.	
	3. Ağrısı azalmak, dinmek.	
	4. Şaşkınlıktan susup kalmak, konuşamamak.	
	(II) Yeğnilenmek.	
	[→usmak (II)]	
		Aklı erecek hale gelmek.
uşmak	1. Uçmak.	Uçmak.
	2. Yıkılmak.	
uşuşmak	Üşüşmek, birden toplanmak.	Üşüşmek.
utmak	[→ütmek (I)]	1. Yenmek, oyunda kazanmak.
		2. Yararlanmak.
utulmak	[→ütülmek (I)]	Yutulmak, oyunda yenilmek.
utuzmak	[→ütülmek (I)]	Yutulmak, oyunda kaybetmek.
uvalmak	Bayılmak.	
		Ufanmak, parçalanmak.
uvatmak	(I) Ufaltmak.	Ufaltmak, ufalamak, kırmak, parçalamak.

Tablo 1'in devamıdır.

	(II) İkiye bölmek.	
uyunmak	[→uğunmak (I)]	→uğunmak.
uyalmak	Utanmak.	Utanmak, çekinmek.
uyandırmak	(I) Aklını başına getirmek, uyarmak.	2. Uyarmak, irşat, ikaz etmek.
	(II) [→uyarmak -3]	
uyarmak		1. Yakmak, ışığı parlatmak.
	1. Öğütle, eğitimle yola getirmeye çalışmak.	
	2. Uykudan uyandırmak.	
	3. Sönmüş ateşi canlandırmak.	
		1. Uyandırmak, irşadetmek, ikazetmek. 2. Işığı parlatmak, yakmak. 3. Harekete getirmek.
uyatmak	[→uyarmak -2]	
		→ uyarmak (1.)
		→ uyarmak (2.)
		→ uyarmak (3.)
uykuya varmak	Uyumaya başlamak.	→ uyğuya varmak.
uylaşmak	(I) Uzlaşmak, anlaşmak.	Birbiriyle uyuşmak, uzlaşmak.
	(II) Sataşmak.	
uymak	(I) 1. Çatmak, kavga başlatmak.	Çatmak, sataşmak.
	(I) 2. Kötü bir söz ya da davranışa, benzer biçimde karşılık vermek.	
	(II) Denk gelmek, uygun gelmek.	
	Kız, erkekle kaçmak.	
uyumak	Kan pıhtılaşmak.	İçine damızlık karıştırılan yoğurt sütü ve pekmez gibi şeyler katılaşmak, koyulaşmak, kan pıhtılaşmak.
uyunmak	(I) 1. Kan pıhtılaşmak.	→ uyumak.
	(I) 2. Kanı uyuşmak, yavaşlamak.	
	(II) Süt, kaymak bağlamak.	
	(III) Bayılır gibi olmak.	
	(IV) Sürekli sataşmak.	
	Süt kesilmek.	
uyutmak	(I) Yoğurt yapmak için sütü mayalamak.	
	(II) Kandırmak.	
	(I) 1. Unutturmak.	
	(I) 3. Çalmak, uğrulamak.	
	(II) 2. Sütü mayalamak, yoğurt yapmak.	Sütü mayalayıp yoğurt haline getirmek, pıhtılaştırıp dondurmak.

Tablo 1'in devamıdır.

uyuzlanmak	Yoksulluğa düşüp uyuşuklaşmak.	
		Sokulup sürtünmek.
uzamak	Gitmek.	
		Uzaklaşmak.
uzanmak	(I) Gitmek, ulaşmak.	
	(II) Uzamak, boy atmak.	
		Uzun sürmek, uzamak.
uz gelmek	Denk gelmek.	Uygun, muvafık gelmek.
üçürmek	1. İçirmek.	
	2. Sulamak.	
		→öçürmek.
üğrümek	Yavaşça sallamak.	
	[→üğürllemek]	Sallamak, ırgalamak.
üğrünmek	(I) 1. Sallanmak, ırgalanmak.	Irgalanmak, sallanmak.
	(I) 2. Salınmak.	
	(II) İstekle yapmak.	
	[→üğürlenmek]	
üğürtlemek	[→üğürtlemek]	
		İyisini seçmek, tercih etmek.
üğüşmek	Uyuşmak.	
		→ uyumak.
üleşmek	Paylaşmak.	
	Paylaşmak, bölüşmek.	Paylaşmak, bölüşmek.
üleştirmek	Bölüştürmek, paylaştırmak.	Paylaştırmak, taksim etmek.
ülütmek	Küçük bebek, sidiğini kundaktan taşımak.	
		→ yülütmek.
ünlemek	(I) Seslenmek.	→ ündemek.
	(II) İlenmek, kargışlamak.	
	(III) Gözünü boyamak, aldatmak, şaşırtmak.	
	(IV) Ay doğup, yükselmeye başlamak.	
ünnemek	Seslenmek, çağırarak.	→ündemek.
ürmek	(I) 1. Havlamak.	
	(I) 2. Kavgada bağırarak, kötü söylemek.	
	(I) 3. Gevezelik etmek, söze karışmak.	
	(II) Üfürerek şişirmek.	
	(I) 2. Bağırarak.	
	(I) 3. Konuşmak.	
	(II) Üfleyerek şişirmek.	
		(I) Üfürmek, üflemek.
	(II) Seçmek, ayırmak.	
ürülmek	(I) Şişmek, şişmanlamak.	
	(II) [→ürüme (III)]	

Tablo 1'in devamıdır.

		1. Üfürölmek, üflenmek.
		2. Şişirilmek.
üründölemek	Seçmek, ayıklamak. [→ürendelemek -2]	
		İyisini seçmek, iyisini ihtiyar etmek.
üsmek	Süsmek, tos vurmak.	
		Yetişip büyümek.
üşelemek	Ufalamak, parçalamak.	
		Kişelemek, kış diye koğmak.
üşenmek	Gıdıklanmak, huylanmak.	
		1. Üzölmek, sıkılmak, rahatı kaçmak, tedirgin olmak, fütür getirmek.
	(I) Korkmak.	2. Çekinmek, ihtiraz etmek, korkmak.
	(II) Usanmak.	3. Usanmak, bıkmak.
üşürmek	Başına toplanılmasına neden olmak.	
		Üşüştürmek, musallat etmek.
ütmek	(I) Oyunda, kumarda kazanmak.	(II) →utmak (1.)
	(II) 1. Koyun, tavuk vb. hayvanların kıllarını, tüyelerini yakmak.	
	(II) 2. Taze mısırı, buğdayı ateşe tutup pişirmek.	
	(II) Az kavurmak, ateşe tutmak.	
		(I) Taze buğday ve nohudu kabuğı ile alevli ateşe atarak kebab etmek, kıllarını yakmak için alevden geçirmek.
		(II) →utmak (2.)
ütölmek	(I) Oyunda kumarda yitirmek.	(I) → utulmak.
	(II) [→ütölenmek]	
		(II) Taze buğday ve nohut kabuğı ile alevli ateşe atılarak kebab edilmek.
ütözmek	(I) [→ütölmek (I)]	(II) Kumarda oyunu kaybetmek.
	(II) [→ütözlemek]	
		(I) → utuzmak.
üyömek	[→üyömek (I)]	Uyumak.
üyötmek	Uyutmak.	Uyutmak.
üzerine sürmek	Ayak diremek, üstünde durmak.	Israr etmek, üstelemek.
üzmek	(I) 1. Koparmak, ayırmak.	1. Koparmak, kırmak, kesmek, bozmak, ayırmak,

Tablo 1'in devamıdır.

		uzaklaştırmak.
	(I) 2. Kopacak duruma getirmek.	
	(II) Yüzmek.	2. Yüzmek.
	(II) Deri vb. soymak.	
üzülmek	(I) İncelmek, yıpranmak, eskimek, kopacak duruma gelmek (kumaş vb. için).	
	(II) 1. Hastalık yinelenmek.	4. İyileşmeğe yüz tuttuğu halde yeniden hastalanmak.
	(II) 2. Yorulmak, ezilmek.	
	(II) 3. Zayıflamak.	
	(II) 4. İnme inmek.	
	(II) Kumaş, ip vb. nesnelere eskimek, incelmek, aşınmak.	
		1. Kopmak, koparılmak, kırılmak, kopup dağılmak, bozulmak, kesilmek, sökülme, uzaklaşmak.
		2. Yüzülmek.
		3. Alâkayı kesmek.
varmak	(I) 1. Gitmek.	2. Gitmek, yürümek.
	(I) 2. Gelmek.	
	(I) 3. Yetişmek, ulaşmak, yanaşmak.	
	(II) 1. İyice anlamak.	
	(II) 2. Duymak, sezme.	
	(II) 3. Gönül kırmak, acı, dokunaklı konuşmak.	
	(II) Evlenmek.	
		1. Geçmek, maziye karışmak.
		3. Yok olmak, zail olmak.
		4. Hücum etmek.
vazgelmek	Vazgeçmek.	Vazgeçmek, ferağat etmek.
vermek	Bir durumu, bir eylemi sürekli ve etkin biçimde sağlamak.	
		Göndermek.
vurmak	1. Denk getirmek.	
	2. Yönelmek, sapmak (genellikle yokuş için).	
	3. Koymak.	
	4. Yükleme.	
		Yapıştırmak.
yabana atmak	Önem vermemek.	Dikkate almamak, itibar etmemek, hiçe saymak, değer vermemek.
yabana gitmek	(I) Başka yere, başka köye, uzağa	

Tablo 1'in devamıdır.

	gitmek.	
	(II) Boşa gitmek.	Heder olmak.
yacanmak	1. Korkmak, ürkemek, çekinmek, sakınmak.	Çekinmek, kaçınmak, imtina etmek, ihtiraz etmek, sakınmak.
	2. Utanmak, sıkılmak.	
	3. Bıkmak, usanmak.	
	4. Tiksilmek.	
yada kalmak	Yabancı kalmak.	Mahrum kalmak.
yad olmak	1. Unutulmak.	
	2. Anılmak.	
		Yabancı durumuna düşmek, uzak olmak, mahrum olmak.
yağadılanmak	Yağ bulaşığı olmak, yağlı kir birikmek.	Yağlı, kirli hale gelmek.
yağanmak	1. Yapmayı tasarladığı kötülüğü şurda burda söylemek, atıp tutmak.	
	2. Dalkavukluk yapmak.	
		1. Kin bağlamak, düşmanlık duymak, husumet beslemek.
		2. Horozlanmak, kafa tutmak, atıp tutmak.
yakılmak	(I) 1. Alışmak, sevgiyle bağlanmak.	
	(I) 2. Birine tutulmak, sevmek.	
	(I) 3. Özlemek.	
	(II) Türkü uydurulmak, çıkarılmak.	
	(III) Konulmak, sürülmek (kına vb. için).	
	(IV) Dert yanmak, sızlanmak (yanmak sözcüğüyle birlikte kullanılır).	
		2. Derin bir sevgi duymak.
		1. Son derece mahzun olmak.
		3. Yanmak.
		4. Yapıştırılmak.
yakınmak	Sürmek, koymak (kına vb. için).	Yakmak (kına hakkında).
yağmak	Yakmak.	Yakmak.
yakmak	(I) Alıştırmak, ısındırıp sevdirmek.	
	(II) Önemli olaylar, acılar, ayrılıklar, seviler üstüne türkü, ağıt yapmak, düzmek.	
	(III) [→yakınmak]	
	(IV) Oyunda yenmek, oyun dışı yapmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

		1. Yaklaşmak.
		2. Yaklaştırmak.
yakıştırmak	[→yakmak (II)]	
		Yaklaştırmak.
yalabımak	1. Işık yansımak, parlak bir nesne parlayıp sönmek; şimşek çakmak.	Parlamak, parıldamak, lemean etmek.
	2. Düzgün, parlak duruma gelmek, güzelleşmek.	
yalabıtmak	(I) 1. Işık saçarak aydınlatmak.	
	(I) 2. Parlatmak, cilalamak.	Parlatmak, parıldatmak.
	(I) 3. Tıraş ederek parlatıp güzelleştirmek.	
	(II) Çabucak işi bitirmek.	
	(III) Öfkeyle, hızlı vurmak, dövmek.	
	2. Güzelleştirmek.	
yalanlanmak	Alevlenmek.	
		Yalan veya yalancı olduğunu söylemek.
yalap yalap etmek	Parıl parıl parlamak.	Parıl parıl parlamak.
yaldanmak	Aldanmak.	
		Yaltaklanmak, tebasbus ve riyakârlık etmek, yaranmak, hoş gidecek hareketler yapmak.
yaldıramak	[→yalabımak -1]	
		(I) → yıldıramak.
		(II) Parlamak.
yalıkmak	Köpek, çiftleşme istemi göstermek.	(I) Dişi köpek ve kedi erkek istemek, erkek isteyen dişi erkeğin etrafında dolaşmak.
		(II) → yalıkmak.
yalkımak	Yaralanıp berelenmek.	
		→yalıkmak (I).
yalmanmak	Dili dudakta dolaştırmak, ağız şapırdatmak, susuzluk belirtileri göstermek.	
		1. Yalanmak, yalanıp yiyecek şey aramak.
		2. Bir şey istemek.
yamamak	1. Beğenilmeyen bir şeyi almaya birini razı etmek ya da zorla vermek.	
	2. Üstüne suç atmak (birinin).	
		İlhak etmek.
yamanlamak	Alay etmek.	
		Kötülemek, hakkında fena

Tablo 1'in devamıdır.

		söylemek.
yamanmak	(I) 1. Yüzüstü yere düşmek, yatmak, kapaklanmak.	
	(I) 2. Dayanmak, yaslanmak.	
	(I) 3. Abanmak, eğilip kapanmak.	
	(I) 4. Gelişigüzel yere çöküp oturmak.	
	(II) 1. Sığınmak, çıkar sağlamak için yaklaşmak.	
	(II) 2. İsteği dışında birisine yaklaştırmaya çalışmak, balta olmak.	
	(II) 3. Birinin yanına yardımcı girmek.	
	(III) Sıvanmak.	
	(I) 2. Asalak olmak.	
yanaşmak	İşe koyulmak.	
		1. Hizmete durmak.
		2. Erişmek, ...değerine ulaşmak.
yandırmak	(I) 1. Yakmak.	1. Yakmak, tutuşturmak.
	(I) 2. Gönül vermek.	
	(II) Aşırı bir istekle, kana kana içmek.	
	(III) Abartmak.	
	(IV) Dokunaklı sözlerle karşısındakine acı vermek, üzme.	
		2. Tutuşturmak, verivermek.
yangılanmak	(I) Hastalık ateşiyle dudakları uçuklamak, halsiz düşmek.	
	(II) Dert yanmak.	
		→ yankulanmak.
yanlamak	(I) 1. [→yan çalmak]	
	(I) 2. Sözünden dönmek.	
	(I) 3. Boş vermek ilgilenmemek.	
	(II) 1. Dayanıp kalkmak, yaslanmak.	
	(II) 2. Yan yatmak.	
	(III) Yan tutmak.	
	(IV) Bir yana eğilmek.	
	(V) Çekince karşısında yol değiştirmek.	
	(VI) Yaltaklanmak.	
	(VII) Hoşaf soğutmak.	
		Zarardan korunmak için bir tarafa sıvışmak.
yanmak	(I) 1. Sevdalanmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(I) 2. Candan, içten üzülmek.	
	(I) 3. Durdine ortak olmak.	
	(II) Oyunda yanlış yapmak, oyun dışı olmak.	
		Dert dökmek, şikâyetle bulunmak.
yañşamak	1. Gevezelik etmek.	Saçma sapan söz söylemek, gevezelik etmek.
	2. Azarlamak, söylenmek, çekişmek.	
	3. Mızızlanmak, vara yoğa söylenmek.	
	4. Söze yanıt vermemek.	
	5. Sırnaşmak, yalancıkta ağlayarak istemek.	
	6. Üstelemek.	
	7. Sululuk etmek.	
yapıkamak	(I) Hayvan alışmak.	
	(II) [-→yapıklanmak (II)]	
		-→yapılmak (II)
yapındırmak	(I) 1. Bir işi kendi eliyle, özenle yapmak.	
	(I) 2. İşi, olur duruma getirebilmek, becermek.	
	(II) Yavaş yavaş alıştırmak.	Elde ettirmek, alıştırmak, kabiliyetli hale getirmek.
	Benzetmek, uyum sağlamak.	
yapınmak	(I) Edinmek, kendine yapmak, yaptırmak.	1. Kendisi için yapmak.
	(II) Yapık da denilen dört köşe başörtüyü, üçgen biçiminde katlayıp başa örterek, uçlarını çene altından bağlamak.	
	(III) Alışmak.	
	(IV) İşte, canla başla çalışmak.	
	(V) Beslenip, kendine gelmek.	
	(VI) Hazırlanmak.	3. Hazırlanmak, davranmak.
		2. Kapanmak, kapatılmak, örtülmek.
		4. Örtünmek, bürünmek.
yapmak	(I) Dışkısını yapmak, pislemek.	
	(II) Cinsel ilişkide bulunmak.	
		Kapamak, kapatmak, seddetmek, örtmek.
yaramak	Zamanı, sırası gelmek (koyun kırkma, tarla sürme, ekme vb. için).	

Tablo 1'in devamıdır.

		1. Mümkün olmak, imkân elvermek.
		2. Uygun düşmek, elverişli olmak, caiz olmak.
		3. Yakışmak, lâıyk olmak.
		4. Hak kazanmak.
		5. Uğurlu gelmek.
yarandırmak	(I) Atı, gezdirerek, yemini suyunu azaltarak zayıflatıp, koşuya hazırlamak.	Egzersiz yaptırarak atı harbe hazırlamak.
	(II) Saydırmak, sevdirmek.	
yanarmak	(I) 1. Birinin hoşnutluğunu sağlamak.	
	(I) 2. Yaltaklanmak.	
	(II) Hak etmek.	
	(III) Hayvan, çiftleşmeye hazırlanmak.	
		(At) rejim ve idmanla karnı çekilip beli incelmek.
yaraşmak	Yararı dokunmak.	
		Yakışmak, muvafık gelmek, uygun düşmek, lâıyk ve münasip olmak.
yarılmak	(I) Çocuk, hayvan yavrusu, süttten kesilmek.	
	(II) Buğday öğütülmek.	
	(III) Üzülmek, yüreği oynamak.	
		Delinmek, yırtılmak.
yarımak	Onmak, dileği olmak.	Yardım görmek, Allah'ın lûtuft ve inayetine nail olmak, onmak, kemal bulmak.
		Tam olmak, kemale gelmek.
yarıtmak	Tam, düzgün, isteğe uygun yapmak.	
		Ağartmak, tenvir etmek, parlatmak.
yardamak	(I) Yavruyu memeden ayırmak.	
	(II) Uğraşmak, emek vermek.	
	(III) Soymak, çalmak.	
	(IV) Öğütmek (buğday vb.).	
	(V) Ardından konuşmak.	
	Yarılmak.	
		(I) 1. Geçmek, ötekini geride bırakmak.
		(I) 2. Kazmak, oymak, delmek.
		(I) 3. Ayırmak, birbirinden

Tablo 1'in devamıdır.

		uzaklaştırmak.
yasamak	(I) [→yasmak (I) -1]	
	(II) Yenmek.	
	(III) [→yasmak (II)]	1. Tertip, tanzim, tasmin etmek, kurmak, hazırlamak.
	(IV) Vergilendirmek, salma salmak.	
		2. Yığmak, tahşit etmek. 3. Yamyassı yatırmak, yere sermek, yaymak.
yasanmak	Yatmak, uzanmak, serilmek, devrilmek.	
		(I) 1. Meyletmek, dayanmak, niyetlenmek, tasarlamak.
		(I) 2. Karargâh edinmek. (II) →yasılmak.
yasılmak	1. Eğilmek.	
	2. Boyun eğmek.	
		Yayın kirişi gevşetilmek.
yasmak	(I) 1. Eğmek, çökertmek, yatırmak, bozup dağıtmak.	
	(I) 2. Bastırmak, sindirmek.	
	(I) 3. Yatıştırmak.	
	(I) 4. Eğilmek, kamburlaşmak.	
	(II) Düzen kurmak, düzene koymak.	
	(III) Yüzüstü bırakmak.	
	(IV) Dokuztaş oyununda, üç taşı bir araya dizmek.	
		1. Yayın kirişini gevşetmek. 2. Yassıltmak, düz hale getirmek.
yastamak	(I) Yaslamak.	Yaslamak, dayamak, yastık edinmek.
	(II) Ezmek, yere yaymak, çığnemek.	
yastanmak	Yaslanmak.	Yaslanmak, dayanmak, kendine yastık edinmek.
yaşınmak	Yaşmak örtünmek.	
		Gizlenmek, örtünmek, saklanmak.
yatmak	(I) Uygun gelmek, içine sinmek.	
	(II) Loğusa olmak.	
		1. Yatay bir yerde durmak, bulunmak. 2. Yatışmak, sükûnet bulmak.

Tablo 1'in devamıdır.

yavaşımak	Yavaşlamak.	Hızını kaybetmek, hafiflemek, sakinleşmek, sükûn bulmak.
yavaşıtımak	1. Yavaşlatmak, hızını azaltmak.	Yavaşlatmak, hafifletmek, hızını, şiddetini kırmak, sakin, halim, itaat eder hale getirmek.
	2. Kısmak (ses için).	
yavutmak	Şaşırmak, aptalca davranmak.	
		Kaybetmek, saklamak.
yayındırmak	Kümes hayvanlarını, kuşları barınaklardan soğutmak.	
		Belirsiz, bulunmaz, bilinmez hale getirmek.
yayınmak	(I) 1. Yaymak, sermek, satıcı mallarını serip göstermek.	
	(I) 2. [→yayılmak (II)]	
	(I) 3. Yerini, tarlasını genişletmek.	
	(II) 1. [→yaynıkmak (II)]	
	(II) 2. Caymak.	
	(II) 3. Katlanamamak.	
		Dağılmak, yayılmak.
yaykamak	Yıkamak.	Yıkamak.
yaykanmak	Yıkanmak.	1. Yıkanmak, yunmak.
		2. Çalkanmak, kılmıldamak.
yaylamak	(I) Yaylaya çıkmak.	
	(II) Otlatmak.	
		1. Yaylada yaz mevsimini geçirmek.
		2. İyi bir yerde vakit geçirmek.
		3. Bahar olmak.
yaymak	(I) Otlatmak.	
	(II) 1. Sermek.	
	(II) 2. Dağıtmak.	
	(II) 3. Duyduğu sözü orda burda söylemek.	
	(III) Yayığı çalkalamak.	1. Yağını çıkarmak için yoğurdu yayıkta çalkalamak.
	Yayıkta süt dövmek.	
		2. Tahrik etmek, dağıtmak, perişan etmek.
yazılmak	(I) Serilmek, yayılmak.	
	(II) İncir, olgunluktan kabuğu çatlamak.	
	(III) Yüzde ferahlama, rahatlama belirtisi olmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(IV) Alışmak.	
		Yayılmak, dağılmak, dağıtılmak.
yazınmak	Kendi altına sermek.	
		Kendisi için yazmak, istinsah etmek, kopya etmek.
yazmak	(I) Hamur açmak.	
	(II) Sofra hazırlamak, kurmak.	
	(III) Sermek, açmak, yaymak (halı, örtü, yatak vb. için).	
	(IV) 1. Yarmak, çizmek (et ve balık için).	
	(IV) 2. Bitki gövdelerini bıçak ile yarmak.	
	(IV) 3. Ezip incelterek genişletmek (et için).	
	(V) Gelin yüzü süslemek.	
	(VI) Saç taramak.	
	(VIII) Geçmek.	
	(II) Ayırmak.	
	(III) Büyü yapmak.	
		(I) 1. Nakşetmek, resmetmek, süsleyip bezemek.
		(I) 2. Yaymak, dağıtmak, açmak.
		(II) 1. Şaşırp yanılmak, hata etmek.
		(II) 2. Hedefe isabet ettirmekte yanılmak.
yedeklemek	(I) 1. [-→yedmek -1]	Yedekte çekip götürmek.
	(I) 2. Birini kandırıp götürmek.	
	(I) 3. Birini desteklemek, güç, hız vermek.	
	(II) Kolay akması için suyun önünü açmak.	
yedmek	1. Bir kimseyi elinden tutup götürmek, bir hayvanı yedeğe alıp çekmek.	Çekmek, yedekte götürmek.
	2. İzlemek.	
	(I) 1. Elinden tutmak.	
	(I) 2. Yönetmek.	
	(II) Yetişmek, ulaşmak.	
yeğlemek	(I) Hızlanmak, ivmek.	
	(II) Kışkırtmak.	
		Üstün tutmak, tafdil etmek, tercih etmek.

Tablo 1'in devamıdır.

yekdirmek	Hafif topallamak.	→yektirmek.
yektirmek	[→yekdirmek]	Bir ayağını aksatarak yürümek, topallamak.
yekinmek	(I) 1. Bir eylem yapmaya davranmak.	
	(I) 2. İkinmek, bir şeyi güç harcıyarak yapmaya davranmak, zorlanmak.	
	(I) 3. Çiftleşen hayvan, tutkuyla davranmak.	
	(I) 4. Salıncağa binen kişi, hız almak.	
	(II) İtmek.	
	(III) Vurmaya çabalamak.	
	(IV) Çekinmek.	
		Yerinden kalkmak, kalkmaya davranmak.
yeldirmek	(I) 1. Koşturmak.	Koşturmak.
	(I) 2. [→yelmek (I)-1]	
	(I) 3. Koşmaya zorlamak.	
	(I) 4. İzlemek.	
	(I) 5. İzletmek.	
	(I) 6. Zorlamak.	
	(II) Çok yaramazlık yapmak.	
	(I) Koşmak, dolaşmak.	
	(II) Oyunda sürekli ebe olmak.	
yelbimek	[→yelbirdemek]	Rüzgâr tesiriyle sallanmak, dalgalanmak.
yelikmek	(I) 1. Şımarık, yaramazlık yapmak.	
	(I) 2. Oynamak.	
	(I) 3. Deve oynamak.	
	(II) İvecenlik yapmak.	
	(III) Aşermek.	
	(IV) Gövde, üşüyerek sızlamak.	
		Yel gibi koşmak.
yellemek	(I) 1. Yele tutmak, havalandırmak.	
	(I) 2. Savurmak.	
	(I) 3. Yel pazelemek.	
	(I) 4. Körüklemek.	
	(II) [→yellenmek (I) -1]	
	(III) 1. İsteklendirmek, özendirmek.	Tergip, teşvik etmek.
	(III) 2. Kışkırtmak.	
	(IV) Hız vermek.	
	(V) Davarı otlatmak için kaldırmak.	

Tablo 1'in devamıdır.

	Kandırmak.	
yellenmek	(I) 1. Gaz çıkarmak (bağırsak için).	
	(I) 2. Havalanmak.	Havalanmak, havaifleşmek.
	(II) Hızlanmak.	
	(III) Telaşa düşmek.	
	(IV) Cinsel istek duymak.	
yelmek	(I) 1. Bir işin, bir şeyin, birinin peşinde koşmak, koşturmak.	
	(I) 2. Çabuk yürümek.	1. Koşmak, şıtap etmek, acele yürümek, esmek.
	(I) 3. Amaçsız gezip dolaşmak.	
	(II) Oyunda ebe olmak.	
	(III) Erkek hayvan, dişi istemek.	
	Tez koşmak.	
		2. (Hayvan) tırıs gitmek, eşkin yürümek, hızlıca yürümek
yeltmek	1. [→yellemek (III) -2]	
	2. [→yellemek (III) -1]	Teşvik ve tergip etmek, tahrik etmek, koşturmak, harekete getirmek, kıskırtmak, tahris etmek.
yemelemek	Topallamak.	Topallamak, hafifce aksamak.
yemlemek	1. Hayvanlara yem vermek.	Yem yidirmek.
	2. Yedirip içirerek dileğini yaptırmak.	
yeñişmek (I)	1. Yarışmak (güreşte).	
	2. Güreşte yenmek.	
		Yarışmak, müsabaka etmek.
yennemek	[→yenlemek]	
		Doğuracak hayvanın memelerine süt gelmek.
yeplemek	(I) Birinin sırtına yavaşça vurarak okşamak.	→yepemek.
	(II) Hamuru yassılamak, açmak.	
	(III) Topallamak.	
yepmek	Ekmek yaparken, hamuru iki yandan elle bastırmak.	
	1. Elle dokunmak.	
	2. Okşamak.	→yepemek.
yerindirmek	(I) Gücendirmek.	
	(II) İmrendirmek.	
		Tasalandırmak, üzümek, mahrum etmek.
yerinmek	1. Üzümek.	Kederlenmek, üzümek,

Tablo 1'in devamıdır.

		mahzun olmak, tasalanmak.
	2. Yakınmak.	
	3. Pişman olmak.	
	4. Gücenmek.	
	5. İmrenmek.	
	6. Kıskanmak.	
	7. Beğenmemek (daha çok kendini).	
	8. Kendine güvenmemek, cesaretsiz olmak.	
	Beğenmemek.	
yerlenmek	(I) Tahta ve kalas, yel ya da güneş etkisiyle yarılmak.	
	(II) Yerleşmek.	Yerleşmek, yurt edinmek.
yerlemek	(I) 1. Birinin ardından kötülüğünü söylemek, bir şeyi beğenmemek.	
	(I) 2. Kalabalık içinde birine kötü davranmak.	
	(II) Seçmek, ayırdetmek.	
	Kötülemek.	Zemmetmek, kötülemek, kötümsemek, beğenmemek, hor görmek, çekiştirmek, kötü görmek.
yetilmek	1. Olgunlaşmak, yeterince büyümek.	Büyüme, yetişme, kemale gelme.
	2. Ermek, ermişlik düzeyine çıkmak.	
yetinmek	Yeter görmek.	
		Erişmek, yetişme.
yetirmek	(I) Yetiştirmek, denk getirmek.	
	(II) Tamamlamak.	
	(III) Yetiştirmek, büyütme.	2. Yetiştirmek, büyütüp yetiştirmek.
	(IV) Götürme, iletme.	
	(V) Yitirme.	
	(VI) Şımarma.	
	Ulaştırmak, iletme.	1. Ulaştırmak, eriştirmek, iblağ etme, vasıl etme.
yetişmek	[→yetmek (I)]	
		Ârız olmak.
yetmek	(I) Olgunlaşma.	2. Olgunlaşma.
	(II) Varmak, erişme.	1. Yetişme, erişme, vasıl olmak, ulaşma.
	(III) [→yedme -1]	
	(IV) Başa çıkmak, gücü yetme.	
yeynilmek	[→yeğnilmek (I)]	Hafiflemek.
yeyniltmek	[→yeğniltmek]	Hafifletme.

Tablo 1'in devamıdır.

yığmak	Dileğini geri çevirmek.	
		1. Men etmek, engel olmak. 2. Esirgemek, mahrum etmek.
yıhılmak	Yıkılmak.	Yıkılmak.
yılmak	Yıkmak, yükü indirmek.	
		Yıkmak.
yıldırımak	Parıldamak, ışıldamak, ışık oynaşmak.	Parıldamak, lemean etmek, ışıldamak, ziya saçmak.
yıldızı düşmek	1. Ölümü yakın sayılmak.	
	2. İşi, durumu bozulmak, sürekli ters gitmek.	
		Nekbete uğramak, talihi ters dönmek.
yılıkmak	(I) [->yelikmek (I) -1]	
	(II) Gürleşip güçlenmek (ekin için).	
		Eğilmek, kaymak, meyletmek, inhiraf etmek.
yıllamak	(I) 1. Çok beklemek, bir yerde çok kalmak, işi uzatmak.	
	(I) 2. Üstünden yıl geçmek.	Üstünden bir yıl geçmek.
	(II) Hızla uzağa atmak, fırlatıp atmak.	
yılmak	(I) Dış etkilerle bozulmak, eğrilmek.	
	(II) 1. Usanmak.	
	(II) 2. Zorlanınca işten kaçmak.	
	(II) 3. Yorulmak.	
		Çekilmek, uzaklaşmak.
yıramak	Uzamak.	
	Uzaklaşmak.	->yıramak.
yırılmak	(I) Yırtılmak, sökülme.	
	(II) Ayrılıp gitmek.	
		Yarılmak, yarılıp ayrılmak, yırtılmak.
yırlamak	1. Şarkı, türkü söylemek.	->yırlamak.
	2. Koşuk okumak.	
yırmak	Yırtıp ayırmak.	->yirmek.
yiğrenmek	İğrenmek, tiksirmek.	İğrenmek, ikrah etmek, tiksirmek, kerih görmek.
yilmek	(I) [->yilmek (I) -1]	
	(II) Eğilmek, bükülmek.	
	(III) Kapılmak, uymak.	
		->yilmek (1.)
		->yilmek (2.)
yinmek	Yenmek, üstün gelmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

		Çürümek, aşınmak.
yirilmek	1. Yarılmak, ayrılmak.	
	2. İncelmek, kopacak duruma gelmek.	
		Yırtılmak, azacık yırtılmak.
yirmek	(I) Dilmek, yarmak.	
	(II) [->yermek (I)]	
		Yırtmak, azacık yırtmak.
yitirmek	(I) Kaybetmek.	Kaybetmek, mahvetmek, zayi' etmek, telef etmek.
	(II) Eksiğini tamamlamak, denk getirmek.	
	(III) Yetiştirmek, olgunlaştırmak.	
yitmek	(I) Kaybolmak.	(I) Kaybolmak, yok olmak, zayi olmak.
	(II) İtelemek, dürtmek.	
	(III) Olmak, ermek, erginleşmek.	
	(IV) Yetmek.	
	İtmek, itelemek.	(II) İtmek, kakmak.
yitürmek	[->yitirmek (I)]	->yitirmek.
yiymek	[->yiymek]	Kokmak, teaffün etmek.
yyitmek	Kötü kokutmak.	Kokutmak.
yiymek	Kokmak, çürümek.	->yiymek.
yoğalmak	Yok olup gitmek.	Yok olmak, kaybolmak, mahvolmak.
yola gitmek	Geçinmek, anlaşmak.	
		Âdete riayet etmek, örf ve âdete göre hareket etmek.
yol etmek	[->yola vurmak]	
		1. Yol bulmak. 2. Yol açmak.
yolunmak	(I) 1. Saçını başını yolmak (acıdan).	1. Kendi saç ve sakalını yolmak.
	(I) 2. Tıraş olmak.	
	(II) Ütülme.	
		2. Temizlenmek. 3. Halas bulmak.
yoluşmak	Dövüşmek.	Pençeleşmek döğüşmek.
yol vermek	1. İşten çıkarmak.	
	2. İzin vermek.	Müsaade etmek.
yonmak	Yontmak.	1. Yontmak, tıraş etmek.
	(I) Yontmak, düzeltmek.	
	(II) Birinden çıkar sağlamak.	
		2. Silmek, yok etmek.
yorgalamak	At, yorga yürümek.	Rahvan yürümek.
yormak	Yorumlamak.	
		Alıkoymak.

Tablo 1'in devamıdır.

yortmak	1. Çalımla yürümek.	
	2. Şımarıkça davranmak, gezip dolaşmak.	
	3. Koşmak.	Koşmak, devamlı yol yürümek, sefer etmek.
yosmak	(I) 1. Karşılaştırmak, benzetmek.	Kıyas etmek, benzetmek, benzetmeğe çalışmak, sanmak.
	(I) 2. Yeğlemek.	
	(II) 1. Saman, toprak vb. kürek ya da yaba ile ileri itmek.	
	(II) 2. Deşmek, dağıtmak.	
	(II) 1. Yığılı dağıtmak.	
	(II) 2. Düzeltmek, yaymak.	
	(II) 3. Yerleştirmek, bastırmak.	
yoşumak	1. Eskimek, yıpranmak.	
	2. Rengini atmak.	
	3. Yorulmak.	Yıpranmak, yorulmak, zaif düşmek, kuvvetini kaybetmek.
	4. Uslanmak, durulmak.	
	5. Gevşemek.	
	6. Usanmak, soğumak.	
	7. Hayvan, eş isteme dönemini geçirmek.	
	1. Güçsüz kalmak.	
yoşutmak	Caydırmak.	
		(Göz hakkında) Kamaştırmak.
yoymak	(I) 1. Yorumlamak, açıklamak.	
	(I) 2. Başka anlam vermek; sözü, davranışı amacı dışında yorumlamak.	
	(II) 1. Eski durumunu yitirmek, bozulmak, çirkinleşmek.	
	(II) 2. Yabanıllaşmak.	
	(II) 3. Yerine uymamak, tutmamak.	
	(III) 1. Tavuk, piliçlerini başından dağıtmak.	
	(III) 2. Kuluçka tavuk, süresi dolmadan kalkmak.	
	(III) 3. Başından savmak.	
	(IV) 1. Yazılan yazıyı silmek, bozmak.	Silmek, imha etmek, izale etmek, bozmak.
	(IV) 2. Bozmak, işe yaramaz duruma getirmek.	

Tablo 1'in devamıdır.

	(IV) 3. Değiştirmek.	
	(V) Harcamak, yok etmek.	
	(VI) Sivriltilmek.	
	(VII) Başaramamak, becerememek, eline yüzüne bulaştırmak.	
yoyulmak	Ayrılmak, dağılmak, bozulmak, araya gitmek.	
		Zail olmak, silinmek, bozulmak.
yönelmek	(I) 1. Yüzünü çevirmek, dönmek.	Teveccüh etmek, yüz tutmak, yüzünü belli bir yere çevirmek.
	(I) 2. Bir yöne doğru gitmeye ya da akmaya koyulmak.	
	(II) Eğilmek.	
yönenmek	Dönüp gitmek.	
		→ yönelmek.
yörenmek	(I) Uğraşmak, didinmek.	
	(II) Girişmek.	
	(III) Kıpırdanmak.	
	(IV) Yemeğin tadına bakmak.	
		1. Dolaşmak, yaklaşmak, bir şeyin etrafında dolaşmak.
		2. Hatıra gelmek, gönülü kaplamak.
yufkalmak	[→yukalmak]	Zayıflamak, incelmek.
yufkaltmak	İnceltmek.	
		Hafifletmek, cıvıklaştırmak.
yuğmak	(I) [→yumağ, yumak (I)]	→ yumak.
	(II) 1. Damların üstünde loğ taşı gezdirerek, toprağını sıkıştırmak.	
	(II) 2. Düzeltmek, sıkıştırmak.	
yumak	(I) Yıkamak.	Yıkamak.
yumdurmak	Örtmek, kapatmak.	
		Örttürmek, kapattırmak.
yummak	(I) Çukuru toprakla doldurmak.	
	(II) Ortadan kaldırmak, yok etmek.	
		1. Kapamak.
		2. Üstüne koymak, örtmek, üstüne kapamak.
yumrarmak	Yumrulaşmak, toparlaklaşmak.	Yuvarlaklaşmak, yumrulaşmak.
yumrulmak	Yoğrulmak.	
		1. Yamılmak, yamrı yumru olmak.
		2. Tümselmek.

Tablo 1'in devamıdır.

yumulmak	1. Saklambaç oyununda ebe gözlerini kapamak.	
	2. Gizlenmek.	
	3. Başını bacakları arasına eğerek oturmak.	
	4. Bir şeyin üstüne kapanmak.	2. Üstüne kapanmak, üstüne düşmek.
	5. Büzülmek.	1. Kapanmak, büzülmek.
	6. Saldırmak.	
	7. Koşmak.	
	(I) 2. Utanarak saklanmak, çekingen davranmak.	
		3. Toplanmak, bir araya gelmek, yığılmak.
yumurmak	(I) Yoğurmak.	
	(II) Becermek.	
		1. Derleyip toplamak.
		2. Ezip büzmek, iki kat etmek, kıvırmak.
	3. Bozmak, harap etmek.	
yunmak	Yıkanmak.	Yıkanmak.
yutmak	Oyunda kazanmak.	(I) Ütmek, yenmek.
		(II) Hazmetmek, dışarı vurmamak, içinde bırakmak.
yuvalamak	(I) Yuvarlamak.	(I) Yuvarlamak.
	(II) İyice yerleşmek.	
		(II) Yuva yapmak.
yuvalanmak	Yuvarlanmak.	(I) Yuvarlanmak.
		(II) Yuva edinmek.
yuvanmak	[→yuğmak (II) -1]	
		Müteselli olmak, gönül rahat etmek, avunmak.
yuvatmak	[→yuğmak (II) -1]	
		Parçalamak, ufaltmak.
yuvmak	(I) Yıkamak.	
	(II) Damın toprağını sıkıştırıp düzeltmek.	
		Dürmek.
yuvunmak	[→yunmak]	(II) Yıkanmak.
		(I) Kaybolmak, gizlenmek, silinmek.
yuyamak	(I) [→yumağ, yumak (I)]	(I) → yumak.
	(II) Olmamış saymak, geçmişini anmamak.	
		(II) →yoymak.
yügürtmek	Koşmak.	1. Koşmak.
		2. Koşturmak.

Tablo 1'in devamıdır.

		3. Erkek hayvanı dişisine aşırmaq.
yüksünmek	(I) Gebe kadın, zayıflamak.	
	(II) 1. Kıskanmak.	2. Kıskanmak.
	(II) 2. İğrenmek.	
	(II) 3. Çekinmek.	
	(II) 4. İncinmek, gücenmek, alınmak.	
	Ayak diremek, üstelemek.	
		1. Yük saymaq, istiskal etmek, yük addetmek.
yükünmek	1. Öykünmek.	
	2. Umarsız kalıp kabul etmek, baş eğmek.	Önünde eğilmek, diz çökmek, baş eğmek.
	3. Yüksünmek.	
	Yükü sırtına almak, yüklenmek.	
yülümek	1. Tıraş etmek, kazımaq.	Tıraş etmek, saç ve sakalı kazımaq, dökmek.
	2. Yolmaq, koparmak (çiçek, meyve vb. için)	
	Kılı kökünden kesmek, kazımaq.	
yülünmek	1. Tıraş olmak.	
	2. Tüyü dökülmüş olmak.	
		Tıraş edilmek.
yülütmek	(I) 1. Tıraş ettirmek, tüylerini yolmaq.	Tıraş ettirmek.
	(I) 2. Ormandaki ağaçları iyice budamak.	
	(II) Ucunu sivirtmek.	
yürek oynamak	1. Candan sevmek.	
	2. Canı sıkılmak, içine sıkıntı girmek.	
	3. [→yürek sıçramak]	
		Kalb çarpmak, çarpıntı gelmek.
yürek sürmek	[→yüreği gitmek]	İshal olmak.
yürütmek	Götürmek.	
		1. Akıtmak.
		2. Gezdirmek, dolaştırmak.
		3. Çevirmek, döndürmek.
		4. Sevketmek.
		5. Tedâvül ettirmek.
yüyürmek	(I) [→yüğürmek (I)]	
	(II) [→yüğürtmek]	→ yüğürmek.
yüz dutmak	Yönelmek, bir değişikliğin başlangıcında olmak.	
		→ yüz tutmak.

Tablo 1'in devamıdır.

yüze gelmek	Kafa tutmak, karşılık vermek.	
		1. Yüze vurmak, başa kakmak.
		2. Meydana çıkmak, kendisini göstermek.
yüze getirmek	Kötü davranarak baş kaldırmasına neden olmak.	
		→ yüze gelmek (1.)
		→ yüze gelmek (2.)
yüzlemek	(I) İyilerini seçip ayırmak.	
	(II) Mindere, yastığa yüz geçirmek.	
	(III) Harmanda sapı döğenle sürmek.	
	(IV) 1. Yüzleştirmek, iki kişiyi yüz yüze getirerek bir sözün doğruluğunu, söylenip söylenmediğini araştırmak.	
	(IV) 2. Yüzüne vurmak, yüzüne karşı söylemek.	2. Yüze vurmak.
	(V) İşi baştan savmak.	
		1. Yüzünü döndermek, teveccüh etmek.
yüz olmak	Kefil olmak.	
		Bir kimsenin başkasına olan borcunu ödemeyi kabul etmek.
yüzün düşmek	1. Utanılacak duruma düşmek.	
	2. Değerini yitirmek (kimse için).	
		Yüz üstü, yüzükoyun düşmek.
zağlamak	(I) 1. Hızla, akarcasına kayıp gitmek.	
	(I) 2. İplik, yumaktan, makaradan boşalmak.	
	(I) 3. Kuş, süzülerek yüksekte inmek.	
	(II) Bilemek.	Keskinletmek.
	(III) 1. Semiz, toplu duruma gelmek.	
	(III) 2. Güçlendirmek.	
zağ vermek	Pohpohlamak, övüp hız vermek.	
		Keskinliğini göstermek.
zarıncılamak	[→zarıncılamak -2]	Zarı zarı ağlayıp inlemek, feryad ü figan etmek, ağlayıp sızlamak, yana yakıla ağlamak.

Tablo 1'in devamıdır.

zarlanmak	(I) Çarşaf giyinmek, çarşaf lanmak.	
	(II) [→zarıncamak -2]	Ağlayıp sızlamak.

BÖLÜM 2: KÜÇÜK SES DEĞİŞİKLİKLERİ İLE DERLEME VE TARAMA SÖZLÜKLERİNDEKİ ORTAK FİİL MADDELERİ

Yazı diline ağız özelliklerinin yansımamasının sebebi, bu dilin standart bir dil olmasıdır. Bu, yazıda birliği sağlar. Oysa halk, kelimeleri kendi yörelerine özgü telaffuz eder. Biz bu başlık altında Tarama Sözlüğü'nde de mevcut olan kelimelerin Derleme Sözlüğü'nde küçük ses farklılıklarıyla yer almış biçimlerini karşılaştırdık. Böylece ağızlardaki hangi seslerin, yazı diline nasıl kaydedildiğini de belirlemiş olduk:

Tablo 2. Derleme ve Tarama Sözlüklerindeki küçük ses ayrılıklarının görüldüğü ortak fiil maddelerinin karşılaştırılması

MADDE ADI	DERLEME SÖZLÜĞÜ	TARAMA SÖZLÜĞÜ
acıh almak (DS) acığını almak (TS)	Öç almak, hıncını almak.	İntikamını almak.
acığ etmek (DS) acık etmek (TS)	Küsmek, darılmak.	Istırap vermek, elem ve keder içinde bırakmak.
açıklamak (DS) açıklamak (TS)	(I) Acıkmak (hayvanlar hakkında).	
	(II) İplik ve bezi çeşitli renklere boyamadan önce, ceviz, nar kabuğu ve şap ile solmaz bir renge boyamak.	
	(III) Sırrını açıklamak.	
		Meydana çıkarmak, açık hale getirmek.
ağlamsamak (DS) ağlamasımak (TS)	Ağlayacak gibi olmak, ağlamaklı olmak.	→ ağlamsımak.
ahtarmak (DS) aktarmak (TS)	(I) 1.[→ aḥdarmaḥ-2]	2. Altını üstüne getirmek.
	(I) 2. [→ aḥdarmaḥ-3]	
	(I) 3. [→ aḥdarmaḥ-4]	
	(I) 4. Devirmek, yıkmak.	
	(I) 5. Yenmek.	1. Yere sermek, devirmek, altetmek, yenmek.
	(I) 6. Tavuk veya horoz toprak, çöp eşelemek.	
	(I) 7. Mide bulanmak.	

Tablo 2' nin devamıdır.

	(I) 8. [→aḥdarmaḥ-5]	
	(I) 9. [→ aḥdarmaḥ-6]	
	(I) 10. Tohum ekmeden, tarlayı sürüp nadasa bırakmak.	
	(I) 11. [→ aḥdarmaḥ-8]	
	(I) 12. [→ aḥdarmaḥ-9]	
	(II) Beslemek, yiyip içeceğini vermek.	
alan talan etmek (DS) alan talan eylemek (TS)	1. Altüst etmek, dağıtmak, karmakarışık etmek. 2. Yağma etmek, kapışmak.	Altüst etmek, karmakarışık hale sokmak.
andırmak (DS) aındurmak (TS)	(I) 1. Hatıra getirmek, hatırlamak, anmak. (I) 2. Anlatmak, etraflıca söylemek.	
		→ aındırmak.
anıklamak (DS) anuklamak (TS)	(I) 1. Vurmaya niyet etmek, korkutmak kasdiyle vuracakmış gibi yapmak. (I) 2. Tereddüt etmek, karar verememek. (I) 3. Yöneltmek, nişan almak. (II) Zayıflamak.	
		Hazırlamak.
añlamak (DS) añlamaḥ (TS)	(I) [→ağnamak (I) -1] (II) Anlamak, idrak etmek.	
		Telâkki etmek.
anranmak (DS) añranmak (TS)	[→ağnamak (I)-1]	
		→añramak.
artléşmek (DS) artlaşmak (TS)	Bir şeye arka arkaya binmek.	
		Ata binenin ardına binmek.
aşkitmek (DS) aşk itmek (TS)	Aşketmek.	
		Sevgi, saygı sunmak.
atlandırmak (DS) atlandurmak (TS)	Birisine bir hediye ile ismini andırmak.	
		Ata bindirmek.
atlanmağ (DS) atlanmak (TS)	Atlamak, sıçramak.	
		Ata binmek.
ayağın durmak (DS) ayağa durmak (TS)	Saygı göstermek.	
		Ayakta durmak, ayağa kalkmak.
ayağını almak (DS) ayağın almak (TS)	(I) 1. Ayağını kaydırmak, kötülük yapmak. (I) 2. Ortalıkta dolaşarak çalışana engel olmak, ayağa takılmak. (I) 3. Günahını almak.	→ ayak almak.

Tablo 2' nin devamıdır.

	(I) 4. Aleyhinde konuşmak.	
	(II) Hasadı sona erdirmek.	
ayak tutmak (DS) ayak dutmak (TS)	Öncülük etmek, söz açmak.	Kadeh sunmak, kadeh vermek.
ayıp itmek (DS) 'ayb etmek (TS)	Ayıp etmek, kusur işlemek.	Ayıplamak, tayibetmek.
ayıtmak (DS) ayıtmak (TS)	Anlatmak.	Söylemek, demek, anlatmak.
bağda vurmak (DS) bağda urmak (TS)	Güreşte ayağa çelme takarak düşürmek.	Güreşte sarmaya almak, çelme takmak.
ban vermek (DS) bañ vermek (TS)	Yankılamak.	1. Yüksek sesle bağırarak, seslenmek. 2. Ezan okumak.
başarmağ (DS) başarmak (TS)	Başarmak.	1. İdare etmek. 2. Elde etmek, istediğini bulmak.
başı çiğzenmek (DS) başı çeğzinmek (TS)	[→ başı fırlanmak]	→ çiğzinmek.
başında dönmek (DS) başına dönmek (TS)	1. Başından ayrılmamak, huzursuz etmek. 2. Sürekli bakmak, bakımını üstlenmek.	Hizmet için etrafında dolaşmak.
başka çıhmak (DS) başka çıkmak (TS)	Çıraklık dönemini bitirip ustalık yetkisini kazanmak.	Usta olup ayrı iş yapmağa başlamak.
baş vurmak (DS) baş urmak (TS)	(I) Fazla gelmek. (II) Yüksek bir yerden balıklama denize atlamak. (III) Akıl danışmak.	Baş eğmek, saygı ile eğilmek.
belere kalmak (DS) beleri kalmak (TS)	(I) Ansızın korkmak, korku ile bakakalmak, gözlerini açıp bakakalmak. (II) Çocuk ağlarken nefes alamaz hale gelmek. (III) Gözler hastalıktan, zayıflıktan iyice irileşmek.	→ belermek.
benlemek (DS) beñlemek (TS)	(I) Kuş yavrusunu beslemek. (II) Hayret etmek, şaşırarak.	Nişan koymak.
berketmek (DS) berk etmek (TS)	(I) [→beketmek (I)] (II) [→bekiştirmek]	→ berk eylemek.

Tablo 2' nin devamıdır.

bir hoş olmak (DS) bir hoş olmak (TS)	Tuhaflaşmak, şaşırarak, üzüntüden eli ayağı kesilmek.	Tuhaflaşmak.
bitirmek (DS) bitürmek (TS)	Kız vermeye razı etmek.	1. Peyda etmek, hasıl etmek, meydana getirmek. 2. Bitiştirmek, kaynaştırmak.
bodlamak (DS) botlamak (TS)	Doğurmak (manda, deve).	Deve yavrulamak.
boynunu vurmak (DS) boynunu urmak (TS)	Budamak, yaşlı kütüğü tepesinden kesmek.	Başını kesmek.
boyun vérmek (DS) boyun vermek (TS)	1. Yardım yapmaya söz vermek. 2. [→boyun olmaç]	1. İtâat ve inkıyat etmek, teslim olmak, boyun eğmek. 2. Kefil göstermek.
börtdüme (DS) börtdürmek (TS)	Haşlamak, hafif pişirmek, yakmak.	Az pişirmek (eti).
combalak kılmak (DS) cunbalak atmak (TS)	Takla atmak.	Takla atmak.
çaşşamak (DS) çaşşamak (TS)	[→ çağşamak (II)] (II) Üşümek, titremek.	Sarsılıp gevşemek, kaşşamak.
çapdırmak (DS) çapdurmak (TS)	Koşturmak.	→ çaptırmak (2.) → çaptırmak (1.)
çaşıtlamak (DS) çaşıtlamak (TS)	Casusluk yapmak.	Gözetlemek, gözetlettirmek, araya casus koyup halinden ve sözlerinden haber almak.
çavır etmek (DS) çavır eylemek (TS)	Yiten şeyi çevreye duyurmak.	Haber vermek, ilân etmek.
çenlemek (DS) çenlemek (TS)	Canı yanan köpek inler gibi ses çıkarmak.	→ çenilemek.
çevürmek (DS) çevirmek (TS)	(I) Bahçenin etrafını dikenli ağaçlarla çevirmek. (II) Hayvanları çiftleştirmek.	İdare etmek.
çéynemek (DS) çeynemek (TS)	Çiğnemek.	Çiğnemek.
çézilmek (DS) çézilmek (TS)	Çözülme.	Çözülme.

Tablo 2' nin devamıdır.

çöketmek (DS) çök etmek (TS)	Çöktürüp oturtmak.	Çökmek.
darsıḡmaḡ (DS) darsıkmak (TS)	[→darlanmak]	Daralmak, sıkılmak, sıkışmak, bunalmak.
dedirgin olmak (DS) dedürgün olmak (TS)	Rahatsız olmak, huzursuz olmak.	Rahatsız olmak.
demirlemek (DS) demürlemek (TS)	(I) Çift sürerken sapan demiri öküzü ayağına batmak. (II) Derinin yüzü kazınmak, bıçak çekmek.	Demire urmak.
deşirmek (DS) deşürmek (TS)	1. Devşirmek, toplamak. 2. Dilencilik etmek, dilenmek.	→ derşürmek.
dikgelmek (DS) dik gelmek (TS)	[→dikelivermek -1]	Muhalefet etmek, itiraz etmek, kafa tutmak.
dindirmek (DS) dindürmek (TS)	(I) Ölmek. (II) Avutmak. Dayanmak, katlanmak.	Söyletmek.
dinelmek (DS) diñelmek (TS)	Ayakta durmak, dik durmak.	Ayakta durmak, ayağa kalkmak.
dinmek (DS) diñmek (TS)	1. Durmak. 2. Susmak.	Sâkin olmak, sükût etmek, susmak.
dirip dişirmek (DS) derip devşirmek (TS)	Derleyip toplamak.	Derleyip toplamak, yığmak.
dişirmek (DS) dişürmek (TS)	Değiştirmek.	→ derşürmek.
domurmak (DS) dormurmak (TS)	(I) 1. Ağaçlar tomurcuklanmak. (I) 2. Kabarmak. (II) 1. Kaynaktan su kaynatarak çıkmak. (II) 2. Kesilen yerden kan deri üstüne damla halinde çıkmak. (III) Ağaçları, tomrukları kısa kısa keserek kütük haline getirmek.	Domurcuklanmak.
tükenlemek (DS) dükenlemek (TS)	Birini yoklamaya gitmek, ilgi göstermek, hatır sormak.	Aramak, araştırmak, teftiş etmek, yoklamak.
düşüt bırakmak (DS) düşüt düşürmek (TS)	Çocuk düşürmek.	Çocuk düşürmek.
elbir etmek (DS) el bir etmek (TS)	Birleşmek, işbirliği etmek.	El birliği yapmak, ittifak etmek.
elden dutmak (DS)	Para yardımı yaparak	

Tablo 2' nin devamıdır.

el dutmak (TS)	kalkındırmak.	
		Yardım etmek.
el vurmak (DS) el urmak (TS)	Güç doğumlara el ile yardım etmek.	
		El atmak, el uzatmak, yapışmak, el sürmek, dokunmak.
emiştirmek (DS) emiştürmek (TS)	(I) [-→emişmek (III) -2] (II) Koyun, keçi, sığır yavrularını annelerinin yanına bırakıp emdirmek. (III) Sıcağa soğuk ya da soğuğa sıcak katarak ılıştırmak (su için). (IV) Bir şeyin içine konulan bir sıvıyı adamakıllı aldırarak, kıvama getirmek. (V) İki şeyi birbirine iyice yapıştırmak, kaynatmak.	Emdirmek, yavrulara analarını emdirmek.
eñuyañu olmak (DS) eñü yañu olmak (TS)	[-→engi bengi olmak]	Mütehayyir olmak, şaşırarak, şaşmak.
ergürmek (DS) erürmek (TS)	(I) [-→ergörmek (I)] (II) Hamuru ekşitmek.	Ulaştırarak, eriştirmek.
esip savurmak (DS) esüp savurmak (TS)	Düşüncesizce bağırarak çağırmak, sövmek.	
		Atıp tutmak, palavra savurmak.
fisildemek (DS) fisildimek (TS)	Fısıldamak, yavaş sesle konuşmak.	Fısıldamak.
genelmek (DS) geñelmek (TS)	(I) Genişlemek. (II) Yemek isteği artmak.	→ geñimek.
genmek (DS) geñmek (TS)	(I) Meydana çıkmak, belirlemek. (II) Tanınmayarak, kıyafet değiştirerek gezmek.	
		→ geñimek.
gönderi gitmek (DS) gönderi çıkmak (TS)	Uğurlamak, yolcu etmek.	Uğurlamak, teşyi etmek.
gönül koymak (DS) göñül koymak (TS)	[-→gönüllenenmek] (1.)	Gücenmek.
gönüllenenmek (DS) göñüllenenmek (TS)	1. Küsmek, darılmak, kırılmak 2. Kibirleşmek, nazlanmak.	Gücenmek.
gözbağlamak (DS) göz bağlamak (TS)	1. İpnotizma yapmak. 2. Hokkabazlık numarası yapmak.	
		Sihir, büyü yapmak.
gülümsüremek (DS) gülümsünmek (TS)	Gülümsemek.	Gülümsemek, tebessüm etmek.
hamlamaḥ (DS)	Vücudun her yeri ağrıyıp	

Tablo 2' nin devamıdır.

hıslamak (TS)	zonklamak.	
		Hayvan uzun müddet boş durmak yüzünden idmanını kaybetmek.
herk etmek (DS) herk eylemek (TS)	1. Tarlayı sürüp dinlenmeye bırakmak. 2. Tarlayı ilk kez sürmek. 3. Çift sürmek. Tarlayı sürüp toprağı altüst etmek.	Nadas eylemek.
hışlamak (DS) hışlamak (TS)	(I) 1. [->hıştamak -1] (I) 2. Homurdanmak. (I) 3. [->hıştamak -2] (II) Sık sık nefes almak.	
		Hışiltılı ses çıkarmak.
horata etmek (DS) horata etmek (TS)	1. Konuşmak. 2. Alay etmek. 3. Şaka etmek.	Şaka, lâtife yapmak.
horlamak (DS) horlamak (TS)	1. Birine kin beslemek, nefret etmek. 2. Çekememek, kıskanmak. 3. [->huylamak (II)]	
		Hor görmek.
horsunmak (DS) horsunmak (TS)	(I) 1. Değersiz görmek, aşağı görmek. (I) 2. Tiksinmek. (I) 3. Bir şeyi istememek. (I) 4. [->haysanmak] (II) Ağır bir şeyi birden kaldırmak, güreşte birden yakalamak. 1. İstemek. 3. Hor görmek.	
		Hakir görmek, hor görmek.
hortlamak (DS) hortlamak (TS)	(I) Bol yağmurdan bitkiler gelişmek. (II) Yara azmak. (III) [->homukmak (I) -1] (IV) Ansızın bir yerden çıkmak. (V) Çabuk kızmak, öfkelenmek. Yatıp uyumak.	
		Burnundan hırıltılı ses çıkarmak.
hovlamak (DS) hovlamak (TS)	1. Saldırmak. 2. Fırlamak, koşmak. 3. Toplu olarak saldırmak. (I) Hayvanları sürmek, otağa götürmek için bağlamak.	

Tablo 2' nin devamıdır.

	(II) [→hoylamak]	
		→ hoy kılmak.
ıharmak (DS) ıharmak (TS)	(I) Deveyi çökertmek, oturtmak. (II) Ancak birkaç kişinin yapabileceği işi, bir kişiye yüklemek, angarya yaptırmak.	İhtirmek, deveyi oturtmak, çökertmek.
ıhmak (DS) ıhmak (TS)	(I) 1. Deve çökmek, oturmak. (I) 2. Üzüntü ve şaşkınlıktan oturup kalmak. (I) 3. Bir şeyin üstüne abanmak, çullanmak. (II) Anlaşmak, uyuşmak. (III) İyi ve çok olmak. (IV) 1. Hasta iyileşmek. (IV) 2. İyi olamamak, düzelememek. (IV) 3. Zayıf, güçsüz kalmak. (IV) 4. Bitki canlanmak, dirilmek.	(Deve) çökmek.
ımur yamur etmek (DS) ımur yamur söylemek (TS)	Sözleri ağızda geveleyerek konuşmak.	Sözü geveleyerek, anlaşılmaz şekilde söylemek.
ırgandırmak (DS) ırgandırmak (TS)	Ağır bir şeyi yerinden oynatmak.	Irgalandırmak, sallamak, kımıldatmak.
indirmek (DS) indürmek (TS)	[→indirme inmek]	1. Kısmet vermek, rızık göndermek. 2. Alçaltmak, küçültmek.
inilemek (DS) inilemek (TS)	Hayvan yem yerken samanın irisini ayırmak.	İnlemek, sızlanmak.
itirmek (DS) itürmek (TS)	Yitirmek.	→ yitirmek.
gada almak (DS) kadasın almak (TS)	Dert ve üzüntüyü paylaşmak.	Birine gelecek kaza, öbürüne gitmek.
kağşatmak (DS) kağşatmak (TS)	Bir şeyin parçasını yerinden oynatmak, gevşetmek.	→ kağşatmak.
kahalamak (DS) kağalamak (TS)	Ters cevap vermek, karşı gelmek.	Gagalamak.
kanetmek (DS) kan etmek (TS)	Bilerek isteyerek, yaralamak, öldürmek.	→ kan eylemek.

Tablo 2' nin devamıdır.

kanırmak (DS) kañırmak (TS)	(I) Bir araçla ya da zorlayarak bir şeyi yerinden ayırmak, kırmak, bükme.	Ayırırçasına bükme.
	(II) Bir şeyi benimsemek, kendinin olduğunu ileri sürme.	
kanrılmak (DS) kañrılmak (TS)	1. Arkaya eğilmek, yaslanmak.	
	2. Arkaya bükülerek kırılmak (ağaç için).	
		Bir tarafa eğilmek.
karabasmak (DS) kara basmak (TS)	Ateşlenmek, kâbus basmak.	
		Kara yatırmak.
karañımak (DS) karañumak (TS)	Karanlık basmak.	Karanlık çökmek, karanlık hale gelmek.
kavramak (DS) karvamak (TS)	(I) 1. Küçük orakla ekin biçmek.	
	(I) 2. El ile ekin yolmak.	
	(II) Sancılanmak, ağrımak.	
	(III) Bir şeyi yakmak, kızartmak.	
	(IV) Kaçırma.	
		Kavramak, yakalamak.
kavranmak (DS) karvanmak (TS)	1. Kıvrınmak, çabalamak.	
	2. Kaşınmak.	
	3. Aranmak, bulmaya çalışmak.	
	4. Anlamaya çalışmak.	
		Tutunmak, yapışmak.
kavraşmak (DS) karvaşmak (TS)	Tartışmak.	
		Kavraşmak, birbirlerini alt etmek üzere kavramak.
kaygırmak (DS) kaygurmak (TS)	Aldırmak, önemsemek.	
		Kaygulanmak, esef etmek, üzölmek, müteessir olmak.
kesim etmek (DS) kesim itmek (TS)	Taklidini yapmak.	
		Vergiye bağlamak.
kırçıldamağ (DS) kırçıldamak (TS)	Cayır cayır yanmak, kavrulmak.	
		Gıcırdamak.
koñutmağ (DS) koñutmak (TS)	(I) Fena koku yaymak.	1. Kokutmak.
	(II) Oyunda ortalığı karıştırmak, mızıkçılık yapmak.	
		2. Koklatmak.
konaklanmak (DS) koñaklanmak (TS)	Saç kepeklenmek, konak yapmak.	Saç kepeklenmek.
korkmak (DS) korğmak (TS)	Ürünler sararmaya yüz tutmak.	
		Korkmak.
kuşkuşlamak (DS) kuş kuşlamak (TS)	Avda kuş izlemek.	
		→ kuşlamak.
molamağ (DS) molamak (TS)	Ağaçlar tomurcuklanmak.	
		Öküz ve inek böğürmek.
neynemek (DS)	Neylemek, ne yapmak.	Ne yapmak.

Tablo 2' nin devamıdır.

neylemek (TS)		
oĥlamaĥ (DS) oklamak (TS)	Vurmak, nazar deĥdirerek öldürmek.	
		Ok ile vurmak.
oĥşatmak (DS) oĥşatmak (TS)	Benzetmek, yansılmak.	Benzetmek.
ondurmak (DS) oñdurmak (TS)	(I) Hastalığıny iyileştirmek, geçirmek. (II) Varlıklı olmasına etken olmak, kalkındırmak.	İyileştirmek, şifa vermek.
onmak (DS) oñmak (TS)	İşiy iyi gitmek.	
		İyileşmek, şifa, salâh bulmak, uygun olmak, uygun gelmek, iflâh olmak, feyz ve bereket bulmak, düzelmek.
onulmak (DS) oñulmak (TS)	1. İyileşmek (yara için). 2. Sıkıntıda olan kimse rahata kavuşmak.	Şifa bulmak, iyileşmek, yara kapanmak, iltiyam bulmak.
onultmak (DS) oñultmak (TS)	(I) 1. Yarayı iyileştirmek. (I) 2. Hastayı iyileştirmek. (II) Tane sakızı, aĥızda yumuşatıp çignenecek duruma getirmek.	Hastalığı, yarayı saĥaltmak, iyileştirmek.
oñuşmak (DS) onuşmak (TS)	(I) 1. [-→oñuşmag] (I) 2. Saĥlığı düzelmek. (II) 1. Gelişmek, büyümek. (II) 2. Yücelmek.	
		Barışmak, uyuşmak.
otarmaĥ (DS) otarmak (TS)	Hayvan otlatmak.	Hayvanı yaymak, otlatmak, doyurmak.
oyanmaĥ (DS) oyanmak (TS)	Uyanmak.	
		→ uyanmak.
ozanlık etmek (DS) ozanlık eylemek (TS)	Şaka etmek.	
		Gevezelik etmek, çok konuşmak.
ödünü sıdırmak (DS) ödünü sıdırmak (TS)	[-→ödünü almak]	Ödünü kopartmak, patlatmak.
peketmek (DS) pek etmek (TS)	Kapatmak, örtmek.	
		→bekitmek.
pers etmek (DS) pers itmek (TS)	Çarpmak, tokatlamak.	
		Tersine döndürmek, çarpıtmak.
pişirmek (DS)	Yaşlanmak.	

Tablo 2' nin devamıdır.

bişirmek (TS)		→bişürmek (1.)
		→bişürmek (2.)
		→bişürmek (3.)
putısınmak (DS) putu sınmak (TS)	Onuru kırılıp üzülmek.	Gönlü daralmak, çehresi değişip bozulmak.
sakır sakır titremek (DS) sakır sakır ditremek (TS)	[→sakırdamak]	Şiddetle titremek.
saldırmağ (DS) saldurmak (TS)	Gebe kadın, çocuğunu aldırarak.	Bıraktırmak, terkettirmek.
sanvurmak (DS) sañ urmak (TS)	Buğday başak tutmamak, içlenmemek.	Ekine san hastalığı gelmek.
segürmek (DS) seğirmek (TS)	[→segirtmek]	1. Koşmak, seğırtmek. 2. Hafif kımıldamak, kıpırdamak, seğirmek.
selkimek (DS) selgimek (TS)	Devrilip düşmek.	Gevşemek.
sélmek (DS) selmek (TS)	Yararlanmak.	Sevinmek.
sığınmağ (DS) sığınmak (TS)	Sığınmak, birine dayanmak.	Sıkınmak, kendini sıkamak.
sinilemek (DS) siñilemek (TS)	(I) 1. Hafif sesle inleyerek ağlamak. (I) 2. [→siğilemek -2] (I) 3. [→siğilemek -1] (II) Issız kalmak (ev, yurt vb. için). (III) Kocamak, güçsüz kalmak.	İniltili ses çıkarmak.
sinirlemek (DS) siñirlemek (TS)	Hayvanı işkence ile öldürmek.	Hareket edemez hale koymak için vurup ayak sinirini kesmek.
sinirmek (DS) siñirmek (TS)	(I) Sindirmek, hazmetmek. (II) 1. Korkutmak, sindirmek. (II) 2. Yaptığı kötülüğü unutturmak. (III) Belli etmeden çalmak, uğrulamak. 2. İçine sindirmek, hora geçirmek.	2. Hazmetmek. 1. Sindirmek, içine işletmek, içine akıtmak.
sinmek (DS) siñmek (TS)	Uygun düşmek, yakışmak. 2. Alışmak.	1. Hazmolunmak, vücuda

Tablo 2' nin devamıdır.

		mal olmak.
		2. Nüfuz etmek, tesir etmek, yerleşmek.
		3. Hoşa gitmek, içine sinmek, yaramak.
		4. Gizlenmek, saklanmak, yer tutmak.
sonlamak (DS) soñlamak (TS)	Beğenmezlik etmek.	Sona erişmek, nihayet bulmak.
soyhalamak (DS) soykalamak (TS)	Soymak.	Ganimet olarak almak.
söyündüme (DS) söyündürmek (TS)	1. Söndürmek. 2. Bozmak, zarar vermek.	Söndürmek.
süğülemek (DS) süğülemek (TS)	Merdaneyi saban demirine takıp, tarlanın yüzünden geçirerek tohumları toprakla örtmek.	Kargılamak, süğülemek.
sürsalmak (DS) sür salmak (TS)	1. Saldırmak. 2. Paldır küldür bir yere girmek.	Saldırmak, hamle etmek, ileri atılmak.
şaha galkmak (DS) şah kalkmak (TS)	Şaha kalkmak.	Şaha kalkmak.
şavur etmek (DS) şavur eylemek (TS)	[→ şavurlamak (I)]	Haber vermek.
tana kalmak (DS) taña kalmak (TS)	[→ tana gitmek -1]	→daña kalmak (II). (I) Sabaha kalmak, sabahlamak.
tanlamak (DS) tañlamak (TS)	1. Kınamak, ayıplamak. 2. Aldatmak. 3. Güç durumda olduğunu anlamak, akli başına gelmek. 4. Şaşırmak. (I) Sabahlamak. (III) Çok belirgin ses çıkarmak.	→dañlamak (1.) →dañlamak (2.)
tanlanmak (DS) tañlanmak (TS)	Yüreklenmek, cesaretlenmek.	→ dañlanmak.
tap durmak (DS) tapdurmak (TS)	Yetmek, tam gelmek.	Tabi kılmak.
tapılmağ (DS) tapılmak (TS)	Bulunmak.	Bulunmak.
tapıştırmak (DS) tapışdurmak (TS)	1. Araştırmak. 2. [→tapşırmak (IV) -2]	→ tapşırmak (1.) → tapşırmak (2.)
tav tav sav sav olmak	Bir olay, bir iş sona ermek.	

Tablo 2' nin devamıdır.

(DS) tav tavlınıp sav savlanmak (TS)	Bitmek, tükenmek, kalmamak.	İş işten geçmek.
teptirmek (DS) deptürmek (TS)	(I) Birinin eline vurarak elindekini düşürmek. (II) Bir işi bilerek yaptırmak.	Çiğnetmek, tepeletmek, pâyimâl ettirmek.
tergemek (DS) dergemek (TS)	Vaz geçmek, istememek.	Toplamak, bir araya getirmek.
tınmamag (DS) tınmamak (TS)	[→tınlamamak]	→ dınmamak.
tölemek (DS) dölemek (TS)	[→töremek -2]	Hayvan yavrulamak.
uç virmek (DS) uç vermek (TS)	1. Herhangi bir şeyin ucu belirlemek. 2. Saklı kalmış bir suçun ipucu ortaya çıkmak.	Kabarmak.
uluğlamak (DS) ululamak (TS)	Saygı göstermek.	1. Saygı göstermek, tazim, tevkir etmek. 2. Üstün kılmak, tafdil etmek. 3. Taltif etmek, aziz kılmak.
unarmak (DS) uñarmak (TS)	Onarmak, düzeltmek.	→ oñarmak (1.) → oñarmak (2.)
undurmak (DS) uñdurmak (TS)	Zıpllatmak.	→ oñdurmak.
unmak (DS) uñmak (TS)	1. Onmak, iyileşmek. 2. Mutlu olmak.	→ oñmak.
usangınlık gelmek (DS) usan gelmek (TS)	Bıkkınlık, bezginlik gelmek.	Usanç, bıkkınlık gelmek.
uzun itmek (DS) uzun kılmak (TS)	Uzatmak, sürdürmek, uzlaşmayı geciktirmek, çok olmak, aşırı gitmek.	Uzatmak.
yakınlık etmek (DS) yakınlık kılmak (TS)	[→yakın gitmek]	Cinsî münasebette bulunmak.
yansılama (DS) yañsılama (TS)	Sözü yineleyerek alay etmek. Benzetmeye çalışmak, öykünmek.	1. Taklit etmek. 2. Muhalefet etmek.
yaşamak (DS) yañşamak (TS)	1. [→yansalamak] 2. Üstelemek, yinelemek.	Saçma sapan söz

Tablo 2' nin devamıdır.

		söylemek, gevezelik etmek.
yanşanmak (DS) yañşanmak (TS)	1. [→yanşamak, yañşamak -1] 2. [→yansılamaḥ, yansılamaḥ]	→yañşamak.
yarlıgamak (DS) yarlıgamak (TS)	Bağışlamak, korumak.	Affetmek, mağfaret etmek, suç bağışlamak.
yāşanmak (DS) yaşanmak (TS)	1. [→yanşamak, yañşamak -1] 2. [→yanşamak, yañşamak -2] Konuşmak.	→yaşınmak.
yayḥanmaḥ (DS) yayḥanmak (TS)	Salına salına yürümek.	→yaykanmak.
yelip yüpürmek (DS) yelip yopurmak (TS)	[→yelmek (I) -1]	→yelmek yopurmak.
yençmek (DS) yencmek (TS)	(I) Sarsmak, silkelemek, tartaklamak. (II) Ezmek.	→yancımak.
yığışdırmaḥ (DS) yığıştırmak (TS)	Toplamak.	Toplamak, biriktirmek, türetmek.
yolazmak (DS) yol azmak (TS)	Yolunu şaşırarak, kötü yola gitmek.	Yolunu şaşırarak, doğru yoldan sapmak, yanlış yola gitmek.
yurt dutmak (DS) yurt tutmak (TS)	Bir yere yerleşip kalmak.	Mesken edinmek, tavattun etmek.
yuyunmaḥ (DS) yuyunmak (TS)	[→yunmak]	→ yuvunmak (II).
yüğürmek (DS) yüğürmek (TS)	(I) Çiftleşmek, çiftleşme isteği göstermek (hayvan için). (II) 1. Sallamak. (II) 2. [→yüğürtmek]	Koşmak, hızlı gitmek.
yüreğini goparmak (DS) yürek koparmak (TS)	1. Korkutmak. 2. Çok üzme.	Öldürecek gibi heyecanlandırmak.
yüzetmek (DS) yüz eylemek (TS)	(I) Yüzleştirmek. (II) 1. Ismarlamak. (II) 2. Göndermek, aktarmak. (III) Kavun, karpuz toplarken irisini ayırmak. (IV) Aynı düzeye getirmek.	Havale etmek.
yüzündüşmek (DS) yüzün düşmek (TS)	Değerinden düşmek, önemini yitirmek.	Yüz üstü, yüzükoyun düşmek.
yüz vurmak (DS) yüz urmak (TS)	Başvurmak, bir şey istemek.	1. Baş vurmak, müracaat etmek.

Tablo 2' nin devamıdır.

		2. Yüz sürmek, secdeye kapanmak, yere kapanmak.
		3. Yüz tutmak, teveccüh etmek, gitmek.
		4. Yönelmek, rağbet etmek.
		5. Aksetmek.
zāřincimek (DS) zarıncımak (TS)	Sıkıntı ve yokluktan acınacak duruma düşmek.	
		Zarı zarı ağlayıp inlemek, feryad ü figan etmek, ağlayıp sızlamak, yana yakıla ağlamak.

2.1. Derleme Sözlüğü'ndeki Fonetik Durumların Tarama Sözlüğü'ne Yansıma Biçimleri:

Derleme Sözlüğü'ndeki fonetik durumların Tarama Sözlüğü'ne yansıma biçimine baktığımızda kelimelerin ağızlarda aldığı fonetik biçimlerin Tarama Sözlüğü'ne yansımadağını görüyoruz. Aydınlar, yöresel dili kullanmadıkları için Derleme Sözlüğü'nde yer alan çeşitli telaffuzlar Tarama Sözlüğü'nde standart dildeki biçimiyle yer almışlardır. Bunu aşağıda verdiğimiz örneklerde görmek mümkündür. Bunları gösterirken “>” işaretini kullanma amacımız, aslî şekil bu şekilden gelir demek değildir. Bu şeklin sol tarafında kelimenin Derleme Sözlüğü'ndeki biçimi, sağ tarafında ise Tarama Sözlüğü'nde yer alan biçimi yer almaktadır. Derleme Sözlüğü'nde bu şekilde iken Tarama Sözlüğü'nde şu şekliyle yer almaktadır anlamına gelmektedir.

#ā# > #a#: yāşanmak > yaşanmak / zāřincimek > zarıncımak; #a# > #ı#: ağlamsamak > ağlamasımak; #c# > #ç#: acıklamak > açıklamak; #ç# > #c#: yençmek > yencmek; #d > #t: yurt dutmak > yurt tutmak; #d# > #t#: bodlamak > botlamak; #é# > #a#: artléşmek > artlaşmak; #é# > #e#: boyun vérmek > boyun vermek; çéynemek > çeynemek / çézilmek > çezilmek / sélmek > selmek; #e# > #i#: başı çığzenmek > başı çeğzinmek / fisildemek > fisildimek; #e > #i: kesim etmek > kesim itmek / pers etmek > pers itmek; #g# > #ğ#: segürmek > seğirmek; #g > #k: şaha galkmak > şah kalkmak / yüreğini goparmak > yürek koparmak; #g# > #k#: tınmamag > tınmamak; #ğ# > #g#: süğülemek > sügülemek / yarlığamak > yarlıgamak; ğ# > #k#: acığ etmek > acık etmek / atlanmağ > atlanmak / kırçıldamağ > kırçıldamak / oħlamağ > oklamak / saldırmağ > saldurmak / tapılmağ > tapılmak; #h > #ħ: bir hoş olmak > bir ħoş olmak / hışlamak > ħışlamak / horata etmek > ħorata etmek / horlamak > ħorlamak / horsunmak > ħorsunmak / hortlamak > ħortlamak / hovlamak > ħovlamak / hamlamaħ > ħamlamak; #h# > #ħ#: çahşamak > çahşamak / ıharmak > ıħarmak / ıhmak > ıħmak / kahşatmak > kaħşatmak / kahalamak > kaħalamak; #h# > #ħ#: şaha galkmak > şah kalkmak; #h# > #k#: ahtarmak > aktarmak / başka çıhmak > başka çıkmak; h# > #k#: kuşkuşlamah > kuş kuşlamak; ħ# > #ğ#: acıħ almak > acığını almak; #ħ# > #h#: oħşatmak > oħşatmak; ħ# > #k#: başarmaħ > başarmak / darsıħmaħ > darsıkmak / hamlamaħ > ħamlamak / ırgandurmaħ > ırgandırmak / koħutmaħ > koħutmak / molamaħ > molamak / otarmaħ > otarmak / oyanmaħ > oyanmak / sığınmaħ > sığınmak / yayħanmaħ > yayħanmak / yığışdırmaħ > yığıştırmak / yuyunmaħ > yuyunmak; #ħ# > #k#: darsıħmaħ > darsıkmak / oħlamağ > oklamak / soyħalamak > soykalamak; #ı# > #u#: andırmak > añdırmak / anıklamak > anuklamak / atlandırmak > atlandırmak / çapdırmak > çapdırmak / çaşıtlamak > çaşıtlamak / karañımak > karañumak / kaygırmak > kaygırmak / ödünü sıdırmak > ödünü sıdırmak / saldırmağ > saldurmak / tapıştırmak > tapışdırmak; #ı# > #u#: putısınmak > putu sınmak; #i > #e: ayıp itmek > ‘ayb etmek; #i# > #e#: başı çığzenmek > başı çeğzinmek / dirip dişirmek > derip devşirmek / uç virmek > uç vermek; #i# > #ı#: ayıtmak > ayıtmak / zāřincimek > zarıncımak; #i# > #ü#: bitirmek > bitürmek / dedirgin olmak > dedürğün olmak / demirlemek > demürlemek / deşirmek > deşürmek / dindirmek > dindürmek / diyşirmek > diyşürmek / emiştırmek >

emiştirmek / esip savurmak > esüp savurmak / indirmek > indürmek / itirmek > itürmek / teptirmek > deptürmek; #k# > #g#: selkimek > selgimek; k# > ħ#: añlamak > añlamaħ; #k# > #ħ#: korkmak > korħmak; #n# > #l#: neynemek > neylemek; n# > ñ#: ban vermek > bañ vermek; #n# > # ñ#: andırmak > añdurmak / anranmak > añranmak / benlemek > beñlemek / çenlemek > çeñlemek / dinlemek > diñlemek / dinmek > diñmek / genelmek > geñlemek / genmek > geñmek / gönül koymak > göñül koymak / gönüllenenmek > göñüllenenmek / inilemek > iñilemek / kanırmak > kañırmak / kanrılmak > kañrılmak / konaklanmak > koñaklanmak / ondurmak > oñdurmak / onmak > oñmak / onulmak > oñulmak / onultmak > oñultmak / sinilemek > siñilemek / sinirlemek > siñirlemek / sinirmek > siñirmek / sinmek > siñmek / sonlamak > soñlamak / tana kalmak > taña kalmak / tanlamak > tañlamak / tanlanmak > tañlanmak / unarmak > uñarmak / undurmak > uñdurmak / unmak > uñmak / yansılamağ > yañsılamağ / yañşamak > yañşamağ / yañşanmak > yañşanağ; #n# > ñ#: sanvurmak > sañ urmak; #ñ# > #n#: oñuşmak > onuşmak; #o# > #u#: combalak kalmak > cunbalak atmak; #p > #b: pişirmek > bişirmek; #t > #d: ayak tutmak > ayak dutmak / tükenlemek > dükenlemek / sakır sakır titremek > sakır sakır ditremek / tapıştırmak > tapışdurmak / teptirmek > deptürmek / tergemek > dergemek / tölemek > dölemek; #t# > #d#: yığışdırmağ > yığıştırmak; #u# > #ı#: ımur yamur etmek > ımır yamur söylemek / ırgandırmak > ırgandırmak; #u# > #ü#: eñuyañu olmak > eñü yañu olmak; #ü# > #i#: çevürmek > çevirmek / segürmek > seğirmek / yüğürmek > yüğirmek; #ü# > #o#: yelip yüpürmek > yelip yopurmak; vurmak > urmak: bağda vurmak > bağda urmak / baş vurmak > baş urmak / boynunu vurmak > boynunu urmak / el vurmak > el urmak / sanvurmak > sañ urmak / yüz vurmak > yüz urmak

Yutulma: ergürmek > erürmek; Metatez: kavramak > karvamak / kavranmak > karvanmak / kavraşmak > karvaşmak; ünlü türemesi (a): ağlamsamak > ağlamasımak; Ünlü düşmesi: ayıp itmek > ‘ayb etmek; Ünsüz Yumuşaması: ayıp itmek > ‘ayb etmek; Erime (ğ): uluğlamak > ululamak; Erime (r): börtülemek > börtürmek / domurmak > dormurmak / söyündülemek > söyündürmek; Erime (v): dirip dişirmek > derip devşirmek.

BÖLÜM 3: DERLEME VE TARAMA SÖZLÜKLERİNDE GÖNDERME YAPILAN MADDELER

Derleme Sözlüğü ve Tarama Sözlüğü'nde birkaç şekliyle olan sözcüklerin bir şekli esas madde yapılmış, diğer maddeler bu esas maddeye Derleme Sözlüğü'nde “[→]” şekilde; Tarama Sözlüğü'nde ise “→” şekliyle gönderme yapılmıştır. Biz de karşılaştırma yaparken sözlüklerdeki gibi aldık ve bulduklarını maddeye sözlüklerdeki şekliyle gönderme yaptık. Sözlüklerde bu ok ile gösterilen esas madde başına rahatlıkla bakılabilir. Ancak bize sadece gönderme yapılacak madde lazım olduğu için ve gönderme yapılan maddenin anlamını tablolarda vermediğimiz için ok ile gönderme yapılan esas maddeleri “Göndermeler Listesi” adı altında vermeyi uygun gördük.

Tablo 3. Göndermeler listesi

GÖNDERMELER LİSTESİ	
DERLEME SÖZLÜĞÜ	ANLAMI
abalamak (I)-4	Sendelemek.
abarmak (II) -2	Alıp götürmek.
acıḥlandırmaḥ	Kızdırmak, öfkelendirmek, sinirlendirmek.
acıḥlanmaḥ	Kızmak, çıkışmak, öfkelenmek.
aḡbalanmak	Bir şeyin üzerine abanmak, yüklenmek.
aḡmak (I)-1	Aşağı inmek, yük veya terazide denge bozularak bir yanı ağır gelmek.
aḡnamak (I)-1	Hayvanlar toprakta yatıp yuvarlanmak.
aḡnamak (I)-4	Duvar, direk veya yük eğilmek, bel vermek, yana meyletmek.
aḥdarmaḥ-2	Karıştırmak, altüst etmek, çevirmek.
aḥdarmaḥ-3	Dolu olan bir şeyi boşaltmak.
aḥdarmaḥ-4	Baştan sonuna kadar okuyup bitirmek, hatmetmek.
aḥdarmaḥ-5	Aramak, araştırmak, soruşturmak.
aḥdarmaḥ-6	Arayıp bulmak.
aḥdarmaḥ-8	Tarlayı ilk defa sürmek.
aḥdarmaḥ-9	Tarlayı ikinci veya üçüncü defa sürmek.
alarmak (I) -1	Kızarmak.
alkış etmek	Dua etmek, iyi dileklerde bulunmak.
apış kurmak	Bağdaş kurmak.
aralamak (V)	Bir şeyden uzaklaşmak.
arbilmeḥ -1	Birinin üstüne abanmak.

Tablo 3'ün devamıdır.

ardmak -1	Yükletmek.
arıklamak (II)-1	Zayıflamak.
arılacak - 1	Temizlemek.
arımak (I)-1	Yorulmak.
asartmak (I)-1	Beslemek, büyütme, yetiştirmek, korumak.
asartmak (I)-2	Budamak, bakmak.
ayağa çıkmak	Orospu olmak.
ayın beyin olmak (II)	Şaşırma, şaşkına dönme, tuhaflaşma.
ayıklamak - 1	Ayıklamak, seçme, temizlemek.
ayılmak (I) - 1	Söyleme, anlatma, nakletme, konuşma.
azdırmak - 4	Başboş bırakma, baştan savma, şaşırtıp ortada bırakma.
azdırmak - 5	Yolu şaşırma, şaşırtma.
azınsamak	Az görmek.
bağdalanma	Çelme takma.
balıklamak (I)	Yüzme.
balkımak (I) - 1	Parlamak, parıldama, göz alıcı güzel olmak.
balkımak (I) - 2	Şimşek çakma.
başı fırlanma	Başı dönme.
başşak düzme	Ekin başak vermeye başlama.
bay olmak	Zenginleşme, zengin olmak.
bayınma (I) - 1	Bayılma.
bedeleşme	Tartışma.
beketme (I)	Kapatma, tıkama, örtme.
bekişme - 1	Pekişme, sertleşme, katılma, sıkışma.
bekiştirme	Sağlamlaştırma, pekiştirme, sıkıştırma, sertleştirme, katılaştırma.
bekitme (IV)	Vurma.
belemek (II) - 1	Bulamak, bulaştırma.
belermek (III)	Belirme, meydana çıkma.
belişme, bélişme	Bölüşme, paylaşma.
bellileme (I)	Belleme, öğrenme.
ben düşme (I)	Meyve, en çok üzüm olgunlaşmaya başlama.
benbenlik taslama	Kendini beğenme, gururlanma.
berkime (II)	İyileşme, sağlama.
berkiştirme (II)	Bastırma (kelimelere).
berkitme (I) - 2	Sıkıca bağlama, bağlanacak şeylerde bağcığı sıkma.
bertilme (I) - 1	İncinme, burkulma.
bızlamak (I)	Doğurma (İnek hakkında).
billeme	Bir araya getirme, toplama.
bodlama	Doğurma (manda, deve).
boğsamak	İnek, boğa isteme.
bolartma	Genişletme.
boyun olma	Kefil olmak.
bozulama - 1	Deve acı acı bağırma.
böğeme - 1	Suyun önüne bent yapıp toplanmasını sağlama, göl haline

Tablo 3'ün devamıdır.

	getirmek.
böğenmek (I) – 2	Su, önü tutulduğu için toplanmak, birikmek.
börtlemek (I)	Az haşlamak.
bulaşmak (I) – 1	Başlamak.
bulaşmak (III)	Çatmak, sataşmak.
burutmak (I) – 1	Darılmak, küsmek, somurtmak.
buyumak	Donmak, üşümek.
büngüldemek – 1	Su topraktan kaynamak.
cağşamak (II)	Gevşemek, birbirinden ayrılmak, eskimek.
cırmalamak	Tırmalamak.
cibicik çalmak	Alkışlamak, el çırpmaq.
cimciklemek	Çimdiklemek.
çavmak (II)	Amaçtan şaşmak, yol değiştirmek.
çavmak (III) – 1	Koku yayılmak.
çemkirmek (I)	Karşı gelmek, sert cevap vermek.
çemremek - 1	Kolunu veya paçalarını sıvamak, eteğini toplamak.
çevrilmek	Dönmek.
çezenmek	Oyalanmak, tembellik etmek.
çığırmağ	Çığlık koparmak.
çımkımak	Sıvılar bir kaptan öbür kaba boşaltılırken sıçramak.
çımkışmak (I)-1	Uyuşmak ürpermek.
çımkışmak (I)-2	Vücudun bir yeri ağrımaq, sızlamak.
çirtmak (I)-3	Kan almak için ustura ile vücudu kesmek.
çitlemek	Çekirdeğin kabuğunu iki diş arasında ayırarak yemek.
çokmak (I)	Köpek havlamak.
çokuşmak (I)	Toplanmak, birikmek, üşüşmek, kalabalık etmek.
çommak (II)	Çömelmek.
dadırmak (I) -1	Tattırmak, yedirmek.
dah etmek (II)	Dürtmek, saplamak.
dalab etmek (I) -1	İstemek.
dalab olmak (I)	Dişi hayvan çiftleşmek istemek, erkek istemek.
dalabımak (III)	Bir yere tutunarak sallanmak, iki tarafı sabit ağaç veya tahtanın ortası sallanmak, esnemek, asılmak.
dalamah -1	Azarlamak, çatmak.
dalcıkmak (I) -1	Hafif baygınlık geçirmek, bayılmak.
daldalanmak (I) -1	Gölgeyi yere ya da bir adamın himayesine sığınmak.
dammağ-1	Damlamak.
dammak (IV)	Akla gelmek, önceden hissetmek, sezmek, ummak.
danışmah, danışmağ	Konuşmak, söylemek.
danışmak -1	Sormak, fikir almak.
danlamak, dañlamak (I) -1	Şaşmak.
danlamak, dañlamak (I) -2	Ayıplamak, kınamak.
daralmak -3	Sıkışmak.
darlanmak	Canı sıkılmak, bunalmak, rahatsız olmak, sıkıntılı vakit geçirmek, hiddetlenmek.
dartılmak (I)	Kendini ağır satmak, büyükmek, böbürlenmek.

Tablo 3'ün devamıdır.

dartılmak (II)	Asılmak, abanmak.
dartılmak (III)	Tartılmak.
debreşmek -1	Nüksetmek, tepreşmek, tekrarlamak.
değnemek (II)	[→derlemek (II)]
dehlemek (I) -1	Gözetlemek, gözlemek, dikkatle bakmak, takip etmek.
dek düşmek (I)	Uygun gelmek, rasgelmek.
denk gelmek	Rastgelmek, rastlamak.
depertmek -1	Hareket ettirmek, kıvıldatmak.
depreşmek	Azmaq, tepmek, deşilmek (yara vb. için).
derlemek (II)	Toplamak.
dırlaşmak	Kavga etmek, ağız kavgası yapmak.
diglenmek	Dinlenmek.
dikelivermek -1	Karşı koymak.
dikilmek (I)	Karşı gelmek, kafa tutmak, dayatmak, dikleşmek.
dikilme durmak	Vücudun belirli bir yerine sancı girmek, saplanmak.
dinelmek, diñelmek (I) -1	Ayakta durmak, ayağa kalkmak, dik durmak.
direşmek (I) -2	Karşılıklı ayak diremek.
direşmek (I) -3	Karşı gelmek.
dişemek (I) -2	Yedi yaşındaki çocukların süt dişleri dökülüp esas dişleri çıkmak.
dişemek (II) -1	Dişegi denilen ucu tırtıllı çekiçle değirmen taşı ya da herhangi bir şey üzerinde diş yapmak.
domurmak (I) -1	Ağaçlar tomurcuklanmak.
domurmak (I) -2	Kabarmak.
dönütmek	Uyum sağlamak, yakıştırmak.
dövmek (I) -2	Çalmak, vurmak.
dulunmak (I) -1	Ay ve güneş batmak.
düğlemek	Bağlamak, düğümlemek.
dürüme (I)	Doğmak, olmak, türemek, büyümeye başlamak.
düşleşmek -1	Dadanmak, alışmak.
düzen dutmak (IV)	Bir sanatla ilgili aygıtları tamamlayarak bir yere kurup işlemeye başlamak.
efilemek (I)	Korku ya da sevinç etkisiyle yürek çarpmak.
el tutmak (II) -1	Daralan bir kimseye yardım etmek.
emişmek (III) -2	İki ayrı çocuk aynı kadını emmek, süt kardeş olmak.
engi bengi olmak	Şaşmak, şaşa kalmak.
epirmek (II)	Genizden konuşmak.
ergörmek (I)	Ulaştırmak.
esirimek	Kavga etmek.
evmek	Acele etmek, acele ettirmek.
evselemek -1	Tahılın içindeki yabancı cisimleri evsecek denilen kap içinde savurarak temizlemek.
evsilemek	Tahılın içindeki yabancı cisimleri, çöpleri elle ayıklamak, üzerinden üzerinden almak.
farımak (I) -2	Yıpranmak, eskimek.
gevmek (I)	Ağızda katı bir şey çiğnemek, geniş getirmek.
gıclamak	Saldırmak.

Tablo 3'ün devamıdır.

gicişmek -1	Kaşınmak.
gocunmak -5	Şüphelenmek.
göçürtmek	Çöktürmek.
göğnemek -1	Olmak, olgunlaşmak.
göğnümek (II)	Yanacak derecede ısınmak, hafif sararmak.
gönen etmek	Tarlayı sulamak.
gönenmek (I) -1	Mutlu ve rahat bir hayat yaşamak.
gönüllemek -1	Küsmek, darılmak, kırılmak.
görsedmek	Göstermek.
görükmek	Görünmek.
göynüklemek	Dertlenmek, içlenmek, ağlayacak hale gelmek.
göynükmek -2	Darılmak.
güğüldemek	Çocuk konuşmaya başlamak, konuşur gibi yapmak.
güneş çavmak	Güneş dağlara yayılmak, doğmak.
güre olmak (II)	At ve eşek çiftleşmek istemek.
haykırmak (I)	İleri götürmek.
haysanmak	Kıskanmak, çekememek.
hıştamak -1	Hiç bir şeye aldırmamak.
hıştamak -2	Ses çıkarmak, söylenmek.
homukmak (I) -1	Küsmek.
hovlamak -1	Saldırmak.
hoylamak	Kapalı yere birdenbire ya da kapıda duranları atlatarak hızla girmek, dalmak.
huylamak (II)	Alay etmek, ayıplamak.
ığralanmak	Sallanmak.
ıraksanmak	Uzak sanmak.
ıramak -1	Uzaklaşmak, uzamak, ara açılmak.
ırgalamak	Sarsmak, sallamak.
ışılmak (I)	Parlamak.
ışınlamak	Aydınlanmak.
içi geçmek	Bağırsakları bozulmak.
ilişmek (I)	Şaka etmek.
ilkilmek (I)	Su birikmek, toplanmak.
ilkmek (I)	Biriktirmek, toplamak.
indirme inmek	Ağır yük çekmekten hayvanların ayağı şişmek.
irdelemek (I) -3	Çekememek.
irdelemek (I) -8	Hırpalamak, zedelemek.
irelmek -1	Gelişmek, büyüme.
irelmek -2	Şişmanlamak.
ivmek -1	Acele etmek.
iyiltmek	Düzeltilmek, onarmak.
kabarlamak	Birisine kafa tutmak, horozlanmak.
kakımak	Öfkelenmek, darılmak, kızmak.
kanırmak (I)	Bir araçla ya da zorlayarak bir şeyi yerinden ayırmak, kırmak, bükme.
karakmak (I) -1	Göz kararmak, net görememek.
karamak (I) -1	Birisinin arkasından kötü konuşmak, kötölemek.

Tablo 3'ün devamıdır.

kargamak	İlenmek.
karıkmak (I) -2	Ses kısılmak.
karıkmak (II) -2	Oyun bozuculuk, mızıkçılık etmek.
karılmak (I)	Hayvanlar çiftleşmek.
kaytarmak (II) -1	Geri çevirmek, döndürmek.
kesilmek	Süt, ayran bozulmak, ekşimek.
kığışdamak (II)	Yerli yersiz konuşmak.
kılınmak (I) -1	Bir işe istekle başlamak, bir şey yapmak isteği göstermek.
kımraşmak	Kımıldamak, kıpırdamak.
kıncıklamak (I)	Gıdıklamak.
kırıtmak (I) -1	Başını dikerek gösteriş yapmak, kasılmak.
kırıtmak (I) -3	Cilvelenmek, kendini beğendirme çabasında olmak.
kıvanmak (I) -1	Sevinmek.
kıvırmak	Aşırarak, çalmak.
kızınmak (II) -1	Kıskanmak.
kızınmak (II) -2	Esirgemek, vermemek, göstermemek.
kişelemek -1	Kümes hayvanlarını kovalamak.
koçmak -1	Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak.
koğlamak	Arkadan çekiştirmek, dedikodu etmek.
kopturmak -1	Atı dörtünale koşturmak.
kovalamak	Söz getirip götürmek.
kovulmak	İnek çiftleşmek istemek, boğaya gelmek.
köslemek (I)	At, eşek vb. hayvanlar çiftleşme istemek.
kunnamak	Hayvanlar doğurmak.
kurdalamak	Karıştırmak, dokunmak, yoklamak.
kurdanmak -3	Oyulanmak, uğraşmak, az çalışmak.
kuylamak	Bir şeyi gömerek saklamak.
mavıklamak (II) -1	Çiftleşmek isteyen kedi bağırarak, miyavlamak.
meysimiye almak	Eğlenmek, alay etmek.
ocumak -1	Bir şeyden korkmak, ürkmek, çekinmek.
ocumak -2	Yılmak.
ocumak -3	Bir şeyden soğumak.
oñarmak (II)	Bozulmuş bir şeyi düzeltmek, işe yarar duruma getirmek.
ondurmak (I)	Hastalığını iyileştirmek, geçirmek.
oñuşmag	Yara kapanmak.
otlamak (I)	Başkalarının sırtından geçinmek.
oyulkanmak	Kaybolup gitmek, sıvışmak.
ödünü almak	Korkutmak.
ödü sıtmak	Çok korkmak, ödü patlamak.
öğürleşmek (I)	Birbirine alışmak, dost olmak, birbirinden ayrılmayacak derecede sevişip anlaşmak.
öğürsemek	Dişi hayvan çiftleşmek istemek.
ökslemek	Göreceği gelmek, özlemek, istemek.
ökünmek -1	Birinin yaptıklarını, söylediklerini yineleyerek alay etmek.
örklemek	Hayvanı otlaması için uzunca bir iple çayıra bağlamak.
peketmek	Kapatmak, örtmek.

Tablo 3'ün devamıdır.

pekiştirmek -1	Sıkıştırarak sağlamlaştırmak, düzeltmek, onarmak.
pürtelmek -1	Filizlenmek, yeşermek.
saartmek	Koşmak, yetişmek.
sağalmak (I) -1	Hastalık ya da yara iyileşmek.
sağlanmak	Ağaçta yemiş kalmamak.
sağlatmak -1	Makara ya da yumaktaki iplik ve iplerin bir ucundan tutarak bunların bir bölümünü ya da hepsini boşaltmak, çözmek.
sağnamak	Yumak, makara vb. çözülmek, boşanmak.
sakırdamak	Çok titremek.
samırdamak	Uyurken anlaşılmasız sözler söylemek, sayıklamak.
samırdamak -1	Uyku ya da hastalık nedeniyle söylenmek, sayıklamak.
sapramak	Abuk sabuk, saçma konuşmak.
savılmak	Su, başka yere akıtılmak.
savlanmak	Meyveler bitmek, tükenmek.
savmak (II) -1	Meyvenin zamanı geçmek.
saysınmak	Tanımak, saymak.
segirtmek	Koşmak.
seknemek	Yağmur hafiflemek, dinmek.
seksenmek	İrkilmek.
semremek	Büyüme, beslenme, gelişme.
seplemek (II)	Çanak çömlek çatlaklarını özel acunla doldurmak, onarmak.
sepmek	Geçmek, bulaşmak.
seyillemek -1	Tahılları taş vb. maddelerden ayırmak için bol su içinde sallayarak yıkamak ve süzmek.
seyirtmek	Koşmak.
seyitmek	[→seyirtmek]
sezeklemek	Anlamak istemek, gözetlemek.
sıdırmak -2	Kırmak (yumurta vb. için).
sımkırmak -2	İçin için, sessizce ağlamak.
sırpaşmak -1	Dayanmak, katlanmak.
sıvaşmak (I)	Bulaşmak, yapışmak.
sıvazlamak	El içi ile bir şeyi düzler gibi yapmak, okşamak, sevmek.
sıypmak	Kaymak.
siğilemek (I)	Madensel kaplar dokununca ses çıkarmak.
siğilemek -1	Madensel kaplar dokununca ses çıkarmak.
siğilemek -2	Canı yanan köpek inler gibi ses çıkarmak.
siltelemek	Silkelemek.
sivrelmek	Boyu uzamak, büyüme.
sokoldamak	Yara zonklamak.
sokranmak	Söylenmek, homurdanmak, gönülsüz iş görmek.
sormak	Emmek.
sorutmak (I)	Ayakta durmak, dikilmek.
söbeltmek	Yumurta biçimine sokmak, ovalleştirmek.
söleşmek	Konuşmak.
sövelmek (I) -1	Ayakta durmak, dikilmek.

Tablo 3'ün devamıdır.

sövünmek (I)	Sönmek.
sövünmek (II)	Sevinmek.
söykenmek (I) -1	Uzanmak, yatmak, yaslanmak.
sumsuklamak -1	Yumruklamak, yumrukla vurmak.
sümdüklenmek	Arsızlık, pisboğazlık etmek, bir yere istenmediği halde sokulmak.
şavurlamak (I)	Duyurmak.
tana gitmek -1	Şaşırarak, yabansılamak.
tapanlamak	Sürülmüş, ekilmiş tarlayı tapanla düzeltmek.
tapıklamak -3	Uyuklamak.
tapşırarak (IV) -2	Uyarmak.
tartınmak (I)	Başörtüsünü çene altından geçirip baş üstünde bağlamak.
tasarlamak (I)	Ağacın kabasını yontarak düzeltmek, biçim vermek.
taşırarak	Çok yol yürüyen at, koyun, sığır vb. hayvanların tırnakları taşa çarpmaktan bozulmak, acımak.
taylamak (IV)	Yük hayvanın sırtından yuvarlanmak.
telemek (I) -1	Dikkat etmek.
tekerlenmek	Yürürken ayağı takılıp dengesi bozulmak.
tekesemek	Dişi keçi çiftleşmek istemek.
telesemek -1	Hızlı hızlı solumak.
telesemek -2	Kaygıyla ivmek.
telesmek	İvmek.
telezemek -1	Yorgunluktan ya da sıcaktan bayılacak gibi olmak.
tepkili şaşmak	Şaşırarak.
tınlamamak	Aldırış etmemek, önemsememek, ilgilenmemek.
toftamak	Dinlenmek, rahatlamak, serinlemek.
tokutmak (II)	Ceviz, pestil eriği vb. meyveleri sırkla vurup düşürmek.
tomsumak	Somurtmak, surat asmak, küsmek.
tökeçemek	Ayağı engele takılıp sendelemek, düşer gibi olmak.
töremek -2	Çoğalmak.
tüğlemek (I) -1	Sıçramak.
tüymek (I) -1	Görünmeden gitmek, kaçmak.
tüymek (I) -2	Ansızın fırlayıp koşmak.
uğrenmek	Salına salına yürümek.
uğunmak (I)	Ağlaya ağlaya bayılmak, kendini yitirmek.
ulgulamak	İri, aralıklı dikmek.
ummağ olmak	Özenddiği bir şeyi elde edememekten hasta olmak.
ummak -1	Özenmek.
ummak -2	Özenilen şeyin elde edilememesinden dolayı, lohusada meme; erkek ve erkek çocukta, üreme organı şişmek.
ummak -3	İstemek, dilemek.
usmak (II)	Susmak.
uvatmak (I)	Ufaltmak.
uyarmak -2	Uykudan uyandırmak.
uyarmak -3	Sönmüş ateşi canlandırmak.
üğürlemek	Sallamak.

Tablo 3'ün devamıdır.

üğütlemek	Seçmek, iyisini ayırmak.
ürendelemek -2	Açığa çıkarmak için incelemek.
ürümek (III)	Sabaha karşı davar, otlamaya kalkmak.
ütmek (I)	Oyunda, kumarda kazanmak.
ütülenmek	Tüyler, kıllar hafifçe yanmak.
ütülmek (I)	Oyunda, kumarda yitirmek.
ütüzlemek	Gözetlemek, gizlice izlemek.
üymek (I)	Uyumak, yatmak.
yakınmak	Sürmek, koymak (kına için).
yakın gitmek	Cinsel ilişkide bulunmak.
yakmak (II)	Önemli olaylar, acılar, ayrılıklar, seviler üstüne türkü, ağıt yapmak, düzmek.
yalabımak -1	Işık yansımak, parlak bir nesne parlayıp sönmek; şimşek çakmak.
yan çalmak	Kaçınmak, işi gevşek tutmak, caymak.
yansalamak	Birinin sözünü yineleyerek alay etmek, yansılama.
yansılamaç, yansılama	Sözü yineleyerek alay etmek.
yaşamak, yaşıamak -1	Gevezelik etmek.
yaşamak, yaşıamak -2	Azarlamak, söylenmek, çekişmek.
yapıklanmak (II)	Dökülmüş, tarakta birikmiş saçlar, birbirine girmek, topaklanmak.
yasmak (I) -1	Eğmek, çökertmek, yatırmak, bozup dağıtmak.
yasmak (II)	Düzen kurmak, düzene koymak.
yayılmak (II)	Açık saçık, saygısızca oturmak, yatar gibi uzanmak.
yaynıkmak (II)	Yerinden, yuvasından uzaklaşmak, soğumak, tedirgin olmak.
yedmek -1	Bir kimseyi elinden tutup götürmek, bir hayvanı yedeğe alıp çekmek.
yeğnilmek (I)	Ağırlığı azalmak, hafiflemek.
yeğniltmek	Yükünü azaltmak, hafifletmek.
yekdirmek	Hafif topallamak.
yelbirdemek	Yele sallanmak.
yelikmek (I) -1	Şımarmak, yaramazlık yapmak.
yellemek (III) -1	İsteklendirmek, özendirmek.
yellemek (III) -2	Kışkırtmak.
yellenmek (I) -1	Gaz çıkarmak (bağırsak için).
yelmek (I) -1	Bir işin, bir şeyin, birinin peşinde koşmak, koşturmak.
yenlemek	Hayvan, doğuracağına yakın memesi, üreme organı büyüme.
yermek (I)	Birinin ardından kötülüğünü söylemek, bir şeyi beğenmemek.
yetmek (I)	Olgunlaşmak.
yitirmek (I)	Kaybetmek.
yiymek	Kokmak, çürümek.
yola vurmak	Uğurlamak.
yuğmak (II) -1	Damların üstünde loğ taşı gezdirerek, toprağını sıkıştırmak.
yukalmak	Sığlaşmak, incelmek, zayıflamak.

Tablo 3'ün devamıdır.

yumaḥ, yumak (I)	Yıkamak.
yunmak	Yıkanmak.
yüğürmek (I)	Çiftleşmek, çiftleşme isteği göstermek (hayvan için).
yüğürtmek	Koşmak.
yüreği gitmek	Bağırsakları bozulmak.
yürek sıçramak	Korkmak, ödü kopmak.
zarıncamak -2	Acıdan inlemek, ah vah ederek yaşamak.
TARAMA SÖZLÜĞÜ	ANLAMI
ağdırmak (1.)	Kaldırmak, yukarı çıkarmak, yükseltmek.
ağdırmak (2.)	Aştırmak, bindirmek.
ağlamsımak	Ağlar gibi yapmak, ağlar hale gelmek.
aḥsırmak	Aksırmak.
aktarılmak (1.)	Düşürülmek, başkası tarafından yıkılmak.
aktarılmak (2.)	Kendi kendine yıkılmak, devrilmek.
aktarılmak (3.)	Yüz çevirmek, başka tarafa dönmek.
aktarmak (1.)	Yere sermek, devirmek, altetmek, yenmek.
aktarmak (2.)	Altını üstüne getirmek.
aldırmak	Kaptırmak.
añdırmak	Hatırlatmak.
añramak	Homurtulu ses çıkarmak, haykırmak, kükremek.
arıklamak	Zayıflamak.
arkuru gelmek	Karşı koymak, karşısına çıkmak, önüne gerilmek.
asarmak	Muhafaza etmek, sakınmak, esirgemek, korumak.
avrılmak	Bir şeyin üzerine kapanır gibi eğilmek.
ayak almak	Aleyhte bulunarak kuvvet ve itibardan düşürmek, çelme takıp yere sermek.
ayırtlamak (1.)	Seçmek, ayırıp çıkarmak.
ayırtlamak (2.)	Fasletmek, halletmek, ayırdetmek.
ayırtlamak (3.)	Ayıklamak, temizlemek.
ayıtmak	Söylemek, demek, anlatmak.
azgışmak	Kızmak, kızışmak, azgınlaşmak.
azırgamak	Az görmek, ehemmiyet vermemek, azsınmak, istihfaf etmek.
balkımak	Parlamak, ışık saçmak, lemean etmek.
becidlemek (1.)	Sıkı, ciddî tutmak, sıkıştırmak.
becidlemek (2.)	Tâcil etmek.
bekişmek	Katılaşmak.
bekitmek	→pekitmek.
belemek	Kundaklamak.
belermek	(Göz) fazla açılıp kalmak.
berk eylemek	Kuvvetli bulundurmak, sağlamlaştırmak.
berkimek	Sağlamlaşmak, pekişmek, yerleşmek.
berkitmek	Sağlamlaştırmak, pekitmek, tahkim etmek.
bişürmek (1.)	Pişirmek.
bişürmek (2.)	Olgunlaştırmak.
bişürmek (3.)	Beslemek, geliştirmek.

Tablo 3'ün devamıdır.

bitimek (1.)	Nasibetmek, mukadder kılmak.
bitimek (2.)	Mukadder olmak, kısmet olmak.
boğasımak	İnek boğa istemek.
botlamak	Deve yavrulamak.
boyun vermek (1.)	İtâat ve inkıyat etmek, teslim olmak, boyun eğmek.
boyun vermek (2.)	Kefil göstermek
burtarmak (1.)	Yüzünü buruşturmak.
burtarmak (2.)	Buruşmak.
büdürmek	Sendelemek.
civildemek.	Fısıldamak.
çağlamak (1.)	Tahmin, takdir etmek, hesaplamak, tasarlamak.
çağlamak (2.)	Zamanını beklemek, bulmak.
çaptırmak (1.)	Yağmalatmak, yağma ettirmek.
çaptırmak (2.)	Koşturmak.
çavmak (I)	İleri fırlamak, istikametini değiştirmek, sapmak.
çavmak (II) (1.)	(Vücut) pişmek, isilik olmak, yanmak.
çavmak (II) (2.)	Sıcaklığı yayılmak.
çeñilemek	Köpek acı acı bağırmak.
çerermek	(Göz) açılıp parlamak.
çımkırmak (1.)	Püskürtmek.
çımkırmak (2.)	Su gibi fişkirtarak pislemek, terslemek.
çımkırmak (3.)	Kötü ve sert söylemek, azarlamak.
çımkışmak	Ürpermek.
çiğzinmek	Dönmek, dolaşmak.
dalamak	Isırmak, yaralamak, sokmak.
dalaşmak	Döğüşmek, çarpışmak.
dallamak	El ile yukarı kaldırmak.
dammak	Damlamak, damla damla akmak.
damzırmak	Damlatmak.
daña kalmak (II)	Şaşa kalmak, dona kalmak.
dañlamak (1.)	Taaccüp etmek, şaşmak, garip bulmak.
dañlamak (2.)	Şaşırtmak.
dañlanmak	Şaşılmak.
darsıkmak	Daralmak, sıkılmak, sıkışmak, bunalmak.
dartılmak	Çekilmek, sıyrılmak.
dartınmak	Çekinmek, ihtiraz etmek, esirgemek.
dartmak (I)	Çekmek.
dartmak (II)	Esirgemek, menetmek, alıkoymak.
dartmak (III)	Saklamak.
değşürmek (II)	Değiştirmek, değışmek.
dek durmak	Uslu, sessiz, sakin durmak, susmak.
depsermek	(Dudak, dil, yara, meyva hakkında) kuruyup buruşmak.
dergemek	Toplamak, bir araya getirmek.
dergeşmek	Toplanmak, bir araya gelmek.
derilmek	Toplanmak, tecemmu etmek.
dermek	Toplamak, biriktirmek.

Tablo 3'ün devamıdır.

derneşmek	Toplanmak, yığılmak.
derşürmek	Toplamak, derlemek, bir araya getirmek.
dınmak	Ses çıkarmak, söz söylemek.
dınmamak	Ses çıkarmamak, söylememek.
ditsinmek	Tiksinmek.
dokumak (1.)	Vurmak, birbirine geçirmek.
dokumak (2.)	Çakmak, kakmak.
dokuşmak	Çarpışmak, musademe etmek.
dokutmak	Çaktırmak.
dolunmak	Bedir haline gelmek.
domalmak	Yusyumu kabarmak, tümsek haline gelmek.
dulunmak (1.)	Kaybolmak, görünmez hale gelmek.
dulunmak (2.)	Batmak, gurubetmek.
duncukmak	Havasızlıktan bunalmak.
durgurmak (1.)	Durdurmak.
durgurmak (2.)	Kaldırmak, ayakta tutmak.
durgurmak (3.)	Vücuda getirmek, ortaya çıkarmak, göstermek.
durmak (1.)	Kıyam etmek, ayağa kalkmak.
durmak (2.)	Vaz geçmek, geri durmak.
durmak (3.)	Kurulmak, yapılmak.
durmak (4.)	Karşı durmak, karşı koymak.
durmak (5.)	Bağlanmak, kendini vermek, mülâzemet etmek.
durmak (6.)	Kopmak, meydana gelmek.
durmak (7.)	Yaşamak, çok yaşamak.
durmak (8.)	Erişmek, yerleşmek.
durulmak	Durulaşmak, duru hale gelmek.
dutmak (1.)	Sabit kılmak.
dutmak (2.)	Farzetmek.
dutmak (3.)	Yapmak, amel etmek.
dutmak (4.)	Saklamak, muhafaza etmek, gizlemek.
dutmak (5.)	İstilâ etmek, zaptetmek, kaplamak.
dutmak (6.)	Bir hayvan çiftleştiği erkekten yavruya yüklü kalmak.
dutmak (7.)	Kapamak, seddetmek.
dutmak (8.)	Elde etmek, iltizam etmek, ihtiyar etmek.
dutmak (9.)	Alıkoymak, gitmeğe bırakmamak; mâni olmak.
dutmak (10.)	Kullanmak.
dutmak (11.)	Saymak, addetmek, kabul etmek.
dutmak (12.)	Karşısına koymak.
dutulmak (1.)	Mahkûm olmak, zan altına düşmek.
dutulmak (2.)	Durdurulmak, zaptedilmek.
dutulmak (3.)	Donuklaşmak, kararmak, sıkılmak.
dutulmak (4.)	Sesi çıkmaz olmak.
dutulmak (5.)	Kullanılmak.
dutulmak (6.)	Bırakılmak, alıkonulmak, bulundurulmak.
dutulmak (7.)	Kapanmak, kapatılmak, tıkanmak.
dutunmak (1.)	Edinmek, ittihaz etmek, telâkki etmek.

Tablo 3'ün devamıdır.

dutunmak (2.)	Tutulmak.
düğmek (II)	Yükselmek, fırlayıp yukarı çıkmak, yukarı doğru fırlamak.
düremek	Türemek, peyda olmak, zuhura gelmek.
düretmek	Peyda etmek, icat etmek, türetmek.
dürüşmek (1.)	Çalışmak, ıkdam etmek, sebat etmek, sa'yetmek.
dürüşmek (2.)	Karşı karşıya gelmek, muhasameye girişmek, çarpışmak, mücadele etmek.
düş olmak (1.)	Yönelmek.
düş olmak (2.)	Rast gelmek, isabet etmek, musadif olmak, karşılaşmak.
düş olmak (3.)	Nail olmak, mazhar olmak, erişmek.
düş olmak (4.)	Delâlet etmek, uygun gelmek.
dütüzdürmek	Koku vermek için bir şey yakıp tütürmek, tütsülemek.
düzünmek koşunmak	Güzelce süslenmek.
edinmek	Yapınmak.
enemek	Hayvanın hayalarını çıkarmak, iğdiş etmek.
erilmek	Erişilmek.
erişmek (1.)	Uğraşmak, sataşmak, münakaşa etmek.
erişmek (2.)	Şakalaşmak.
ertelemek	Sabahlamak, geceyi arkada bırakmak.
esirmek (1.)	Sarhoş olmak, aklını kaybetmek, delirmek, kendinden geçmek.
esirmek (2.)	Azgınlaşmak, sertleşmek, çok kızmak.
esritmek	Sarhoş etmek.
eşirgenmek	Alışmak, kendine eş tutmak, arkadaşlık etmek.
geñimek	Genişlemek.
giyürmek	Giydirmek.
göynülmek	Ham meyve olgunlaşmak.
göyünmek	Yanmak.
gücü kesilmek	Kuvveti kalmamak, yorgun düşmek.
gümürdenmek	Homurdanmak.
gün çalmak	Güneş çarpmak.
hoy kılmak	Bağırarak şiddetle hücum etmek.
ıımızganmak	Uyuklamak, azacık uyumak.
ıramak	Uzaklaşmak, ayrılmak, uzakta kalmak, uzamak.
ırgalamak (1.)	İki yana hafif hafif sallamak.
ırgalamak (2.)	Yerinden oynatmak, tedirgin etmek.
ırgalanmak	Sallanmak, kımıldanmak, hiramân olmak.
ırgandırmak	İrgalandırmak, sallamak, kımıldatmak.
ırlamak	Şarkı söylemek tağanni etmek.
ışılmak	İşildamak, parıldamak, lemean etmek.
iletmek	Götürmek, yerine ulaştırmak, eriştirmek.
ivetlemek	Acele etmek.
ivişmek	Acele etmekte yarışmak, hep birden acele etmek.
ivmek	Acele etmek, isticâl etmek.
kağşatmak	Bir şeyin parçalarını gevşetip dökülecek hale getirmek.
kalkımak	Sıçramak, hoplamak, kalkmak.
kan eylemek	Başkasının kanını dökmek, cinayet işlemek.

Tablo 3'ün devamıdır.

kañırmak	Ayırırçasına bükme.
kapu bağlamak	Kapıyı kapatmak.
karmak (II)	Su, önündeki set dolayısıyla birikip kabarmak.
kesime kesmek	Bir işi belli şekilde yapmak üzere iki taraf aralarında uyuşmak.
koçmak	Kucaklamak, sarılmak, bağına basmak.
koçulamak (1.)	Koklamak.
koçulamak (2.)	Koku sürmek.
komak (1.)	Bırakmak, terketmek, vazetmek.
komak (2.)	Müsaade etmek, izin vermek, serbest bırakmak, salıvermek.
komak (3.)	Alıkoymak.
komak (4.)	Tesir etmek.
kovlamak	Gammazlık etmek, gıybet etmek.
kovmak (1.)	Takibetmek, izlemek, kovalamak.
kovmak (2.)	Koşturmak.
kovuşmak	Koşmada yarışmak, yarış etmek, birbirini kovalamak.
kösültmek	Uzatmak, ayağını uzatmak.
kuşlamak	Kuş avlamak, kuş yakalamak.
kürdirmek	Dişi hayvan erkek istemek.
okramak (1.)	(At) mırıltı şeklinde kişnemek.
okramak (2.)	İçin için inlemek.
okumak (1.)	Çağırarak, davet etmek.
okumak (2.)	Söylemek, demek.
okumak (3.)	Anmak, yadetmek.
okumak (4.)	Okumak.
oñarmak (1.)	Islah etmek, yoluna koymak, rast getirmek, tamir etmek, düzeltmek.
oñarmak (2.)	Ondurmak, tedavi etmek, iyileştirmek.
oñdurmak	İyileştirmek, şifa vermek.
oñmak	İyileşmek, şifa, salâh bulmak, uygun olmak, uygun gelmek, iflâh olmak, feyz ve bereket bulmak, düzelmek.
otlamak (1.)	İlâçlamak, ilâç yapmak, tedavi etmek.
otlamak (2.)	Zehirlemek.
öçürmek	Söndürmek.
ödü sıdımak	Ödü kopmak, patlamak.
öğsemek	Özlemek, iştiyak duymak.
örkleme	Hayvanın ayağını ipe bağlamak.
pekiştirmek	Sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek, sıkılaştırmak.
pekitmek	Sağlamlaştırmak, tahkim etmek, sıkıca bağlamak, te'kid etmek.
saçu saçmak	Bazı düğün ve şenliklerde ortaya saçılması âdet olan maden para, inci, şeker, hububat gibi şeyleri saçmak.
saklamak	Muhafaza etmek, sakınmak, himaye etmek, korumak, esirgemek.
samraşmak	Sayıklar gibi anlaşılmaz sözler söylemek, homurdanmak.
sançmak	Saplamak.

Tablo 3'ün devamıdır.

savulmak (1.)	Savuşturulmak, geçiştirilmek, atlatılmak, bertaraf edilmek.
savulmak (2.)	Dağılmak, uzaklaşmak, bir tarafa çekilmek, yol vermek üzere çekilmek.
savulmak (3.)	Çağı, vakti geçmek.
senderemek	Sendelemek, sarsılmak.
seyeklemek	Kırığı, çıkığı ince tahtalarla sarmak.
siñilemek	İniltili ses çıkarmak.
sömürmek	Bir şey bırakmamak üzere yemek veya içmek, iştiha ile yemek.
söykenmek	Dayanmak, yaslanmak.
söyünmek	Sönmek, parlaklığı gitmek.
söze eslemek	Söz dinlemek, bir söze ehemmiyet vermek, nasihat dinlemek.
sucımak	Serkeşlik etmek, birdenbire sıçramak.
suvarmak	Sulamak, su vermek.
şenlenmek (1.)	Sevinmek, keyiflenmek, neşelenmek.
şenlenmek (2.)	Meskûn ve mamur hale gelmek.
şesmek	Çözmek.
talatlanmak	Yağmalanmak, yağma edilmek.
tapşırmaq (1.)	Teslim etmek, tevdi etmek, emanet etmek.
tapşırmaq (2.)	Yetiştirmek, ulaştırmak, isâl etmek.
taşırmaq	Ayak yalın olarak yürümekten yara bere içinde kalmak, aşınmak.
toylamak	Ziyafet vermek, yedirip içirmek, ağırlamak.
uğunmak	Bayılacak hale gelmek, bayılmak, akli başındangitmek.
utmak (1.)	Yenmek, oyunda kazanmak.
utmak (2.)	Yararlanmak.
utulmak	Yutulmak, oyunda yenilmek.
utuzmak	Yutulmak, oyunda kaybetmek.
uyanmak	Işık parlamak, yanmak.
uyarmak (1.)	Uyandırmak, irşadetmek, ikazetmek.
uyarmak (2.)	Işığı parlatmak, yakmak.
uyarmak (3.)	Harekete getirmek.
uyhuya varmak	Uyumaya başlamak, uykuya dalmak, uyumak.
uyumak	İçine damızlık karıştırılan yoğurt sütü ve pekmez gibi şeyler katılaşmak, koyulaşmak, kan pıhtılaşmak.
ündemek	Seslenmek, çağırmaq, davet etmek.
yalıkmak (I)	Dişi köpek ve kedi erkek istemek, erkek isteyen dişi erkeğin etrafında dolaşmak.
yancımak	Yasıltmak, yapıştırmak, çekip sıkıştırmak.
yankulanmak	Aksiseda çıkarmak, ses aksetmek.
yañşamak	Saçma sapan söz söylemek, gevezelik etmek.
yapılmak (II)	Karışmak, keçeleşmek.
yasılmak	Yayın kirişi gevşetilmek.
yaşınmak	Gizlenmek, örtünmek, saklanmak.
yaykanmak (1.)	Yıkanmak, yunmak.
yaykanmak (2.)	Çalkanmak, kılmıldamak.

Tablo 3'ün devamıdır.

yektirmek	Bir ayağını aksatarak yürümek, topallamak.
yelmek (1.)	Koşmak, şıtap etmek, acele yürümek, esmek.
yelmek (2.)	(Hayvan) tırıs gitmek, eşkin yürümek, hızlıca yürümek.
yelmek yopurmak	Telaşla koşmak, durmadan seğirtmek.
yepemek	Okşamak.
yıldırımak	Parıldamak, lemean etmek, ışıldamak, ziya saçmak.
yılıkmak	Eğilmek, kaymak, meyletmek, inhiraf etmek.
yirmek	Yırtmak, azacık yırtmak.
yitirmek	Kaybetmek, mahvetmek, zayi' etmek, telef etmek.
yiymek	Kokmak, teaffün etmek.
yiymek	Kokutmak.
yosmak	Kıyas etmek, benzetmek, benzetmeğe çalışmak, sanmak.
yoymak	Silmek, imha etmek, izale etmek, bozmak.
yönelmek	Teveccüh etmek, yüz tutmak, yüzünü belli bir yere çevirmek.
yumak	Yıkamak.
yuvunmak (II)	Yıkanmak.
yüğürmek	Koşmak, hızlı gitmek.
yülütmek	Tıraş ettirmek.
yüz tutmak	Yönelmek, teveccüh etmek, rağbet etmek, meyletmek.
yüze gelmek (1.)	Yüze vurmak, başa kakmak.
yüze gelmek (2.)	Meydana çıkmak, kendisini göstermek.

SONUÇ

1) Derleme Sözlüğü'nde, ekler bölümü dâhil olmak üzere, toplam fiil maddesi 25331'dir (Bu toplamda sesteş fiil maddeleri de bulunmaktadır.). Derleme Sözlüğü'nde (sesteşlerle) ortaklaşan fiil maddesi 2804'tür. Derleme Sözlüğü'nün toplam maddesi içinde Tarama Sözlüğü'nde ortaklaşan bu fiil maddelerinin oranı yaklaşık %11,06'dır. Bu oran bize Derleme Sözlüğü'ndeki tabloya aldığımız madde sayısının ne kadar düşük bir oranda ortak fiil maddelerine sahip olduğunu göstermektedir. Yani halk ağzındaki fiillerin sadece %11,6'sının tarihsel sözlüğümüz içinde görmekteyiz.

Tarama Sözlüğü'nde toplam fiil maddesi 5701'dir (Bu toplam sesteş fiil maddelerini de içermektedir.). Derleme Sözlüğü içinde Tarama Sözlüğü'nün (sesteşlerle) ortaklaşan fiil maddesi 1563'tür. Tarama Sözlüğü'nün bu ortaklaşan madde oranı toplam madde içinde yaklaşık %27,4'tür. Bu iki oran halk dili ile yazı dili arasındaki kendi toplam maddeleri içinde ortaklaşan fiil yüzdesinin ne kadar az olduğu göstermektedir.

Tabloları oluştururken madde başı olarak yazılış ve okunuşları aynı olan fiilleri kullandık. Eğer bu şekilde sesteşleri tek madde gibi göz önünde tutarsak Tarama Sözlüğü'ndeki toplam fiil maddesi 5616'ya düşmektedir. Derleme ve Tarama Sözlükleri'ndeki ortak fiillerin sayısı 1294 ve küçük ses ayrılıklarının yaşandığı tablodaki ortak fiiller ise 178'dir. Bir bütün olarak bakılınca toplamda 1472 madde başı vardır. Bu ortak fiil maddesinin Tarama Sözlüğü içindeki oranı yaklaşık %26,21'dir. Tarama Sözlüğü'ndeki toplam madde içinde ortaklaşan fiillerin oranının bu kadar düşük olması yazı dilindeki fiillerin halk ağzındaki ortak kullanımın ne kadar sınırlı olduğunu göstermektedir.

2) Derleme ve Tarama Sözlükleri'ndeki ortak anlamların sayısı 672 ve küçük ses farklarının yaşandığı ortak fiiller ise 80'dir. Toplamda ortak anlamların sayısı 752'dir. Sözlüklerdeki anlamları birleştirilince toplam anlam 5215 olmaktadır. Ortak anlamların bu toplam anlam içindeki yüzdesi yaklaşık %14,42'dir Bu oran bize ortak olmayan anlamların yüzdesi yaklaşık %85,58 olduğunu göstermektedir. Bu sözlükteki ortak maddelere verilen anlamlardaki farklılığın ne kadar büyük olduğunu ortaya koymaktadır. Halkın, aynı kelimelere yüklediği anlamlar ile aydınların bu kelimelere yüklediği anlamlar birbirine göre farklılık arz etmektedir.

3) Derleme Sözlüğü'nde yer alıp Tarama Sözlüğü'nde bulunmayan anlamların sayısı 2912, küçük ses ayrılıklarının yaşandığı ortak fiiller ise 234'tür. Toplamda 3146 anlamın yazı diline yansımadığını görüyoruz. Bu toplam anlam içerisinde yaklaşık %60,33'lük bir paya sahiptir. Halkın fiillere verdiği anlamın daha çeşitli olduğu görülüyor. Tabii bunda yazı dilinin sınırlılığının etkisini de göz önünde bulundurmak gerekir. Çünkü yazarlar anlatmak istediği konuya, vermek istediği mesaja en uygun ifadeyi seçerler. Bu da halkta var olan her fiilin ve her anlamın yazı diline giremeyeceğini göstermektedir.

4) Tarama Sözlüğü'nde bulunup Derleme Sözlüğü'ne geçmeyen anlamların sayısı 1194, küçük ses ayrılıklarının yaşandığı ortak fiiller ise 123'tür. Toplamda 1317 anlam halkın kullanımına girmemiştir. Toplam anlam içerisinde halk diline geçmemiş olan bu anlamların yüzdesi %25,25'dir. Bu bize aydınların halkın dilinde uzak bir kullanım yarattığını göstermektedir.

5) Göndermelerde, Derleme Sözlüğü'nde ayrı ayrı yerlerde değişik kullanışları bulunan bir kelimenin en önemli görülen ya da yaygın olan biçimi esas madde başı olarak alınmış; Tarama Sözlüğü'nde birkaç imlâ ile geçen sözcüklerin bir şekli esas olarak madde başı yapılmıştır. Bu durum sözlüğün girişinde belirtilmiştir. Göndermelerin her iki sözlükteki durumuna baktığımızda ise yapılan göndermelerin sayısı Derleme Sözlüğü ortak madde başlarında 388 ve küçük ses ayrılıklarının yaşandığı fiil anlamlarında 47, Tarama Sözlüğü ortak madde başlarında 273 ve küçük ses ayrılıklarının yaşandığı fiil anlamlarında 41'dir. Toplamda Derleme Sözlüğü'nde 435, Tarama Sözlüğü'nde 314 gönderme yapılmıştır. Toplam madde sayısı içinde Derleme Sözlüğü'nün gönderme yapılan anlam yüzdesi yaklaşık %29,55'tir. Toplam madde sayısı içinde Tarama Sözlüğü'nde gönderme yapılan anlam yüzdesi ise yaklaşık %21,33'tür. Burada Derleme Sözlüğü'nde daha fazla gönderme yapıldığını görüyoruz. Tarama Sözlüğü'nde standart dilin kullanılmasından bu oranın düşük olması normaldir. Toplam anlam içinde Derleme Sözlüğü'nde gönderme yapılan anlam yüzdesi yaklaşık %8,34, toplam anlam içinde Tarama Sözlüğü'nde gönderme yapılan anlam yüzdesi yaklaşık %6,02'dir. Sözlüklerde toplam anlam içinde yapılan gönderme oranlarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

6) Aynı anlam farklı sözlükleri hazırlayan kişiler tarafından farklı biçimde ifade edilmiş olabilmektedir: abartmak: (I) 1. Olduğundan fazla göstermek, büyütmek, mübalâğa

etmek. (Derleme Sözlüğü) / Mübalâğa ve i'zam etmek. (Tarama Sözlüğü); alışmak: 1. Tutuşmak, yanmaya başlamak. (Derleme Sözlüğü) / (II) Alevlenip tutuşmak. (Tarama Sözlüğü); belemek: (I) Çocuğu kundaklamak, sarmak, beşiğe bağlayarak, sararak yatırmak. (Derleme Sözlüğü) / Kundaklamak. (Tarama Sözlüğü); şulallamak: Teyellemek. (Derleme Sözlüğü) / Dikişi iri dikmek, iri dikiş dikmek. (Tarama Sözlüğü); yerinmek: 1. Üzülme. (Derleme Sözlüğü) / Kederlenmek, üzülme, mahzun olmak, tasalanmak. (Tarama Sözlüğü)... Bu örneklere baktığımızda aynı maddelerin farklı şekillerde ifade edildiğini görmüş oluyoruz. Bu şekilde olması kanaatimizce gayet doğaldır. Çünkü Derleme Sözlüğü, dile ilgisi olan –mesleği ne olursa olsun- pek çok kişinin katkıda bulunmasıyla hazırlanmıştır. Tarama Sözlüğü ise 13. yy. dan günümüze Anadolu Türkçesiyle yazılmış 227 eserin daha bilinçli olarak taranması ve açıklamaların hemen altında tanık eserlerin verilmesi sebebiyle cümleler daha farklı şekil almıştır.

7) Tarama Sözlüğü'ndeki kimi açıklamalar oldukça kısadır, neden bahsedildiği örnek metne bakıldığında daha iyi anlaşılabilir: “dormurmak, (tormurmak): Domurcuklanmak. ‘*Durdu hatun döşeğinden sarmuru / İçi kaynap gözleri yaş tormuru*’ ‘*Kimi görse ana karşı yermüre / Gözlerinden durmadın yaş dormura*’” Bu iki beyit de gözyaşı ile ilgili olduğu hâlde açıklamanın sadece “Domurcuklanmak” şeklinde yapılması bir noksanlıktır fakat tanık metinlerin verilmesi en azından bu muğlaklığı gidermektedir. Bunun gibi bir başka örnek de “beğirmek” madde başıdır. “beğirmek: Melemek.” şeklinde anlamı verilmiştir. Tanık metinde ise “Dişi keçi beğirmek ve çığırmaq.” şeklinde ifade edilmiştir. Yine “bitmek” madde başının ikinci anlamı “Bitişmek, kaynaşmak.” olarak verilmiştir. Tanık olarak verilen üç metinde de: “Kesilen baş gerü bitmez son peşimanlık assı etmez.” “Bir kişi, altun iğneyle kulak delse ayruk bitmeye.” “Kesilen baş geri bitmez.” şeklinde kullanımı vardır. Derleme Sözlüğü'nün bunu “ Yara kavuşmak, bitişmek.” olarak daha net açıklamış olduğunu söyleyebiliriz. Örnekler çoğaltılabilir ancak bu kadar örneğin verilmesini kâfi buluyoruz. Sözlükler hazırlanırken kelimenin cümle içinde nasıl kullanıldığının verilmesi bu yüzden büyük önem taşımaktadır.

Derleme Sözlüğü'nde kimi maddelerde buna dikkat edilip örnek cümleler verilse de bu çok çok az sayıdadır. Bu sözlükte de Tarama Sözlüğü'nde olduğu gibi kimi açıklamaların yetersiz kaldığını görmekteyiz:

“Derleme Sözlüğü Ekler bölümü/ köpmek (II) Şişmek: *Midem köptü.*”/ “Tarama Sözlüğü/ köpmek: Şişmek: *El-garfü [Ar.]: Balamut (palamut) ağacını yemekten devenin karnı köpmek.* “şeklinde ikisi de karın şişmektir. Açıklamaların sadece şişmek şeklinde verilmesi bizce yetersiz kalmıştır. Aynı anlamda olduklarını düşündüğümüz için bu ikisini aynı maddeye aldık. Derleme Sözlüğü Ekler bölümünde “akıtmak (I) Sulamak: *Koyunları akıt da gel*” şeklinde verilmiştir. Sadece sulamak şeklinde verilen bu açıklama da noksandır fakat örnek cümle verilmesi bu muğlaklığı gidermiştir.

8) Derleme Sözlüğü’ndeki fonetik durumların Tarama Sözlüğü’nde olmamasının sebebi, yazıda standart dilin kullanılmasıdır. Bu yüzden ağızlarda yer alan çeşitli telaffuzlar yazı diline yansımamıştır: ğ# > k #: atlanmağ > atlanmak; ħ# > k #: başarmaħ > başarmak; #n# > #l#: neynemek > neylemek gibi.

9) Tarama Sözlüğü’nde “etmek” yerine “eylemek” yardımcı eylem tercihinin edebî eserlerdeki şiirsel anlatımdan kaynaklandığını düşünmekteyiz. Sonuçta nesir de olsa o dönem tarihi eserlerde şiirsel akıcılığa çok önem verildiğini biliyoruz: alan talan etmek > alan talan eylemek / çavır etmek > çavır eylemek / herk etmek > herk eylemek / ozanlık etmek > ozanlık eylemek / şavur etmek > şavur eylemek / yüzetmek > yüz eylemek.

Anlamları aynı olmasına rağmen farklı yardımcı eylem tercihlerinin de mevcuttur: combalak kalmak > cunbalak atmak / düşüt bırakmak > düşüt düşürmek / gönderi gitmek > gönderi çıkmak / ımur yamur etmek > ımur yamur söylemek / uzun itmek > uzun kılmak / yakınlık etmek > yakınlık kılmak.

10) Yardımcı fiil kullanımını yerine Tarama Sözlüğü’nde sadece bir yerde +IAn yapım ekinin alınarak kullanıldığını görmekteyiz: tav tav sav sav olmak > tav tavlanıp sav savlanmak.

11) vurmak > urmak hadisesinde ise aslî olan Tarama Sözlüğü’ndeki ur-‘tır. Derleme Sözlüğü’ndeki ise #v protez (ön ses türemesi)’dir: bağda vurmak > bağda urmak / baş vurmak > baş urmak / boynunu vurmak > boynunu urmak / yüz vurmak > yüz urmak gibi.

12) Hâl ekleriyle ilgili durumlar: Hâl eklerinin birbiri yerine kullanılması: başında dönmek > başına dönmek; Hâl ekinin düşürülerek kullanımı: elden dutmak > el dutmak

/ şaha galkmak > şaḥ kalkmak / yüreğini goparmak > yürek koparmak. Bu durumun nedeni olarak yine eserin edebî özelliğinden kaynaklandığını düşünmekteyiz.

13)Konuşurken ünsüz ile biten bir kelime ile ünlü ile başlayan bir kelime yan yana geldiği zaman ayrı kelimeler olmasına rağmen bir kelimenin tek heceymiş gibi o ses ağızdan çıkar. Buna ulama denir. Yan yana gelirken ses değişmesine uğrayan kelimeler bitişik yazıldığı için yazıda gösterilmez. Tarama Sözlüğü'nde ünsüz ile bitip ile ünlü ile başlayan kelimelerin, Derleme Sözlüğü'nde bitişik yazılmasının sebebi bizce bu kelimeleri ağızları derleyen kişilerin duydukları gibi kayda geçirmelerinden olabileceği izlenimi uyandırmıştır: aşkitmek > aşk itmek / berketmek > berk etmek / çöketmek > çök etmek / kanetmek > kan etmek / peketmek > pek etmek / yolazmak > yol azmak.

Yukarıda da söylediğimiz gibi yan yana gelen kelimelerde ses değişmesi varsa bitişik yazılır. Ancak Derleme Sözlüğü'nde bitişik yazılan aşağıdaki kelimelerin nedensiz bir şekilde bitişik yazıldığı kanaatindeyiz. Çünkü bunlar ayrı kelimelerdir: dikgelmek > dik gelmek / elbir etmek > el bir etmek / eñuyañu olmak > eñü yañu olmak / gözbağlamak > göz bağlamak / karabasmak > kara basmak / putısınmak > putu sınmak / sanvurmak > sañ urmak / sürsalmak > sür salmak / yüzündüşmek > yüzün düşmek.

Derleme Sözlüğü'nde yer alan aşağıdaki örnekler ise yine edebî eserlerin şiirselliği için ya da başka edebî nedenlerden kaynaklanıyor olabilir: ayağın durmak > ayağa durmak ayağını almak > ayağın almak / gülümsüremek > gülümsünmek / gada almak > kadasın almak / usangınlık gelmek > usan gelmek.

KAYNAKÇA

AKALIN, Şükrü Halûk (2010), “Sözcük Bilimi ve Sözlükçülük”, *Türk Dili Dergisi*, Cilt XCVIII, Sayı 698, Türk Dil Kurumu Yayınları, Şubat.

AKSAN, Doğan (2007), *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim)*, 4. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Derleme Sözlüğü (2009), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi (1996), http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/tum_list.php?a=integrated&ctlSearchFor=derleme+s%F6z1%FC%F0%FC&simpleSrchFieldsComboOpt=&simpleSrc hTypeComboNot=&simpleSrchTypeComboOpt=&criteria=and, 21.12.2011.

Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi (1996), http://turkoloji.cu.edu.tr/makale_sistem/tum_list.php?a=integrated&ctlSearchFor=tarama+s%F6z1%FC%F0%FC&simpleSrchFieldsComboOpt=&simpleSrch TypeComboNot=&simpleSrchTypeComboOpt=&criteria=and, 21.12.2011.

ERCİLASUN, Ahmet Bican (2009), *Türk Dili Tarihi*, 7. Baskı, Akçağ Yayınları, Ankara.

ÖLMEZ, Mehmet, (1994) “Türk Dillerinin Sözlükleri ve Türk Sözlükçülüğü”, *Uygulamalı Dilbilim Açısından Türkçenin görünümü*, 1. Baskı, Dil Derneği Yayınları, Ankara.

PARLATIR, İsmail, (19??) “Türkiye Türkçesinin Tarihi Sözlükleri”, <http://turkoloji.cu.edu.tr/ESKITURKDILI/8.php>, 22.12.2011.

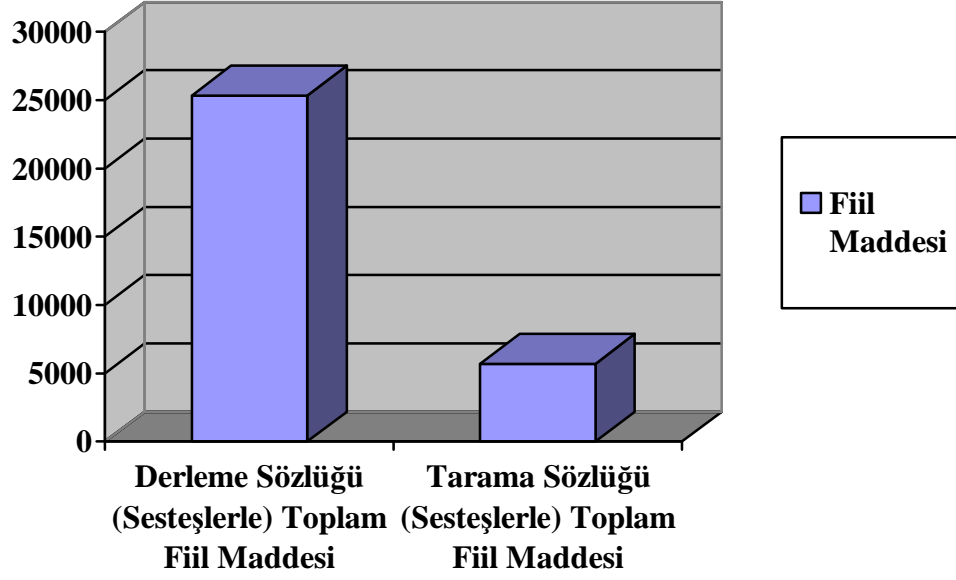
Tarama Sözlüğü (2009), 4. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Türkçe Sözlük (2009), 10. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

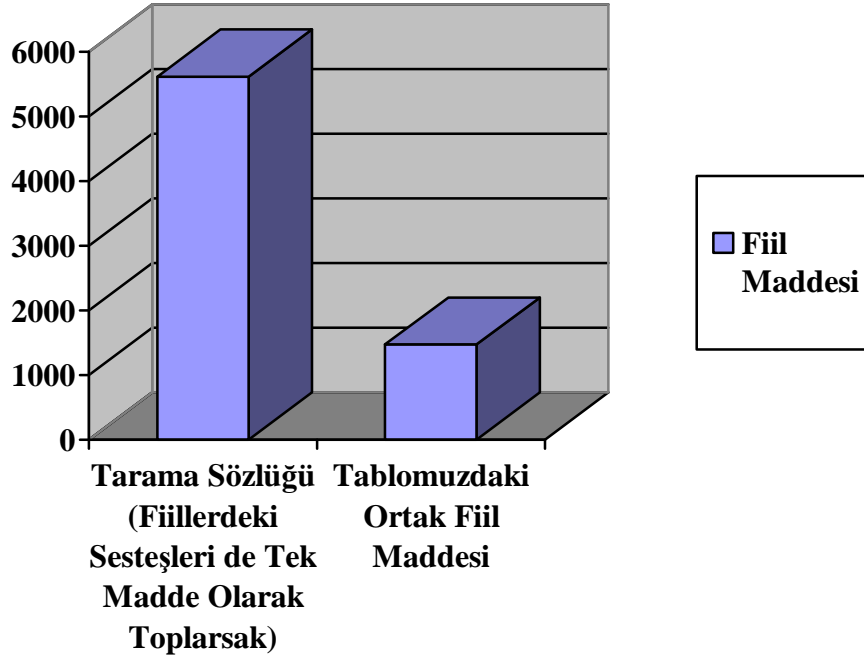
Zemahşerî (2009), *Mukaddimetü'l Edeb*, Hzl., N. N. Poppe, Çev., Mustafa S. Kaçalın,
Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

EKLER

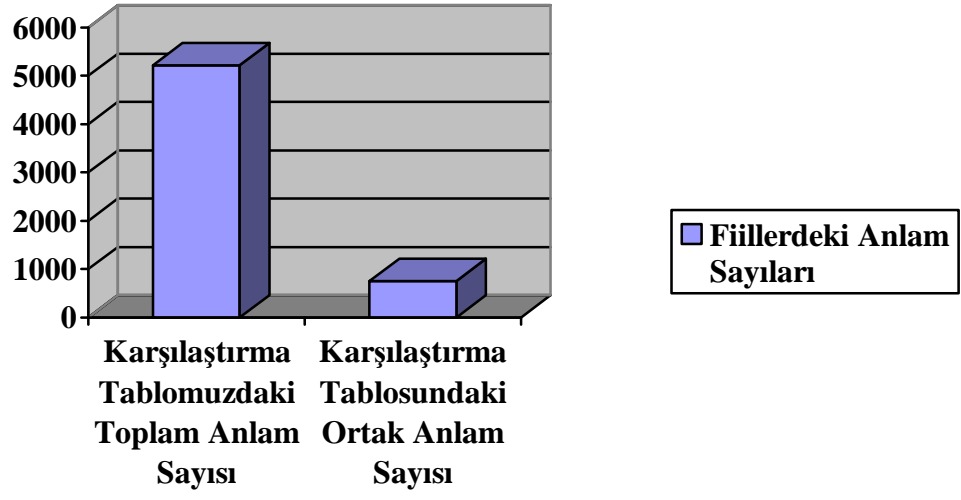
EK 1: Derleme ve Tarama Sözlüklerindeki Toplam Fiil Maddelerinin Sayısı

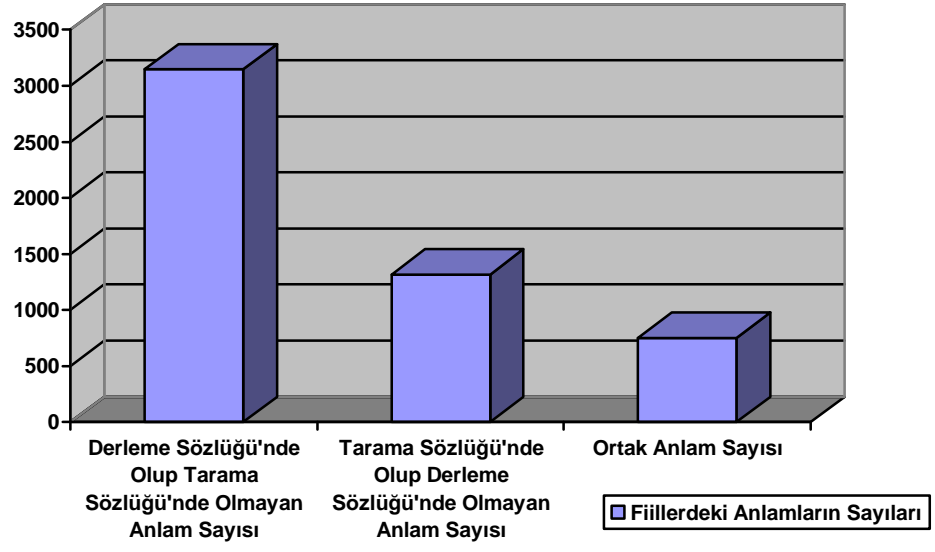
EK 2: Karşılaştırma Tablolarında Sözlüklerdeki Madde Sayısı

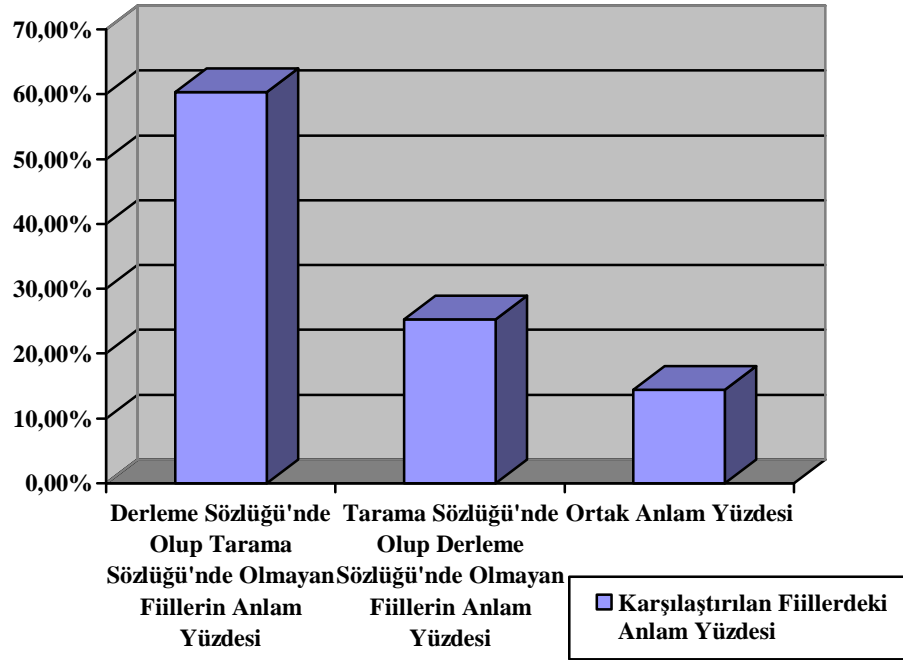
EK 3: Karşılaştırılan Fiillerin Toplam Anlam ve Ortak Anlam Bakımından Durumu

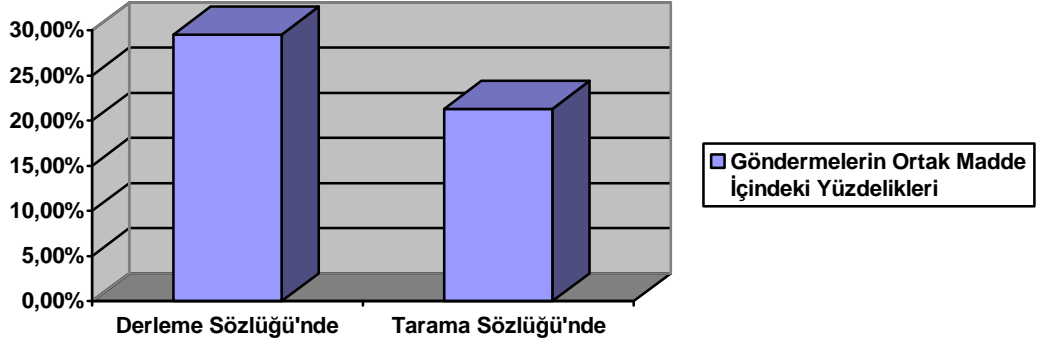
EK 4: Karşılaştırılan Fiillerin Anlam Bakımından Durumu

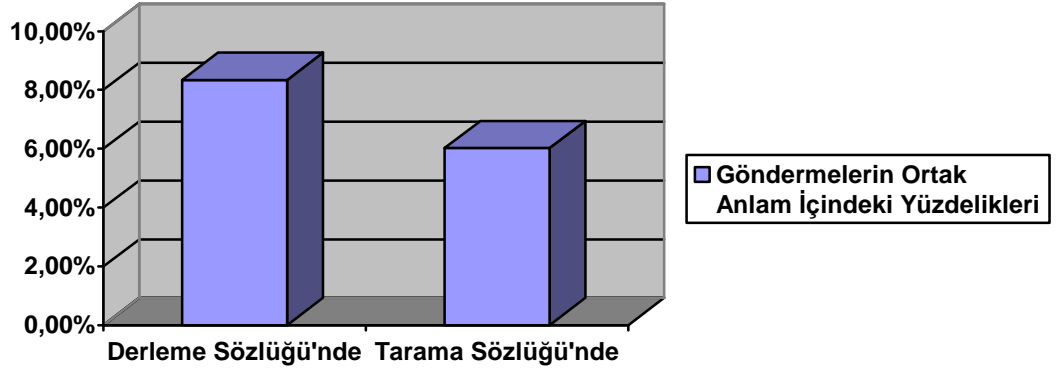
EK 5: Karşılaştırılan Fiillerin Anlam Bakımından Yüzdesi

EK 6: Göndermelerin Ortak Madde Sayısı İçindeki Yüzdeleri

EK 7: Göndermelerin Ortak Anlam İçindeki Yüzdelikleri

ÖZGEÇMİŞ

12.07.1987 Tunceli doğumlu. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamladı. 2004 yılında Trakya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi. 2008 yılı haziran ayında mezun oldu. Aynı yıl Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği tezsiz yüksek lisansa başladı ve 2009 yılı haziran ayında mezun oldu. 2009 yılında Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yeni Türk Dili Bilim Dalı'nda tezli yüksek lisansa başladı. 16.04.2009-04.10.2010 tarihleri arasında özel bir kurumda Türkçe öğretmeni olarak çalıştı.